

Norges miljø- og
biovitenskapelige
universitet

Masteroppgave 2020 30 stp.
Fakultetet for realfag og teknologi

Bruk av felles trinnareal på norske grunnskoler

The Use of Common Class Level Areas in
Norwegian Primary Schools

Iselin Knutzen
Byggeteknikk og arkitektur

I Forord

Denne masteroppgaven er skrevet ved fakultetet for realfag og teknologi på NMBU, våren 2020. Oppgaven markerer slutten på studiet Byggeteknikk og arkitektur, og utgjør 30 studiepoeng.

Denne perioden ble ikke helt som forventet grunnet COVID-19, men det har vært en lærerik prosess og interessen min for skolearkitektur har økt i takt med antallet skolebesøk.

Først og fremst vil jeg takke alle skolene jeg har fått lov til å besøke under denne perioden, og informantene ved skolene som har stilt opp til intervju. Alle har vært veldig åpne og positive og tatt meg godt imot.

Jeg vil takke hovedveilederen min Martin Ebert for idé og veiledning underveis i prosessen. Jeg vil takke Silje Kleven Lauritzen for å være med meg i starten av denne prosessen og for å ha lest gjennom masteren og gitt tilbakemeldinger.

Til slutt ønsker jeg å takke familien min som har lest igjennom oppgaven opptil flere ganger og særlig søsteren min Christine Knutzen som har lest korrektur og hjulpet til med den statistiske delen av oppgaven.

Oslo, 01.06.2020

Iselin Knutzen

II Sammendrag

Kunnskapsløftet i 2006 åpnet opp for flere former for undervisningsmetoder. Med kunnskapsløftet ble det satt fokus på tilpasset opplæring og dermed også en mer variert undervisning (Utdanningsdirektoratet, 2015). For å kunne oppnå målet om variert undervisning må skolene ha tilgjengelige og gode undervisningsarealer som stimulerer til læring. Felles trinnareal kan være en løsning for å tilrettelegge for variert undervisning. Denne masteren tar for seg bruken av felles trinnareal ved å svare på to forskningsspørsmål. Hvordan samsvarer planlagt bruk og faktisk bruk av felles trinnarealer i den norske grunnskolen? Er det en sammenheng mellom utformingen av felles trinnareal og hvor stor del av tiden rommet er i bruk? En kombinasjon av metoder er benyttet for å svare på spørsmålene.

Det er benyttet en kombinasjon av kvantitativ og kvalitativ metode for å svare på forskningsspørsmålene. Den kvantitative delen er basert på observasjon og romprogram. Under observasjonen ble utformingen og bruken av 23 trinnarealer ved ni skoler observert. Den kvalitative delen baserer seg på intervjuer av ansatte ved skolene.

Resultatene viser at planlagt og faktisk bruk av felles trinnarealer delvis samsvarer. Det er planlagt at trinnarealene skal brukes til gruppearbeid, oppfølging av enkeltelev og samling av elevene. I realiteten benyttes felles trinnarealer til undervisningsaktiviteter som gruppearbeid, stasjonsarbeid, oppfølging av enkeltelev og individuelt arbeid. Samling av elevene gjennomføres i liten grad. Felles trinnareal blir benyttet til gruppearbeid og individuell oppfølging som planlagt. Skolene hadde ikke planlagt at rommene skulle brukes til individuelt arbeid eller stasjonsarbeid, så her samsvarer ikke planlagt bruk og slik det faktisk brukes. Flere skoler har planlagt sambruk av trinnarealene mellom SFO og skolen, noe som gjennomføres. Resultatene viser også at utforming har lite å si for bruken av felles trinnarealer.

Resultatene viser at man ikke kan med en statistisk sikkerhet si at utformingen av felles trinnareal har noe å si for hvor mye rommet blir brukt. Resultatene viser likevel at det er tendenser til at planløsningstypen til rommet kan ha noe å si for bruken. De felles trinnarealene med en mer åpen planløsning brukes mer enn de med en mer lukket form for planløsning. Det må også nevnes at om det felles trinnarealet har et lite areal faller noe av hensikten med å ha rommet bort. Resultatet viser at bruken av undervisningsarealer avhenger mer av pedagogiske strategier enn av selve utformingen til rommet.

Endelig konklusjonen er at planlagbruk og faktisk bruk av felles trinnarealer delvis samsvarer. Samling av elever i felles trinnareal blir ikke gjennomført som planlagt. Bruken av felles trinnareal er mer avhengig av den enkeltes skole strategi fremfor utformingen til rommet.

III Abstract

Norwegian school politics changed in 2006 with a new reform called “kunnskapsløftet”. “Kunnskapsløftet” opened the possibilities for using several teaching methods. The reform increased the focus on customized learning and different learning methods. (Utdanningsdirektoratet, 2015). The schools need available learning areas to implement different learning methods because some learning methods take up more space than traditional teaching in classrooms. One common solution to facilitate for different learning methods can be a room called common class level area. This research paper deals with the use of common class level areas in Norwegian schools by researching two questions. How does the planned use of common class level areas corresponds to actual use in Norwegian schools? Is there a connection between the design of the common class level area and how much time the room is used during a school day? I have used a combination of methods to answer the questions.

A combination of quantitative and qualitative methodology has been used to answer the two research questions. The quantitative part is based on observations and room plan description. The design and use of 23 common class level areas at nine schools were observed during observation. The qualitative part is based on interviews with employees at each school.

The results show a partially consistency between planned use and actual use of common step areas. It is planned that the common class level areas should be used for group work, teaching one pupil and to gather multiple students. Common class level areas are in fact used for activities such as group work, station work, teaching one pupil and individual work.

Gathering of multiple students are carried out to a small extent. The rooms are however used for group work and to teach one student. The schools had no plan to use the common class level areas to individual work or station work, so the planned use and actual use do not correspond on these areas. Several schools have planned to use the common class levels areas to be shared between “SFO” and the school and this is carried out. The results also show that the design has little impact on the use of common level areas.

The results show, with statistical significance, that there is no significant correlation between the design and the use of common class level areas, but the results indicate that type floor plan might influence the use. The rooms with a more open structure are used more. It should also be mentioned that some of the purpose of having a common class area is gone if the rooms are

too small. The result show that the use of education areas depends more on educational strategies than on the design of the room.

The conclusion is that planned use and actual use of common class level areas are partially consistent. Gathering of students in the common class level area are not carried out as planned. The use of common class level areas is more dependent on the school's strategy rather than the design of the room.

IV Innholdsfortegnelse

I Forord.....	1
II Sammendrag	2
III Abstract	4
IV Innholdsfortegnelse	6
V Figurliste.....	9
VI Tabelliste	11
1.0 Innledning.....	12
1.1 Definisjon felles trinnareal	12
1.2 Planlagt bruk, faktisk bruk og utforming.....	13
1.3 Forskningsspørsmål	13
1.4 Avgrensning.....	13
1.5 Oppbygning av oppgaven	13
2.0 Teori	15
2.1 Skolehistorie	15
2.2 Tidligere forskning på utforming og bruk av skolebygg	18
2.3 Hvordan nye skoler bygges i Norge	19
2.3.1 Programmering	20
2.3.2 Prosjektering	22
2.3.3 Utførelse og avslutning	22
2.4 Pedagogikk, lovverk og skolearkitektur	23
2.5 Fleksible løsninger.....	24
2.5.1 Sambruk og samlokalisering.....	25
2.5.2 Hjemmeområder	25
2.6 Felles trinnareal	27
3.0 Metode.....	28
3.1 Metodisk tilnærming.....	28
3.2 Klargjøring skolebesøk.....	28
3.3 Innhenting av romprogram og planskisser	29
3.4 Skolebesøk og observasjon.....	30
3.4.1 Utforming.....	30
3.4.2 Observasjon bruk	32
3.5 Intervju.....	33

3.6	Databehandling	34
3.7	Validitet og reliabilitet.....	35
3.7.1	Klargjøring skolebesøk	35
3.7.2	Plantegninger og romprogram	36
3.7.3	Skolebesøk og observasjon	36
3.7.4	Intervju	37
3.8	Oppsummering av metode.....	37
4.0	Resultater.....	38
4.1	Fakta om skolene, romprogram og utforming	38
4.1.1	Skole 1: Nesøya	39
4.1.2	Skole 2: Bjørkelangen.....	43
4.1.3	Skole 3: Bjørlien	46
4.1.4	Skole 4: Bønsmoen	50
4.1.5	Skole 5: Lier.....	54
4.1.6	Skole 6: Høvik	58
4.1.7	Skole 7: Gol	60
4.1.8	Skole 8: Langset.....	65
4.1.9	Skole 9: Brevik	69
4.1.10	Skole 10: Hebekk.....	72
4.2	Sammenlikning av utforming	73
4.3	Observasjon av bruk	76
4.4	Utforming og bruk	78
4.4.1	Lineær regresjonsanalyse.....	83
4.5	Intervju.....	84
4.6	Oppsummering	86
5.0	Diskusjon.....	87
5.1	Hvordan er det planlagt at felles trinnareal skal brukes?.....	87
5.2	Hvordan brukes felles trinnareal.....	89
5.3	Hvordan er felles trinnareal utformet?.....	91
5.4	Samsvarer planlagt bruk og faktisk bruk av felles trinnarealer?	94
5.5	Er det en sammenheng mellom utformingen av felles trinnareal og hvor stor del av tiden rommet er i bruk?	97
6.0	Konklusjon	102
7.0	Videre arbeid	104
8.0	Litteraturliste	105

9.0	Vedlegg	112
	Vedlegg 1: Oversikt over potensielle skoler.....	112
	Vedlegg 2: Skolebesøk	114
	Vedlegg 3: E-post til skoler	115
	Vedlegg 4: Kontaktliste arkitektkontor og kommuner	116
	Vedlegg 5: E-post til arkitektkontor og kommuner.....	117
	Vedlegg 6: Skjema A: Observasjon utforming.....	118
	Vedlegg 7: Skjema B: Observasjon bruk	119
	Vedlegg 8: Intervjumal	120
	Vedlegg 9: Samtykke erklæring	121
	Vedlegg 10: Romprogram hjemmeområdet	122
	Vedlegg 11: Utfylte skjemaer A: Observasjon utforming.....	127
	Vedlegg 12: Utfylte skjema B: Observasjon bruk.....	148
	Vedlegg 13: Transkriberingsnøkkel	153
	Vedlegg 14: Intervjuer.....	154

V Figurliste

Figur 2-1: Skolestue fra 1860-tallet	16
Figur 2-2: Byggeprosess.....	20
Figur 2-3: Hjemmeområde med felles trinnareal	26
Figur 3-1: Grad av åpenhet for felles trinnareal.....	31
Figur 4-1: Nesøya skole.	39
Figur 4-2: Plantegning skole 1, 1-2.trinn	41
Figur 4-3: Plantegning skole 1, 3-4. trinn	41
Figur 4-4: Plantegning skole 1, 5-6. trinn	42
Figur 4-5: Felles trinnareal skole 1	42
Figur 4-6: Bjørkelangen skole.....	43
Figur 4-7: Plantegning skole 2, 8. og 10. trinn.....	44
Figur 4-8: Plantegning skole 2, 8. og 9. trinn.....	45
Figur 4-9: Felles trinnareal skole 2	46
Figur 4-10: Plantegning skole 3, 3-trinn	48
Figur 4-11: Plantegning skole 3, 6-trinn.	49
Figur 4-12: Felles trinnareal skole 3	50
Figur 4-13: Bønsmoen skole	50
Figur 4-14: Plantegning skole 4, 1-trinn.	52
Figur 4-15: Plantegning skole 4, 4-trinn	53
Figur 4-16: Plantegning skole 4, 6-trinn	53
Figur 4-17: Felles trinnareal skole 4, 1-trinn.....	54
Figur 4-18: Felles trinnareal skole 4, 4-trinn.....	54
Figur 4-19: Hegg skole.....	55
Figur 4-20: Plantegning skole 5, 1-trinn	56
Figur 4-21: Plantegning skole 5, 2-trinn	57
Figur 4-22: Felles trinnareal skole 5, 1-trinn.....	58
Figur 4-23: Plantegning skole 6	59
Figur 4-24: Felles trinnareal skole 6	59
Figur 4-25: Gol skole	60
Figur 4-26: Plantegning skole 7, 3-trinn	61
Figur 4-27: Plantegning skole 7, 4-trinn	62
Figur 4-28: Plantegning skole 7, 10-trinn	63

Figur 4-29: Felles trinnareal skole 7, 3-trinn.....	64
Figur 4-30: Felles trinnareal skole 7, 4-trinn.....	64
Figur 4-31: Langset skole.....	65
Figur 4-32: Plantegning skole 8, 1-3.trinn	66
Figur 4-33: Plantegning skole 8, 4-5.trinn	67
Figur 4-34: Plantegning skole 8, 6-7. trinn	67
Figur 4-35: Felles trinnareal skole 8, 1-3. trinn.....	68
Figur 4-36: Felles trinnareal skole 8, 4-5. trinn.....	68
Figur 4-37: Felles trinnareal skole 8: 6-7. trinn	69
Figur 4-38: Brevik skole	69
Figur 4-39: Plantegning skole 9	71
Figur 4-40: Felles trinnareal skole 9	71
Figur 4-41: Plantegning skole 10	73
Figur 4-42: Romstørrelse i kvadratmeter.	74
Figur 4-43: Størrelse på felles trinnareal i forhold til antall klasser.....	75
Figur 4-44: Trinnarealenes planløsning.	75
Figur 4-45: Egenskaper ved de felles trinnarealene.	76
Figur 4-46: Prosent av skoledagen felles trinnareal er i bruk.	77
Figur 4-47: Gjennomsnitt prosent av skoledagen felles trinnareal er i bruk på hver skole.....	77
Figur 4-48: Aktiviteter i felles trinnareal.	78
Figur 4-49: Areal av felles trinnareal vs. prosent bruk.	79
Figur 4-50: Kvadratmeter areal per klasse vs. prosent bruk.....	79
Figur 4-51: Antall klasser vs. prosent bruk	80
Figur 4-52: Type planløsning vs. prosent bruk.	80
Figur 4-53: Tilgang til dagslys vs. prosent bruk.	81
Figur 4-54: Amfi i rommet vs. prosent bruk	82
Figur 4-55: Elevarbeider i trinnarealet vs. prosent bruk	83
Figur 4-56: Kjøkken i trinnarealet vs prosent bruk	83
Figur 4-57: Resultater fra regresjonsanalyse.....	84

VI Tabelliste

Tabell 4-1: Fakta skole 1	40
Tabell 4-2: Deler av romprogram skole 1	40
Tabell 4-3: Fakta skole 2	43
Tabell 4-4: Fakta skole 3	46
Tabell 4-5: Deler av romprogram skole 3	47
Tabell 4-6: Fakta skole 4	51
Tabell 4-7: Deler av romprogram skole 4	51
Tabell 4-8: Fakta skole 5	55
Tabell 4-9: Fakta skole 6	58
Tabell 4-10: Fakta skole 7	60
Tabell 4-11: Deler av romprogram skole 7	61
Tabell 4-12: Fakta skole 8	65
Tabell 4-13: Fakta skole 9	70
Tabell 4-14: Deler av romprogram skole 9	70
Tabell 4-15: Fakta skole 10	72
Tabell 4-16: Deler av revidert romprogram skole 10	72
Tabell 4-17: Oversikt romkoder	74
Tabell 4-18: Sammenheng planløsningstype og direkte dagslys.	82
Tabell 4-19: Intervju	85
Tabell 5-1: Prosent bruk av undervisningsformer	89

1.0 Innledning

Grunnskolen er en av hjørnesteinene i det norske samfunnet. Store deler av barne- og ungdomsårene tilbringes på skolen, og er med på å forme barna. En innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen på stortinget i 2009/2010 sier om grunnskolen: «Alle barn uavhengig av bakgrunn og funksjonsnivå, skal sikres like muligheter til en god og gratis utdanning. Grunnskolen skal være en viktig arena for sosial utjevning, bygget på at alle har lik rett til utdanning og at alle sikres gode, grunnleggende ferdigheter.» (2.2 Grunnskolen, 2009/2010) Dette underbygger betydningen av grunnskolen som institusjon og verdien av like muligheter for alle elever. Skoleanlegget har ifølge SINTEF Byggforsk stor betydning for læringsmiljøet. Det er derfor naturlig at skolearkitekturen bør speile viktigheten av grunnskolen og den pedagogiske plattformen grunnskolen i Norge representerer. (SINTEF Byggforsk, 2009)

Kunnskapsløftet er en reform som ble implementert i norsk skole i 2006. Reformen satte fokus på tilpasset opplæring. «Tilpassa opplæring for kvar einskild elev er kjenneteikna ved variasjon i bruk av lærestoff, arbeidsmåtar og læremiddel og variasjon i organisering av og intensitet i opplæringa.» (Utdanningsdirektoratet, 2015) Tilpasset opplæring satte krav til mer variert undervisning og individuell oppfølging. Det nye pedagogiske idealet som kunnskapsløftet førte med seg, ga skolene et behov for undervisningsarealer i tillegg til tradisjonelle klasserom. Variert undervisning krevde mer plass enn det arealet de tradisjonelle klasserommene hadde. Dette banet vei for ny skolearkitektur blant annet en form i denne oppgaven definert som felles trinnareal, basert på pedagogiske idealer om tilpasset undervisning. Felles trinnareal gjør det mulig å ta elever ut av klasserommet for tettere oppfølging og kan brukes aktivt i undervisningen. (Utdanningsdirektoratet, 2012b; Utdanningsdirektoratet, 2016)

1.1 Definisjon felles trinnareal

Felles trinnareal er en del av undervisningsarealet. Rommet er et undervisningsareal i tillegg til tradisjonelle klasserom og grupperom. Felles trinnareal er ofte plassert i direkte tilknytning til klasserom og/eller grupperom. Flere klasser deler på et felles trinnareal, og det er ofte ett felles trinnareal på hvert skoletrinn. Felles trinnareal er beregnet for undervisningsmetoder der klasserommet ikke streker til som for eksempel gruppearbeid. Dersom grupperom er knyttet til det felles trinnarealet framfor klasserom kan dette kategoriseres som en del av det felles

trinnarealet. I denne oppgaven ses det kun på felles trinnareal, ikke på grupperom, uavhengig om de er en del av det felles trinnarealet eller ikke.

1.2 Planlagt bruk, faktisk bruk og utforming

Denne oppgaven tar for seg bruk av felles trinnareal. I sammenheng med dette kommer begrepene planlagt bruk og faktisk bruk. Planlagt bruk handler om hvordan det er ment at rommet skal brukes. Faktisk bruk er hvordan skolene i realiteten bruker rommet.

Utforming handler om de fysiske egenskapene til rommet, hvordan rommet ser ut. Dette gjelder først og fremst arkitekturen og planløsningen til rommet, men innredning og tekniske løsninger er med på å skape et inntrykk av rommet.

1.3 Forskningsspørsmål

Hvordan samsvarer planlagt bruk og faktisk bruk av felles trinnarealer i den norske grunnskolen?

Er det en sammenheng mellom utformingen av felles trinnareal og hvor stor del av tiden rommet er i bruk?

1.4 Avgrensning

I denne oppgaven studeres felles trinnareal i klasseromskoler. Det felles trinnarealet må være delt mellom flere klasserom og ha en tydelig tilknytning til hjemmeområdet. Skolene må ha tradisjonelle klasserom til alle klassene i tillegg til felles trinnareal.

Prøveutvalget består av offentlige grunnskoler i Viken som sto ferdige i 2009 eller senere. I denne undersøkelsen er skolene 1-7 og 1-10 skoler. De geografiske begrensningene er basert på tilgjengelighet. Nyere skoler er mest relevante da denne oppgaven delvis går inn i planleggingsprosessen.

1.5 Oppbygning av oppgaven

Denne oppgaven består av seks kapitler hvor hensikten er å svare på de to forskningsspørsmålene. Først tar jeg for meg relevant teori, her presenteres norsk skolehistorie, hvordan skoler bygges i Norge, pedagogikk, lovverk og skolearkitektur, fleksible løsninger, felles trinnareal og tidligere forskning på utforming og bruk av skolebygg. Deretter følger metode kapitlet.

Metode kapitlet gjør rede for fremgangsmåten med metodisk tilnærming, klargjøring skolebesøk, innhenting av romprogram og planskisser, skolebesøk og observasjon, intervju,

databehandling og rehabilitert og validitet. Resultatene fra metoden oppsummeres i resultatkapittelet.

Resultatkapittelet tar for seg Fakta om skolen, romprogram og utforming, sammenlikning av utforming, observasjon av bruk, utforming og bruk, resultatene fra regresjonsanalysen og til slutt resultatene fra intervjuene. Resultatene diskuteres i diskusjonskapittelet.

Diskusjonskapittelet diskuterer først planlagt bruk, faktisk bruk og utforming, deretter sammenliknes planlagt bruk opp mot faktisk bruk og faktisk bruk opp mot utforming. Til slutt kommer konklusjonskapittelet, her presenteres svarene på forskningsspørsmålene og videre arbeid.

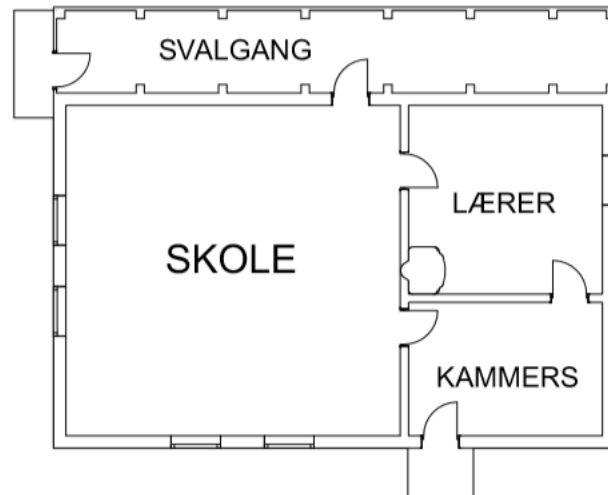
2.0 Teori

Teorikapittelet tar for seg teori som er viktig for videre lesning. Formålet er et felles teoretisk utgangspunkt for diskusjonen knyttet til forskningsspørsmålene. Teorien legger til rette for en felles forståelse før resten av oppgaven leses. Teorien som skal gjennomgås er et kort sammendrag av Norge sin skolehistorie fra et arkitektonisk perspektiv, skoler sin byggeprosess, hvordan pedagogikk, lovverk og skolearkitektur henger sammen, fleksible løsninger, og til slutt felles trinnareal.

2.1 Skolehistorie

Undervisningen av barn på den norske landsbygda utviklet seg fra å foregå i hjemmet på 1700-tallet til å ta plass i faste skolestuer i 1910. I 1739 ble det innført skole for alle på landsbygda i Norge. Dette ble primært gjort for at elevene skulle kunne konfirmeres. Det var noen få skolebygg, men stort sett var det omgangsskole hvor læreren reiste fra gård til gård. (Opplandsarkivet avdeling Marihaugen, 2020). I 1827 kom det en lov angående almenn skolevesen. Loven sa blant annet at det skulle bygges faste skolebygg i hvert prestegjeld, men dette ble i liten grad gjennomført. Først i 1860 da loven «Lov om Almueskolevæsenet paa Landet» (Lov om Almueskolevæsenet på Landet: af 16 Mai 1860: med senere Tillægslove (herunder Lov om abnorme Børns Undervisning, Departementsskrivelser m.m, 1883)) kom, og lovfestet at skolekretser med mer enn 30 barn måtte ha faste skolehus, ble det fart på byggingen av skolestuer. Skolestuene fra 1860-tallet var ofte enkle og delt i to rom som vist på figur 2-1: Skolestue fra 1860-tallet. Det ene rommet var klasserommet der undervisningen foregikk og det andre boligen til læreren. Disse lovene gjaldt kun landsbygda og det var ikke før i 1840 at det kom en lov om skoler i de store byene. (Innstilling fra Komiteen for undervisningsbygg, 1960; Opplandsarkivet avdeling Marihaugen, 2020)

Figur 2-1: Skolestue fra 1860-tallet: Plantegningen til en skolestue med et klasserom, gang og innkvartering til læreren. På baksiden har skolestue en svalgang. Plantegningen er basert på plantegningene til en skolestue fra Natås, Lindås i Hordaland og som sto ny i 1867. (Norsk Folkemuseum, 1867)

Skolevesenet i byene var for de rike. Fra middelalderen hadde byene hatt latiner-, katedral- og klosterskoler som i stor grad var forbeholdt de rike. (Ness, 1989). I 1687 hadde Christian 5 pålagt kjøpstedene å ha skoler der eleven kunne lære å skrive og regne, men det var ikke noen krav til at skolen var for alle. (Innstilling fra Komiteen for undervisningsbygg, 1960). Flere byer hadde før 1840 tallet fattigskoler drevet av fattigvesenet. Den første fattigskolen var Christi krybbe som ble opprettet i Bergen i 1740 av prester. Christi krybbe kunne ta imot 40 elever og ble hovedsakelig opprettet for foreldreløse barn, så kun et fåtall hadde tilgang. (Ness, 1989). Først i 1848 med byskoleloven ble ansvar for opprettelse og vedlikehold av skolene lagt til hver enkelt by. Loven la en begrensning på 60 elever per underviser. I 1889 ble elevtallet endret til 40 per lærer. Loven fra 1889 delte også skolene i tre aldersbestemte trinn. De eneste kravene til undervisningslokalet var at det skulle være stort nok for elevmassen og at det skulle være tilgjengelig. Selv om skolen var for alle barn, måtte man betale for å få ekstraundervisning i flere fag og samme år kom det et tiltak mot betalingskolen i form av folkeskolen. (Innstilling fra Komiteen for undervisningsbygg, 1960; Ness, 1989)

I 1889 tok Norge steget fra allmennskolen til folkeskolen. På starten av 1800-tallet gikk 70% av elevene i byene på allmennskolen. Resten av elevene fikk betalt privatundervisning som ga dem en fordel i arbeidsmarkedet. Som en reaksjon på dette kom det utover 1800-tallet flere lover om hvordan skolene skulle driftes. (Ness, 1989). Skoledagene ble lengre, og flere orienteringsfag ble lagt til. I 1889 ble folkeskolen lovfestet både for by og landsbygda. Loven

styrket orienteringsfagene som historie, geografi og naturfag, og nye ferdighetsfag som kroppsøving og sløyd ble lagt til. Administrasjonen skulle være folkevalgt og kontrollorganet til skolene ble utvidet. Med dette kom også behovet om å samle landsby- og byskolen. (Innstilling fra Komiteen for undervisningsbygg, 1960).

På 1930- og 40 -tallet ble skoledagen utvidet og land- og byskolen samlet. I 1936 kom det flere lover som førte til lengre skoledager og mer klasseinndeling i skolen. (Innstilling fra Komiteen for undervisningsbygg, 1960). På landet gikk det fra å være en klasse for alle aldre til å dele opp i mindre klasser etter alder. (Ness, 1989). Antallet elever per klasse gikk også ned. Flere spesialfag (gym, sløyd og håndarbeid) ble obligatoriske, noe som også førte til et økt behov for spesialrom i skolebygningene. Før dette hadde det eneste kravet til skolebygget vært et fast klasserom per klasse. Endringene i loven fra 1936 var en av de største endringene gjort i skoleloven på lang tid og førte til store kostnader knyttet til krav om spesialrom. Dette ble også utdypet etter krigen i «typeplaner for skolehus i bygdene» fra 1946. (Innstilling fra Komiteen for undervisningsbygg, 1960). Som følge av lengre skoledager og økte fødselstall etter andre verdenskrig trengte Norge flere skolebygg for å dekke behovet til elevmassen (Hagemann, 2015). Dette førte til en stor skoleutbygging på 50 og 60-tallet. (Ness, 1989).

En stor del av skolene vi har i dag ble bygget på 50- og 60- tallet. Kommunene gikk på denne tiden fra å ha mange små skolestuer til færre, større og sentraliserte skoler. Dette ble blant annet gjort for å kunne følge opp kravet til 9 års skolegang. (Ness, 1989). Som følge av andre verdenskrig var det rasjonering på byggematerialer på 50-tallet. Rasjonering på byggematerialer satte begrensninger for skolearkitekturen. Kirke- og undervisningsdepartementet ga ut rundskriv om hva som skulle prioriteres i skolebygningen. I juli 1950 var klasserom det viktigste og skulle derfor bygges i første byggetrinn. Klasserommene skulle ikke være større enn 48 m² grunnet byggevaremangel. Hver kommune måtte ha minst en skole med spesialrom. I desember samme år kom en oppdatering som satte krav om at rom som var nødvendige for obligatorisk undervisning skulle bygges i første byggetrinn. Dette ga mer åpning for at spesialrom kunne bygges i første byggetrinn, men romprogram skulle godkjennes av Kirke- og undervisningsdepartementet. Ut over 50-tallet ble det åpnet opp for at flere rom kunne tas med i første byggetrinn, som skolekjøkken og sløyd, og i 1955 ble det tillatt for skoledirektøren å godkjenne bygging av opptil to klasserom og sløydrom. Skulle det bygges mer måtte det godkjennes sentralt. (Innstilling fra Komiteen for undervisningsbygg, 1960). Skolebygg fra denne tiden var ofte dimensjonert slik at de

besto av en lang gang med klasserom på hver sin side. På 70- tallet kom en ny form for skolearkitektur, «åpen skole». (Aftenposten, 1970)

Det ble bygget et stort antall åpne skoler på 70-tallet. I 1968 var det én åpen skole i Norge og i 1974 var det rundt 240. (Funderud, 1975). I de åpne skolene ble de tradisjonelle klasserommene byttet ut med åpne områder og grupperom i forskjellige størrelser. «Plutselig er det pedagogiske stikkord blitt «åpen skole». Bare vi får revet ned veggene mellom klasseværelsene – skapt «skolelandskap» så vil samtlige elever trives og få den individuelle undervisningen de har krav på.» (Aftenposten, 1970). Teorien bak var at man skulle utnytte arealet best mulig og elevene skulle kunne lære i sitt eget tempo med individuell oppfølging fra læreren, enten i mindre grupper eller individuelt. Klassestrukturen skulle bort. (Aftenposten, 1970). Ideen kom fra USA som hadde begynt med konseptet som følge av lærermangel og endret pedagogisk syn, der tradisjonelle klasserom ikke passet inn. (Funderud, 1975). Men på 80-tallet ble flere av de nye åpne skolene i Norge bygget om til klasseromskoler som følge av støyproblemer. (Nøra, 2010).

I dag har vi et bredt spekter av skolearkitektur. Den tradisjonelle klasseromskolen kom tilbake på 80-tallet som følge av misnøye med støy i den åpne skolen. På 90-tallet ble gruppe- og prosjektarbeid en større del av undervisningen som følge av stortingsmeldingen fra kirke- utdannings- og forskningsdepartementet som introduserte prinsippet «ansvar for egen læring» inn i skolen. Dette ga skolen nye arkitektoniske behov og «åpen skole» fikk en reformasjon i form av baseskoler. (Nøra, 2010). Det har siden 2000-tallet vært diskusjoner hva som er best av baseskoler og klasseromskoler. (Nøra, 2010; Vinje, 2013). Med diskusjonen om hvilken arkitektur som gir best grunnlag for å gjennomføre undervisningen er det kommet flere typer skolearkitektur som hverken kan kategoriseres som baseskole eller tradisjonell klasseromskole. Felles trinnareal er et eksempel på dette, med tradisjonelle klasserom og ekstra arealer utenfor klasserommet med mulighet for prosjektarbeid, gruppearbeid og individuell oppfølging. Det er ikke forsket på felles trinnareal før, men det finnes evalueringer av skolebygg hvor det ses på betydningen av utformingen til skolebygningene i forhold til bruk.

2.2 Tidligere forskning på utforming og bruk av skolebygg

I kapittel 2.6 presenteres tidligere forskning på utforming og bruk av skolebygg som er relevant for denne masteren. To forskningsrapporter presenteres. Én evaluering av skoler i Oslo og én av skoler Danmark.

I 2018 foretok Alexandra instituttet og ERIK arkitekter en evaluering av fem skolebygg i Oslo på vegne av Utdanningssetaten. Rapporten «Evaluering af Bygg for Læring» (Alexandra instituttet & ERIK arkitekter, 2018) går inn på flere temaer som er relevante for denne oppgaven. I rapporten kom det fram at flere lærere mente undervisningsrommene var for små. Det presiseres at de ikke ønsker seg andre typer rom. Rapporten mener at dette kan være en forklaring på hvorfor skolene ikke benytter seg av skilleveggene mellom klasserom for å slå sammen klasserom, og viser til at det virker som om det ikke er et pedagogisk ønske på skolene å drive undervisning på tvers av basisgruppene. Rapporten konkluderer likevel med at hjemmeområdene på skolene er dårlig tilrettelagt for variert undervisning, og de ekstra arealene som finnes i tillegg til tradisjonelle klasserom benyttes lite. (Alexandra instituttet & ERIK arkitekter, 2018).

Evalueringen påpeker også at samarbeidet mellom AKS (Aktivitetsskolen, Oslo sin versjon av SFO) og skolen er problematisk når de må dele arealer. AKS får ikke sette sitt eget preg på arealene og sliter med å skape variasjon. (Alexandra instituttet & ERIK arkitekter, 2018).

Danmarks evalueringsinstitutt kom i 2006 ut med en evaluering av læringsmiljøet på offentlige danske skoler kalt «Læringsmiljøer i folkeskolen» (Danmarks Rvalueringsinstitut, 2006). I sluttrapporten kommer det blant annet fram at skolene i undersøkelsen ikke utnytter de fysiske rammene godt nok. Utformingen av skolene i seg selv påvirker ikke bruken. For at arealene skal brukes må pedagogikken matche utformingen. Pedagogiske mål må legges til rette for at de fysiske rammene blir benyttet. (Danmarks Rvalueringsinstitut, 2006).

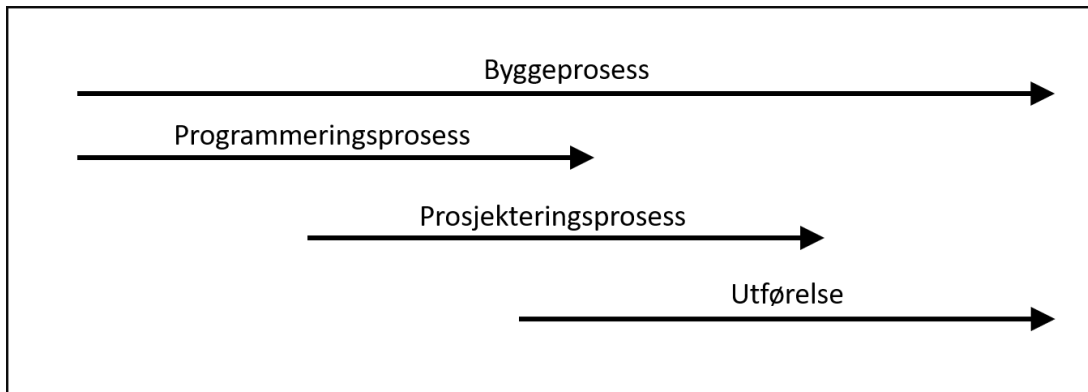
2.3 Hvordan nye skoler bygges i Norge

Byggeprosessen starter når det blir bestemt at en ny skole skal bygges. Det er hver enkelt kommune sitt ansvar å planlegge, bygge og drifte offentlige skoler. Det er derfor opp til hver kommunene hvordan de vil planlegge og bygge et skoleanlegg innenfor gitte lover og forskrifter. (Utdanningsdirektoratet, 2012a). Skoleanlegg må blant annet følge byggeteknisk forskrift (TEK). Byggeteknisk forskrift er forskriften om tekniske krav til byggverk i Norge. (Direktoratet for byggkvalitet, 2017). Kommunen er byggherren til skoleanlegget.

Byggherreforskriften § 4.b har definert byggherren som «enhver fysisk eller juridisk person som får utført et bygge- eller anleggsarbeid» (Byggherreforskriften, 2009). Hele prosessen fra skoleanlegget er påtenkt og frem til det er ferdig bygget, blir kalt for byggeprosessen.

Byggeprosessen er unik for hvert enkelt prosjekt. Ulike institusjoner deler byggeprosessen inn i forskjellige hoved- og delprosesser. Jeg har valgt å følge SINTEF byggforsk (1999) sin

modell for kjerneprosesser som består av tre hovedprosesser i tillegg til administrative og offentlige prosesser. De tre hovedprosessene er programmeringsprosessen, prosjekteringsprosessen og utførelse og avslutning (se figur 2-2: Byggeprosess). (SINTEF Byggforsk, 1999)

Figur 2-2: Byggeprosess: Byggeprosessen består av tre hovedprosesser, programmeringsprosessen, prosjekteringsprosessen og utførelsen. Figuren viser hvordan de tre prosessene blir utført i forhold til tid. Alle fasene overlapper hverandre.

2.3.1 Programmering

Programmeringsprosessen er fasen der rammene for prosjekteringen settes. «Hensikten med programmeringsprosessen er å få registrert, utredet og avveid forventningene og kravene til prosjektet før det er lagt for mange føringer gjennom prosjektering og bindende kostnader. Programmeringen kan kort beskrives som fasen av byggeprosessen der prosjekteringsoppgaven skal defineres.» (SINTEF Byggforsk, 1999). Før selve programmeringen kan påbegynnes blir behov og muligheter utredet. Dette blir gjort for å gjøre det enklere å ta videre beslutninger. Deretter følger selve programmeringsarbeidet som ifølge SINTEF Byggforsk (1999) består av å innhente all relevant informasjon til prosjektet for så å analysere og bearbeide denne informasjonen. Deretter defineres mål og kravspesifikasjoner. Informasjonen og avgjørelsene basert på dette presenteres til slutt i et programdokument. Programmeringen bør begynne så fort kommunen har bestemt at en ny skole skal bygges. Programmeringsprosessen kan skje både før og under prosjekteringsprosessen. (SINTEF Byggforsk, 1999). Programmene er ofte standardisert i store kommuner. (SINTEF Byggforsk, 2009).

De store kommunene har gjerne ferdige programmerte kravspesifikasjoner for skolebygg. Med store kommuner menes kommuner med stort folketall. Oslo og Bergen er store

kommuner og har ferdige kravspesifikasjoner som brukes når en ny skole skal bygges. (SINTEF Byggforsk, 2009). Dette kan de ha fordi byene har en større elevmasse og opplever større tilflytning. Derfor har de også ett større behov for skoler. Oslo ved utdanningsetaten har for eksempel en standard kravspesifikasjon fra 2015 (Oslo kommune, 2015) som omhandler alt fra miljøkrav til hvordan byggeplassen skal drives. De kommunene som ikke har like hyppig utbygging av skoler, har to vanlige måter å gå fram på ved utforming av romprogram. Den første metoden er å ta utgangspunkt i en kravspesifikasjon fra en stor kommune og tilpasse den til sitt nye skolebygg. (SINTEF Byggforsk, 2009). Den andre metoden er å ansette ett konsultentselskap til å ta seg av programmeringen. Når programmeringen er ferdig, ender kommunen opp med en kravspesifikasjon. (SINTEF Byggforsk, 1999). En viktig del av kravspesifikasjonen er romprogrammet.

Romprogrammet viser ifølge SINTEF Byggforsk (1999) hvilke arealkrav som er satt for det nye bygget ofte i form av en tabell. Romprogrammet må følge arealnormene satt av kommunen. «Arealnormer for grunnskoler vedtas av den enkelte kommune, men skal være i henhold til lover og forskrifter» (Norconsult, 2015). Et komplett romprogram inneholder en oversikt over alle rom og arealet til rommene. Mindre konkrete romprogrammer kan inneholde et samlet areal for hvert bruksområde eller funksjon. Uansett hvordan romprogrammet blir detaljert i kravspesifikasjonen gjøres det ofte endringer under prosjekteringen. Romprogrammet kan i tillegg til areal inneholde krav til høyde, bredde, innredning og tekniske forhold. For å sikre et godt romprogram er brukermedvirkning et viktig redskap. (SINTEF Byggforsk, 1999).

Når nye skoler bygges skal brukermedvirkning inngå som en del av prosessen. Brukergrupper er forskjellige grupper som skal bruke bygget når det er ferdigstilt. For skolebygg kan dette være lærere, elever, skoleadministrasjon og FAU. (Utdanningsdirektoratet, 2012a). Ifølge utdanningsdirektoratet (2012a) bør brukergruppene komme inn i byggeprosessen så raskt som mulig og hver brukergruppe skal få ansvar for den delen av skoleanlegget de skal holde til i når skoleanlegget er ferdig. Det er både kommunen og den enkelte skolen sin jobb å sørge for brukerne får ta del i prosessen, og at brukergruppene samarbeider med arkitekten og rådgiveren for prosjektet. (Utdanningsdirektoratet, 2012a). Slåtten og Østvang (Slåtten & Østvang, 2009) mener at brukermedvirkning er for lite prioritert ved byggingen av skoleanlegg som en viktig del av programmeringsarbeidet, og at oppgaven ofte tilfaller personer uten den relevante kunnskapen til å kunne gjennomføre oppgaven. Om arkitekten er

med i programmerings prosessen kan hun eller han ha ansvar for brukermedvirkningen. (Utdanningsdirektoratet, 2012a; Utdanningsdirektoratet, u.å.-b).

Det er opp til kommunen når arkitekt blir engasjert. Ifølge utdanningsdirektoratet går ofte arkitekten inn i et samarbeid med skoleadministrasjonen og brukergrupper allerede i programmeringsprosessen. Kommunen kan som alternativ holde en arkitektkonkurranse med utgangspunkt i styringsdokumentet fra programmeringsprosessen og deretter velge arkitekt ut ifra innsendte forslag til prosjektering. Dermed er arkitekten involvert før prosjekteringen starter. (Utdanningsdirektoratet, u.å.-c).

2.3.2 Prosjektering

Prosjekteringen består av tre deler skisse- for- og detaljprosjekt. Under prosjekteringen blir det nye skolebygget planlagt ut ifra rammebetingelsene gitt i programmeringen. Det første som utarbeides etter programmeringen er skisseprosjektet.

I skisseprosjektet undersøker man muligheter og kommer med løsningsforslag. Under skisseprosjektet blir konsept utarbeidet og drøftet. Det blir foretatt valg av konsept som legger grunnlag for et foreløpig budsjett. Skisseprosjektet inneholder plassering av hovedfunksjoner, kostnadsrammer, enkle tekniske beskrivelser og risikovurdering. Skisseprosjektet må godkjennes av kommunen før forprosjektet kan begynne. (Arkitektbedriftene AY10, u.å.-a).

Forprosjektet fører prosjektet frem til byggesøknaden. Her vurderes alternativer og beslutninger tas på bakgrunn av skisseprosjektet. Prosjektets volum og form avklares. Forprosjektet inneholder planløsninger, tekniske strukturer, materialer og fasadetegninger. Dette gjør det mulig å lage et godt kostnadsoverslag. Forprosjektet legger grunnlaget for rammesøknaden og detaljprosjektering. (Arkitektbedriftene AY10, u.å.-b).

I detaljprosjekteringen prosjekteres detaljer og beskrivelser blir utdypet. Her skal det gis detaljert informasjon om hvordan utformingen til prosjektet skal bygges.

Detaljprosjekteringen inneholder mengdeberegninger, arbeidstegninger, skjemaer og beskrivelser. Detaljprosjektet kan legge grunnlaget for anbud, men kan også utarbeides under utførelsen. (Arkitektbedriftene AY10, u.å.-c).

2.3.3 Utførelse og avslutning

Utførelsen viser til selve byggingen av skoleanlegget. Som med resten av byggeprosessen er det byggherren med kommunen som har det overordnede ansvaret over byggeplassen. Kommunen kan også velge å legge mye ansvar over på arkitekt og entreprenør. Før bygget

kan overleveres helt til kommunen må bygget testet ut. Dette kalles prøvedrift. Deretter kan bygget overtas og bli tatt i bruk for fullt. Når et skolebygg skal bygges er det viktig med en pedagogisk plattform.

2.4 Pedagogikk, lovverk og skolearkitektur

Skolearkitektur påvirker læringsmiljøet. «skoleanlegget er en av flere faktorer som har betydning for læringsmiljø. Det fysiske miljøet skal være en hensiktsmessig og inspirerende ramme for læring, skapende aktiviteter og sosialt samspill.» (SINTEF Byggforsk, 2009).

Arkitektonisk utforming setter rammene for hvordan et rom kan brukes. Det er derfor lurt å basere arkitektonisk utforming på pedagogiske mål. De pedagogiske og sosiale målene for skolen må videreføres gjennom arkitekturen, slik at arkitekturen er formet etter den pedagogiske strategien og ikke omvendt. (SINTEF Byggforsk, 2009). Pedagogiske målsetninger tar utgangspunkt i lovverket, derfor er utformingen av skoler i stor grad basert på lovverket.

Læreplanverket om «tilpassa opplæring og likeverdige forutsetninger» (Utdanningsdirektoratet, 2015) har stor innvirkning på skolearkitekturen. Under «kunnskapsløftet» i 2006 (Utdanningsdirektoratet, 2016) ble prinsipper for opplæring oppdatert. Prinsippet om tilpasset opplæring innenfor fellesskapet fra kunnskapsløftet satte krav til variert undervisning. Bakgrunnen for kravet er at elever har forskjellige evner og forutsetninger. Derfor må de også få en variert undervisning. En variert undervisning kan bidra til at flere elever klarer å følge med undervisningen og kan i tillegg fremme elevenes motivasjon. Variasjon i undervisningen sikter til variasjon innenfor alt fra lærestoff, undervisningsform og læremidler til organisering og tidsrom. Får å få til god variasjon i undervisningen og oppfølging av enkeltelever må skolen ha tilgjengelige arealer. Utformingen av skoleanlegg skal derfor legge til rette for dette. Skoleanlegget må ha arealer som gir læreren muligheten til nærmere oppfølging av enkeltelever og variasjon i læringsmetoder. Ulike læringsmetoder krever ofte ulik arkitektonisk utforming. Dette gjelder alt fra planløsninger til møblering. (Utdanningsdirektoratet, 2012b; Utdanningsdirektoratet, 2018a).

Det stilles tekniske krav til utformingen av skolebygg. «Arealer og lokaler der elever oppholder seg og får undervisning skal ha en utforming og innredning som fremmer helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold samt forebygger sykdom og helse.» (Utdanningsdirektoratet, 2018b). Miljø har stor effekt på trivsel. Det er flere faktorer som spiller inn for at skoleanlegget skal ha et godt miljø. Størrelse og planløsning setter

hoveddrammene for hvordan et rom kan brukes. Når et nytt skolebygg skal bygges stilles det krav til arealer. Arealkrav er satt av hver enkelt kommune, men normen er på rundt 60 m² for klasserom på 30 elever. Bergen kommune har for eksempel et arealkrav for klasserom på 2m² per elev hvis klasserommet er tilknyttet tilleggsarealer som kan brukes i undervisningen. Dersom undervisningsområdet kun består av klasserom er arealnormen på 2,5m² per elev. (Bergen kommune, 2018). TEK17 (byggeteknisk forskrift) stiller krav til tilfredsstillende tilgang på dagslys for alle rom som er ment for varig opphold. Gjennomsnittlig dagslysfaktor i oppholdsrommet må være på minimum 2%. (Byggeteknisk forskrift (TEK17), 2017). TEK 17 stiller også krav til inneklimate som innetemperatur og ventilasjon. Lydmiljøet er også viktig. Det bør legges til rette for god akustikk og støyskjerming. Godt renhold og vedlikehold kan forlenge levetiden til skoleanlegget og er viktig for den estetiske kvaliteten til bygget. Møbleringen i skoler bør være variert. Pulter og stoler bør gi en god sittestilling for elevene, samt suppleres med andre møbler som gir andre sittestillinger og kan benyttes til andre aktiviteter, som for eksempel lesing i en sofakrok. Innredningen bør kunne tilpasses aktiviteten i rommet. Flyttbare møbler er ofte bedre enn fastinventar med tanke på fleksibilitet. Fleksible løsninger kan være et virkemiddel for å oppnå et allsidig rom som kan bidra til variert undervisning. (Buvik, 2014; Utdanningsdirektoratet, 2018b).

2.5 Fleksible løsninger

Et stikkord i skolearkitekturen i dag er fleksibilitet. Fleksibilitet går ut på at rommet kan håndtere flere funksjoner. I et skoleanlegg foregår det et bredt spekter av aktiviteter. Det blir vanskelig å bygge et skoleanlegg der alle aktiviteter får sitt eget areal. Dette ville ført til store skoleanlegg med nesten ubrukte arealer. Derfor må rom bygges slik at de er fleksible og kan brukes til ulike aktiviteter. Vi lever i en tid der endringer skjer raskt. Når nye skoleanlegg bygges, må de bygges med tanke på framtiden. Skoleanlegget må kunne tilpasses etter endringene som skjer i samfunnet. Tilpasningsdyktighet handler om hvilke muligheter man har til å kunne endre bruken av arealer på kort eller lang sikt, som følge av endringer av aktiviteter eller gruppesammensetninger. Det er tre prinsipper man kan følge for å oppnå tilpasningsdyktighet. De tre prinsippene er generalitet, fleksibilitet og elastisitet. (SINTEF Byggforsk, 2009).

Generalitet går ut på at rommet har arkitektoniske forutsetninger som gjør at det kan brukes til forskjellige aktiviteter, gjerne av ulike brukergrupper. Dette kan for eksempel være en gymsal som kan brukes til fysisk aktivitet som gym for skoleelever, eldregym og lagidrett og roligere aktiviteter som samlinger. (SINTEF Byggforsk, 2009)

Fleksibilitet handler om mulighetene til enkelt å kunne endre de arkitektoniske forutsetningene til rommet som størrelse, innredning og utstyr for å tilpasse rommet etter ulike aktiviteter og brukergrupper. Et eksempel på dette kan være to klasserom som har en flyttbar skillevegg slik at man kan slå sammen klasserommene og dermed få et større rom der andre aktiviteter er mulig. (SINTEF Byggforsk, 2009)

Elastisitet går ut på at arkitekturen gir virksomheten muligheten til å minke og vokse. Skolebygg kan for eksempel bygges med flere klasserom enn nødvendig på byggetidspunktet for å ta hensyn til befolkningsvekst. Klasserommet kan brukes som grupperom fram til det blir behov for flere klasserom. (SINTEF Byggforsk, 2009)

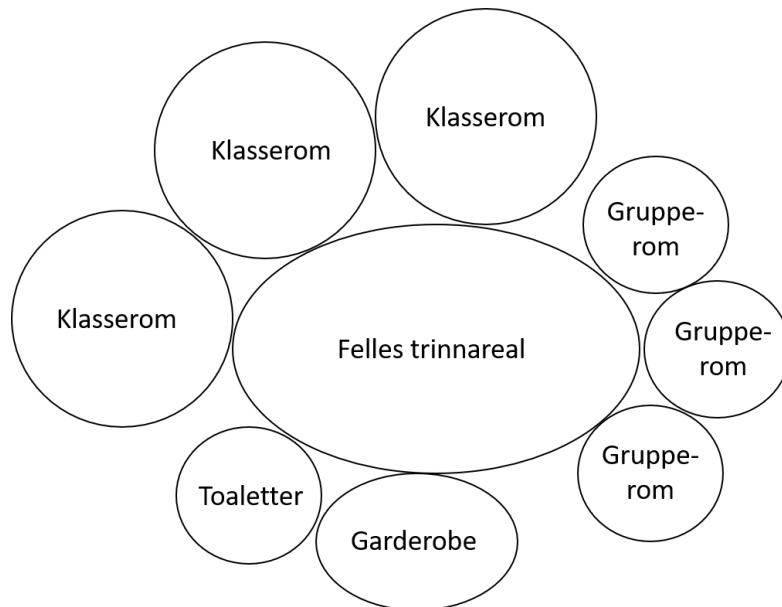
2.5.1 Sambruk og samlokalisering

Generalitet og fleksibilitet handler i stor grad om sambruk. Sambruk handler om at flere brukergrupper kan benytte samme areal til forskjellige aktiviteter. Ønsket er at arealene skal kunne brukes mest mulig og dermed føre til god ressursutnyttelse. Eksempler på sambruk kan være at både SFO og skolen bruker samme areal. Der skolen bruker klasserom til undervisning kan SFO bruke klasserom til aktiviteter som for eksempel tegning. Et tiltak for økt sambruk er samlokalisering. Et skoleanlegg kan for eksempel samlokaliseres med et grendehus der begge funksjonene kan benytte seg av visse arealer. Eksempel på sambrukarealer ved samlokalisering kan være et stort amfi, toalettfasiliteter og bibliotek. En annen vanlig samlokalisering er skolebygg og idrettsanlegg, der idrettsanlegget også brukes som gymsal. Sambruk og samlokalisering kan være med på å styrke lokalsamfunnet i form av møtepunkter. Ved å samlokalisere flere funksjoner i ett bygg kan dette bygget bli et møtested for mennesker i alle aldre. (SINTEF Byggforsk, 2009). Sambruk kan være krevende å få til i hjemmeområdene til skolene, da det er vanskelig for SFO(AKS) å legge til rette for variasjon og sette preg på hjemmeområdet. (Alexandra instituttet & ERIK arkitekter, 2018).

2.5.2 Hjemmeområder

Et godt hjemmeområde er fleksibelt. Det er i hjemmeområdet elevene tilbringer mest tid i løpet av skoledagen. Elevenes hjemmeområde består av læringsarealet og tilhørende støttearealer. Læringsarealet er der undervisningen foregår og her finner vi klasserom, grupperom og i nyere tilfeller felles trinnarealer. Støttearealet består av støttefunksjoner som garderobe og toalett. Figur 2-3 viser hvordan funksjonsflyten til et hjemmeområde kan være. (SINTEF Byggforsk, 2009). Hjemmeområdet på eldre skoler består ofte av kun klasserom. Nye skoler har mer fleksible hjemmeområder enten i form av baser eller grupperom og felles

trinnareal i tillegg til klasserom. Fleksible hjemmeområder bygges for å kunne legge til rette for en variert undervisning. Rom med forskjellige funksjoner og størrelser kan øke fleksibiliteten til hjemmeområdet. Rommene kan gjerne ha en variert grad av åpenhet, slik at ulike rom passer til ulike aktiviteter. (Utdanningsdirektoratet, 2012b).

Figur 2-3: Hjemmeområde med felles trinnareal: Her er ett eksempel på hvordan et hjemmeområde med felles trinnareal kan være knyttet sammen.

Utdanningsdirektoratet har laget noen kriterier for å sikre en fleksibel utforming av hjemmeområdet: (Utdanningsdirektoratet, 2012b)

1. Utformingen må bidra til mulig skjerming mellom ulike aktiviteter. Dette gjelder spesielt i forhold til lydnivået forskjellige aktiviteter fører med seg. Med god lydisolering kan man unngå konflikter mellom aktiviteter som for eksempel stillesittende arbeid og sang. (Utdanningsdirektoratet, 2012b).
2. Rommene skal bidra til ulike romopplevelser. (Utdanningsdirektoratet, 2012b).
3. Arealene skal være helt eller delvis transparente. Det vil si at det skal være mulig å se inn i rommene utenifra. Transparente arealer fører til bedre oversikt for lærerne. Lærerne får bedre oversikt over hva som skjer i rommet og kan lettere hindre uønsket adferd fra elevene. Transparentet kan løses ved å ha glass i skilleveggene. (Utdanningsdirektoratet, 2012b).
4. Rom som er ment for lengere opphold skal ha gode dagslysforhold. Klasserom skal ha vinduer langs yttervegg som gir utsyn og dagslys, og rom uten yttervegg bør få noe indirekte dagslys. (Utdanningsdirektoratet, 2012b).

Grupperom og klasserom har viktige funksjoner i hjemmeområdet. Klasserommet bør være forbeholdt en fast basisgruppe slik at skolebøkene til elevene kan oppbevares her.

Basisgruppe er en gruppe elever som har samme faste kontaktlærer. Klasserommet er stedet der kontaktlæreren kan samle alle sine elever for faste møter og må derfor ha en arealstørrelse tilpasset antallet elever i basisgruppen. Klasserommet er begrenset slik at det kun bør foregå en aktivitet av gangen, men rommet kan brukes til mange forskjellige aktiviteter som forelesning, diskusjon og oppgaveløsning. Grupperom er beregnet for mindre elevgrupper. Grupperom kan for eksempel benyttes til oppfølging av enkeltelever, gruppearbeid, stasjonsarbeid eller samtale i mindre grupper. Grupperom burde derfor ha forskjellige størrelser slik at man kan velge rom ut ifra gruppestørrelse. Grupperom kan gjøre det lettere å følge opp enkeltelever ved å ta dem ut av klasserommet. Grupperom burde ha utgang slik at det kan benyttes av flere klasser slik at det ikke bare er forbeholdt en basisgruppe. En måte å knytte grupperom til flere klasserom er ved hjelp av felles trinnareal. (SINTEF Byggforsk, 2009; Utdanningsdirektoratet, 2012b).

2.6 Felles trinnareal

Felles trinnareal er et undervisningsareal knyttet til hjemmeområdet. Felles trinnareal er et undervisningsareal i tillegg til tradisjonelle klasserom, og er dermed et supplement til klasserom og grupperom. Rommet er ofte knyttet til trinn og deles mellom basisgruppene på det aktuelle trinnet. Ved mindre skoler kan flere trinn dele på samme felles trinnareal. Felles trinnareal muliggjør utvidet kontakt mellom klassene, og kan benyttes i undervisningen. (SINTEF Byggforsk, 2009; Utdanningsdirektoratet, 2012b).

Felles trinnareal åpner for en fleksibel bruk og kan benyttes til flere former for undervisning. Ved stasjons- og gruppearbeid kan rommet benyttes for å skille gruppene og gi den ekstra plassen disse aktivitetene krever. Oppfølging av enkeltelever kan bli lettere. Hvis en eller flere elever trenger ekstra oppfølging kan de enkelt tas ut av klasserommet og trinnarealet benyttes. Felles trinnarealer gjør det mulig å samle hele trinnet for felles informasjon og undervisning. Møbleringen av felles trinnareal bør være variert slik at rommet kan brukes til forskjellige aktiviteter. Et lite amfi i det felles trinnarealet kan for eksempel legge til rette for fremføringer og presentasjoner, myke sofaer kan brukes til stillelesning og benker og bord kan brukes til gruppearbeid. Det felles trinnarealet kan dekke mange pedagogiske behov i skolen og bør derfor være utformet slik at det er fleksibelt. (SINTEF Byggforsk, 2009; Utdanningsdirektoratet, 2012b).

3.0 Metode

Metodekapittelet tar for seg fremgangsmåten for å hente inn og behandle dataen. Kapittelet beskriver den valgte metoden, altså hva som er gjort og hvordan det er gjort. Jeg vil i metodekapittelet gjøre rede for metodisk tilnærming, klargjøring for skolebesøk, gjennomføring av skolebesøk og observasjon, intervju, databehandling og validitet og relabilitet.

3.1 Metodisk tilnærming

Utgangspunktet for denne studien er observasjoner supplert med intervjuer. Det er foretatt observasjoner på ni skoler. Én til to representanter fra de ni skolene i observasjonsdelen er intervjuet. En skole der trinnareal ble planlagt, men ikke ble en realitet er også intervjuet. Den metodiske tilnærmingen er en kombinasjon av kvantitativ og kvalitativ, der den kvalitative delen supplerer den kvantitative. Å kombinere metoder kan gi et bedre datagrunnlag. Dette skyldes at en har to datasett som kan sammenliknes i stedet for ett. (Everett & Furseth, 2012)

Jeg skal besvare to overlappende forskningsspørsmål. Forskningsspørsmålene i seg selv kan i stor grad besvares kun ved hjelp av kvantitativ metode, men grunnet liten tid til observasjon og ønsket om mer informasjon om planlagt bruk har jeg valgt å supplere med kvalitativ metode. For å kartlegge faktisk bruk og utforming av felles trinnarealer er observasjon av felles trinnareal på skoler hensiktsmessig. I tillegg kan plantegninger av de felles trinnarealene gi en rask oversikt over utforming og størrelse. Planlagt bruk kan delvis kartlegges ved hjelp av kravspesifikasjoner og romprogram. Intervju ble benyttet for å få et bedre innsyn i planlagt bruk og faktisk bruk. Under observasjon og intervju har jeg forsøkt å forholde meg til etiske retningslinjer og forskningsprinsipper. (Befring, 2015; Fangen, 2015)

3.2 Klargjøring skolebesøk

Masteroppgaven baserer seg på observasjoner, derfor var skolebesøk nødvendig. Første steg var å kartlegge grunnskoler i Oslo og Viken. Kartleggingen ble gjort på grunnlag av utdanningsdirektoratet sin statistikk over nasjonale prøver skoleåret 2019-2020 (Utdanningsdirektoratet, 2019a; Utdanningsdirektoratet, 2019b), supplert av nasjonalt skoleregister (Utdanningsdirektoratet, u.å.-a) og wikipedia (Wikipedia, 2020a; Wikipedia, 2020b; Wikipedia, 2020c). Utdanningsdirektoratet sin statistikk over nasjonale prøver ble brukt som hovedkilde fordi den ga en rask oversikt over skoler i hvert fylke og kommune. Skolene i følgende fylker og kommuner ble undersøkt: Oslo, alle kommuner i tidligere Akershus, Buskerud og Østfold, kommunene Jevnaker og Lunner i tidligere Oppland, og

Svelvik i tidligere Vestfold. Dataene fra nasjonale prøver var fra 2019. For å få en sikker oversikt med eventuelt nyere skoler ble oversikten supplert av nasjonalt skoleregister for Oslo og Wikipedia for Viken. Kartleggingen ble gjort for å kunne lage en oversikt over skoler som muligens hadde felles trinnareal.

Det neste steget var å finne de skolene i Oslo og Viken som kunne være relevante for denne oppgaven. Alle grunnskolene i Oslo og Viken ble undersøkt på nett for å kunne kartlegge om skolen var bygget i 2009 eller senere. Skolene som var aktuelle ble registrert i en oversikt over potensielle skoler (se vedlegg 1: Oversikt over potensielle skoler). Skolene i oversikten ble registrert med hjemfylke, byggeår, navn og nummer. Informasjonen om skolene ble hentet fra skolen/hjemkommunen sin nettside. Oversikten over potensielle skoler ble laget for å kunne holde oversikt over skolene når de skulle kontaktes i neste prosess.

Siste steg var å kontakte og avtale skolebesøk med skoler som hadde felles trinnareal. Skolene i oversikten over potensielle skoler ble kontaktet ved oppringing. Oppringingen ble foretatt for å kartlegge hvilke skoler som hadde felles trinnareal. Under oppringingen ble det klart at få visste hva felles trinnareal var. I de tilfellene hvor skolen kunne bekrefte at de hadde felles trinnareal ble muligheten for et besøk med intervju tatt opp. Skolebesøk og datoer ble fastsatt og registrert i en besøksoversikt (se vedlegg 2: skolebesøk). Noen skoler ønsket mail med mer informasjon og dette ble oversendt (se vedlegg 3: E-post til skoler). Neste steg var å hente inn plantegninger og romprogram for skolene som skulle besøkes.

3.3 Innhenting av romprogram og planskisser

Romprogram og plantegningene til skolene måtte anskaffes. Plantegninger og romprogram var viktig for å få innsikt i utformingen til hjemmeområdene og planlagt bruk. Romprogram og plantegninger for skoler er offentlige dokumenter. Derfor sjekket jeg først om dokumentene lå på Doffin. Doffin er den nasjonale kunngjøringsbasen for offentlige anskaffelser (Digitaliseringsdirektoratet, u.å). Når skoler skal bygges legges anbudskonkurransene ut på Doffin. Det var tilfeller der det ikke lå plantegninger eller romprogram på Doffin. Derfor måtte flere dokumenter hentes inn med andre metoder.

På grunn av dette ble neste steg å sende e-post til arkitektkontor og kommuner. Det ble laget en liste med kontaktinformasjonen til hjemkommunen til skolen og til arkitektkontorene som hadde tegnet skolene som skulle besøkes (vedlegg 4: Kontaktliste arkitektkontor og kommuner). Det ble forfattet en e-post som spurte etter plantegninger og romprogram (vedlegg 5: E-post til arkitektkontor og kommuner). E-posten ble sendt til arkitektkontorene

og kommunene der romprogram og plantegninger til skolen ikke lå offentlig ute på Doffin. Flere svarte ikke på denne e-posten.

Siste løsning var å bruke branntegninger for å vise planløsningene. Branntegninger er ofte plassert ved inngangspartier og viser rømningsveiene i bygget. Der plantegningene ikke kunne oppdrives gjennom Doffin eller e-post, ble branntegningene brukt for å vise planløsningene til hjemmeområdet. Det ble tatt bilde av branntegningene til skolebyggene under skolebesøkene.

3.4 Skolebesøk og observasjon

Under skolebesøkene observerte jeg to ting, utformingen (fysiske egenskaper) og bruken av felles tinnareal. Bruken av felles trinnareal danner hovedgrunnlaget for å kunne svare på forskningsspørsmålene. Kartlegging av utformingen til rommet ble gjort for å kunne danne et godt bilde av hvordan rommet så ut og opplevdes. Målet med observasjon av utformingen var å avdekke om det er noen sammenheng mellom utformingen og bruken.

3.4.1 Utforming

Observasjon av utformingen til felles trinnareal ble basert på SINTEF fag sin rapport: Internevaluering av skolebygg (Buvik, 2014). Internevalueringen av skolebygg danner grunnlaget for ett skjema, skjema A, som ble fylt ut for hvert enkelt rom som ble observert (se vedlegg 6: Skjema A: Observasjon utforming). Skjema A inneholder beskrivelse av:

1. **Arkitektur og planløsning** omfavner utformingen og funksjonaliteten til rommet. Innenfor dette temaet ble kvadratmeter og høyde under tak registrert, for å kunne danne et bilde av romstørrelsen. Tilhørende rom ble registrert for å gi en oversikt over antall dører som vendte ut i rommet for å få et inntrykk av gjennomgangen i rommet. Antall klasser som deler på det felles trinnarealet gav en oversikt over antallet mennesker som bruker rommet. Åpenhet mot gang forteller hvor lukket eller åpent rommet er mot andre rom. Planløsningene ble kategorisert i fem typer etter eksempel-plantegninger (se figur 3-1: Grad av åpenhet for felles trinnareal). Typene er kategorisert fra 1 til 5 avhengig av hvor åpen planløsningen er, der et høyere tall indikerer en mer åpen planløsning.

2. **Dagslys og belysning** forteller om det er lyst eller mørkt i rommet. Under dagslys registreres det om rommet har direkte eller indirekte dagslys. Indirekte dagslys betyr at rommet ikke har vinduer direkte ut, men har transparens til rom med direkte dagslys. Temaet innendørs belysning registreres som godt eller dårlig. Godt ble registrert ved normal innendørs belysning, og dårlig dersom deler av rommet var mørke- og eller skyggelagt.

3. **Innredning og utstyr** gir en oversikt over møbleringen av rommet. Møbleringen kan gi et innblikk i hvordan rommet blir brukt. Her registreres det hvilke type møbler som er i rommet, antall og om inventaret er fast eller flyttbart.

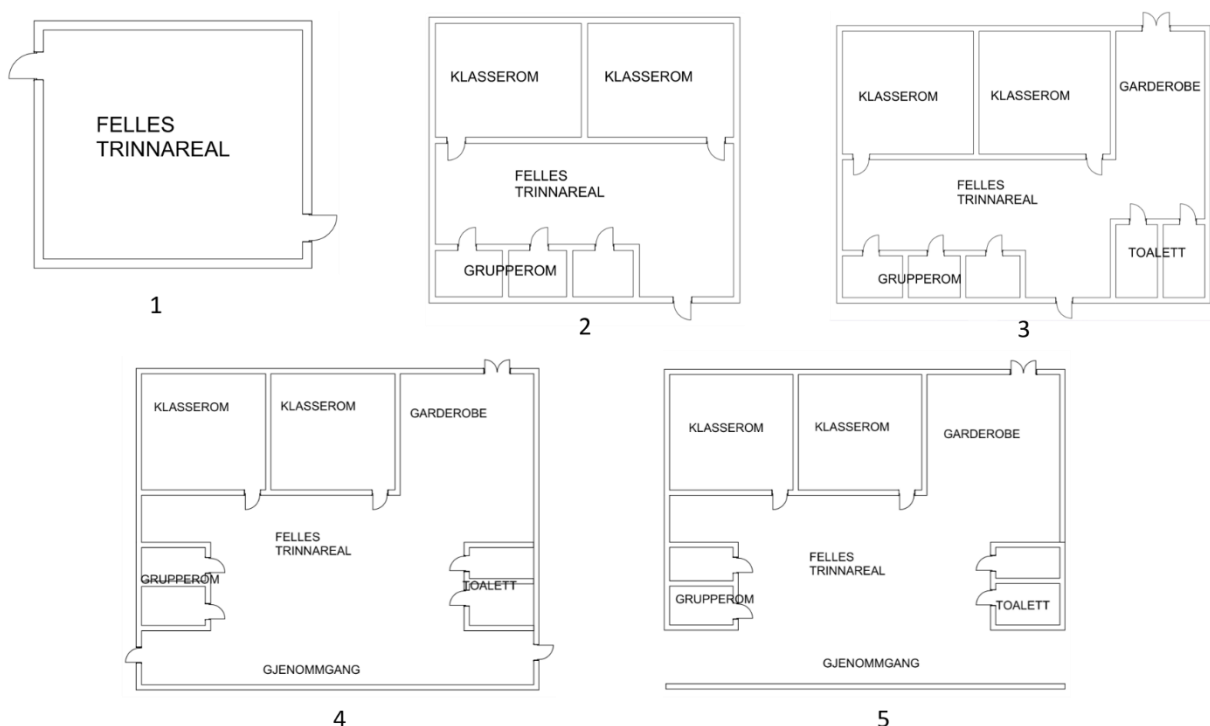
4. **Materialer og farger** handler om farge- og materialbruk i rommet. Farger på flater og inventar i rommet registreres i tillegg til framtreddende materialer.

5. **Utsmykning.** Her registreres det om det er kunst og/eller elevarbeider på utstilling i rommet. Elevarbeider kan gi en indikasjon på eierskapet elevene og lærerne føler til rommet.

6. **Grøntområder og naturelementer** omfatter innendørs planter i rommet. Antallet planter i rommet ble registrert.

7. **Orden, renhold og vedlikehold** handler om lagring av utstyr som bøker og PCer, i tillegg til generelt renhold og vedlikehold. Hvilket utstyr som ble lagret i rommet og om rommet var ryddig og rent ble registrert.

8. **Annet** informerer om tekniske forhold og andre ting observatøren legger merke til ved utformingen av rommet. Faktorer som temperatur, luftkvalitet og støy ble registrert her.

Figur 3-1: Grad av åpenhet for felles trinnareal: Type 1-Det felles trinnarealet er helt lukket med dører ut mot gang. Type 2-Det felles trinnarealet er åpent mot alt av undervisningsareal i hjemmeområdet. Type 3-Det felles trinnarealet er åpent mot Undervisningsarealet i hjemmeområdet og har åpen løsning med yttergang. Type 4-

Det felles trinnarealet er åpen mot hjemmeområdet og har et lukket gangareal for gjennomgang. Type 5-det felles trinnarealet er åpent mot hjemmeområdet og felles gang.

3.4.2 Observasjon bruk

Bruken av den aktuelle skolen sitt felles trinnareal ble observert gjennom en hel skoledag. Hvordan rommet ble brukt i hver økt ble registrert i skjema B (se vedlegg 7: Skjema B: Observasjon bruk). Her er en økt definert som en sammenhengende tidsperiode der det gjennomføres ett skolefag. Når klassen har ett nytt fag eller friminutt starter en ny økt. Bruken ble kategorisert etter:

Frontal undervisning: Tradisjonell undervisning med en lærer og flere elever. Læreren står foran elevene og underviser ved hjelp av for eksempel en tavle eller prosjektor.

Gruppearbeid: Flere elever samarbeider om å løse ett problem eller en oppgave.

Individuelt arbeid: Elevene sitter alene og jobber med eget arbeid. Stille lesing faller for eksempel innenfor denne kategorien.

Stasjonsarbeid: Grupper med elever har forskjellige undervisningsopplegg rundt samme tema fordelt på arbeidsstasjoner. Gruppene ruller mellom de forskjellige arbeidsstasjonene. (Johansen, 2016)

Oppfølging enkeltelev: Én til én undervisning/oppfølging med lærer og elev.

Lek/rekreasjon: Lek eller avslapning, kan for eksempel være en sliten elev som hviler.

Urolig elev: Elev som er sendt ut av klasserommet og derfor er sendt ut til det felles trinnarealet.

Ikke i bruk: Rommet brukes ikke.

Annet: Alt annet som ikke faller innenfor øvre kategorier.

Gjennom observasjonen observeres rommet jevnlig i løpet av økten, fortrinnsvis sittende i rommet. Flere rom kan observeres samtidig der skolen og arkitekturen tilsier det. Dersom det var uklart hvilken aktivitet som foregikk i rommet gjennom observasjon kunne lærere eller elever oppklare dette.

Denne oppgaven går ikke i dybden ved å forklare de forskjellige undervisningsmetodene. Dette skyldes at denne oppgaven handler om arkitektur og bygningsplanlegging, ikke pedagogikk. Undervisningskategoriene er basert på tidlige observasjoner i

observasjonsprosessen, og egne erfaringer fra tidligere skolegang. Intervjuer ble gjennomført for å supplere informasjonen som er hentet fra observasjonsdelen.

3.5 Intervju

Intervjuene var semistrukturerte. Det vil si at intervjuet delvis følger en intervjumal (Vedlegg 8: Intervjumal). Spørsmålene ble ikke stilt på samme måte under alle intervjuene. Dette var for å kunne tilpasse intervjuet etter skolen og intervjuobjektet. Semistrukturert intervju ga meg muligheten til å få svar på spørsmål knyttet opp mot observasjoner gjort på hver enkelt skole.

Intervjuene ble gjennomført for å få informasjon om anskaffelses- og byggeprosessen. Informasjonen fra intervjuene kunne supplere innhentet informasjon fra observasjon og romprogram. Dette var nødvendig fordi observasjonene ble gjennomført over en kort periode og kunne gi et uriktig bilde av bruken. Intervjuet ga svar på om observasjonene av bruken representerte normalen. Observerte tekniske forhold som for eksempel temperatur kunne bekreftes eller avkreftes. Anskaffelses- og Byggeprosessen var interessant fordi det ga et innblikk i om felles trinnareal var en prioritet for skolen, og om rommet ble brukt som forventet.

Intervjuet var delt inn i fire deler. De fire delene var anskaffelsesprosess, byggeprosess, bruken av rommene og annet. Spørsmålene i intervjuet besto av åpne og lukkede spørsmål. Åpne spørsmål ga en mulighet til å finne svar på aspekter jeg ikke var klar over, mens lukkede spørsmål ga et tydelig svar. Hver intervjudel hadde noen hovedspørsmål som skulle svares på. I noen tilfeller ble spørsmålene besvart uten at de ble stilt. Da var det ikke nødvendig å stille spørsmålet. Det var mulig å stille spørsmål som ikke var i intervjumalen. Nye spørsmål utenfor intervjumalen ble stilt for å få en avklaring på observasjoner gjort i observasjonsdelen. Spørsmål basert på kommentarer fra ansatte ved skolen kunne også legges til.

I del 1 av intervjuet ble det satt søkelys på anskaffelsesprosessen. Her kom balansen mellom ønsker fra kommune og skole fram og om felles trinnareal var en prioritet.

Del 2 var om byggeprosessen og endringer som ble gjort underveis i prosessen. Dette ga et innblikk i hvordan prosessen har foregått og om sluttresultatet stemte godt med første romprogram. Her kom det også fram om felles trinnareal var et resultat av ønskene til skolen eller arkitekten.

Del 3 handlet om hvordan skolen bruker felles trinnarealer. Dette var med på å supplere observasjon av bruk. I tillegg ble det spurt om endringer var gjort på rommet. Dette var med på å kartlegge om faktisk bruk er forskjellig fra tenkt bruk.

Del 4 setter søkelys på fysiske forhold i rommet som temperatur, dagslys og luft. Spørsmål knyttet til observasjonen stilles her, og intervjuobjektet får mulighet til å kommentere andre ting ved rommet som ikke er dekket tidligere i intervjuet. Antall elever på skolen kartlegges her.

Intervjuene var satt på den aktuelle skolen sine premisser. Intervjuobjektene var rektorer, inspektører og lærere avhengig av hvem på skolen som kunne og ville stille opp. Det ble gjennomført ett intervju per skole. Skolene stilte med en til to representanter på intervjuet. I noen tilfeller der den aktuelle skolen var opp mot ti år gammel visste intervjuobjektet lite eller ingenting om anskaffelses - og byggeprosessen til skolen. Alle intervjuene ble transkribert (se vedlegg 14: Intervjuer)

Transkriberingen ble foretatt så fort som mulig etter at intervjuet var gjennomført. Intervjuene ble transkribert for å gjøre det lettere å plukke ut sitater til diskusjonsdelen og for å tilby kopi til informantene hvis de ønsket det. Transkriberingsnøkkelen (se vedlegg 13: transkriberingsnøkkel) er en forenklet versjon basert på John W. Du Bois sitt system. Dette systemet ble brukt fordi det er enkelt å lese og mest hensiktsmessig å bruke med tanke på denne masteren. (Hagen, 2005)

Av etiske og praktiske grunner valgte jeg å ha en kontrakt med informantene (Se vedlegg 9: Kontrakt). Kontrakten informerte om masteren og om rettighetene de har. Kontraktene ble skrevet for å sikre at informantene visste hvilke rettigheter de hadde.

For å sjekke innhentet data ble det foretatt en regresjonsanalyse.

3.6 Databehandling

Det ble gjennomført en lineær regresjonsanalyse av bruk av de observerte felles trinnarealene opp mot aspekter ved utformingen i programmet Stata. Metoden går ut på å velge en regresjonslinje som minimerer «sum of squared errors» (SSE). SSE er et mål på hvor godt hvert datapunkt (observasjon) passer til regresjonslinjen. (Skog, 1998). Den lineære regresjonsanalysen ble gjennomført for å få konkrete tall på sammenhengen mellom bruk av trinnareal og ulike trekk ved utformingen. Bruk er den avhengige variabelen og forskjellige trekk ved utformingen er uavhengige variabler.

For at resultatene skal være troverdige må følgende forutsetninger være oppfylt ifølge Skog (Skog, 1998)

- Sammenhengen mellom variablene må være lineær
- Restleddvariasjonene må være homoskedastiske. Dette vil si at variablene har lik utbredelse.
- Restleddvariasjonene må være normalfordelt og uavhengige av hverandre
- Fravær av autokorelesjon i restleddvariasjonene.
- Den uavhengige variabelen og restleddet må ikke være korrelert med hverandre
- Variablene i modellen må ikke inneholde målefeil

Restleddvariasjonen representerer variasjon lagt i en variabel som en modell ikke klarer å fange opp.

Følgende ligning ble brukt til regresjonsanalysen (β er en konstant):

$$\text{Prosentbruk} = \beta_1 \text{kvadratmeterareal} + \beta_2 \text{typeplanløsning} + \beta_3 \text{antallklasserom} + \beta_4 \text{dagslys} + \beta_5 \text{amfi} + \varepsilon_t$$
, der ε_t er et feilledd som fanger opp variasjon som modellen ikke fanger opp.

3.7 Validitet og reliabilitet

I dette delkapitlet blir svakheter metoden kan ha for diskusjonen og konklusjonen presentert. Jeg har prøvd å ha et bevisst forhold til bruk av fremgangsmåter slik at resultatene er minst mulig påvirket av valgt fremgangsmåte. (Everett & Furseth, 2012)

3.7.1 Klargjøring skolebesøk

Valg av riktige skoler for observasjon var viktig for å sikre validiteten. Målet var å samle inn observasjoner fra så mange skoler som mulig. Derfor ble alle skoler som ga uttrykk for at de hadde felles trinnareal besøkt hvis mulig. Dersom skolen ikke hadde felles trinnareal, ble den fjernet fra studien etter besøket. Begreper felles trinnareal skapte forvirring.

Felles trinnareal var et ukjent begrep for flere skoler. Under oppringing kom det fram at få skoler var klar over hva felles trinnareal var. Ansatte på skolene sin evne til å bekrefte/avkrefte om skolen hadde felles trinnareal ble derfor basert på min evne til å forklare hva felles trinnareal er. Hvilken type skolearkitektur de forskjellige skolene hadde fremsto også som uklart.

Det var liten bevissthet blant de ansatte på skolene om de forskjellige typene skolearkitektur. I Norge har skolearkitektur blitt delt i to, base- og klasseromskoler. I realiteten representerer

base- og tradisjonelle klasseromskoler ytterpunktene i skolearkitekturen, og skillet mellom dem kan være utydelig. I denne masteren defineres klasseromskoler som skoler med et rom for hver basisgruppe i hjemmeområdet som er stort nok for 30 elever. Ansatte ved flere skoler hadde liten oversikt over hvilken type skolearkitektur skolen de jobbet ved hadde. Ved flere anledninger hevdet ansatte at skolene var baseskoler mens det etter kategoriseringen i denne masteren var klasseromskoler. For å sikre validiteten i dataen valgte jeg derfor å si ja til å besøke flere skoler som kalte seg selv baseskoler. Hvilke skoler som var med i studien ble også påvirket av fylkessammenslåingen.

Overgangen til Viken som nytt fylke skjedde 01.01.2020, men all informasjon knyttet til det nye fylket ble ikke oppdatert 01.01.2020. Dette berører oversikten over potensielle skoler da nasjonalt skoleregister ikke var oppdatert når disse undersøkelsene ble gjort. For å sikre validiteten ble det brukt flere kilder for å kartlegge skolene i Oslo og Viken.

3.7.2 Plantegninger og romprogram

Innhenting av plantegninger og romprogram ble påvirket av kommune- og fylkessammenslåinger. 01.01.2020 ble flere kommuner og fylker slått sammen og grenser ble flyttet. (Kartverket, 2020). Noen av skolene i denne undersøkelsen hørte til en annen kommune i 2019 enn i 2020. Høvik skole ble for eksempel bygget med Ski kommune som byggherre, nå ligger skolen i Nordre Follo kommune. Det var også tilfeller der arkitektkontoret som hadde tegnet skolebygningen ikke eksisterte lenger. For å få plantegninger og romprogram for så mange skoler som mulig ble det derfor sent e-post med forespørsel til arkitektkontor og kommuner der dokumentene ikke lå tilgjengelig på Doffin.

3.7.3 Skolebesøk og observasjon

Observasjon av bruk foregikk over en kort tidsperiode. Observasjonen ble foretatt gjennom én skoledag. Observasjonstiden var på én dag fordi mange skoler skulle besøkes over en relativt kort tidsperiode. Skolene hadde ulik lengde på skoledagen som følge av ulike timeplaner. Ideelt sett ville observasjonen foregått over flere dager slik at dataen i størst mulig grad speilet normal bruk. For å sikre reliabiliteten til dataen valgte jeg derfor å stille spørsmål om bruken av felles trinnareal i intervjudelen. Bruken av rommet kan også ha vært påvirket av at jeg satt i rommet.

Min tilstedeværelse som observatør kan ha hatt innvirkning på bruken av det felles trinnarealet. Lærere kan bevisst eller ubevisst ha brukt rommet mer i undervisningen enn de vanligvis gjør fordi de visste at bruken ble observert. Elevene kan ha brukt rommet annerledes

enn de normalt gjør fordi det satt en fremmed i rommet. De kan for eksempel ha valgt å sitte andre steder enn de normalt gjør. For å sikre reliabiliteten til observasjonsdataen prøvde jeg bevisst å gli inn i miljøet. Tiltak som ble gjort for å gli inn i miljøet var å se opptatt ut slik at det ikke var tydelig for elevene at de ble observert, og bilder av rommet ble tatt da elevene hadde friminutt. Det var skolene som bestemte når og hvor jeg observerte. (Fangen, 2015)

Observasjonen ble utført på de besøkte skolene sine premisser. Under planleggingen av skolebesøkene kom jeg med forslag til klassetrinn og datoer for observasjon, men det var skolene som bestemte hvilken dag og hvilket trinn som kunne observeres. Målet var å observere flere trinnareal ved hver skole for å få mer datagrunnlag og dermed sikre reliabiliteten. Under observasjonen av de tre første skolene var det to observatører. Noen skoler hadde arkitektoniske begrensninger som gjorde observasjon av flere trinnareal samtidig vanskelig. Dette førte til at et varierende antall felles trinnareal ble observert på de forskjellige skolene. Antallet observerte rom varierer mellom ett og fire rom per skole. Dette gjør at reliabiliteten til dataen på de skolene der flere rom er observert er noe bedre enn der ett rom er observert. Informasjonen fra intervjuene varierer også.

3.7.4 Intervju

Intervjuobjektene fra skolene i denne masteren har hatt forskjellige roller. Hvem som ble intervjuet ved hver skole var avhengig av hvem som kunne og ville stille opp. Jeg snakket med rektorer, inspektører og lærere. Dette gjør at de kan ha forskjellige oppfatninger av prosessen. Rektorer vet kanskje mer byggeprosessen, og lærerne vet mer om bruken. I et par tilfeller har jeg fått snakke med en lærer som har vært involvert i byggeprosessen som representant for skolen. Det er viktig å nevne at informasjonen som kommer fram til en viss grad kan være subjektiv. Ved de eldste skolene som er opp mot ti år gamle visste informantene mindre om byggeprosessen. Informantene visste lite om byggeprosessen fordi det er gått lang tid siden byggeprosessen foregikk eller fordi de ikke var ansatt på skolen under byggetidspunktet. Når intervjuobjektet er godt informert, øker reliabiliteten.

3.8 Oppsummering av metode

Metoden er designet for å kunne gi et godt svar på forskningsspørsmålene.

Forskningsspørsmålene besvares ved hjelp av data fra observasjon og intervju. Intervjudelen supplerer observasjonsdelen.

4.0 Resultater

I dette kapittelet presenteres resultatene. Denne delen tar for seg funnene fra innhenting av romprogram og plantegninger, observasjon av utforming og bruk og intervju. Resultatene er presentert basert på forskningsspørsmålene og derfor delt i planlagt bruk, utforming, faktisk bruk, bruk og utforming og intervju. Relevant fakta om skolene vil også presenteres for å gi leseren relevant bakgrunnsinformasjon. Til slutt vil det komme en kort oppsummering av resultatene. Det første delkapitlet tar for seg romprogrammet og utformingen til hver enkelt skole. Skolene gjennom resten av oppgaven bli presentert med tall:

Skole 1: Nesøya

Skole 2: Bjørkelangen

Skole 3: Bjørlien

Skole 4: Bønsmoen

Skole 5: Hegg

Skole 6: Høvik

Skole 7: Gol

Skole 8: Langset

Skole 9: Brevik

Skole 10: Hebekk

4.1 Fakta om skolene, romprogram og utforming

I dette delkapitlet presenteres relevant fakta om de ti skolene, romprogram og utformingen til trinnarealene som er observert. Kapittelet er sortert etter skoler.

Fakta om hver enkelt skole blir presentert i en tabell. Tabellen inneholder informasjon om byggherre representert ved kommune, hvilket arkitektfirma som har designet skolen, når skolen sto ferdig, skoletype, antall elever på skolen nå, elevkapasiteten til anlegget, antall parallellklasser på hvert trinn, arealet og om anlegget har noen ekstra funksjoner i tillegg til skole. Dette blir gjort for å gi leseren en innsikt i relevant informasjon om hver enkelt skole som kan være nyttig for videre lesning. Deretter blir funnene fra romprogrammene lagt frem.

Deler av romprogrammene blir presentert i hver sin tabell. Det har ikke vært mulig å få tak i romprogrammene til alle skolene. Formålet er at romprogrammene kan gi en innsikt i planlagt bruk av felles trinnarealer fra starten av byggeprosessen. Kun relevante utsnitt fra romprogrammet er tatt med i teksten. Romprogrammene for hele hjemmeområdet er vedlagt i vedlegg 10. Romprogrammene har ulikt oppsett som skyldes at forskjellige kommuner har varierende maler for oppsett. Til slutt i delkapittelet presenteres utformingen til de felles trinnarealene som er observert.

Utformingen til de observerte trinnarealene vises gjennom bilder og plantegninger. Først vises plantegningene av hjemmeområdene. Deretter blir bilder og analysen av utformingen til hvert trinnareal presentert. Skjema A er fylt ut for hvert rom som er observert og ligger vedlagt i vedlegg 11: Utfylt skjema A: Observasjon utforming.

4.1.1 Skole 1: Nesøya

Figur 4-1: Nesøya skole: Bildet viser murfasaden ved hovedinngangen på Nesøya skole.

Nesøya barneskole i Asker ble opprettet i 1965 og bygningsmassen besto av flere komponenter som ble bygget på etter hvert som behovet for en større skole økte. Det ble drøftet om skolen skulle rehabiliteres eller om det skulle bygges nytt, der valget falt på nytt skolebygg. Den nye skolen har tre etasjer og en garasjekjeller, og har passivhusstandard. (Joelson, 2015). Bygget er kvadratisk med et amfi der undervisningsarealene ligger som en U rundt amfi. I tabell 4-1 presenteres fakta om Nesøya skole.

Skole	Nesøya
Kommune	Asker
Arkitekt	Link arkitektur
Overlevert	2015
Skoletype	Barneskole 1-7
Antall elever	474

Elevkapasitet	588
Antall paralleller	3
Areal	11 000 m ²
Ekstra funksjoner	Idrettshall

Tabell 4-1: Fakta skole 1: Aktuell informasjon om Nesøya skole. Fakta hentet fra Byggindustrien (Joelson, 2015) og Skoleportalen (Utdanningsdirektoratet, 2019-2020j).

Romprogram

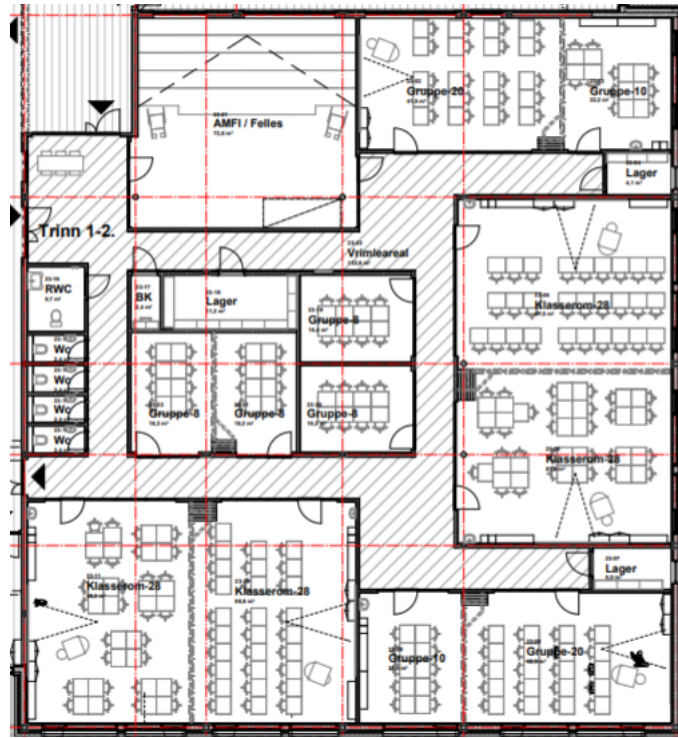
Romprogrammet til Nesøya skole setter krav til et sentralrom. Sentralrommet tilsvarer felles trinnareal. Tabell 4-2 viser utsnitt fra romprogrammet til Nesøya skole. Her er hjemmeområdene delt mellom to trinn med unntak av som 7. trinn som har sitt eget hjemmeområde. Det stilles krav til et sentralrom beregnet for 84 personer i hvert hjemmeområde. Arealet er satt til 100m² for sentralrommet på 1-2, 3-4 og 5-6 trinn og 90m² for 7.-trinn.

	Antall elever/ enheter	Kvm	Sum	Delsum
Hjemmeområde 1 - 2				651
Sentralrom 84 personer	1	100	100	
Hjemmeområde 3 – 4				604
Sentralrom 84 personer	1	100	100	
Hjemmeområde 5 – 6				582
Sentralrom 84 personer	1	100	100	
Hjemmeområde 7				342
Sentralrom 84 personer	1	90	90	

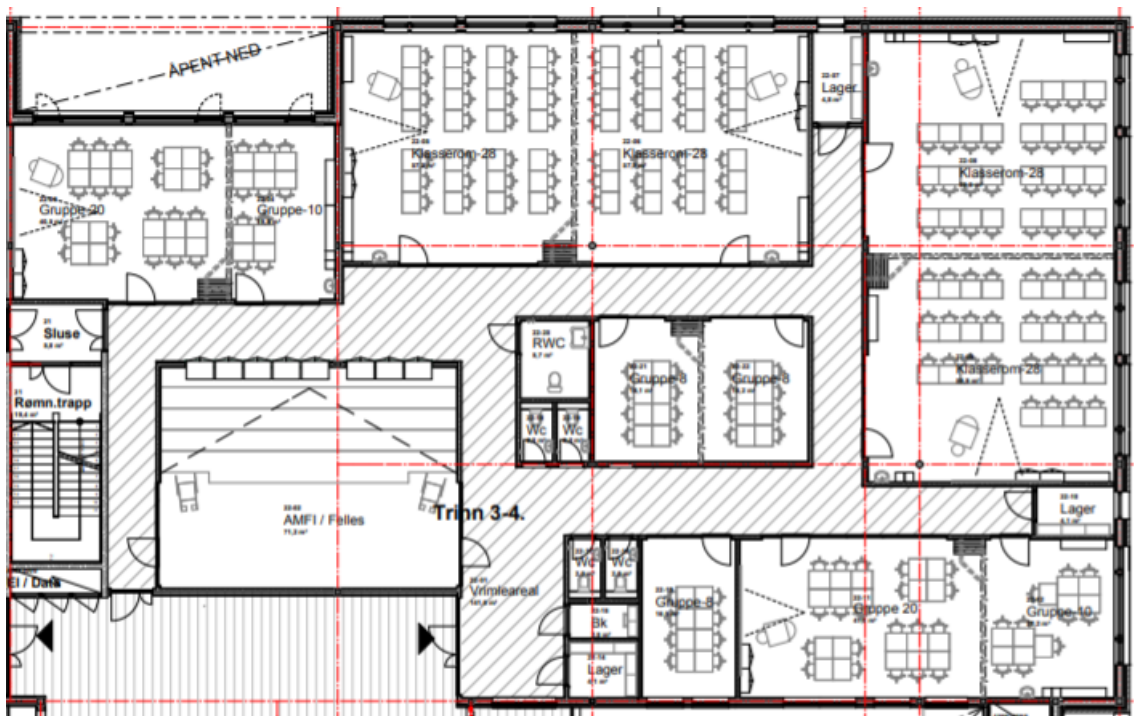
Tabell 4-2: Deler av romprogram skole 1: Utvalgte deler av romprogram for hjemmeområdene på Nesøya skole. (Norconsult, 2011)

Utforming

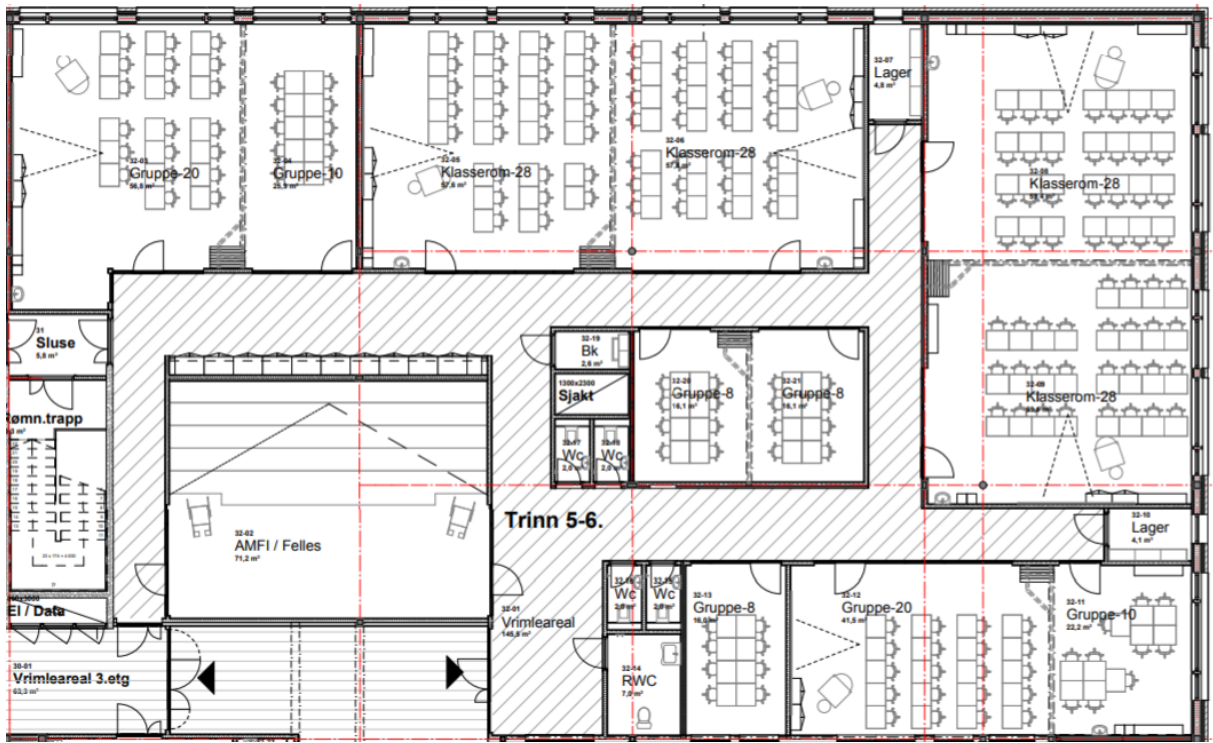
På Nesøya skole deler to trinn på ett hjemmeområde. Tre av fire felles trinnareal på skolen ble observert. Hjemmeområdene til 3. og 4. trinn og 5. og 6. har i stor grad lik planløsning som vist i figur 4-3 og 4-4. Planløsningen består av seks klasserom, tre grupperom, to lagre, toaletter og et felles trinnareal med amfi. To av klasserommene er vist som grupperom 20 + grupperom 10 på plantegningene. Figur 4-2 viser undervisningsarealene til 1. og 2. trinn. Originalt besto 1. og 2. trinn sitt hjemmeområde av seks klasserom og fire grupperom. I ettertid er to av grupperommene slått sammen til et klasserom.

Figur 4-2: Plantegning skole 1, 1-2.trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 1. og 2. trinn på Nesøya skole (Linkarkitektur, 2012a).

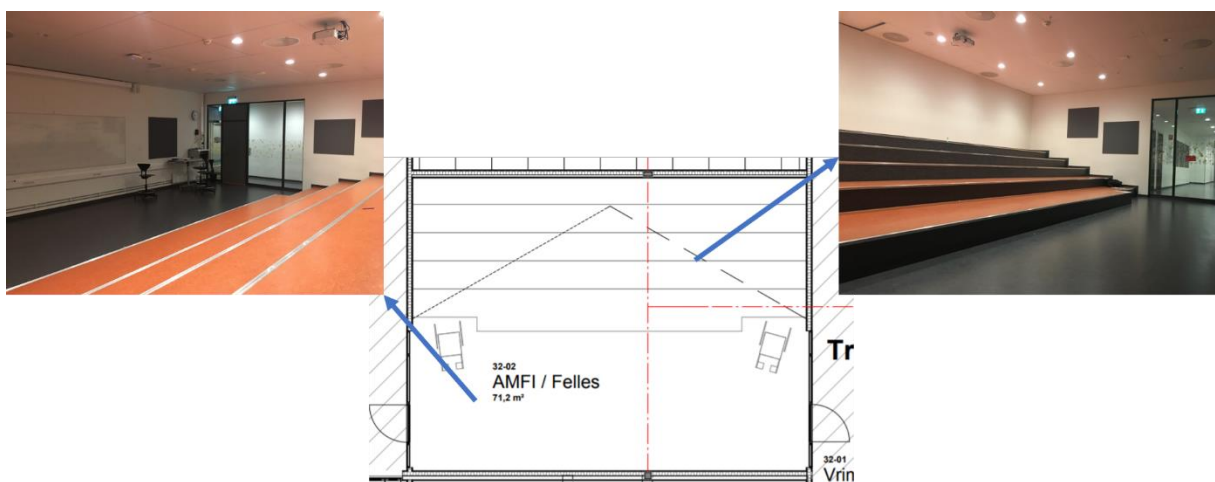

Figur 4-3: Plantegning skole 1, 3-4. trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 3. og 4. trinn på Nesøya skole (Linkarkitektur, 2012a).

Figur 4-4: Plantegning skole 1, 5-6. trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 5. og 6. trinn på Nesøya skole (Linkarkitektur, 2012b).

De observerte felles trinnarealene på Nesøya skole har relativt lik utforming. Planløsningen og størrelsen er identisk. Alle trinnarealene har en tavle og prosjektor, et bord og et varierende antall stoler. Rommet er lukket, har to dører og ingen vinduer med direkte dagslys. Amfi har tilhørende puter som kan legges ut. Figur 4-5 viser utformingen til det felles trinnarealet for 5. og 6.-trinn.

Figur 4-5: Felles trinnareal skole 1: Felles trinnareal med amfi for 5. og 6.-trinn på Nesøya skole.

4.1.2 Skole 2: Bjørkelangen

Figur 4-6: Bjørkelangen skole: Bildet viser hvordan en av fløyene stikker ut av midtskipet Bjørkelangen skole. Fasaden består av tre og glass.

Det gamle skolebygget til Bjørkelangen skole i Aurskog-Høland var bygget i 1974 og var i dårlig forfatning. Kommunen bestemte seg for å bygge et nytt skolebygg. Etter å ha vurdert flere lokasjoner ble den gamle skolen revet og det nye to etasjers skolebygget plassert på eksisterende tomt. Skolen er bygget i massivt tre og består av et midtskip med fløyer stikkende ut (Joelson, Tornd, 2018). Tabell 4-3 viser fakta om Bjørkelangen skole.

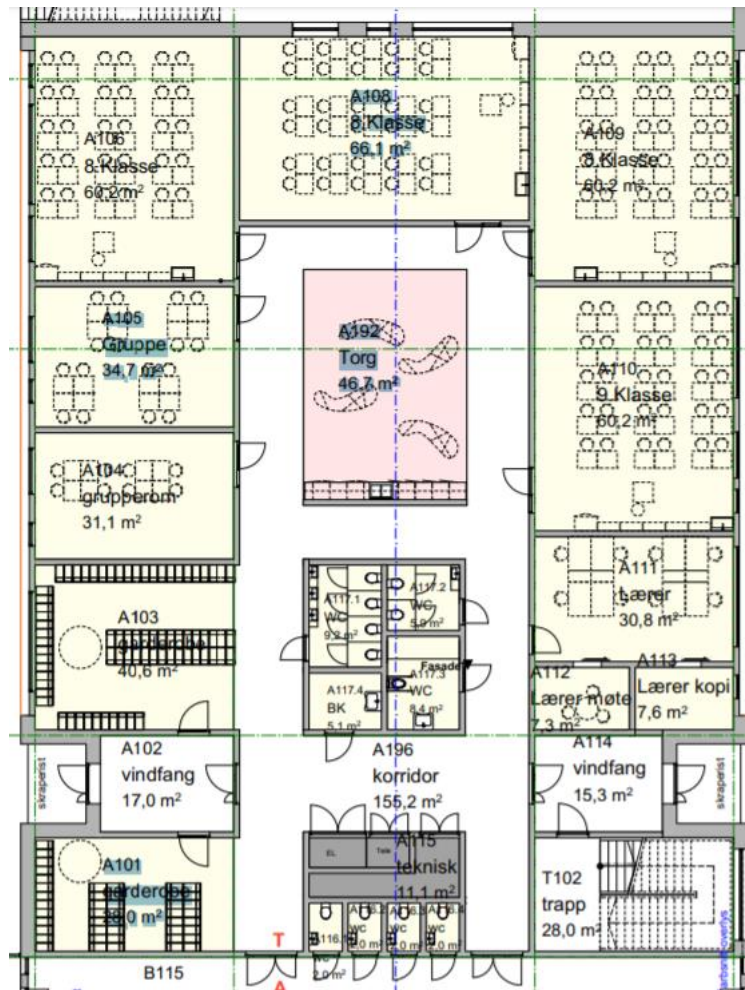
Skole	Bjørkelangen
Kommune	Aurskog-Høland
Arkitekt	HRTB Arkitekter
Overlevert	2018
Skoletype	Barne- og ungdomsskole 1-10
Antall elever	573
Elevkapasitet	660
Antall paralleller	Barnetrinn: 2 Ungdomstrinn: 3
Areal	13 500 m ²
Ekstra funksjoner	Kulturskole, kultursal og flerbrukshall

Tabell 4-3: Fakta skole 2: Aktuell informasjon om Bjørkelangen skole. Fakta hentet fra Byggindustrien (Joelson, Tornd, 2018) og Skoleportalen (Utdanningsdirektoratet, 2019-2020a).

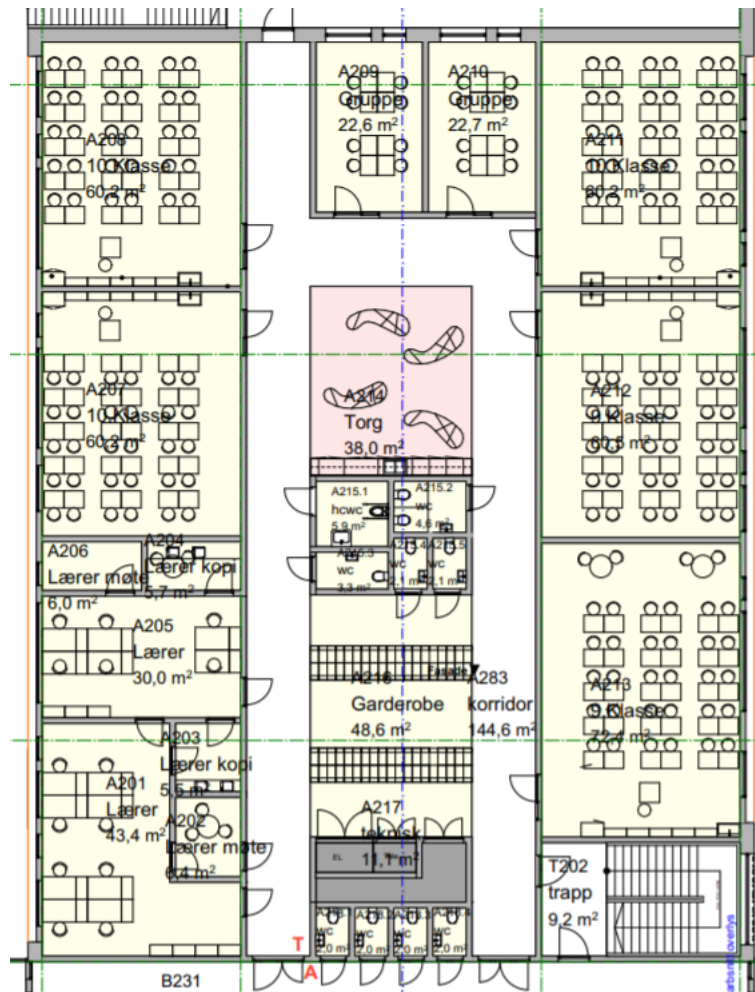
Utforming

Bjørkelangen skole har to trinnarealer forbeholdt ungdomstrinnet. Figur 4-7 viser planløsningen til et av hjemmeområdene der tre 10.-klasser og en 8.-klasse har hjemmeområde. Hjemmeområdet har fire klasserom, to grupperom, kontorer for lærerne, garderobe og toaletter. Hjemmeområdet vist i figur 4-8 tilhører tre 9.-klasser og to 8.-klasser.

Hjemmeområdet til 9. og 8. trinn består av fem klasserom, to grupperom, kontorer for lærerne og toaletter.

Figur 4-7: Plantegning skole 2, 8. og 10. trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 8. og 10. trinn på Bjørkelangen skole. (HRTB arkitekter, 2016a).

Figur 4-8: Plantegning skole 2, 8. og 9. trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 8. og 9. trinn på Bjørkelangen skole. (HRTB arkitekter, 2016b).

De observerte felles trinnarealene på Bjørkelangen skole har relativt lik planløsning. Begge trinnarealene har ett innebygd kjøkken med skap og vask. Rommet er kvadratisk. Trinnarealet for 8. og 9. klassetrinn er vist i figur 4-9. Det felles trinnarealet får direkte dagslys fra et vindu i enden av en korridor. Trinnarealet til 8. og 10. trinn får direkte sollys gjennom den åpne planløsningen til garderobene.

Figur 4-9: Felles trinnareal skole 2: Figuren viser arkitekturen til et felles trinnareal på Bjørkelangen skole med bilder som viser farger og møblering. (HRTB arkitekter, 2016b)

4.1.3 Skole 3: Bjørlien

Bjørlien skole i Vestby åpnet i 2019. Den opprinnelige planen var at Bjørlien skulle ta over lokalene etter Risil ungdomsskole, men dårlig bygningsmasse førte til rivning av Risil og byggingen av Bjørlien på samme tomt. (Rødahl, 2015). Bjørlien skole er formet som en boomerang, der to fløyer møtes på midten ved et amfi. Bygningen har tre etasjer der den nederste er delvis under bakkeplan. Skolen følger passivhusstandard (Tunmo, 2018). Fakta om Bjørlien skole presenteres i tabell 4-4.

Skole	Bjørlien
Kommune	Vestby
Arkitekt	Link arkitektur
Overlevert	2019
Skoletype	Barneskole 1-7
Antall elever	416
Elevkapasitet	520
Antall paralleller	3
Areal	7 300 m ²
Ekstra funksjoner	Nei

Tabell 4-4: Fakta skole 3: Aktuell informasjon om Bjørlien skole. Fakta hentet fra (Tunmo, 2018) og (Utdanningsdirektoratet, 2019-2020b).

Romprogram

Bjørlien skole sitt romprogram setter et samlet arealkrav til fellesareal. Tabell 4-5 viser utsnitt fra romprogrammet til Bjørlien skole. Romprogrammet setter arealkrav til fellesareal i småskolen og på mellomtrinnet. Arealkravet er på 250m² for småskolen og 202m² for mellomtrinnet.

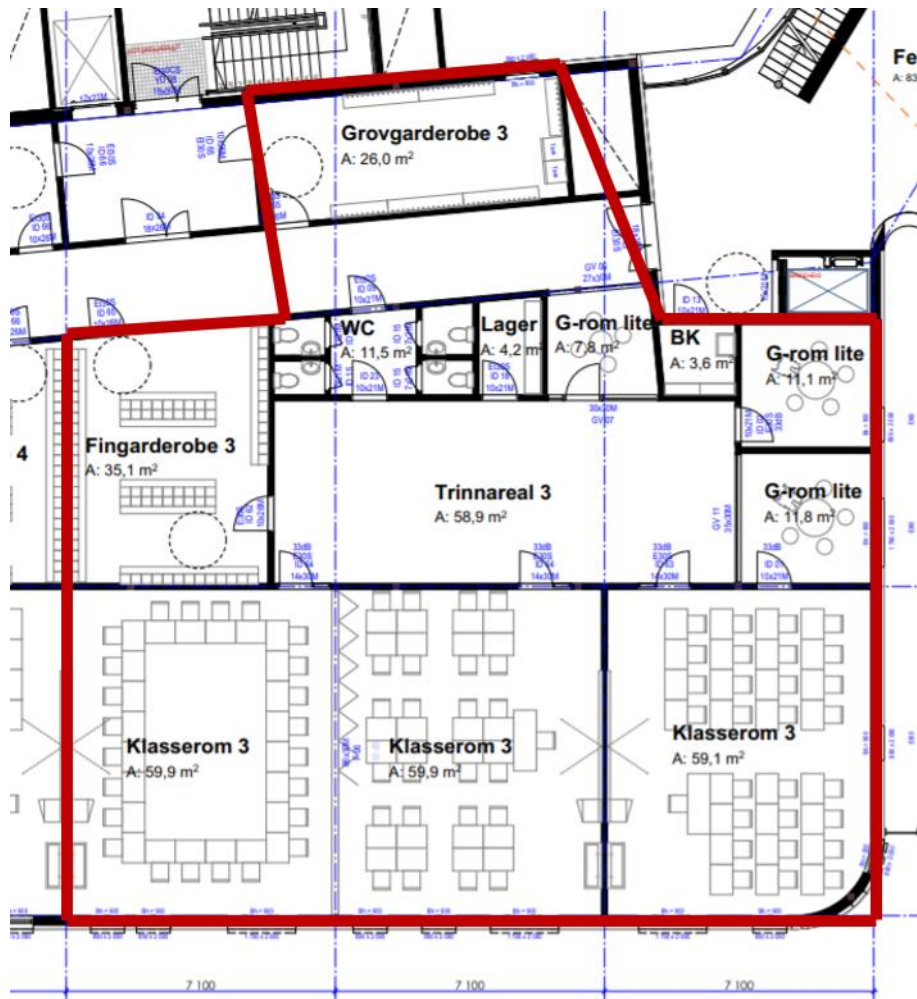
Rom	Antall pers.	Nettoareal pr. pers.	Nettoareal pr. rom	Antall rom	Sum	Kommentar
Småskole 1.-4.						12 klasser 336 elever
Fellesareal			250		250	Øvrig areal tas fra brutto/netto faktor. Del av B/N: 80 m ²
Mellomtrinn 5. - 7.						9 klasser 252 elever.
Fellesareal	252	0,8			202	Øvrig areal tas fra brutto/netto faktor. Del av B/N: 80 m ²

Tabell 4-5: Deler av romprogram skole 3: Utvalgte deler av romprogram for hjemmeområdene på Bjørlien skole. Romprogrammet er fått av prosjektleder RO eiendom i Vestby kommune.

Utforming

Bjørlien skole har ett hjemmeområde for hvert klassetrinn. Felles trinnareal på 3. og 6. trinn ble observert. Planløsningen til de to observerte trinnarealene sitt hjemmeområde har relativ lik oppbygning som vist i figur 4-10 og 4-11. Hvert klassetrinn har sin egen utgang med grov- og fingerarderobe. Hjemmeområdene har tre klasserom, tre grupperom, ett lager og toaletter i tillegg til garderobene.

Figur 4-10: Plantegning skole 3, 3-trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 3-trinn på Bjørlien (Linkarkitektur, 2016a).

Figur 4-11: Plantegning skole 3, 6-trinn: Plantegning av hjemmeområde med felles trinnareal for 6-trinn på Bjørlien skole. (Linkarkitektur, 2016b).

De to observerte felles trinnarealene på Bjørlien skole har lik planløsning. Rommet er kvadratisk og binder resten av undervisningsarealet sammen. Figur 4-12 viser rommet på 3.-trinn fra ulike vinkler, med små bord som fast inventar. Skolen oppbevarer PC-skapet i trinnarealet. PC-skapet er en kilde til noe støy. Det er ikke direkte dagslys inn i rommet.

Figur 4-12: Felles trinnareal skole 3: Figuren viser arkitekturen til et felles trinnareal på Bjørlien skole med bilder som viser farger og møblering. (Linkarkitektur, 2016a)

4.1.4 Skole 4: Bønsmoen

Figur 4-13: Bønsmoen skole: Bildet viser inngangspartiene til tre av hjemmeområdene på Bønsmoen skole.

Bønsmoen skole i Eidsvold var et renoveringsprosjekt. Skolen ble delvis åpnet i 2010, med full åpning i 2012. Den eldste bygningsmassen er fra 1960-tallet og var en del av Råholt ungdomsskole. Bønsmoen er i dag totalrenovert og har fått nytt tilbygg. (Fortunen arkitektur,

u.å.). Skolen er bygget som en toparallell, men har to trinn med tre klasser. Tabell 4-6 viser fakta om Bønsmoen skole.

Skole	Bønsmoen
Kommune	Eidsvoll
Arkitekt	Fortunen arkitektur
Overlevert	2012
Skoletype	Barneskole 1-7
Antall elever	323
Elevkapasitet	350
Antall paralleller	Bygget for 2, Har to trinn med 3
Areal	5 400 m ²
Ekstra funksjoner	Helse- og ressursavdeling

Tabell 4-6: Fakta skole 4: Aktuell informasjon om Bønsmoen skole. Fakta hentet fra Fortunen arkitektur (Fortunen arkitektur, u.å.) og Skoleportalen (Utdanningsdirektoratet, 2019-2020d).

Romprogram

Romprogrammet for Bønsmoen skole legger føringer for to baser per trinn. Tabell 4-7 viser utsnitt fra romprogrammet til Bønsmoen skole. Romprogrammet setter viser til at 1.-trinn skal ha 2x70m² og øvrige trinn skal ha 2-3 baser på til sammen 110m². Det settes ingen krav til klasserom i romprogrammet.

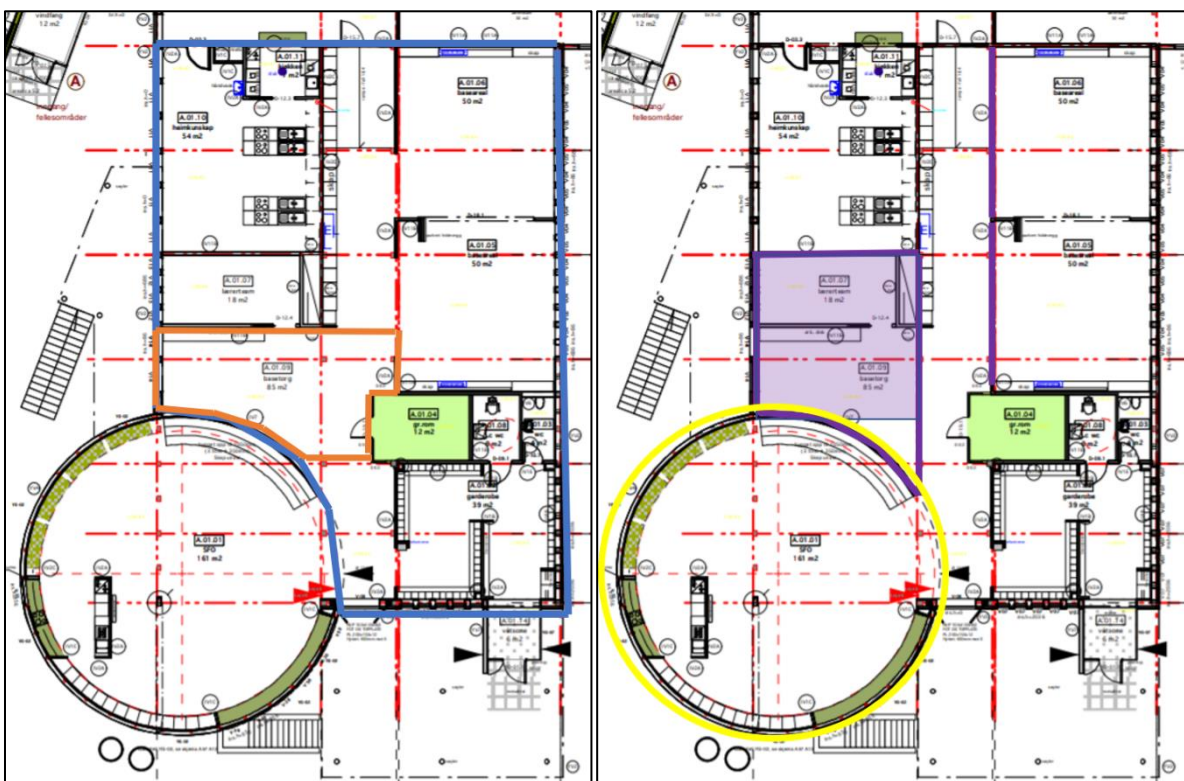
	romareal	enh. areal	B-areal	SUM
1kl.		210	52	262
- base 2x70m ²	140			
2kl.		165	41	206
- base 2-3stk	110			
3kl.		165	41	206
- base 2-3stk	110			
4kl.		165	41	206
- base 2-3stk	110			
5kl.		165	41	206
- base 2-3stk	110			
6kl.		165	41	206
- base 2-3stk	110			
7kl.		165	41	206
- base 2-3stk	110			

Tabell 4-7: Deler av romprogram skole 4: Utvalgte deler av romprogram for undervisningsarealer på Bønsmoen skole fått av Fortunen arkitekter.

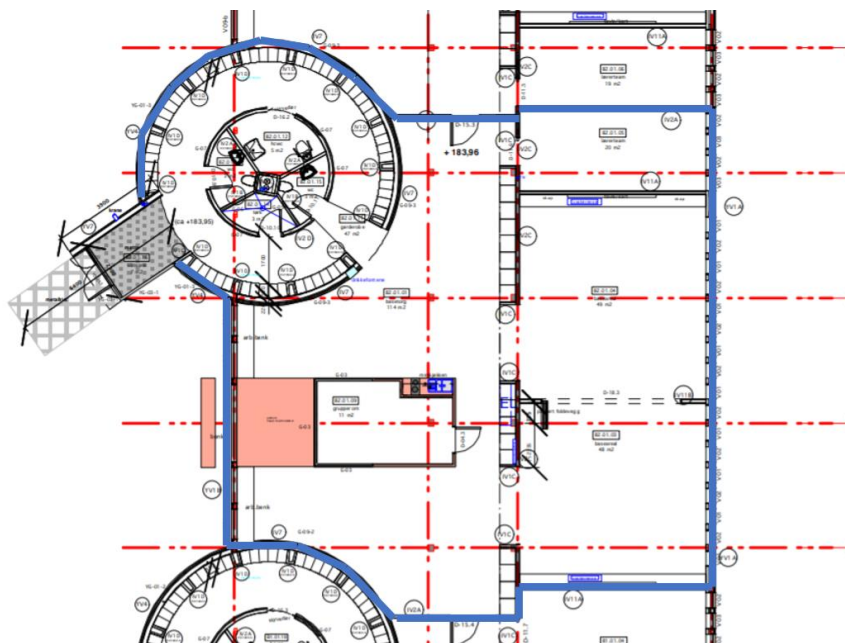
Utforming

På Bønsmoen skole har alle trinn et eget hjemmeområde. Hjemmeområdene til 4. og 6. trinn er vist i figur 4-15 og 4-16 og har tilsvarende planløsninger. Planløsningen består av to

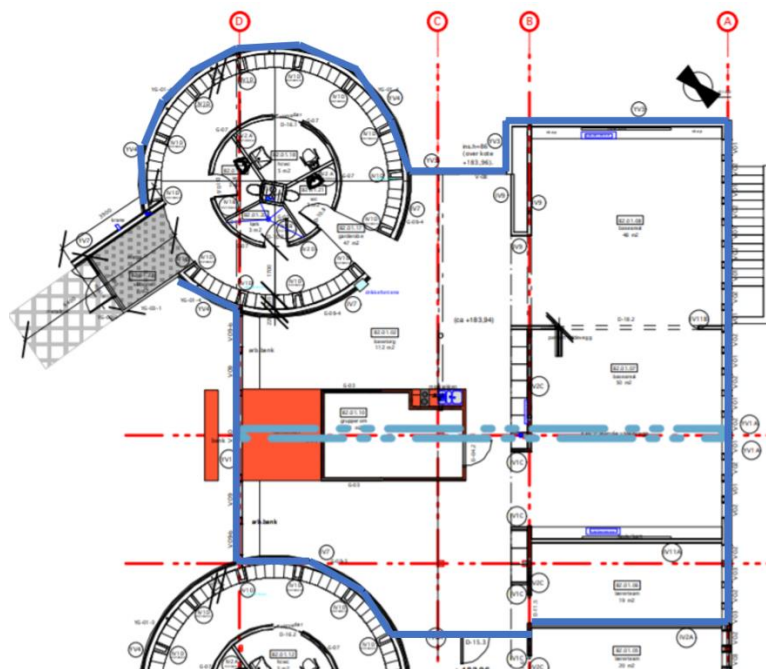
klasserom, ett grupperom, kontor og en rund konstruksjon med garderobe og toaletter delvis lagt inni et felles trinnareal. Kontoret tilhører lærerne på det aktuelle klassetrinnet. Klasserommene har ikke dør, men en åpning i veggen ut mot trinnarealet. Hjemmeområdet til 1.-trinn hadde opprinnelig en planløsning som vist til venstre i figur 4-14. Hjemmeområdet hadde to klasserom, et kontor, garderobe og toaletter og et felles trinnareal markert med oransje. På grunn av plassmangel ble det felles trinnarealet og kontoret gjort om til et ekstra klasserom markert med et lilla felt i figur 4-14. Samtidig ble veggåpningene ut til gangen erstattet med dører. SFO sin base markert med gul ring ble tatt i bruk som nytt felles trinnareal for 1.klassetrinn samtidig som det fortsatte å være SFO base.

Figur 4-14: Plantegning skole 4, 1-trinn: Plantegning av hjemmeområde med felles trinnareal for 1-trinn ved Bønsmoen skole. Bildet til venstre viser hjemmeområdet slik det var før. Bildet til høyre viser hjemmeområdet slik det er nå hvor tidligere felles trinnareal er gjort om til klasserom og SFO blir brukt som nytt felles trinnareal. Veggene til klasserommene som før hadde en åpning i seg er nå lukket. (Fortunen AS, 2013).

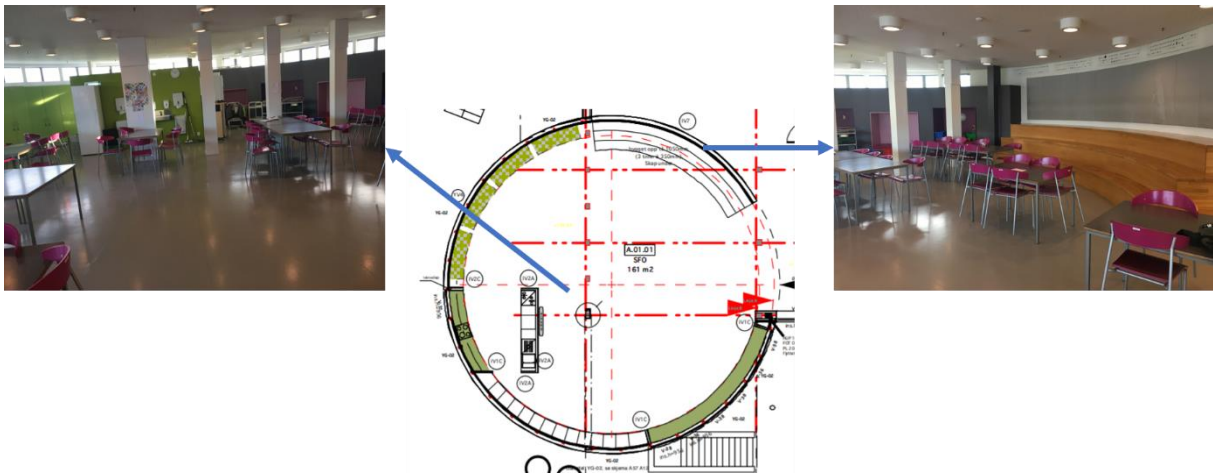
Figur 4-15: Plantegning skole 4, 4-trinn: Plantegning av hjemmeområde med felles trinnareal for 4-trinn på Bønsmoen skole. (Fortunen AS, 2013).

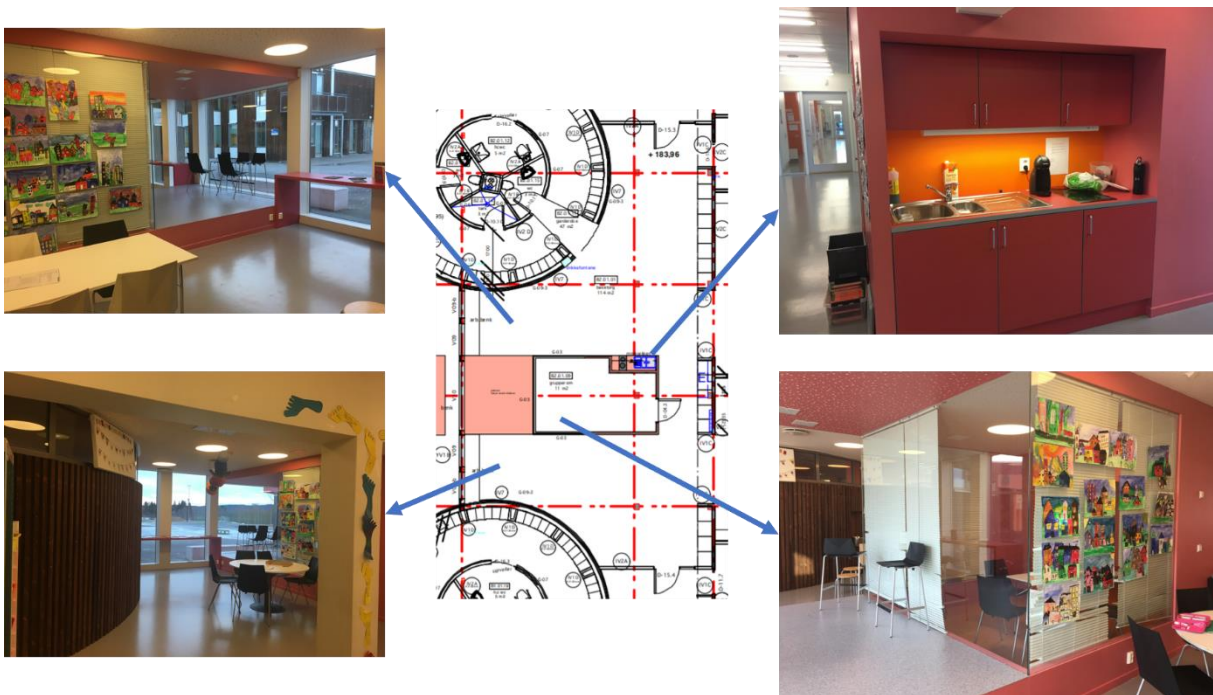
Figur 4-16: Plantegning skole 4, 6-trinn: Plantegning av hjemmeområde med felles trinnareal for 6-trinn på Bønsmoen skole. (Fortunen AS, 2013).

Bønsmoen skole har store felles trinnarealer. Det felles trinnarealet til 1.klasse er også basen til SFO. Utformingen til trinnarealet er vist i figur 4-17. Rommet er rundt og har et fast amfi og en kjøkkenøy. Direkte dagslys kommer fra vinduer høyt på veggen. Figur 4-18 viser utformingen til trinnarealet på 4. og 6. trinn. Rommet får direkte dagslys gjennom en

yttervegg av glass. Det er et platå mellom grupperommet og vinduet. Det felles trinnarealet har en kjøkkenkrok. Planløsningen til skolen gjør at en må gå gjennom trinnarealet for å komme seg til andre trinn sine hjemmeområder.

Figur 4-17: Felles trinnareal skole 4, 1-trinn: Figuren viser arkitekturen til det felles trinnarealet for 1-trinn på Bønsmoen skole. Bildene gir et inntrykk av farger og møblering. (Fortunen AS, 2013).

Figur 4-18: Felles trinnareal skole 4, 4-trinn: Figuren viser arkitekturen til et felles trinnareal på Bønsmoen skole. 4. og 6. trinn har lik utforming, men ulike farger på trinnarealet. Bildene gir et inntrykk av farger og møblering. (Fortunen AS, 2013).

4.1.5 Skole 5: Lier

Figur 4-19: Hegg skole: Bildet viser mur-fasaden og takvinklene til hegg skole.

Hegg skole i Lier er et kompakt nybygg i to etasjer. Skolen er bygget som passivhusstandard og består av et felles torg i midten med funksjoner rundt. (Byggindustrien, 2013) (L2 arkitekter, u.å.). I tabell 4-8 presenteres enkel fakta om Hegg skole.

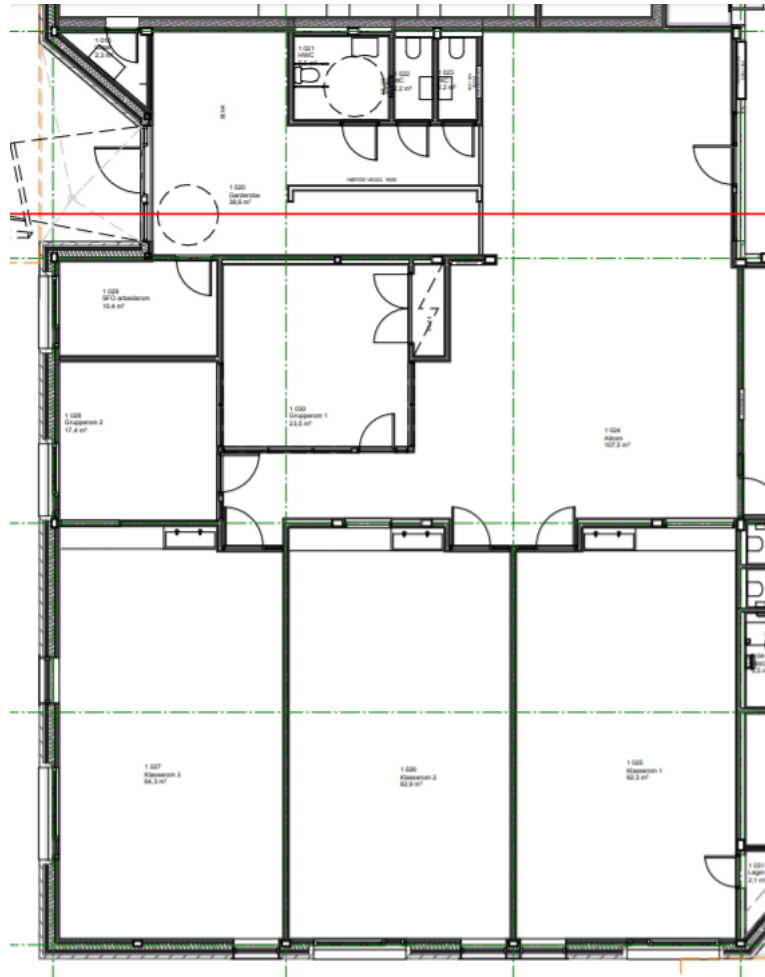
Skole	Hegg
Kommune	Lier
Arkitekt	L2 arkitekter
Overlevert	2015
Skoletype	Barneskole 1-7
Antall elever	444
Elevkapasitet	Ukjent
Antall paralleller	3
Areal	11 300 m ²
Ekstra funksjoner	Flerbrukshall og kultursal

Tabell 4-8: Fakta skole 5: Aktuell informasjon om Hegg skole. Fakta hentet fra Byggindustrien (Byggindustrien, 2013), Skoleportalen (Utdanningsdirektoratet, 2019-2020g) og L2 arkitekter (L2 arkitekter, u.å.).

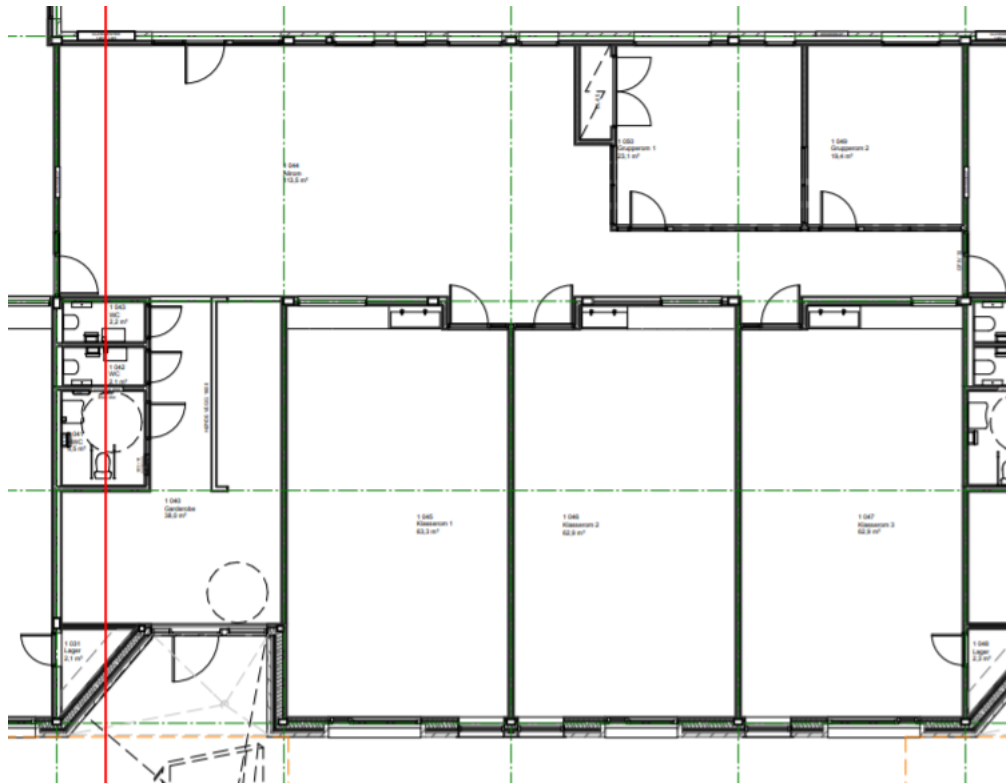
Utfroming

Hvert klassetrinn på Hegg skole har et adskilt hjemmeområde. Hjemmeområdene til 1. og 2. klasse ble observert. Planløsningen er vist i figur 4-20 og 4-21. Hjemmeområdet består av tre klasserom, to grupperom, toaletter, SFO, arbeidsrom og felles trinnareal med åpen løsning inn til garderobe. Hvert hjemmeområde har sin egen utgang til skolegården.

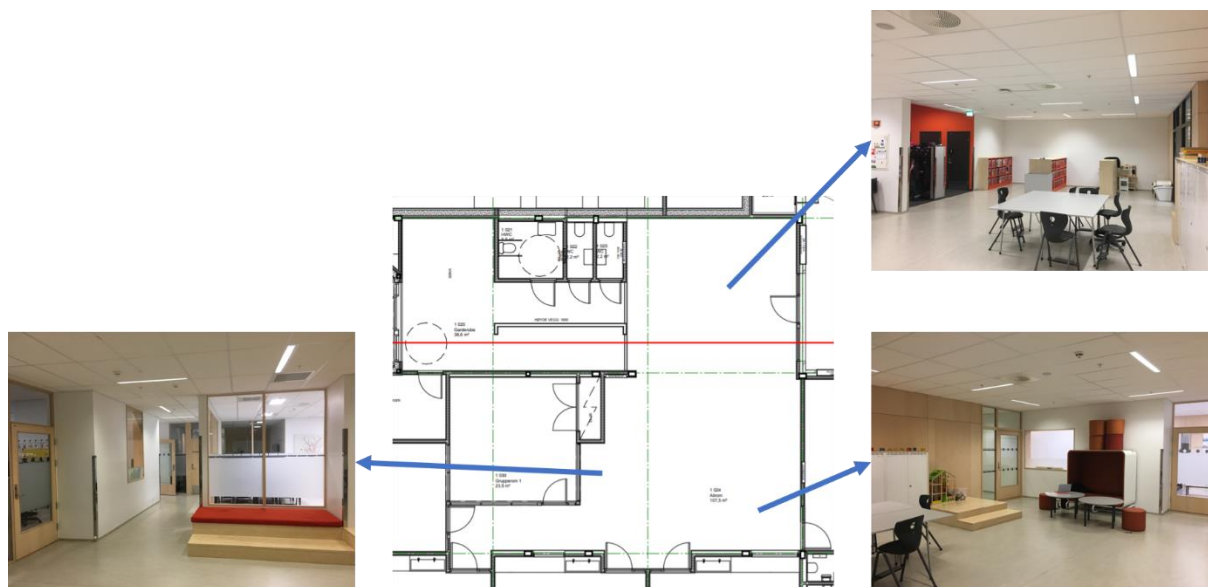

Figur 4-20: Plantegning skole 5, 1-trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 1-trinn på Hegg skole. (L2 arkitekter AS, 2015).

Figur 4-21: Plantegning skole 5, 2-trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 2-trinn på hegg skole. (L2 arkitekter AS, 2015).

Hegg skole har store felles trinnarealer. De observerte rommene har noe forskjellig planløsning. Begge rommene er store og kvadratiske. Trinnarealene har noe fast inventar i form av to amfier eller scener. Figur 4-22 gir et inntrykk av størrelsen og utformingen til trinnarealet på 1.-trinn. Trinnarealet har en åpen løsning mot yttergarderoben som gir noe direkte dagslys inn i rommet. Den åpne løsningen førte tidligere til lav temperatur inne i trinnarealet, men dette er løst med en varmepumpe over ytterdøra.

Figur 4-22: Felles trinnareal skole 5, 1-trinn: (L2 arkitekter AS, 2015)

4.1.6 Skole 6: Høvik

Høvik skole i Lier er et nybygg med to etasjer. Skolen har et felles torg med amfi i midten med ungdomstrinnene på en side og barnetrinnet på den andre siden. Formen på bygget er kompakt for å ha lav energibruk. (Joelson, 2013). Skolen er opprinnelig bygget for to klasser på hver trinn, men elevmassen har vokst gradvis til å nå ha fire parallellklasser på flere trinn. 5. 6. og 7. trinn har flyttet ut av hovedbygningen og holder nå til i brakker. Fakta om Høvik skole presenteres i tabell 4-9.

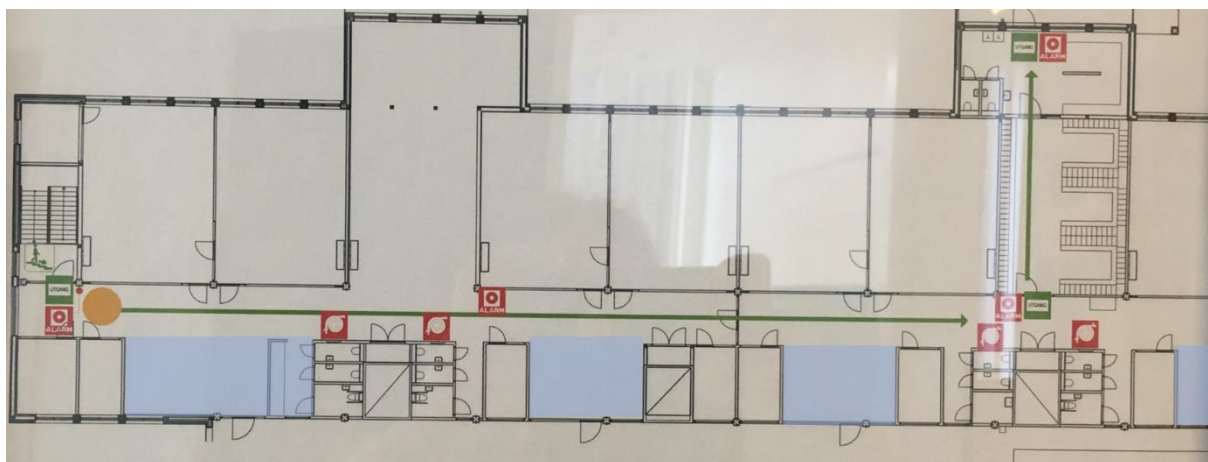
Skole	Høvik
Kommune	Lier
Arkitekt	Ottar arkitekter
Overlevert	2010
Skoletype	Barne- og ungdomsskole 1-10
Antall elever	924
Elevkapasitet	900
Antall paralleller	Barneskole del: har 4 bygget for 2
Areal	12 500 m ²
Ekstra funksjoner	Nei

Tabell 4-9: Fakta skole 6: Aktuell informasjon om Høvik skole i Lier. Fakta hentet fra Byggindustrien (Joelson, 2013), Skoleportalen (Utdanningsdirektoratet, 2019-2020h) og Drammens tidene (Heimdal, 2010).

Utforming

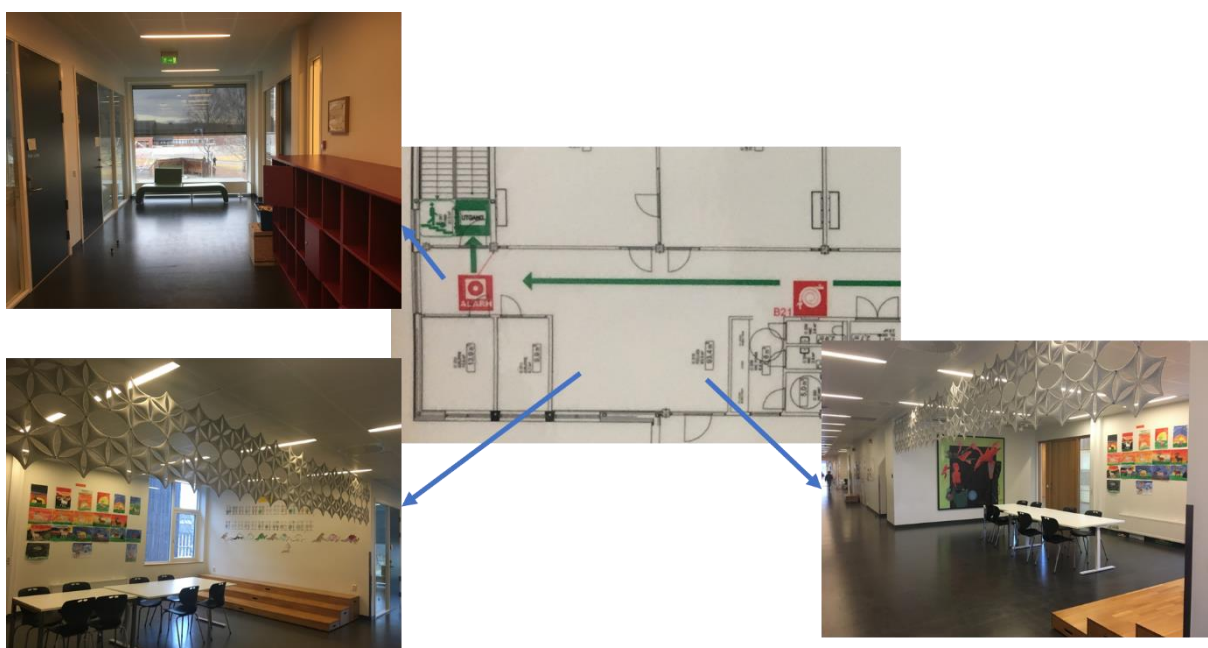
Hvert klassetrinn har sitt eget hjemmeområde på Høvik skole. Opprinnelig delte 4. og 3.trinn hjemmeområde, men etter en dobling av elevantallet deler klassetrinnene nå kun garderobe. Hjemmeområdene er skilt med en dør i korridoren. Figur 4-23 viser planløsningen til

hjemmeområdet for 3. trinn, og halve hjemmeområdet til 4. trinn. Hvert hjemmeområde har fire klasserom, toaletter, tre til fire grupperom og to felles trinnareal. Trinnarealene er merket med lyseblå felter på figur 4-23.

Figur 4-23: Plantegning skole 6: Plantegning av hjemmeområde med flere felles trinnareal på Høvik skole i Lier. Trinnarealene er markert som blå felter.

På Høvik skole har hvert klassetrinn to felles trinnarealer. Trinnarealene har en åpen løsning ut mot en korridor. Korridoren knytter trinnarealene sammen med resten av hjemmeområdet. Fire trinnarealer er observert ved Høvik skole og alle har lik planløsning. Utformingen til et felles trinnareal for 3. trinn er vist i figur 4-24. Tre av de fire trinnarealene har et lite flyttbart amfi og de to rommene på ytterkantene har direkte dagslys.

Figur 4-24: Felles trinnareal skole 6: felles trinnareal for 3.-trinn på Høvik skole.

4.1.7 Skole 7: Gol

Figur 4-25: Gol skole: Bildet viser Gol skole omgitt av natur, med tre-fasade og eget inngangsparti for hvert trinn.

Gol skole I Gol kommune er et nybygg i to etasjer pluss kjeller. Det ble drøftet om den gamle skolen skulle rehabiliteres, men valget falt på nybygg. Bygget består av fellesfunksjonene i midten med undervisningsarealene til ungdomskolen på den ene siden og til barnetrinnet på den andre (Homleid, 2016). Tabell 4-10 inneholder fakta om Gol skole.

Skole	Gol
Kommune	Gol
Arkitekt	Arkitektene VIS-Å-VIS
Overlevert	2016
Skoletype	Barne- og ungdomsskole 1-10
Antall elever	504
Elevkapasitet	750
Antall paralleller	Har 2 Bygget for 3
Areal	8 500 m ²
Ekstra funksjoner	Nei

Tabell 4-10: Fakta skole 7: Aktuell informasjon om Gol skole. Fakta hentet fra Byggindustrien (Homleid, 2016), Skoleportalen (Utdanningsdirektoratet, 2019-2020e) og Veidekke (Veidekke, u.å.)

Romprogram

Gol skole har et detaljert romprogram med krav til felles trinnareal. Et utsnitt fra romprogrammet er vist i tabell 4-11. Romprogrammet setter krav til at hvert klassetrinn skal ha et fellesareal på gjennomsnittlig 50 m². Det er spesifisert at trinnarealet må inneholde kjøkkenbenk og datautstyr. Det settes også krav om at fellesarealet til 1. klassetrinnet skal ligge inntil fellesarealet til SFO slik at arealene kan brukes av begge parter.

Rom	Merknader	Tall rom	Areal m ²
Fellesrom med kjøkkenbenk og datautstyr	Fellesareal per trinn gj.snitt 50 m ² . Fellesarealet for 1. trinn ligger inntil fellesarealet til SFO og kan benyttes av begge parter.	10	500

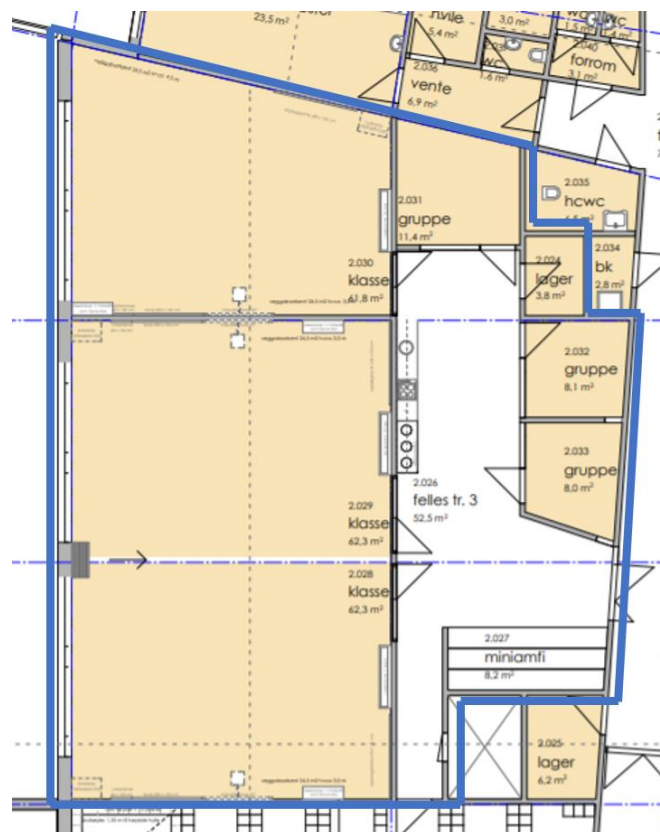
Tabell 4-11: Deler av romprogram skole 7: Utvalgte deler av romprogram for hjemmeområde på Gol skule.

Romprogrammet er fått av Gol kommune etter forespørsel (Teigen & Rust, 2013).

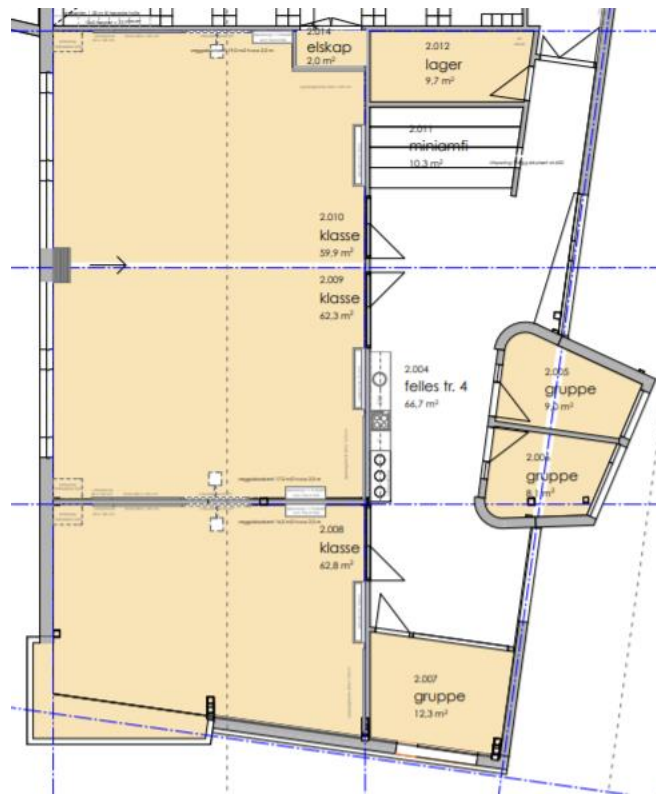
Utforming

Gol skole er en 1-10 skole der hvert klassetrinn har sitt eget hjemmeområde. I

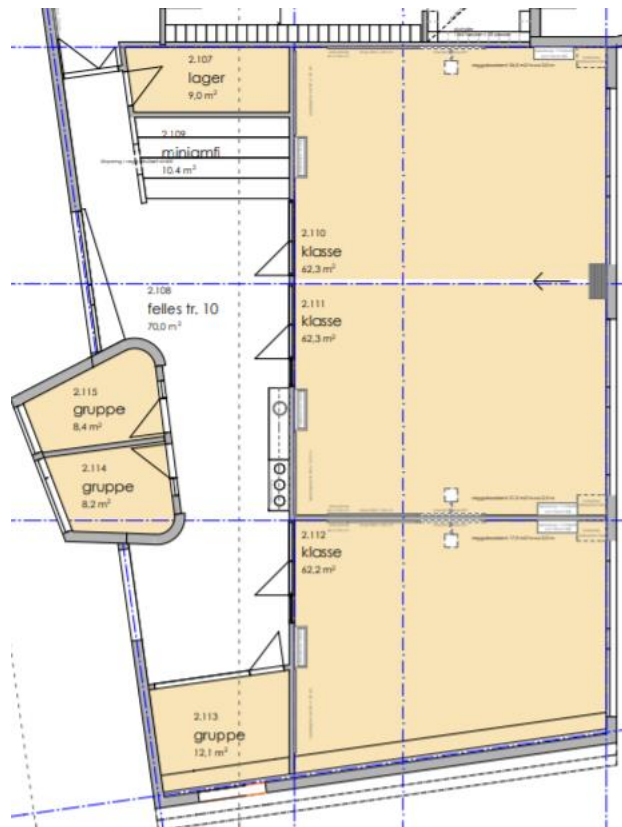
hjemmeområdet finner vi tre klasserom, tre grupperom, et lager og et felles trinnareal. Figur 4-26, 4-27 og 4-28 viser hjemmeområdene til 3. 4. og 10. -trinn. Planløsningene til 4. og 10.-trinn er speilvendte. Det felles trinnarealet knytter de andre undervisningsfunksjonene i hjemmeområdet sammen.

Figur 4-26: Plantegning skole 7, 3-trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 3-trinn på Gol skole. (VIS-Å-VIS, 2014).

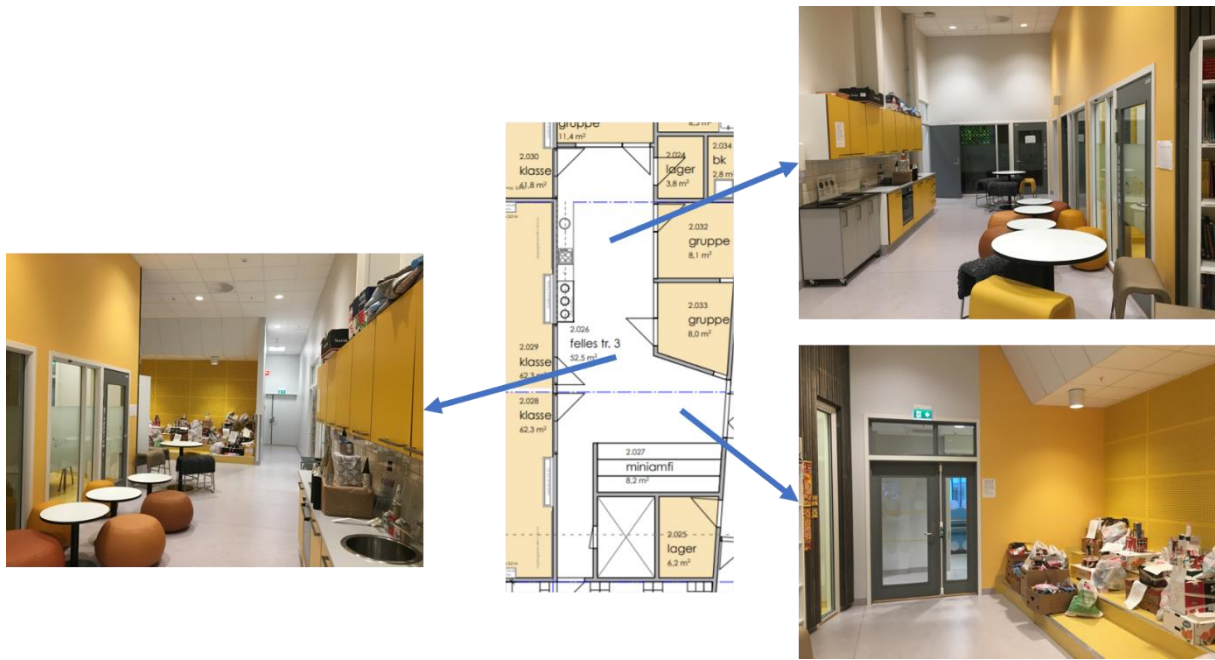
Figur 4-27: Plantegning skole 7, 4-trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 4-trinn på Gol skole. (VIS-Å-VIS, 2014).

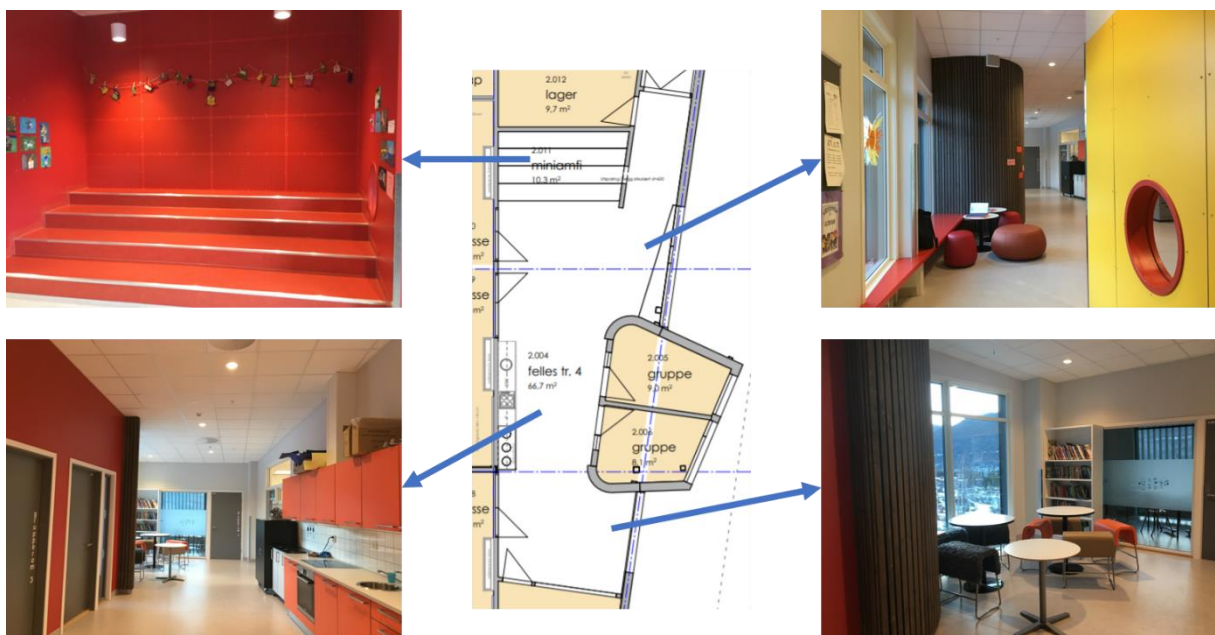
Figur 4-28: Plantegning skole 7, 10-trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 10-trinn på Gol skole. (VIS-Å-VIS, 2014).

På Gol skule ble tre felles trinnarealer observert. Utformingen til trinnarealet på 4. og 10.-trinn er identisk, men speilvendt. De observerte trinnarealene på Gol skule inneholder et amfi og ett lite kjøkken. Figur 4-29 viser utformingen til trinnarealet på 3.-trinn med gule farger. 3.-trinn har ikke direkte dagslys inn i det felles trinnarealet. Figur 4-30 viser trinnarealet til 4.trinn. Dette trinnarealet har en yttervegg med vinduer som gir direkte dagslys.

Figur 4-29: Felles trinnareal skole 7, 3-trinn: (VIS-Å-VIS, 2014).

Figur 4-30: Felles trinnareal skole 7, 4-trinn: (VIS-Å-VIS, 2014).

4.1.8 Skole 8: Langset

Figur 4-31: Langset skole: Bildet viser Langset skole med grå og gule fasadeplater og vinduer i ulik størrelse.

Langset skole i Eidsvoll er et nybygg. Skolen er bygget som en barneskole for 1.-7. trinn, men med tanke på en eventuell utvidelse for 1-10 trinn. Skolen har to etasjer der første etasje er satt sammen av felles amfi og tre hovedbaser for 1-3 trinn, 4-5 trinn og 6-7 trinn, og andre etasje består av fellesfunksjoner (Eidsvoll kommune, u.å.). Tabell 4-12 lister opp enkel fakta om Langset skole.

Skole	Langset
Kommune	Eidsvoll
Arkitekt	Årstiderne arkitekter
Overlevert	2015
Skoletype	Barneskole 1-7
Antall elever	165
Elevkapasitet	280
Antall paralleller	Har 3 Bygget for 4
Areal	7 100 m ²
Ekstra funksjoner	Nei

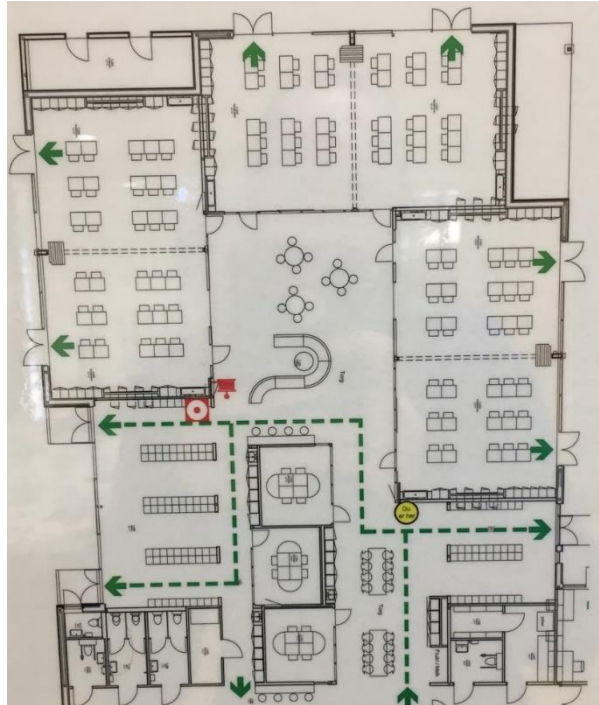
Tabell 4-12: Fakta skole 8: Aktuell informasjon om Langset skole. Fakta hentet fra skoleporten

(Utdanningsdirektoratet, 2019-2020i), Eidsvoll kommune (Eidsvoll kommune, u.å.) og Svendby bygg consult (Svendby Bygg Consult, u.å.).

Utforming

Langset skole har til sammen tre hjemmeområder. Hjemmeområdene er fordelt etter trinn hvor 1-3. trinn deler ett, 4-5. trinn et annet og 6-7. trinn deler det siste. Hjemmeområdet til 1-3 trinn er vist i figur 4-32 og er knyttet sammen med basen til SFO. Området til 1-3. trinn består av seks klasserom, tre grupperom, garderobe, toaletter og et stort felles trinnareal. Figur 4-33

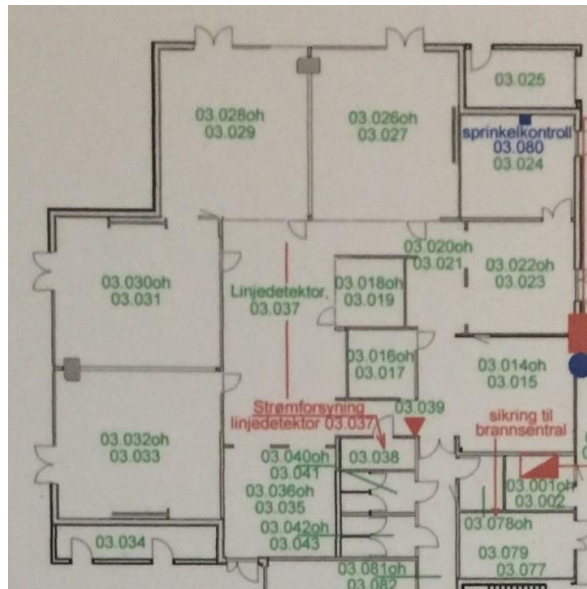
og 4-34 viser hjemmeområdene til 4-5. trinn og 6-7. trinn. Her er planløsningen ulik, men begge hjemmeområdene har fire klasserom, to grupperom, et lager, toaletter, garderobe og felles trinnareal.

Figur 4-32: Plantegning skole 8, 1-3.trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 1-3.trinn på Langset skole.

Figur 4-33: Plantegning skole 8, 4-5.trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 4-5. trinn på Langset skole.

Figur 4-34: Plantegning skole 8, 6-7. trinn: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 6-7. trinn på Langset skole.

Planløsningen til de felles trinnarealene på Langset skole er forskjellig. Figur 4-35 viser at 1-3. trinn sitt felles trinnareal er et stort åpent rom. 4-5. trinn og 6-7. trinn har mindre åpne rom, men har et amfi i tillegg. Figurene 4-36 og 4-37 viser hvordan plasseringen av amfi og det åpne rommet er forskjellig i de to felles trinnarealene. De åpne rommene får direkte dagslys

fra vinduer som sitter høyt oppe på veggene. Alle trinnarealene knytter funksjonene til resten av hjemmeområdet sammen.

Figur 4-35: Felles trinnareal skole 8, 1-3. trinn.

Figur 4-36: Felles trinnareal skole 8, 4-5. trinn.

Figur 4-37: Felles trinnareal skole 8: 6-7. trinn.

4.1.9 Skole 9: Brevik

Figur 4-38: Brevik skole: Bildet viser den fargerike fasaden til Brevik skole.

Brevik skole i Vestby ble bygget som et resultat av mangel på utbyggingsmuligheter for det gamle skoleanlegget. Skolen har tre etasjer og en garasjekjeller. Bygningen består av tre fløyer, en midtfløy med felles arealer og to sidefløyer med hjemmeområder. Skolen er bygget etter passivhusstandard (Joelson, Trond, 2018). Fakta om Brevik skole finnes i tabell 4-13.

Skole	Brevik
Kommune	Vestby
Arkitekt	Link arkitektur
Overlevert	2018
Skoletype	Barneskole 1-7
Antall elever	250
Elevkapasitet	588
Antall paralleller	Bygget for 3 Har 2
Areal	8 937 m ²

Ekstra funksjoner	Grendesenter
-------------------	--------------

Tabell 4-13: Fakta skole 9: Aktuell informasjon om Brevik skole. Fakta hentet fra Byggindustrien (Joelson, Trond, 2018) og Skoleportalen (Utdanningsdirektoratet, 2019-2020c).

Romprogram

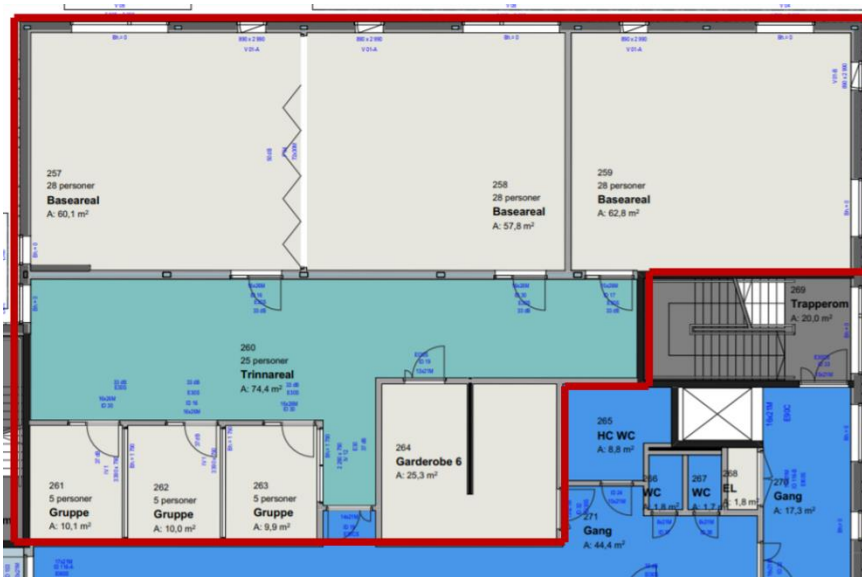
Brevik skole sitt romprogram setter ikke krav til felles trinnareal. Utsnittet fra romprogrammet i tabell 4-14 legger frem arealkrav til sum base. Sum base er summen av arealkravene til grupperom og klasserom. Sum base for hjemmeområde 1-3 trinn er på 180m² og 150m² for hjemmeområdet 4-7 trinn.

Rom	Funksjonskrav	Forslag areal m ²
Hjemmeområde 1-3 trinn		
Klasserom	To rom a` 75 m ²	150
Grupperom	Bør kunne slås sammen til ett	30
Sum base		180
Hjemmeområde 4-7 trinn		
Klasserom	To rom a` 60 m ²	120
Grupperom	Bør kunne slås sammen til ett	30
Sum base	Arealnorm Vestby 2,85 m ² pr. elev, Oslo benytter 2,5 m ² på alle trinn, men BN 1,51	150

Tabell 4-14: Deler av romprogram skole 9: Utvalgte deler av romprogram for hjemmeområde på Brevik skole (Opak, 2015).

Utforming

Brevik skole har felles trinnareal i hjemmeområdet til 5. 6. og 7.klassetrinn. Figur 4-39 viser planløsningen til hjemmeområdet for 6.-trinn. Hjemmeområdet består av tre klasserom, tre grupperom, garderobe og felles trinnareal. Trinnarealet binder de øvrige funksjonene til hjemmeområdet sammen.

Figur 4-39: Plantegning skole 9: Plantegning av hjemmeområdet med felles trinnareal for 6-trinn på Brevik skole. (Linkarkitektur, 2017).

Ett felles trinnareal ble observert på Brevik skole. Utformingen til det felles trinnarealet er vist i figur 4-40. Rommet får direkte dagslys fra et vindu i hjørnet og har en avlang planløsning.

Figur 4-40: Felles trinnareal skole 9: (Linkarkitektur, 2017)

4.1.10 Skole 10: Hebekk

Hebekk skole i Ski er et rehabiliteringsprosjekt med nybygg. Som følge av økende befolkningsvekst måtte skolen utvides til en treparallel. Skolen hadde flere eldre midlertidige bygninger som var i dårlig forfatning og ble derfor revet. Den nye skolen består av flere bygg knyttet sammen. Hebekk har ikke felles trinnareal, men er relevant i denne oppgaven fordi dette ble vurdert i byggeprosessen (Aarhus, 2018). Tabell 4-15 viser faktainformasjon om Hebekk skole.

Skole	Hebekk
Kommune	Ski
Arkitekt	Planforum Arkitekter
Overlevert	2018
Skoletype	Barneskole 1-7
Antall elever	391
Elevkapasitet	
Antall paralleller	3
Areal	Nybygg: 5 400 m ² Rehabilitering: 1 800 m ²
Ekstra funksjoner	Flerbrukshall

Tabell 4-15: Fakta skole 10: Aktuell informasjon om Hebekk skole. Fakta hentet fra Byggindustrien (Aarhus, 2018) og Skoleportalen (Utdanningsdirektoratet, 2019-2020f).

Romprogram

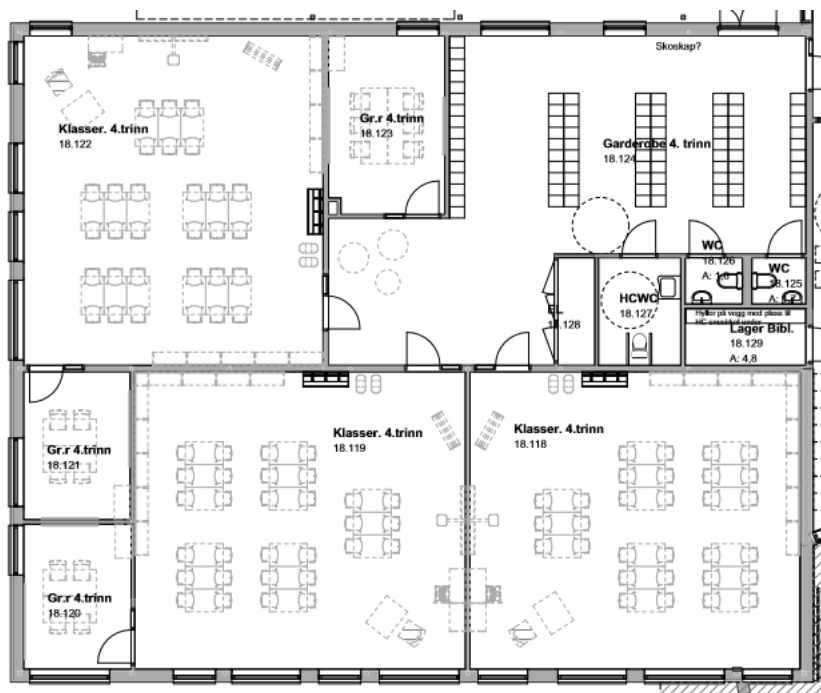
Hebekk skole har et romprogram som ikke setter krav til felles trinnareal. Tabell 4-16 viser at det ikke er noen arealkrav til tilleggsareal i hjemmeområdet. Under kommentarer for tilleggsareal står det: «Overført til klasserom og grupperom».

	Areal pr rom	Antall rom	Sum progr. areal	Nybygg	Ombygging	Oppussing	Kommentar
Funksjon 01 - Hjemmeområde			2418	1325	301	643	
Tilleggsareal	0	4	0	0	0	0	Overført til klasserom og grupperom

Tabell 4-16: Deler av revidert romprogram skole 10: Utvalgte deler av romprogram for hjemmeområde på Hebekk skole, fått av Planforum arkitekter.

Utforming

Hebekk skole har ikke felles trinnareal i hjemmeområdet. Innenfor hjemmeområdet finner vi tre klasserom, tre grupperom, garderobe og toaletter. Figur 4-41 viser planløsningen til hjemmeområdet for 4.-trinn.

Figur 4-41: Plantegning skole 10: Plantegning av hjemmeområdet for 4-trinn på Hebekk skole. (Planforum arkitekter, 2017)

4.2 Sammenlikning av utforming

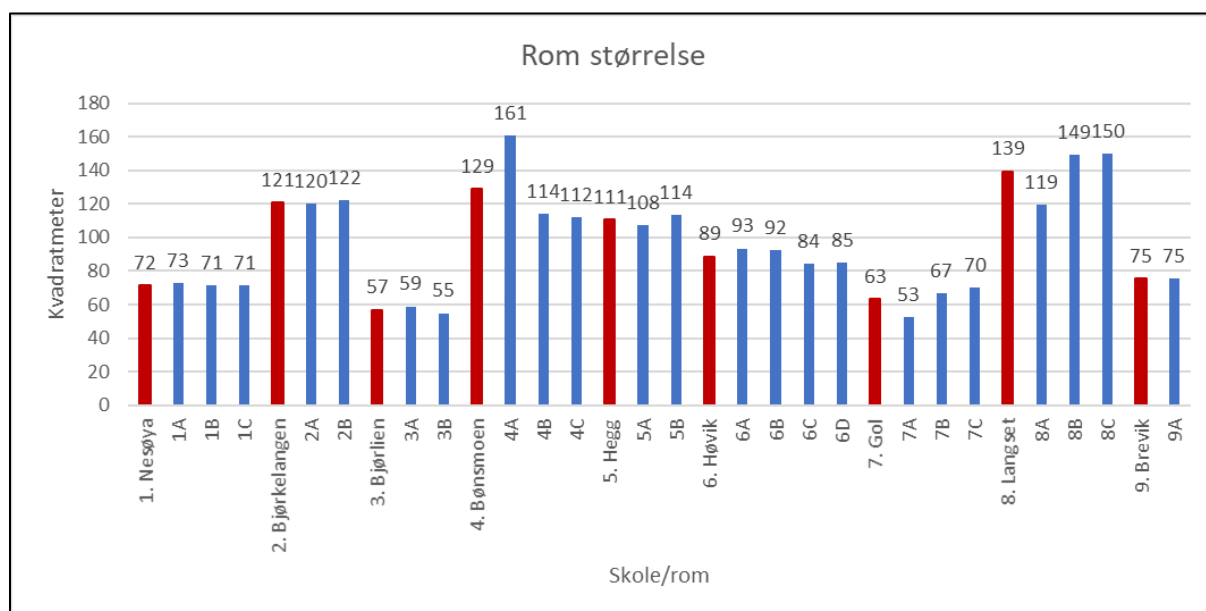
I dette delkapitlet sammenliknes utvalgte trekk ved utformingen til de observerte felles trinnarealene. Trekk ved utformingen som blir sammenliknet er ulike størrelsesforhold og grad av åpenhet. Hvert felles trinnareal har fått sitt eget navn med ett tall og en bokstav. Tallet forteller hvilken skole rommet tilhører, og bokstaven hvilket rom på skolen det er (se tabell 4-17).

Skole	Klassetrinn	Navn på rom
Nesøya	1. og 2. trinn	1A
	3. og 4. trinn	1B
	5. og 6. trinn	1C
Bjørkelangen	8. og 9. trinn	2A
	8. og 10. trinn	2B
Bjørlien	3. trinn	3A
	6. trinn	3B
Bønsmoen	1. trinn	4A
	4. trinn	4B
	6. trinn	4C
Hegg	1. trinn	5A
	2. trinn	5B
Høvik	3. trinn	6A
	3. trinn	6B
	4. trinn	6C
	4. trinn	6D

Gol	3. trinn	7A
	4. trinn	7B
	10. trinn	7C
Langset	1. 2. og 3. trinn	8A
	4. og 5. trinn	8B
	6. og 7. trinn	8C
Brevik	6. trinn	9A

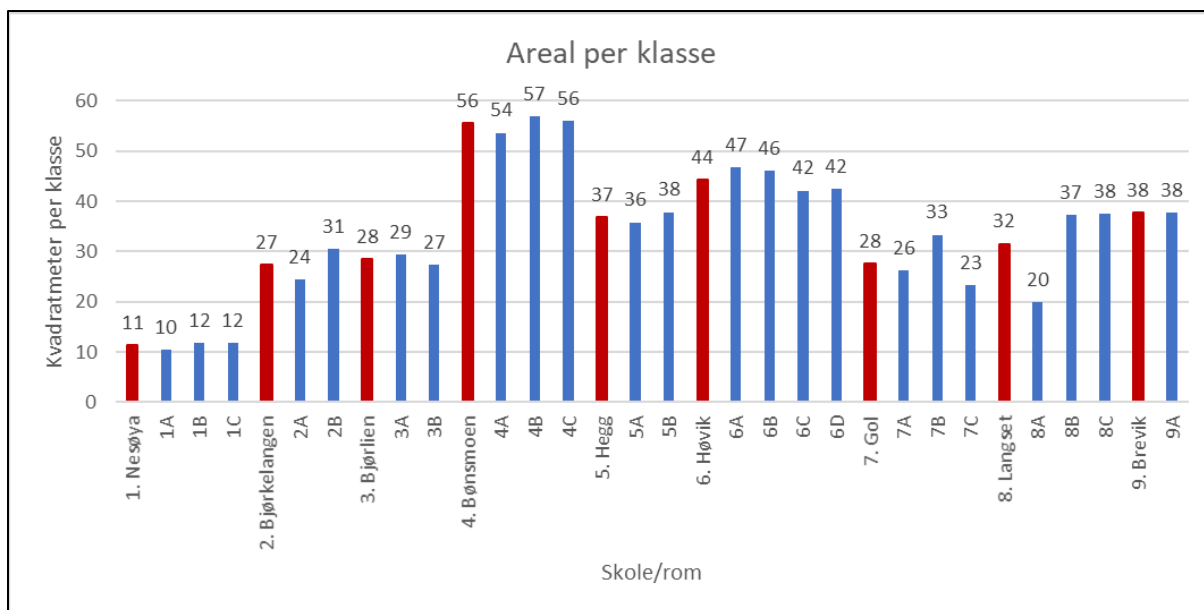
Tabell 4-17: Oversikt romkoder

Figur 4-42 sammenlikner kvadratmeterstørrelsen på de observerte felles trinnarealene. Søylene som er røde viser gjennomsnittstørrelsen på trinnarealene som er observert på skolen. De blå søylene representerer størrelsen på hvert enkelt felles trinnareal som er observert. Langset skole har størst gjennomsnittlig areal på 139 m² og Bjørlien skole har minst med 57 m².

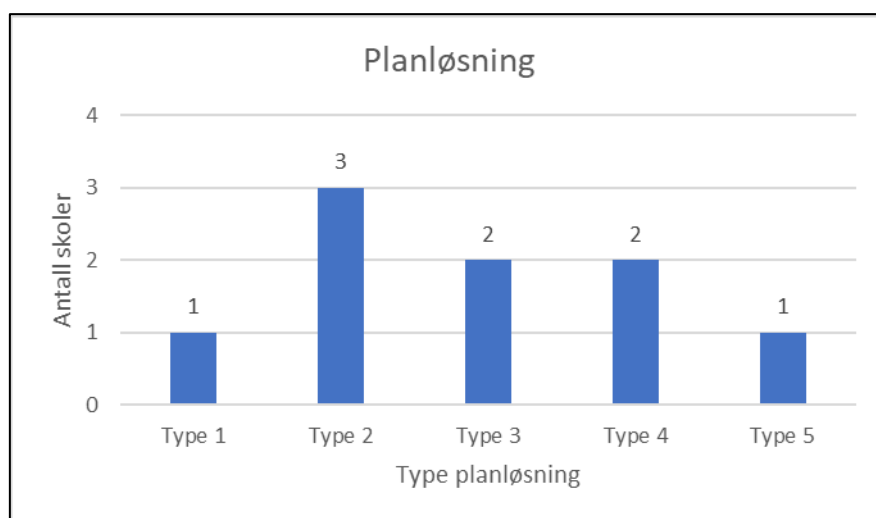
Figur 4-42: Romstørrelse i kvadratmeter.

I figur 4-43 vises størrelsen på trinnarealene i forhold til antallet klasser som deler det samme felles trinnarealet. Her brukes antall klasser istedenfor klasserom da dette representerer antallet mennesker som bruker rommet bedre. Røde søyler viser gjennomsnittet på skolen. Blå søyler viser kvadratmeter per klasse for hvert rom. Søylediagrammet viser at Bønsmoen har størst areal per klasse med 56 m² og Nesøya har minst med 11 m².

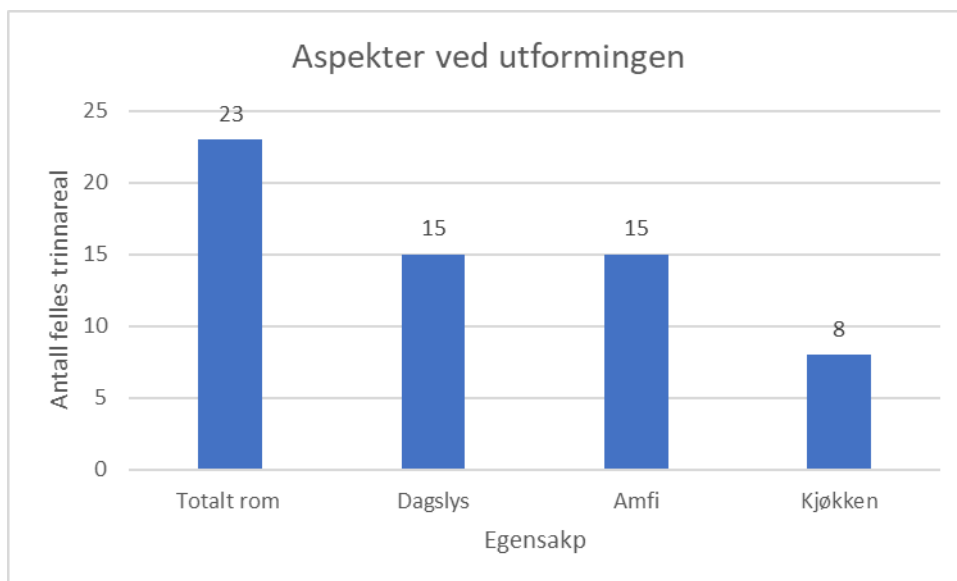
Figur 4-43: Størrelse på felles trinnareal i forhold til antall klasser.

De felles trinnarealene har ulik grad av åpenhet i planløsningen. Figur 4-44 viser hvor mange skoler som har de forskjellige planløsningstypene i trinnarealene sine.. Forklaringene på de ulike planløsningstypene finnes i metodekapitlet (se figur 3-1).

Figur 4-44: Trinnarealenes planløsning.

De observerte felles trinnarealene har ulike aspekter ved utformingen. Figur 4-45 viser hvor mange felles trinnareal som har forskjellige egenskaper. Søylediagrammet viser hvor mange rom som har direkte dagslys, et amfi og/eller en form for kjøkken.

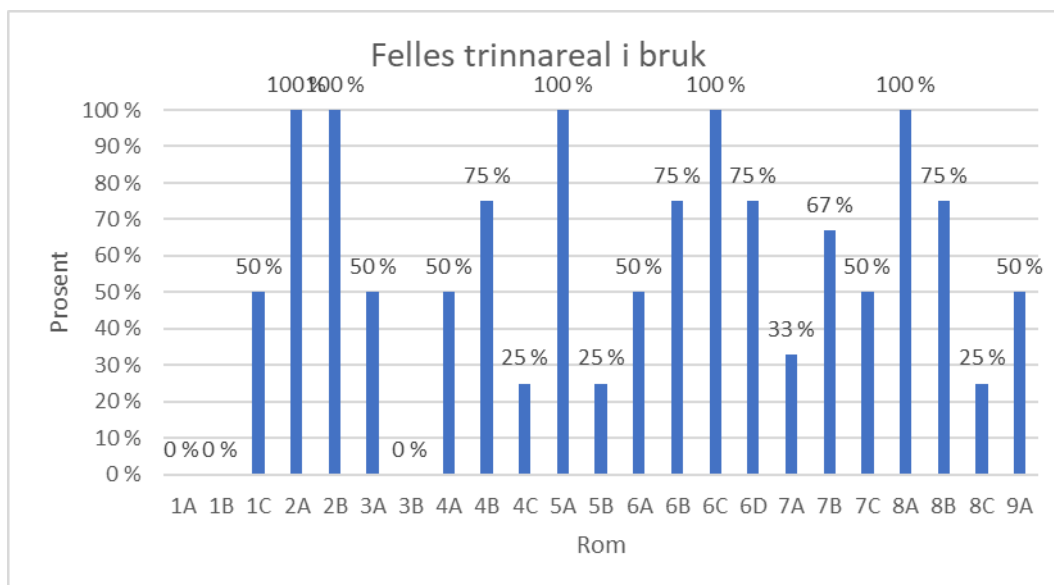

Figur 4-45: Egenskaper ved de felles trinnarealene.

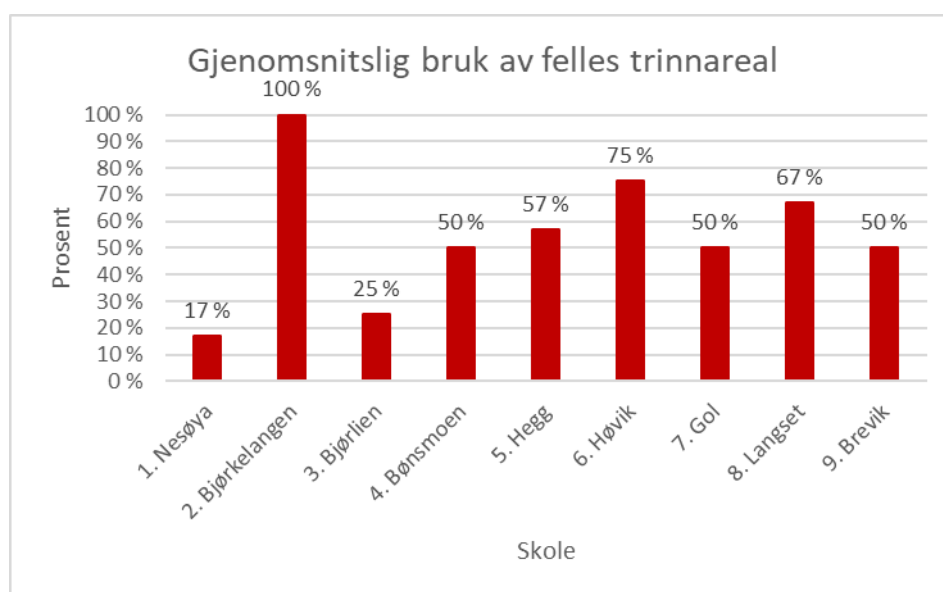
4.3 Observasjon av bruk

Her presenteres funnene gjort under observasjon av bruken av felles trinnarealer. Resultatene er presentert med prosentandelen rommet er i bruk i løpet av skoledagen og aktiviteten som foregår i rommet. Målet var å finne ut hvordan felles trinnareal brukes. Skjema B (vedlegg 7: Skjema B: Observasjon bruk) er fylt ut for hvert felles trinnareal og vedlagt (vedlegg 12: Utfylt skjema B: Observasjon bruk). Skjemaet viser om rommet er i bruk og hvilken aktivitet som foretas i rommet. Figurene er laget på bakgrunn av skjema B.

Figur 4-46 viser prosentandelen hvert felles trinnareal er i bruk den observerte skoledagen. Fem rom fra fire forskjellige skoler var i bruk 100% av tiden. Tre felles trinnareal fra to skoler ble ikke brukt i løpet av observasjonsperioden. Den gjennomsnittlige bruken av felles trinnareal på hver skole er vist i figur 4-47. Bjørkelangen (skole 2) bruker sine felles trinnarealer mest, og Nesøya (skole 1) bruker sine minst.

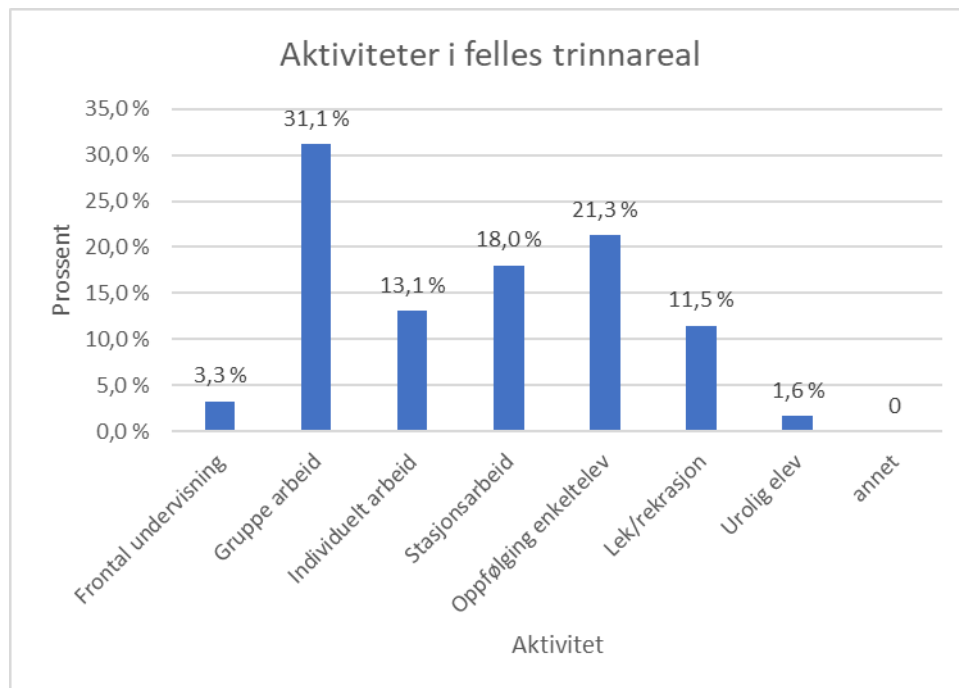

Figur 4-46: Prosent av skoledagen felles trinnareal er i bruk.

Figur 4-47: Gjennomsnitt prosent av skoledagen felles trinnareal er i bruk på hver skole.

Figur 4-48 viser hvilke aktiviteter som foregikk i trinnarealene under observasjonen. Søylediagrammet viser at felles trinnareal ble brukt til gruppearbeid 31% av tiden rommene var i bruk. Deretter kommer oppfølging av enkeltelev, stasjonsarbeid, individuelt arbeid, lek/rekreasjon, frontal undervisning og til slutt urolig elev.

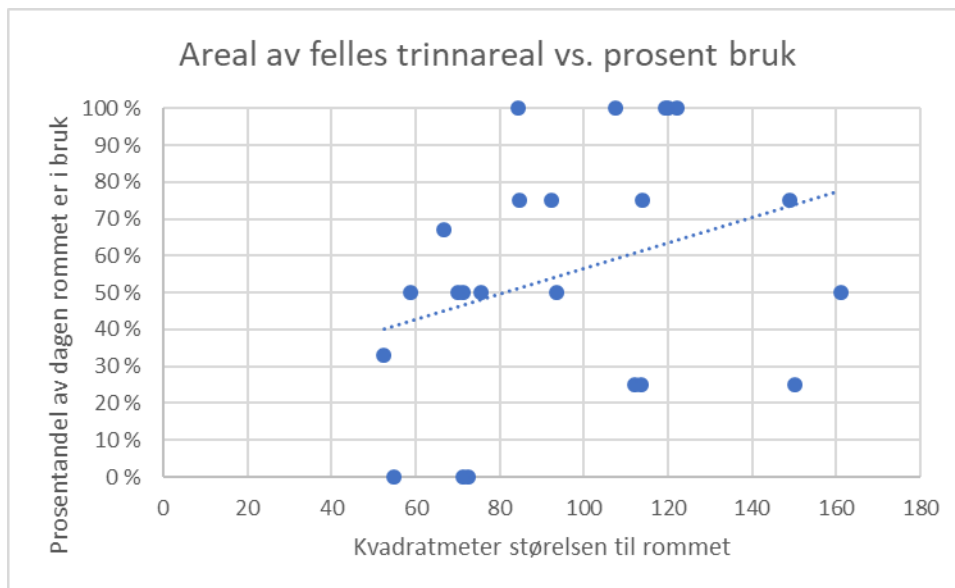

Figur 4-48: Aktiviteter i felles trinnareal.

4.4 Utforming og bruk

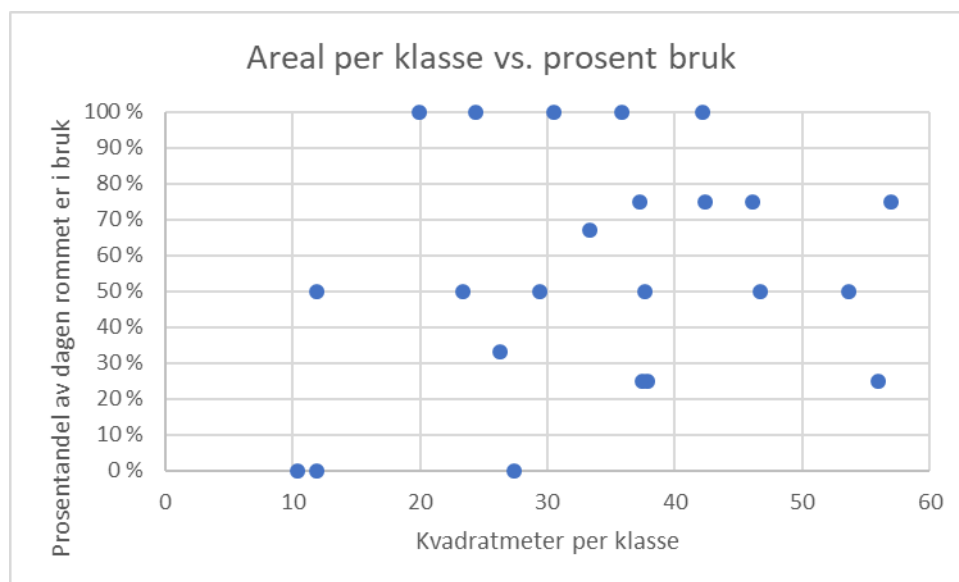
I dette delkapitlet er bruken av felles trinnareal plottet mot forskjellige aspekter ved utformingen til rommet. Hvor mye rommet er i bruk er sammenliknet med kvadratmeterarealet og planløsningen til rommene.

Figur 4-49 viser kvadratmeterstørrelsen til rommet opp mot prosentandelen av dagen hvor det felles trinnarealet er i bruk. Hvert rom er representert med en prikk. Trendlinja viser en svak korrelasjon mellom kvadratmeterstørrelsen til trinnarealet og bruk av rommet.

Figur 4-49: Areal av felles trinnareal vs. prosent bruk.

Figur 4-50 viser kvadratmeterarealet per klasse plottet opp mot prosentandelen av dagen rommet er i bruk. Hver prikk representerer et felles trinnareal. Prikkene er godt spredt, som vil si at her er det ikke er noen korrelasjon mellom areal per klasse og prosent bruk.

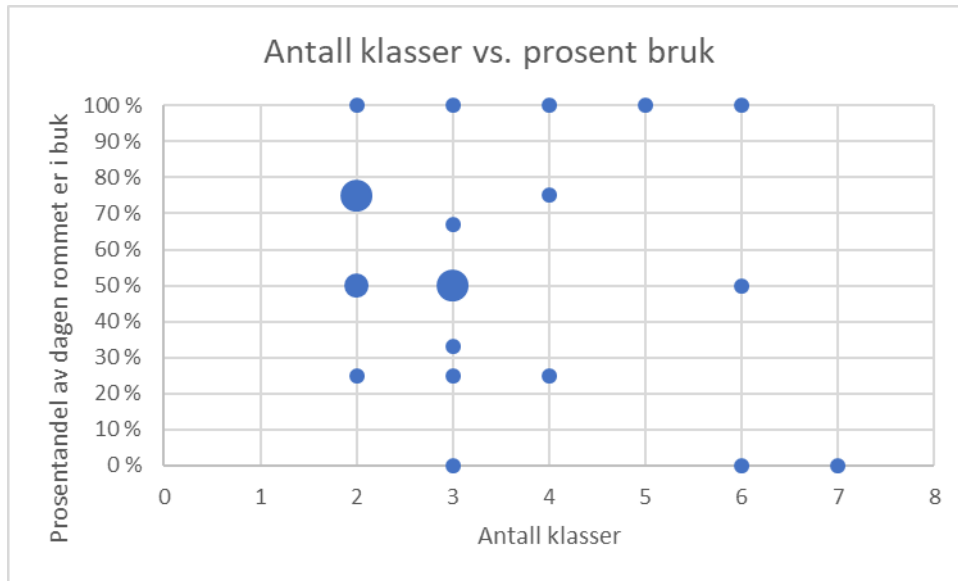

Figur 4-50: Kvadratmeter areal per klasse vs. prosent bruk.

Selv om det er lite korrelasjon mellom størrelsen til trinnarealet og bruk kan antallet klasser som bruker rommet påvirke hvor mye rommet blir brukt. Figur 4-51 viser antallet klasser som deler på hvert felles trinnareal opp mot bruken av rommet. Prikkene markerer de felles trinnarealene. De største prikkene representerer tre trinnareal og de mellomstore to. Her er

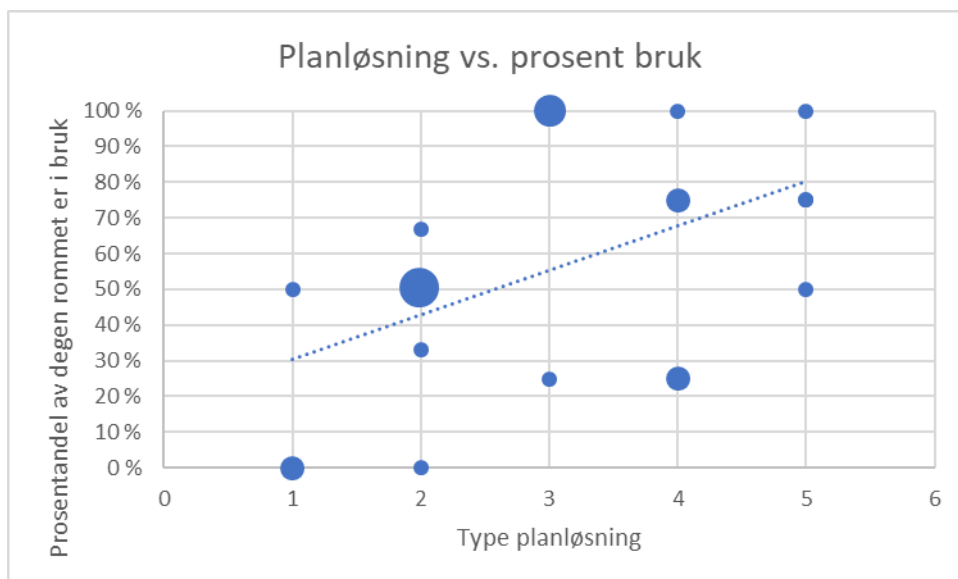

prikkene godt spreddt. Det er dermed ingen tydelig korrelasjon mellom antall klasser som deler på trinnarealet og hvor mye rommet brukes.

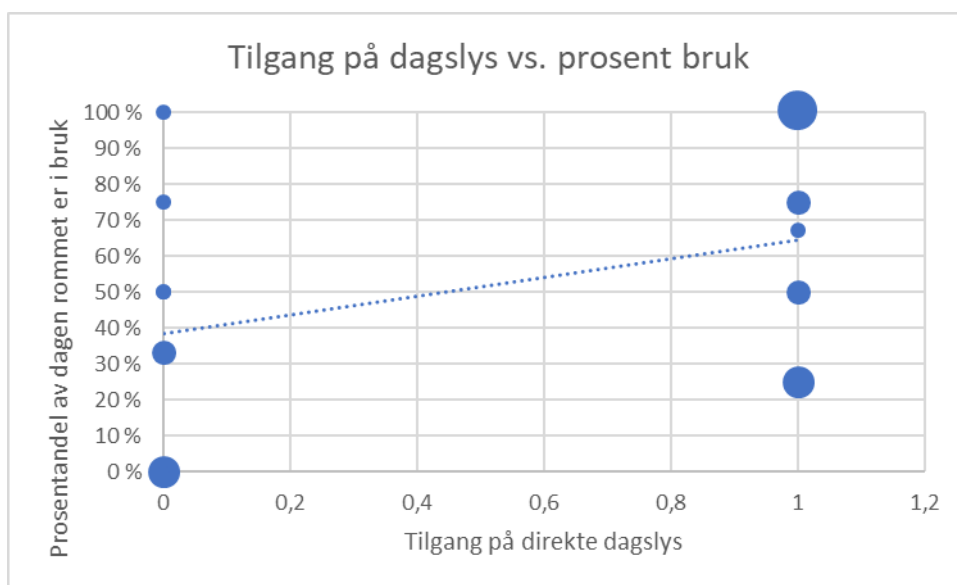
Figur 4-51: Antall klasser vs. prosent bruk

Figur 4- 52 viser type planløsning opp mot prosentandelen trinnarealet er i bruk. Typen planløsning er gitt ved et nummer der type 1 er et lukket rom og type 5 har den mest åpne planløsningen. De observerte felles trinnareal er representert med prikker, de større prikkene representerer flere rom, den største er fire. Plottet viser en korrelasjon mellom type planløsning og bruk.

Figur 4-52: Type planløsning vs. prosent bruk.

I figur 4-53 er tilgangen til direkte dagslys i felles trinnarealene plottet opp mot bruken av rommet. Rom uten direkte dagslys er gitt faktoren 0 og felles trinnareal med direkte dagslys er gitt faktoren 1. Det er ikke sett på graden av direkte dagslys hvert felles trinnareal har. Dottdiagrammet viser en svak korrelasjon mellom bruken av trinnareal og tilgangen til direkte dagslys i rommet. Prikkene representerer trinnarealene, den største prikken representerer fire felles trinnarealer.

Figur 4-53: Tilgang til dagslys vs. prosent bruk.

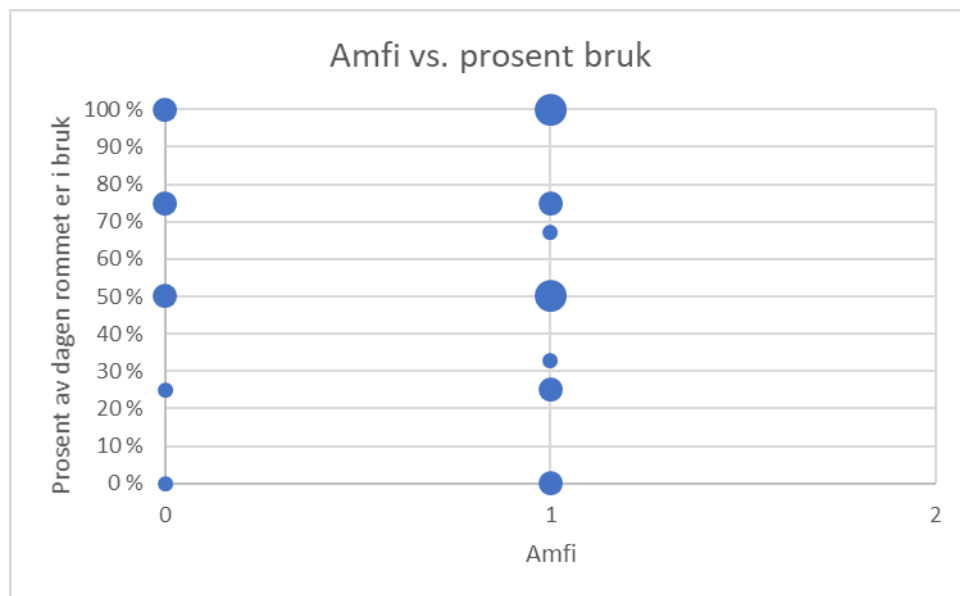
Tabell 4-18 viser sammenhengen mellom planløsningstype og tilgangen til direkte dagslys i de felles trinnarealene. Trinnarealene uten tilgang på direkte dagslys har i stor grad planløsningstype 1 og 2. Unntakene er rom 6B og 6C som har planløsningstype 5 og som ikke har direkte dagslys. Trinnarealene uten direkte dagslys er markert med gult.

Rom	Bruk	Planløsningstype	Direkte dagslys
1A	0%	1	Nei
1B	0%	1	Nei
1C	50%	1	Nei
2A	100%	3	Ja
2B	100%	3	Ja
3A	50%	2	Nei
3B	0%	2	Nei
4A	50%	2	Ja
4B	75%	4	Ja
4C	25%	4	Ja
5A	100%	3	Ja
5B	25%	3	Ja
6A	50%	5	Ja
6B	75%	5	Nei

6C	100%	5	Nei
6D	75%	5	Ja
7A	33%	2	Nei
7B	67%	2	Ja
7C	50%	2	Ja
8A	100%	4	Ja
8B	75%	4	Ja
8C	25%	4	Ja
9A	50%	2	Ja

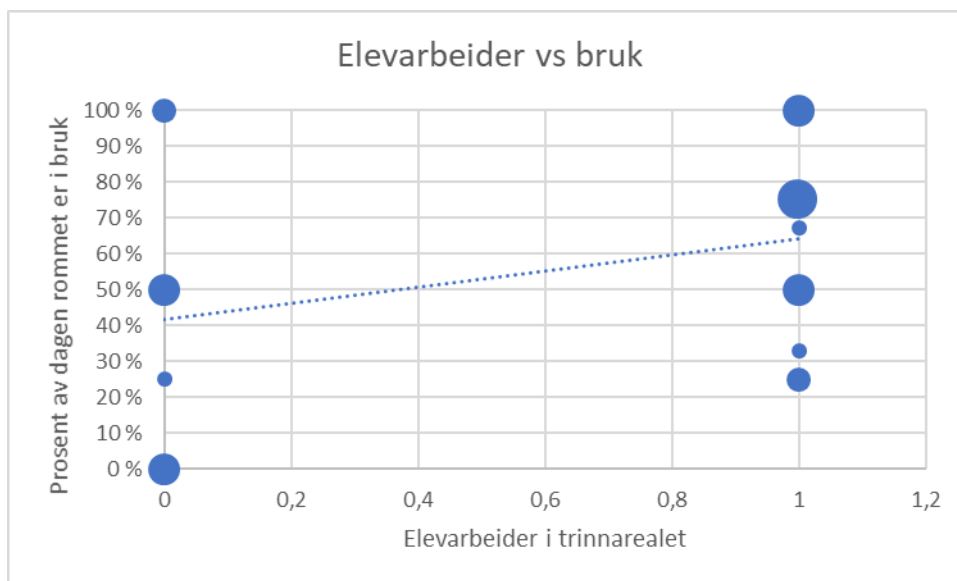
Tabell 4-18: Sammenheng planløsningstype og direkte dagslys.

Figur 4-54 viser den prosentvise bruken av trinnarealet opp mot om det felles trinnarealet har et amfi eller ikke. Felles trinnarealer med amfi er gitt faktoren 1 og de uten faktoren 0. Prikkene representerer de felles trinnarealene, de største tilsvarer tre rom. Diagrammet viser at det ikke er noen korrelasjon mellom bruken og om rommet har et amfi.

Figur 4-54: Amfi i rommet vs. prosent bruk

Elevarbeider kan gi ett inntrykk av hvor mye eierskap brukarene har tatt over felles trinnarealet, så de kan kanskje også gi indikatorer på hvor mye rommene er i bruk. Figur 4-55 viser at det er en svak korrelasjon mellom bruken og om rommet inneholder elevarbeider. Prikkene markerer trinnarealene, de store prikkene representerer flere. Rom som inneholder elevarbeider er markert med 1 og rom uten med 0.

Figur 4-55: Elevarbeider i trinnarealet vs. prosent bruk

Figur 4-56 viser ingen korrelasjon mellom bruken av trinnareal og om rommet inneholder kjøkken. Trinnarealene med kjøkken er markert med 1 og rom uten kjøkken med 0.

Trinnarealene er representert med prikker, den største prikken representerer fire trinnarealer.

Figur 4-56: Kjøkken i trinnarealet vs prosent bruk

4.4.1 Lineær regresjonsanalyse

Figur 4-55 viser resultatene fra den lineære regresjonsanalysen utført i Stata. *Coef* viser koeffisienten til variabelen. Når koeffisienten til variabelen øker med én enhet, vil dette tallet vise økningen eller reduksjonen til utfallsvariabelen, som her er prosent bruk. *Std. Err.* Er standardfeilen til variabelen som viser feilmargen. *T* viser en T-test for hver enkelt variabel. T-

testen sammenlikner om det er en signifikant forskjell mellom to variabler. $P > |t|$ viser p-verdien til variablene, som brukes for å forklare signifikansnivået. *95% Conf. Interval* viser et 95% koeffisientintervall som vil si at man med 95% sikkerhet kan si at gjennomsnittet til variabelen vil være innenfor dette intervallet.

Dagslys og amfi er dummyvariabler. Dummyvariabler har verdier fra 0 til 1. Dagslys og amfi har verdien 0 dersom det ikke er direkte dagslys eller amfi i trinnarealet, og verdien 1 dersom det er direkte dagslys og amfi.

Resultatene fra analysen viser at ingen av variablene er statistisk signifikante ved et signifikansnivå på 90%. Ut ifra analysen kan man dermed ikke si noe sikkert om effekten av variablene på bruken av felles trinnarealer. Planløsningstype har et høyere signifikansnivå enn resterende variabler. Vi kan si med 87% sikkerhet at en økning i verdien type planløsning, altså hvis man går til en mer åpen planløsning, vil øke prosent bruk med 11,9%.

Flere observasjoner hadde mest sannsynlig gitt større sannsynlighet for utfall som er statistisk signifikante.

prosentbruk	Coef.	Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]	
kvadratmeterareal	.1201079	.2564222	0.47	0.645	-.4208958	.6611115
Typeplanløsning	11.87587	7.312154	1.62	0.123	-3.551429	27.30316
antallklasserom	2.608821	5.945836	0.44	0.666	-9.935797	15.15344
dagslys	3.882631	18.07913	0.21	0.833	-34.26099	42.02625
amfi	-6.752155	14.74961	-0.46	0.653	-37.87112	24.36681
_cons	1.195908	33.24963	0.04	0.972	-68.95467	71.34649

Figur 4-57: Resultater fra regresjonsanalyse

4.5 Intervju

Intervjuene ble gjort for å supplere kvantitativ data. Formålet var å avklare funn gjort under observasjonsdelen og få svar på aspekter ved

1. Planlagt bruk
2. Faktisk bruk
3. Utformingen

Intervjuene er transkribert og ligger vedlagt. De viktigste punktene som svarer på spørsmålene over er plukket ut og presentert i tabellen under.

Skole	1. Planlagt bruk	2. Faktisk bruk	3. Utforming
1: Nesøya	Mulighet for skjevfordeling av klasser Samle alle elevene på ett trinn	Samle alle elevene på trinnet for felles beskjed. Presentasjoner Musikktimer Film Gruppearbeid Fastsatt bruk av felles trinnareal på timeplanen to timer i uka SFO	Barna synes det er vondt å sitte der over lengre tid. Dårlig luft hvis det brukes over lengre tid
2: Bjørkelangen	Muligheten til å sende elever som ikke trenger så mye tilsyn til et annet sted enn klasserommet	Gruppearbeid Individuelt arbeid Til elever som klarer å jobbe på egenhånd.	Veldig fornøyd.
3: Bjørlien	Samle elevene Felles beskjeder til hele gruppa	Bruk avhenger av gruppa med elever Oppfølging av enkeltelever	Veldig fornøyd, men kunne vært litt større, men ikke for stort. Transparente dører er bra, da ser man hva som skjer i rommet.
4: Bønnsmoen	Vet ikke Pratet om at vi var en baseskole og at vi skal bruke det vi har rundt oss.	Stasjonsarbeid SFO	Kan være mye støy, det er mye folk som går forbi
5: Hegg	Samtale i sofaer Bruk felles på trinnet Bruk av scener (små amfier)	Undervisningssammenheng Tilrettelegging for enkel elever På større trinn brukes det mer til eget arbeid. Elever med behov for pauser SFO	Muligheten til å sitte forskjellige steder Kanskje litt for fine og innbydende Stort rom
6: Høvik	Et sted for samling av alle elevene på trinnet Gruppearbeid Felles gjennomgang av fagstoff	SFO Spre elevene Gruppearbeid Individuelt arbeid	Mangler tavle Veldig åpent og mye lyd Lite dagslys
7: Gol	Sang Samling med klassene	Musikk Brukes mer jo yngre elevene er	Kjøkkenfunksjonen er unødvendig, særlig stekeovn Amfiet er fint
8: Langset	Gruppearbeid Elevsamtaler Til å ta elever ut av klasserommet Amfiet: Synge, film, samling	Amfiene blir lite brukt Varierende bruk fra lærer til lærer.	Litt stort, ville heller hatt større klasserom, mye visuell støy gjennom vinduer Liker at det er dører så man kan lukke av hjemmeområdet
9: Brevik	Tenkte ikke igjennom det	For enkeltelever som trenger mer ro. Mye trafikk av elever som skal hente ting Gruppearbeid	Ville hatt litt større klasserom i stedet. Mye trafikk av elever som skal hente ting
10: Hebekk	Ønsket seg et fjerde klasserom utenfor klasserommet Så for seg datastasjoner i felles trinnareal	Har ikke felles trinnareal	Store klasserom på bekostning av felles trinnareal

Tabell 4-19: Intervju

4.6 Oppsummering

I dette delkapitlet presenteres en oppsummering av resultatene. Resultatene vil bli drøftet i neste kapittel med hensyn til teorien og metoden.

Planlagt bruk:

- Fem av seks skoler hadde en eller annen form for fellesarealer i romprogrammet.
- Én av skolene som hadde felles trinnareal i romprogrammet endte opp uten.
- Ett av seks romprogram er tydelig på størrelsen til det felles trinnarealet og hvor det skal ligge.
- Det er stor variasjon i hvordan informantene så for seg at felles trinnareal skulle brukes.
- Trinnarealene skulle brukes til samling av elevene.

Utforming:

- Én skole har planløsning type 1, tre har type 2, to har type 3, to har type 4 og én har type 5.
- Størrelsen til trinnarealene varierer fra 55m² til 161m²
- 15 av 23 felles trinnareal har direkte dagslys.
- 15 av 23 felles trinnareal har en form for amfi.
- 8 av 23 felles trinnareal har en form for kjøkken.

Bruk:

- Tre av 23 felles trinnareal blir ikke brukt under observasjonstiden.
- Sammenlagt er trinnarealene i bruk 55% av observasjonstiden
- Fem av 23 felles trinnareal var i bruk 100% av tiden observasjonen foregikk.
- Gruppearbeid er aktiviteten som foregår mest i trinnarealet. Deretter kommer oppfølging av enkeltelev og stasjonsarbeid.

5.0 Diskusjon

I diskusjonskapittelet analyseres resultatene fra kapittel 4 opp mot teorien i kapittel 2, der målet er å kunne svare på forskningsspørsmålene. Kapittelet tar først for seg planlagt bruk, faktisk bruk og så utforming. Senere sammenlignes planlagt bruk med faktisk bruk og faktisk bruk blir koblet opp mot utforming.

5.1 Hvordan er det planlagt at felles trinnareal skal brukes?

Delkapittel 5.1 diskuterer hvordan det er planlagt at felles trinnareal skal brukes. Dette gjøres gjennom intervjuer og romprogram. Skolene sine romprogram kan sammenliknes med det ferdige skolebygget og intervjuene gir svar på hvordan skolen planla at trinnarealene skulle brukes. Planlagt bruk av de felles trinnarealene står sentralt i det ene forskningsspørsmålet.

Romprogram

Romprogram kan gi innsikt i planlagt bruk av felles trinnarealer. Kun to skoler har detaljerte romprogram. Romprogrammene til Nesøya og Gol skole viser spesifikt til hvordan de felles trinnarealene skulle fordeles på klassetrinnene og kvadratmeterstørrelse på rommene. Resterende romprogram har et samlet arealkrav for trinnarealene eller fellesarealer generelt. Detaljnivået i romprogrammet kan fortelle om det var kommunen og skolen eller arkitekten som ønsket felles trinnareal. Når romprogrammet har en detaljert beskrivelse av trinnarealet kan dette være fordi ønsket om felles trinnareal har kommet opp under brukermedvirkningen. Hvis felles trinnareal har vært diskutert under brukermedvirkningen kan skolen allerede tidlig i prosessen ha begynt å planlegge hvordan disse rommene skal brukes. Dersom skolen har en mindre detaljert beskrivelse av felles trinnareal kan arkitekten som har tegnet skolen kommet med ideene om hvordan rommet skal benyttes. Informantene kan fortelle lite om det var skolen som ønsket seg felles trinnareal. På Nesøya skole, som hadde et detaljert romprogram, mente informantene at felles trinnareal allerede var bestemt før de som brukergruppe ble involvert i prosessen. Intervjuene gav innsikt i hvilke aktiviteter skolene planla å bruke felles trinnareal til, samlingspunkt ble nevnt flere ganger.

Samlingspunkt

Flere skoler planla å bruke de felles trinnarealene som samlingspunkt for alle elevene på trinnet. Under intervjuene nevner flere informanter at skolen planla å benytte trinnarealet som et samlingspunkt for elevene der det for eksempel kunne gis felles beskjeder til hele trinnet. Skoler med amfier nevnte muligheten for å samle hele trinnet i amfiet for presentasjoner og

undervisning. Bakgrunnen for planleggingen av trinnarealet som et samlingspunkt kan ha vært at dette er et naturlig samlingspunkt da trinnarealet ofte er det eneste rommet i hjemmeområdet som er stort nok til å samle hele trinnet. Amfi gjør det også lettere å samle flere basisgrupper og samtidig sørge for at alle ser og hører. På Bjørlien skole er det ikke amfi i trinnarealet, men informanten på skolen nevner betydningen av å kunne gi samme beskjed til alle elevene på samme klassetrinn. Behovet for et samlingsrom kan komme av at norsk skole tradisjonelt kun har hatt klasserom i hjemmeområdet, og dermed har større klassetrinn vært delt opp i flere klasser og i stor grad kun forholdt seg til basisgruppen. Dermed har elevene kanskje følt mer tilhørighet til basisgruppa enn klassetrinnet, selv om hele klassetrinnet går igjennom samme pensum og livsfase. Ved å ha et felles trinnareal kan man lage et samlingspunkt for klassetrinnet der hele trinnet kan føle en tilhørighet, i motsetning til klasserommene der hver basisgruppe har sitt rom. Trinnarealet gjør det lettere å samarbeide på tvers av klasser og hele trinnet har et sted de kan samles i hjemmeområdet. Skolene så også en mulighet til å kunne følge opp enkeltelever uten å måtte bevege seg ut av hjemmeområdet.

Oppfølging av enkeltelever

Skolene planla å bruke de felles trinnarealene til oppfølging av enkeltelever. To av informantene fortalte at skolen hadde planlagt å bruke trinnarealene til oppfølging av enkeltelever og uformelle samtaler. På Hegg skole hadde de planer om en samtalesofa for uformelle samtaler mellom elev og lærer. Ønsket om å ha et sted hvor man enkelt kan ha elevsamtaler kan kommet på bakgrunn av loven om tilpasset opplæring. (Utdanningsdirektoratet, 2015). Felles trinnareal gir læreren mulighet til å ta elever ut av klasserommet uten at det må planlegges på forhånd, eller bruke tid på å finne et sted å være. Rommet innbyr også til lengre samtaler enn det en samtale «ute på gangen» gjør. Det var også planlagt at trinnarealet skulle brukes til gruppearbeid.

Gruppearbeid

Gruppearbeid ble nevnt som en undervisningsmetode der skolene planla å benytte felles trinnareal. Informantene på Høvik og Langset skole nevnte at de planla å bruke trinnarealene til gruppearbeid. Dette kan i likhet med oppfølging av enkelt elev knyttes opp mot lova om tilpasset opplæring som legger vekt på variert undervisning (Utdanningsdirektoratet, 2015). Gruppearbeid er en undervisningsmetode som brukes aktivt for å variere undervisningsmetodene. Siden skolene planla å bruke trinnarealene til gruppearbeid kan det

ha vært mangel på areal til dette i de gamle skolebyggene. Neste steg var å kartlegge hvordan trinnarealene faktisk ble brukt.

5.2 Hvordan brukes felles trinnareal

Trinnarealene blir brukt 55% av den totale observasjonstiden, hvordan og hvor mye, varierer fra skole til skole. I dette delkapitlet skal aktivitetene som foregår i felles trinnareal diskuteres. Tabell 5-1 viser hvor stor del av tiden ulike undervisningsmetoder foregår i de felles trinnarealene.

Undervisningsform	Prosent
Frontalundervisning	3,3%
Gruppearbeid	31,1%
Individuelt arbeid	13,1%
Stasjonsarbeid	18,0%
Oppfølging enkeltelev	21,3%
Lek/rekrasjon	11,5%
Urolig elev	1,6%
Annet	0%

Tabell 5-1: Prosent bruk av undervisningsformer

Gruppearbeid og stasjonsarbeid

To av aktivitetene som felles trinnareal i stor grad benyttes til er gruppearbeid og stasjonsarbeid. Figur 4-48 viser at gruppearbeid og stasjonsarbeid er begge på topp tre av undervisningsmetodene som trinnarealene brukes til. Dette kan skyldes at disse undervisningsformene ofte krever mer plass enn frontalundervisning og individuelt arbeid. Gruppearbeid og stasjonsarbeid skaper også ofte mer støy enn de andre undervisningsmetodene. Felles trinnareal kan løse plass -og støyproblemene som kan oppstå under stasjonsarbeid og gruppearbeid ved å ha noen grupper eller stasjoner i det felles trinnarealet. Dette kommenteres også under intervjuene av informantene på Brevik og Høvik skole «Eller rene gruppearbeid, vi slipper å bruke masse tid på å flytte sammen pulter her (klasserommet)» og «vi samarbeider jo veldig mye. Og spre elevene litt da sånn at ikke alle sitter og snakker inni ett og samme rom. Så man sprer også elevene, men man sprer også lyden litt.». At de felles trinnarealene brukes til gruppearbeid nevnes flere ganger under intervjuene, men det er overraskende at kun Bønsmoen skole sier at de bruker trinnarealet til stasjonsundervisning. Grunnen til dette kan være at observasjonene gjort i denne masteren

viser at stasjonsarbeid er mer brukt på yngre klasstrinn og gruppearbeid er mer brukt blant eldre klasstrinn. Informanten fra Bønsmoen er kun en av to informanter som er lærer på et lavt klasstrinn. Felles trinnareal benyttes også til oppfølging av enkeltelever.

Oppfølging av enkeltelev

Felles trinnareal brukes til oppfølging av enkeltelever. Informanten på Langset skole bekrefter at deres felles trinnareal brukes til å ta elever ut av klasserommet til elevsamtaler og for eksempel til høring av elevene i lesing. Observasjonene viser også at trinnarealet brukes til dette 21% av tiden rommet er i bruk. Dette viser at felles trinnareal kan være en ressurs når det kommer til veiledning av enkeltelever. Trinnarealet gjør det enkelt å ta elever ut av klasserommet for faglig oppfølging. Rommet kan også være et sted hvor eleven kan få en pause fra klasserommet og velge å gjøre individuelt arbeid.

Individuelt arbeid

Individuelt arbeid er en undervisningsmetode hvor felles trinnareal blir benyttet. Ved individuelt arbeid sitter elevene og jobber med eget skolearbeid som for eksempel lesing. Felles trinnareal brukes til individuelt arbeid 13% av tiden ifølge observasjonen. Under tre intervjuer nevnes det at trinnarealet blir brukt til individuelt arbeid. Dette resultatet er noe overaskende da man gjerne tenker at klasserom egner seg godt for denne typen arbeid. Informanten ved Brevik skole forklarer bruken av felles trinnareal til individuelt arbeid med at elever i dag skal ha stor grad av tilpasning. «Nei, det ene er jo at elever i dag skal ha stor grad av tilpasning til seg. Og det er ikke alle det passer for å sitte i klasserommet». Bruken av felles trinnareal til individuelt arbeid kan forklares ved at noen elever trenger kanskje mer ro enn andre og et felles trinnareal gir de muligheten til å jobbe et annet sted enn klasserommet samtidig som læreren er i nærheten. Det felles trinnarealet gir en mulighet til en frikobling fra klasserommet. Bjørkelangen skole er et godt eksempel på hvordan felles trinnarealer kan brukes til individuelt arbeid. Skolen bruker trinnarealet til enkeltelever som trenger mindre tilsyn når de jobber med individuelt arbeid eller gruppearbeid. Under lek/rekreasjon brukes også trinnarealet av noen få personer for å koble av.

Lek/rekreasjon

Når det kommer til rekreasjon og lek brukes trinnarealet noe. 11,5% av tiden trinnarealet er i bruk brukes det til en form for rekreasjon under observasjonstiden. Elevene bruker trinnarealet til å hvile eller gjøre andre aktiviteter som ikke er knyttet opp mot skolearbeidet.

Under intervjuene kommer ikke rekreasjon opp som en aktivitet trinnarealet brukes til. Dette kan skyldes at det ikke er forbundet med læring, og under observasjonen var dette noe kun enkeltelever brukte rommet til. Observasjonene av denne typen var stort sett elever som lå og slappet av på myke møbler.

Samling av elevene

De felles trinnarealene benyttes lite til samling av elevene. Det var kun ett tilfelle med frontalundervisning i ett felles trinnareal under observasjonstiden, ellers er det ikke observert at trinnarealene benyttes for å samle alle elevene på ett klassetrinn for frontalundervisning, korte beskjeder eller presentasjoner. Ved flere skoler var det tilfeller av sambruk.

Sambruk

Når det kommer til sambruk benyttes flere av de felles trinnarealene av SFO i tillegg til skolen. Under intervjuene kom det frem at på flere av skolene ble felles trinnareal også benyttet av SFO. På skolene Nesøya, Bønsmoen, Hegg og Høvik er felles trinnareal og SFO i samme lokaler. På Gol og Langset skole er arealene til SFO og felles trinnareal knyttet sammen og benyttet om hverandre. Dette viser at felles trinnareal kan benyttes til flere funksjoner for den samme elevgruppa. Utformingen til trinnarealet kan legge til rette for sambruk.

5.3 Hvordan er felles trinnareal utformet?

I dette delkapitlet drøftes utformingen til trinnarealene som er observert. Utformingen av rommene er vurdert under observasjon.

Areal

Kvadratmeterarealet til de observerte felles trinnarealene varierer mellom 150 m² til 53 m². Under intervjuene kommer det frem at noen av skolene med et stort kvadratmeterareal på trinnarealene ønsket seg mindre trinnarealer. Dette var fordi de mente at arealet på trinnarealet gikk på bekostning av arealene til andre rom. På Langset skole sa informanten «Det ble litt for små klasserom og litt for store baser.», Informanten på hegg skole sa «Trinnarealet er jo, hvis man tenker i forhold til, det er jo ganske stort da sammenliknet med for eksempel garderoben» og informanten på Gol skole sa «Så er det klart at det er alltid slik at noen av de grupperomma som er der oppe var kanskje litt for små.». Dette stemmer godt overens med funnene i evalueringen av osloskoler i 2018 (Alexandra instituttet & ERIK arkitekter, 2018). I evalueringen mener flere av intervjuobjektene i likhet med her at undervisningsrommene er

for små. Under intervjuene er det kun informanten ved Bjørlien skole som henter om at det felles trinnarealet kanskje er litt lite. «Ja så det kunne vært fint å ha kanskje, ja litt flere muligheter, eller skal ikke være for stort heller.» Bjørlien skole har de minste felles trinnarealene av de observerte skolene. Dette viser at skolene ikke ser hensikten med et stort felles trinnareal hvis det bygges stort på bekostning av andre romfunksjoner som klasserom, grupperom og garderober. På Hebekk skole var dette et tema under byggeprosessen. Hebekk skole hadde opprinnelig satt av areal til felles trinnareal i romprogrammet, men under prosjekteringen gikk de bort fra felles trinnareal for å få større klasserom. Ved å bygge felles trinnareal kan arealet i rommet supplere arealet i klasserommet. En kan for eksempel bygge et klasserom med 2m² per elev og nå arealkravene ved å legge til 0,5m² per elev i det felles trinnarealet.

Felles trinnareal som bygges store på bekostning av andre rom kan skape misnøye. Grunnen til dette kan være at undervisning i stor grad har forgått i klasserom fra gammelt av. Det tradisjonelle klasserommet har forandret seg lite gjennom tidene. Lærerne er vant til klasserom og vet hvordan de skal bruke dette undervisningsarealet og ønsker kanskje derfor heller å benytte klasserommet til forskjellige undervisningsmetoder fremfor felles trinnareal. Lærerne ønsker kanskje derfor større klasserom for å lett kunne ommøblere og bruke klasserommet til ulike aktiviteter som tar stor plass som gruppearbeid og stasjonsarbeid, i stedet for å se mulighetene som ligger i et felles trinnareal. Hvor tilgjengelig rommet er kan også ha noe å si.

Planløsning

Planløsningene til de observerte felles trinnarealene er forskjellige. Trinnarealene har en variert grad av åpenhet, fra Nesøya skole hvor det felles trinnarealet er et lukket rom til Høvik hvor trinnarealene er åpne mot en gang. Informantene ved skolene der trinnarealene har en åpen planløsning kommenterer at støy kan være et problem. Informanten fra Høvik kommenterer «Det er veldig åpent hele veien, blir mye lyd. Kanskje en klasse er ute og jobber med noe, en annen klasse gjør noe annet som krever at det skal være stille. Så det er lite skjerma da». Informanten fra Bønsmoen sier at gjennomgang til andre klassetrinn sine hjemmeområder blir forstyrrende i de mest sentrale felles trinnarealene. De mest åpne felles trinnarealene går derfor imot utdanningsdirektoratet sine kriterier om skjerming mellom ulike aktiviteter, da åpne rom ikke skiller undervisningsaktiviteter fra gjennomgangsstøy, eller støy fra ulike aktiviteter i to forskjellige trinnareal. (Utdanningsdirektoratet, 2018b) Utdanningsdirektoratet legger også føringer for transparente vegger.

Transparent

Alle de observerte felles trinnarealene har transparente løsninger og følger dermed kravet til utdanningsdirektoratet om transparens. Informanten fra Bjørlien skole sier at innsynet gir læreren mulighet til å se hva som skjer i de andre rommene selv om han/hun er i naborommet. På den andre siden har vi Langset skole som kommenterer «ting som kan være litt problematisk her er at det er mye det en kan kalle visuelt støy, for det er mye vinduer. Så det blir fort forstyrende når elever går forbi da. Enten det er utendørs eller innendørs i basene.» Langset er den skolen med høyest grad av transparent mellom klasserom og felles trinnarealer. Dette kan være grunnen til at visuell støy er et problem på Langset og ikke andre skoler som kun har et vindu i dørene. Ikke alle skolene har vinduer ut slik at rommene får dagslys.

Dagslys

15 av 23 observerte trinnarealer har direkte dagslys. Av disse 15 trinnarealene med dagslys er det stor variasjon i hvor mye dagslys rommet får. Gol og Bønsmoen skole har trinnarealer med en vegg fylt av vinduer. Nesøya og Bjørlien skole hadde ingen felles trinnareal med direkte dagslys. Under intervjuet er det kun en informant ved Høvik som kommenterer at det er tungt å være i trinnarealene som ikke får dagslys.

Grunnen til at ikke alle trinnareal har direkte dagslys kan være at klasserommene har en prioritert plassering mot ytterveggene. Tek stiller krav til minimum 2% dagslys faktor i oppholdsrom (Byggeteknisk forskrift (TEK17), 2017). Klasserom er kategorisert som oppholdsrom og må derfor ha tilgang til dagslys. Utdanningsdirektoratet (2012b) sier i tillegg at klasserom skal ha vinduer langs en yttervegg som gir utsyn og dagslys. Mange nye skoler bygges som passivhus som ofte er kompakte med lite yttervegg areal. Dermed blir ytterveggareal benyttet til klasserom. (Utdanningsdirektoratet, 2012b). Flere av de felles trinnarealene er innredet med ett lite amfi.

Amfi

15 av 23 observerte trinnareal har amfi. Amfiene varierer fra faste med plass til hele trinnet til flyttbare. Nesøya, Gol og Langset skole har faste amfier mens Høvik og Hegg har flyttbare. Grunnen til at det bygges små amfier i trinnarealene er fordi det kan samle alle elevene på trinnet. Utdanningsetaten beskriver en av fordelene med et amfi «Et skrått amfi legger til rette for kontakt mellom en formidler og en større tilhører gruppe» (Utdanningsdirektoratet,

2012b). Informantene fra Nesøya skole beskriver amfiene som harde. «Barna synes det er vondt å sitte der over lengre tid». Noen av de observerte trinnarealene har kjøkken.

Kjøkken

8 av 23 observerte felles trinnarealene har en form for kjøkken. I ett tilfelle tilhører kjøkkenet SFO. Ved resterende trinnarealer er kjøkkenet forbeholdt skolen. Alle kjøkkenene har innebygde skap og vask. Gol skole har komfyr på kjøkkenet i sine felles trinnarealer.

5.4 Samsvarer planlagt bruk og faktisk bruk av felles trinnarealer?

Her drøftes det om det er en sammenheng mellom planlagt bruk og faktisk bruk av de observerte felles trinnarealene.

Romprogram

Alle de observerte felles trinnarealene endte opp forskjellige fra hvordan romprogrammene beskrev rommet, med unntak av Gol skole. Gol skole endte opp med felles trinnareal med kvadratmeterareal på mellom 50 og 70m². Skolen har ett trinnareal per klassetrinn. Grunnen til at arkitekturen til den bygde skolen stemmer godt overens med romprogrammet kan være fordi Gol kommune hadde laget et veldig detaljert romprogram for skolen. Nesøya skole hadde også et detaljert romprogram, men her er trinnarealet noe mindre i kvadratmeter enn det kravet romprogrammet satte. De resterende romprogrammene satte få krav til felles trinnareal. Dette kan fortelle noe om at ansatte på skolen ikke satte krav til et slikt rom under brukervedvirkningen. Det kan også bety at de ikke hadde noe synspunkt på hvordan de kom til å bruke rommet før de faktisk så trinnarealene, enten på plantegningene eller i den ferdige skolebygningen. Dette kan ha påvirkning på bruken. Hvis lærerne selv har vært med å bestemme at de vil ha et slikt rom kan det være mer sannsynlig at rommet blir brukt fordi lærerne har sett behovet for rommet ved starten av byggeprosessen. En annen grunn til at lærerne ikke planlegger hvordan trinnarealene kan brukes kan være fordi de ikke vet hva det er. Lærere har gjerne lang erfaring med klasserom, grupperom og garderober og har derfor gjerne flere formeninger om hvordan dette skal brukes og kan bygges slik at det passer skolen sine behov. En av hensiktene med å bygge felles trinnareal er å kunne samle alle elevene på trinnet.

Samling av alle elevene, frontal undervisning.

Informantene informerte om at samling av alle elevene var en undervisningsform de så for seg at trinnarealet skulle brukes til. Samling av elevene betyr at alle elevene på ett trinn samles i

trinnarealet, enten for en felles beskjed, presentasjoner eller frontalundervisning. Skolene med amfier så for seg at særlig amfiene skulle brukes til dette. I realiteten er de observerte felles trinnarealene lite brukt til samling av alle elevene. Dette vises under observasjonen og informantene bekrefter det. Informanten fra Langset skole sa: «Du ser det er sånne små trappeamfier der, dem hadde vi kanskje sett for oss at skulle bli brukt mer enn de blir, med samling der og kunne vise ting på prosjektor, synge, se på film i områdene der.» Informanten fra Hegg skole sier: «Også har man jo kanskje tenkt at fordi det på en måte er bygget noen scener at det kom til å bli brukt mer felles på trinnet, men det er ikke blitt brukt så mye.» Her kommer det fram at begge skolene så for seg mer bruk av amfiene. Hvis vi sammenligner med den faktiske bruken, ble kun ett felles trinnareal brukt én gang under observasjonen til denne typen undervisningsform. Her stemmer derfor ikke planlagt bruk og faktisk bruk overens.

Grunnen til at det felles trinnarealet ikke brukes til samling av elevene som planlagt kan skyldes utforming. Under ett intervju kom det frem at amfiene kan være harde å sitte på over lengre tid. Under frontalundervisning og presentasjoner er det også praktisk med en prosjektor eller tavle av noe slag, noe majoriteten av de observerte felles trinnarealene mangler. Noen informanter nevner at de bruker trinnarealet for felles beskjeder, men dette har ikke blitt observert under observasjonstiden. Noen av fasilitetene som et felles trinnareal tilbyr for frontal undervisning er kanskje bedre tilrettelagt i et klasserom. I klasserom er det også kanskje lettere å følge med på elevene når de sitter på hver sin pult i tillegg til bedre tavlefasiliteter. Hvis man likevel skal samle et helt klassetrinn bestående av flere enn en basisgruppe kan felles trinnareal være det ideelle rommet, og det er noe overaskende at det ikke brukes mer til samling av hele trinnet. Det er kanskje enklest å velge klasserommet da det er lengre tradisjoner for bruk av klasserom og lærerne vet hvordan det skal brukes. Evalueringen foretatt av Osloskoler (Alexandra instituttet & ERIK arkitekter, 2018) påpeker at klasserom sjeldent blir slått sammen til større rom for flere basisgrupper. Dette stemmer overens med funnene i denne masteren om at samling av elevene skjer i liten grad. Oppfølging av enkeltelev er en av undervisningsmetodene som tradisjonelt har benyttet klasserommet.

Oppfølging enkeltelev

Oppfølging av enkeltelev nevnes av informantene som en planlagt bruk av felles trinnareal. Dette er også det de observerte trinnarealene brukes til store deler av tiden rommet er i bruk. Så her stemmer planlagt bruk og faktisk bruk godt overens. Trinnarealene er også benyttet i gruppearbeid og stasjonsarbeid.

Gruppearbeid og stasjonsarbeid

Når det kommer til gruppearbeid, er det dette den undervisningsformen felles trinnareal benyttes mest til. Stasjonsarbeid kommer på tredje plass. Når informantene på skolene snakker om planlagt bruk av felles trinnareal blir gruppearbeid nevnt ved flere anledninger og dette stemmer overens med faktisk bruk. Når det kommer til stasjonsarbeid nevnes ikke dette i planlagt bruk, men denne undervisningsformen er relativt likt gruppearbeid i form av at en gruppe elever sitter og løser en oppgave sammen. Det er derfor en mulighet for at skolene planlegger at trinnarealet skal brukes til stasjonsarbeid, men at informantene tenker på gruppearbeid. De varierte undervisningsmetodene som blir gjennomført i trinnarealene viser at rommene er fleksible.

Sambruk og fleksibilitet

Noen skoler planlegger for sambruk mellom SFO og skolen. Dette er noe som blir gjennomført i stor grad, og som jeg har fått ett inntrykk av at fungerer bra. I motsetning til det evalueringen over skoler i Oslo (Alexandra instituttet & ERIK arkitekter, 2018) som påpeker at sambruk kan være problematisk. Bakgrunnen for dette kan være fordi trinnarealene ikke «tilhører» skolen, slik som klasserommet, der den største delen av undervisningen foregår og pulter tar opp mye plass. I trinnarealet kan SFO oppbevare leker, bruke rommet mer fritt uten å måtte flytte på pulter og derfor føle mer eierskap til rommet.

På Nesøya og Hegg skole har sambruk av trinnarealet vært planlagt fra starten av byggeprosessen. Informanten på Hegg skole nevner at de ikke så for seg at SFO skulle bruke trinnarealet så mye som de gjør. «vi tenkte for eksempel at SFO altså at de ikke kom til å bruke det. at de kom til å være i klasserommene, men så ser vi at de bruker det jo nesten mer på første, andre og tredje trinn. de bruker ikke klasserommene annet enn til å spise.» På Gol og Langset skole er de felles trinnarealene for småskolen og SFO basene lagt ved siden av hverandre slik at begge rommene kan benyttes av begge parter. Mindre barn trenger ofte mer plass enn eldre så en sammenflytting av SFO og felles trinnareal gir begge funksjonene mer areal. Det viser at felles trinnareal kan legge til rette for sambruk.

Det felles trinnarealet blir også brukt som ett bufferareal. To av skolene i denne undersøkelsen har en større elevgruppe enn det skolen er bygget for. På Bønnsmoen skole har de opprinnelige felles trinnarealene på første og femte trinn blitt bygget opp til klasserom. På førsteklasse trinn benyttes derfor SFObasen som et felles trinnareal i skoletiden. På Høvik skole er SFO sine opprinnelige arealer bygget om til klasserom. Dermed benytter SFO seg nå

av trinnarealene i stedet. Dette viser at felles trinnareal kan bygges og benyttes som et bufferareal hvis skole i senere tid trenger flere klasserom.

5.5 Er det en sammenheng mellom utformingen av felles trinnareal og hvor stor del av tiden rommet er i bruk?

Delkapittel 5.5 drøfter sammenhengene mellom bruken av de observerte felles trinnarealene og utformingen til rommet. Her ses det på sammenhengen mellom bruken og størrelsen, planløsning, dagslys og ulike deler ved utformingen til trinnarealet.

Størrelse

Det er en svak korrelasjon mellom kvadratmeterstørrelse og bruk av felles trinnareal. Når man plotter prosent bruk opp mot størrelsen til hvert enkelt trinnareal viser trendlinjen en svak korrelasjon mellom de to (se figur 4-49). En kan dermed ikke si at størrelsen til trinnarealet har noe å si for bruken av rommet. Dette stemmer også overens med regresjonsanalysen som viser at man ikke kan si at det er en signifikant korrelasjon mellom størrelse og bruk. Det er en svak tendens at de større rommene brukes mer. Skolene der gjennomsnittsstørrelsen på trinnarealene er over 100 m² (Bjørkelangen, Bønnsmoen, Hegg og Langset skole) ligger alle på topp fem skoler når det kommer til bruk av arealene. Grunnen til at de største felles trinnarealene brukes mye kan være at det er plass til mer inventar slik at rommet egner seg til flere forskjellige aktiviteter. Skolen med minst felles trinnareal er Bjørlien skole. Her brukes rommet lite og fungerer mer som gangareal enn som et tilleggsareal beregnet for undervisning. I tillegg oppstår det mye støy i trinnarealet. Aktivitetene som ble observert i det ene trinnarealet på Bjørlien skole var individuelt arbeid og rekreasjon. I begge tilfeller var det kun en elev i rommet. Dette kan skyldes at det ikke er plass til å møblere for aktiviteter som tar større plass, som for eksempel gruppearbeid. Kvadratmeterstørrelsen til hvert trinnareal delt på antall klasser som delte på trinnarealet ble også sjekket opp mot bruk. Det var ingen korrelasjon mellom gjennomsnittsarealet til hver klasse i trinnarealet og bruken. Dette vises i figur 4-50.

Størrelsen til trinnarealet kan derfor muligens påvirke bruken av felles trinnareal. Hvis trinnarealet for eksempel er for lite kan rommet brukes til færre aktiviteter, og noe av hensikten med å ha rommet faller bort. Antallet klasser som deler på rommet påvirker ikke bruken.

Antall tilhørende klasserom

Det er ingen korrelasjon mellom antall klasser som bruker trinnarealet og hvor mye rommet brukes. Regresjonsanalysen og figur 4-51 viser dette. Dette er interessant, da man skulle kunne tro at flere klasser som potensielt kan bruke rommet, ville gitt mer bruk. Resultatet støttes hvis man sammenlikner bruken av felles trinnareal på Nesøya og Bjørkelangen skole. På Nesøya og Bjørkelangen skole deler mellom fire og fem klasser på samme trinnareal. Likevel er skolene på hver sin ende av skalaen når det kommer til bruk. Nesøya har lavest bruk av trinnarealet med 17% bruk og Bjørkelangen bruker rommet mest med 100% bruk. Ut ifra disse observasjonene kan man derfor ikke si at antall tilhørende klasserom har noe å si for bruken av felles trinnareal. De andre skolene har mellom 2 eller 3 klasserom. Planløsningen kan påvirke bruken.

Planløsning

Det kan være en korrelasjon mellom planløsning og bruken av felles trinnareal. Figur 4-52 viser planløsning opp mot bruken med en stigende trendlinje. Regresjonsanalysen viser at vi ikke kan si med et statistisk signifikansnivå på 90% at type planløsning har en innvirkning på bruken av felles trinnareal, men dette er den variabelen som ifølge regresjonsanalysen vi med størst sikkerhet kan si at påvirker bruken av rommet med en sikkerhet på 87%. En mer åpen planløsning gir dermed økt sannsynlighet for at rommet er i bruk med en sikkerhet på 87%. Det kan kobles opp mot tilgjengelighet. De mer åpne planløsningene er mer tilgjengelige for elevene. Nesøya skole er den eneste skolen hvor de felles trinnarealene er helt lukkede rom og har planløsningstype 1. Disse trinnarealene er de som brukes minst. Grunnen til dette kan være at elevene heller setter seg i gangområdet fremfor trinnarealet. Når elevene sitter i gangen, er det også enklere for lærerne å følge med på hva elevene gjør. En annen grunn til at trinnarealene på Nesøya skole blir lite brukt kan være at gangarealene utenfor hjemmeområdene er store og åpne. De åpne gangarealene er møblert med myke sofaer. Det er derfor kanskje ikke så rart at elevene velger å sitte i myke møbler fremfor et hardt amfi når de får friheten til å sitte hvor de vil.

Høvik skole har den mest åpne planløsningen med type 5. Under observasjonene brukes trinnarealene 75% av tiden, dette er det nest høyeste resultatet. Her er trinnarealet åpent mot en gang som deles av tredje og fjerde trinn. Planløsningen gjør området lett tilgjengelig, ikke bare for de to klasserommene tilknyttet området, men for hele trinnet med fire klasserom. På Nesøya skole er det derfor i praksis fire klasserom som deler på to felles trinnareal. Dette betyr at når en klasse for eksempel har gruppearbeid så bruker de to trinnareal framfor bare

ett. Planløsningen gjør det også lettere for andre trinn å bruke området siden det er åpnet opp mot en felles gang.

Planløsningsstypene 2, 3 og 4 er planløsningene til majoriteten av de observerte felles trinnarealene. Grunnen til at disse trinnarealene brukes mer enn rommene på Nesøya kan være at her er trinnarealet knyttet direkte til klasserommet. Dette gjør at læreren enkelt kan følge med på hva elevene gjør i naborommet ved å ha døren til klasserommet åpen. Bjørkelangen skole er et avvik når det kommer til bruk og planløsning. De felles trinnarealene ble brukt 100% av observasjonstiden. Skolen har en type 3 planløsning. Årsaken til avviket kan være at her er det fem klassetrinn som deler på samme trinnareal, noe som ikke nødvendigvis har noe å si for bruken, men det gir flere potensielle brukere. Det er ungdomsskoletrinnet som er observert på Bjørkelangen skole, og det er mulig at trinnarealet brukes annerledes her enn på barne- og mellomtrinnet. Ikke alle de observerte felles trinnarealene har direkte dagslys.

Dagslys

Det er en svak korrelasjon mellom bruken av felles trinnareal og om trinnarealet har direkte dagslys. Dette vises i figur 4-53. Regresjonsanalysen viser at det ikke er en signifikant sammenheng mellom bruk og tilgangen til direkte dagslys. Nesøya og Bjørlien skole bruker de felles trinnarealene minst i løpet av observasjonstiden. Dette er også de eneste skolene som ikke har direkte dagslys i noen av de observerte trinnarealene på skolen. Bruken av disse trinnarealene kan også ha vært påvirket av andre faktorer. Nesøya skole har for eksempel en lukket planløsning og Bjørlien skole har det minste trinnarealet. Høvik og Gol skole hadde noen felles trinnareal med direkte dagslys og noen uten. Dataene fra Gol skole viser at det observerte felles trinnarealet uten direkte dagslys brukes mindre enn de to observerte trinnarealene med direkte dagslys. På Høvik skole er det derimot ingen tendenser som viser at trinnarealene med dagslys er mer i bruk enn de uten. Informanten på Høvik er likevel den eneste som kommenterer mangelen på dagslys i trinnarealene: «Klart elevene får jo dagslys når de er i enden her, men de som er i midten de mister jo dagslyset. Men elevene klager ikke så mye over det, men vi voksne tenker over det». Her blir det presisert at informanten tror at lærerne tenker mer på dette enn elevene.

Grunnen til at det er en svak korrelasjon mellom bruk av trinnarealet og tilgangen til direkte dagslys kan være planløsningsstypene. Tabell 4-18 viser at de felles trinnarealene uten dagslys ofte er de med en mer lukket form for planløsning. Det kan derfor virke som om direkte dagslys i trinnarealet korrelerer med prosent bruk, men det er ingen kausalitet.

Uavhengig om tilgang på dagslys har noe å si for bruken av felles trinnareal eller ikke, er de fleste trinnarealene i bruk 50% av skoledagen eller mer. Dette gjør at rommene muligens burde vært designet for varig opphold. Flere felles trinnarealer bør kanskje derfor designes med vinduer i fremtidige skolebygg. Det er også flere av trinnarealene som kun har ett vindu i et hjørne av rommet, som den eneste kilden til dagslys. Disse rommene har derfor mest sannsynlig en dagslysfaktor på under 2%. (Byggeteknisk forskrift (TEK17), 2017).

Elevarbeider

Elevarbeider i felles trinnareal er ikke en god indikator på hvor mye rommet er i bruk. Figur 4-55 viser sammenhengen mellom bruk av trinnareal og om rommet inneholder elevarbeider. Det er en svak korrelasjon mellom bruken og elevarbeider, men den er såpass svak at man ikke kan si at rom med elevarbeider på veggene brukes mer enn andre. Hegg skole som bruker trinnarealene forholdsvis mye har for eksempel ikke lov til å henge elevarbeider på veggene for å verne mot slitasje siden skolen er ny. Noen av trinnarealene har kjøkken.

Kjøkken

Kjøkkendelene i de felles trinnarealene blir ikke brukt. Det er heller ingen sammenheng mellom bruken av rommet og tilgangen på kjøkken. Informanten på Gol skole ser ikke poenget med å ha komfyr i trinnarealet da disse aldri blir brukt. Skapene i kjøkkendelene er i bruk, men de brukes i stor grad til oppbevaring av skolemateriell som bøker og papirer, og kan derfor enkelt erstattes av vanlige skap. Flere av de felles trinnarealene er innredet med ett lite amfi.

Amfi

Observasjonen fra skolene viser at amfiene brukes lite, uavhengig om de er store og fast inventar, eller om de er små og flyttbare. Under observasjonstiden ble amfiene lite brukt. Et amfi på Nesøya skole ble brukt aktivt i undervisningen én økt. Grunnen til at amfiene blir lite brukt kan være at amfiene er harde å sitte på. Informantene på Nesøya skole påpeker at elevene ikke liker å sitte i amfiene lengre enn en time av gangen. Amfiene på Nesøya skole er likt flere av amfiene på andre skoler. Derfor kan dette være en av grunnene til at amfiene på andre skoler også brukes lite. Nesøya skole har puter beregnet for å sitte på i amfiet, men disse er tidkrevende å ta ut, og det er ikke nok til alle elevene.

En annen grunn til at amfiene på samtlige skoler ikke brukes kan være mangelen på tavle, prosjektor eller lignende ved amfiene. Dette blir påpekt på Gol og Høvik skole. Dette kan

sette begrensninger for frontal undervisning og muligheten til å holde presentasjoner i trinnarealet. Når læreren ikke har noe å skrive på blir noen undervisningsformer vanskelig å gjennomføre i rommet. På den andre siden må det nevnes at skolene som har utstyr i form av tavle og/eller prosjektor i trinnarealet ikke benytter seg av amfiet noe mer enn de uten.

Undervisningsformer amfier i felles trinnareal benyttes til kan i stor grad erstattes av eksisterende rom i skolen. Under observasjonstiden nevner lærere ved Nesøya og Gol at de benytter amfiene i musikktime til sang, men dette ble ikke observert. Dermed kan sang være en aktivitet amfiet kan benyttes til, men det er kanskje ikke nødvendig å utstyre felles trinnareal med amfi av denne grunnen. Langset skole har relativt like amfier som Nesøya og Gol skole i trinnarealene sine, men benyttet seg av et stort felles amfi da de hadde sangtime. Ved å ha sang i det store amfiet til skolen kunne de også benytte seg av instrumentene i musikkrommet som lå i tilknytning til storamfiet. Hvis skolen har et stort felles amfi eller auditorium kan dette benyttes til å se på film fremfor et amfi i ett felles trinnareal. Klasserom egner seg kanskje bedre til frontalundervisning og presentasjoner enn det et amfi i felles trinnareal gjør, og hvis det er behov for å samle mer enn én klasse for å gjennomføre disse undervisningsmetodene kan klasserom slås sammen ved å åpne en skillevegg.

6.0 Konklusjon

Kapittel 6 oppsummerer resultatene ved å svare på forskningsspørsmålene.

Hvordan samsvarer planlagt bruk og faktisk bruk av felles trinnarealer i den norske grunnskolen?

Planlagt bruk og faktisk bruk av felles trinnareal samsvarer delvis. Det er planlagt at felles trinnarealer skal brukes til gruppearbeid, oppfølging av enkeltelev, samling av elevene og noen skoler har planlagt sambruk av felles trinnareal med SFO. Observasjonen gjort av trinnarealene viser at trinnarealene blir brukt mye til gruppearbeid og oppfølging av enkeltelever. I tillegg benyttes rommet til stasjonsarbeid og individuelt arbeid. Dette er ikke arbeidsmetoder som er nevnt av informantene om planlagt bruk. De felles trinnarealene benyttes lite til samling av elevene, både når det kommer til frontalundervisning, presentasjoner og samling for å gi felles informasjon til elevene. Her stemmer planlagt bruk og faktisk bruk ikke overens. Det samme gjelder små amfier i trinnarealene som brukes lite. Felles trinnareal egner seg derfor kanskje mest til undervisningsaktiviteter som gruppearbeid, stasjonsarbeid og individuelt arbeid.

Sambruk av felles trinnarealer og SFO gjennomføres i stor grad. Flere skoler har planlagt å gjennomføre sambruk av felles trinnareal med SFO. Alle skolene som har planlagt sambruk har gjennomført det. I tillegg benytter skoler som ikke har planlagt sambruk seg av det, som følge av plassmangel. Felles trinnareal er derfor godt egnet til sambruk mellom skole og SFO, og planlagt bruk og faktisk bruk stemmer her overens.

Endelig konklusjonen er at planlagt bruk og faktisk bruk av felles trinnarealer samsvarer i stor grad, men samling av elever i felles trinnareal blir ikke gjennomført som planlagt.

Er det en sammenheng mellom utformingen av felles trinnareal og hvor stor del av tiden rommet er i bruk?

Det er ingen statistisk signifikant sammenheng mellom bruken og utformingen til felles trinnareal. Likevel viser resultatene at planløsningen til det felles trinnarealet kan ha en innvirkning på bruken av rommet. Rommene med mer åpen planløsning blir brukt mer enn de med en mer lukket planløsning. Det er en svak korrelasjon mellom bruk av trinnarealene og størrelsen til trinnarealet. En kan ikke si med sikkerhet at det er en kausalitet mellom bruken og størrelsen, men når det felles trinnarealet er lite faller hensikten med rommet bort. Det er

også en svak korrelasjon mellom bruken av trinnareal og tilgangen på direkte dagslys, men her det ingen kausalitet da rommene med dagslys også er de med mest åpen planløsning.

Amfiene er i stor grad bygget for å samle elevene, men de blir i realiteten lite brukt. Det bør kanskje vurderes om små amfier fyller et udekt behov i felles trinnareal, eller om det designes for syns skyld fremfor faktisk pedagogiske behov. Trinnarealene egner seg i stor grad til å samle alle elevene på ett trinn for felles korte beskjeder, men aktiviteter som frontalundervisning, presentasjoner og sang kan i stor grad gjennomføres i andre rom, og hensikten med å ha et amfi i trinnarealet faller dermed bort.

Det kan virke som om utformingen til felles trinnareal har lite innvirkning på bruken. Bruken av felles trinnarealer varierer mye fra skole til skole. Det virker som om bruken av felles trinnareal er mer avhengig av kulturen til skolen og lærerne enn hvordan rommet er utformet. Dette samsvarer med funnene gjort i en evaluering av skoler i Danmark (Danmarks Rvvalueringsinstitut, 2006) som viser til at pedagogikken må stemme overens med de fysiske rammene til skolen for å få en god utnyttelse av arealene.

Bruken av felles trinnareal er mer avhengig av den enkeltes skole strategi fremfor utformingen til rommet.

7.0 Videre arbeid

Denne oppgaven har sett på utformingen til felles trinnarealer, bruken og planlagt bruk av rommet. Felles trinnareal er en romtype med stort potensiale. Romtypen legger til rette for variert undervisning, men hvor stor del av skoledagen rommene er i bruk varierer mye. Flere av de observerte felles trinnarealene er innredet med amfier som ikke er i bruk. Det kunne derfor vært interessant å finne ut hvor mye de som programmerer og tegner skoler vet om hvordan rommene de tegner brukes.

En stor del av de observerte felles trinnarealene binder flere funksjoner i hjemmeområdet sammen. Det kunne derfor vært relevant å kartlegge hvor stor andel av arealene som må beregnes for gjennomgang i trinnarealene for å finne ut hvor stort rommet må være for at det skal være hensiktsmessig å bygge det.

Små amfier i trinnarealene er lite brukt. Det kunne derfor vært interessant å finne ut hvilke pedagogiske hensyn som ligger bak byggingen av små amfier i hjemmeområdene, og om amfiene blir brukt slik det er ment at de skal brukes.

Ikke alle de observerte felles trinnarealene hadde direkte dagslys og flere av rommene med dagslys hadde gjerne et vindu i et hjørne. Det hadde derfor vært interessant å se om trinnarealene oppfyller kravet om dagslys for oppholdsrom.

8.0 Litteraturliste

- 2.2 Grunnskolen. (2009/2010). *2.2 Grunnskolen*. stortinget.no: Stortinget.
- Aarhus, C. (2018, 15.05.2018). Hebekk skole. *Byggeindustrien, bygg.no*. Tilgjengelig fra: <http://www.bygg.no/article/1354238> (lest 21.04.2020).
- Aftenposten. (1970). Stor interesse for den "åpne skole". *Aftenposten historie* For 50 år siden (3(2020)): 128-129.
- Alexandra instituttet & ERIK arkitekter. (2018). *Evaluering af bygg for læring*. Oslo kommune, Utdanningsetaten
- Arkitektbedriftene AY10. (u.å.-a). *6.2.1 Formål med skisseprosjektfasen*. Tilgjengelig fra: <https://www.ay10.no/ay10?chapterId=1828813> (lest 28.04.2020).
- Arkitektbedriftene AY10. (u.å.-b). *6.4.1 formål med forprosjektfasen*. Tilgjengelig fra: <https://www.ay10.no/ay10?chapterId=1829091> (lest 28.04.2020).
- Arkitektbedriftene AY10. (u.å.-c). *6.6.1 Formål med detaljprosjektfasen*. Tilgjengelig fra: <https://www.ay10.no/ay10?chapterId=1828305> (lest 28.04.2020).
- Befring, E. (2015). *Kvantitativ metode*. Tilgjengelig fra: <https://www.etikkom.no/FBIB/Introduksjon/Metoder-og-tilnæringer/Kvantitativ-metode/> (lest 19.04.2020).
- Bergen kommune. (2018). *Gennerelle krav og anbefalinger til nye skoler*. Miljørett helsevern. Tilgjengelig fra: <https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/miljorettet-helsevern/11450/11453/article-151928> (lest 18.04.2020).
- Buvik, K. (2014). *Internevaluering av skoleanlegg*. SINTEF Fag: SINTEF akademisk forlag. Tilgjengelig fra: http://www.skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/uploads/Artikler_vedlegg/internevaluering_skoleanlegg.pdf (lest 21.01.2020).
- Byggeteknisk forskrift (TEK17). (2017). §13-7. *Lys*. Tilgjengelig fra: <https://dibk.no/byggereglene/byggeteknisk-forskrift-tek17/13/v/13-7/> (lest 18.04.2020).
- Byggherreforskriften. (2009). *Forskrift om sikkerhet, helse og arbeidsmiljø på bygge- eller anleggsplasser* Tilgjengelig fra: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2009-08-03-1028#KAPITTEL_2 (lest 14.04,2020).
- Byggeindustrien. (2013, 08.10.2013). NCC bygger nye Hegg skole. *Byggeindustrien, bygg.no*. Tilgjengelig fra: <http://www.bygg.no/article/113910> (lest 26.02.2020).

- Danmarks Rvvalueringsinstitut. (2006). *Læringsmiljøer i folkeskolen*. EVA: Danmarks Evalueringsinstitut.
- Digitaliseringsdirektoratet. (u.å.). *Doffin, database for offentlige innkjøp*. Tilgjengelig fra: <https://www.doffin.no/> (lest 23.01.2020).
- Direktoratet for byggkvalitet. (2017). *Byggeteknisk forskrift (TEK17) med veildening*. Tilgjengelig fra: <https://dibk.no/byggereglene/byggeteknisk-forskrift-tek17/> (lest 09.04.2020).
- Eidsvoll kommune. (u.å.). *Langset skole*. Tilgjengelig fra: <https://www.eidsvoll.kommune.no/lokasjoner/skolene-i-eidsvoll/langset-skole/> (lest 21.04.2020).
- Everett, E. L. & Furseth, I. (2012). *Masteroppgaven: hvordan begynne - og fullføre*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Fangen, K. (2015). *Kvalitativ metode*. Tilgjengelig fra: <https://www.etikkom.no/FBIB/Introduksjon/Metoder-og-tilnæringer/Kvalitativ-metode/>.
- Fortunen arkitektur. (u.å.). *Bønsmoen skole*. Tilgjengelig fra: <https://www.fortunen.no/bnsmoen> (lest 21.04.2020).
- Fortunen AS, N. J. M. (2013). *Helehtsplan 1, Bønsmoen skole, Eidsvold kommune*. Plantegning.
- Funderud, K. (1975). *Åpen skole, blinkskudd eller bomskudd?* Sandvika: H. Aschehoug & Co. (W. Nygaard) A.s. Tilgjengelig fra: <https://www.nb.no/items/5376bbd2a9c0305ba9a9b95ce65b56b3?page=3&searchText=%22%C3%A5pne%20skole%22>.
- Hagemann, G. (2015). Babyboom og eldrebølge. *Norges historie - Fra steinalder til i dag, Fortalt av fagfolk*. Tilgjengelig fra: <https://www.norgeshistorie.no/oljealder-og-overflod/1915-babyboom-og-eldrebolge.html> (lest 08.04.2020).
- Hagen, K. (2005). *Transkripsjonsveiledning for Nota-Oslo*. Tilgjengelig fra: <http://www.tekstlab.uio.no/nota/oslo/transkripsjon/Nota-transkripsjonsveil7.pdf> (lest 31.01.2020).
- Heimdal, M. (2010, 12.08.2010). Skolestart i ny praktiskole. *Drammens tidene*. Tilgjengelig fra: <https://www.dt.no/nyheter/lier/nyheter/skolestart-i-ny-praktiskole/s/2-2.1748-1.5527655> (lest 26.02.2020).
- Homleid, Å. (2016, 31.05.2016). Nye Gol skule. *Byggeindustrien, bygg.no*. Tilgjengelig fra: <http://www.bygg.no/article/1277215> (lest 26.02.2020).

- HRTB arkitekter. (2016a). *Bjørkelangen skole, plan 1, Aurskog-Høland kommune*.
Plantegning.
- HRTB arkitekter. (2016b). *Bjørkelangen skole, Plan 2, Aurskog-Høland kommune*.
Plantegning.
- Innstilling fra Komiteen for undervisningsbygg. (1960). *Planlegging og bygging av skolehus*.
Oslo: Grøndahl og søns boktrykkeri.
- Joelson, T. (2013, 24.08.2010). Høvik skole i Lier. *Byggeindustrien, bygg.no*. Tilgjengelig fra: <http://www.bygg.no/article/61354> (lest 26.02.2020).
- Joelson, T. (2015, 21.01.2015). Nesøya skole og idrettshall. *Byggeindustrien, bygg.no*.
Tilgjengelig fra: <http://www.bygg.no/article/1223050> (lest 14.02.2020).
- Joelson, T. (2018, 13.02.2018). Bjørkelangen skole. *Byggeindustrien, bygg.no*. Tilgjengelig fra: <http://www.bygg.no/article/1343595> (lest 14.02.2020).
- Joelson, T. (2018, 25.06.2018). Brevik skole og grendesenter. *Byggeindustrien, bygg.no*.
Tilgjengelig fra: <http://www.bygg.no/article/1359092> (lest 21.04.2020).
- Johansen, R. (2016). *Stasjonsundervisning*. Bachelor. Hamar: Høgskolen i Hedemark.
- L2 arkitekter. (u.å.). *Hegg skole*. Tilgjengelig fra: <https://www.l2.no/prosjekt/hegg-skole> (lest 26.02.2020).
- L2 arkitekter AS. (2015). *Plan 1. Etasje - Oversiktsplan - As Built, Nye Hegg skole, Lier kommune*. Plantegning.
- Linkarkitektur. (2012a). *Nesøya skole og idrettshall, Planer 1:100, 2. etasje*. Plantegning.
- Linkarkitektur. (2012b). *Nesøya skole og idrettshall, Planer 1:100, 3. etasje*. Plantegning.
- Linkarkitektur. (2016a). *Bjørlien skole, Planer 1:100, 1. etasje*. Plantegning. Tilgjengelig fra: <https://kgv.doffin.no/ctm/Supplier/Documents/Folder/145289>.
- Linkarkitektur. (2016b). *Bjørlien skole, Planer 1:100, 2. etasje*. Plantegning. Tilgjengelig fra: <https://kgv.doffin.no/ctm/Supplier/Documents/Folder/145289>.
- Linkarkitektur. (2017). *Ny Brevik skole og grendehus, Gulyplan 2. etasje*. Arbeidstegning.
Tilgjengelig fra: <https://kgv.doffin.no/ctm/Supplier/Documents/Folder/143584>.
- Lov om Almueskolevæsenet på Landet: af 16 Mai 1860: med senere Tillægslove (herunder Lov om abnorme Børns Undervisning, Departementsskrivelser m.m. (1883)*.
Kristiania. Tilgjengelig fra: <https://www.nb.no/nbsok/nb/5af17be02e2d51301098b02182119a68#3>.
- Ness, E. (1989). *Det var en gang- Norsk skole gjennom tidene*: Universitetsforlaget.
Tilgjengelig fra: https://www.nb.no/items/URN:NBN:no-nb_digibok_2007091700036?page=3.

- Norconsult. (2011). *Byggeprogram. Nye Nesøya skole, idrettshall og grendehus*, Oppdragsnr. 5110144. Docplayer: Asker kommune.
- Norconsult, J. N. H. H. (2015). *Presentasjon av arealnormer for grunnskoler i fem kommuner*. Utdanningsdirektoratet.no: Utdanningdirektoratet.
- Norsk Folkemuseum. (1867). *Skolestue fra Natås, Lindås, Hordaland*. Plantegning. Tilgjengelig fra: <https://digitaltmuseum.no/021057511750/skolestue-fra-natas-lindas-hordaland> (lest 23.03.2020).
- Nøra, S. (2010). *Skepsis til baseskoler*. Forskning.no: Forskning.no. Tilgjengelig fra: https://forskning.no/pedagogiske-fag-skole-og-utdanning-hogskolen-i-oslo/skepsis-til-baseskoler/845460?fbclid=IwAR1OV0tSFusyqMgXQxD7uKY-hm_Zjk9nXWNVT0Y7nR16IIAvGygKcTLixvE (lest 07.04.2020).
- Opak. (2015). *Brevik skole og grendesenter, rom og funksjonsprogram 23.06.2015 V 1.2*. doffin.no: Vestby kommune.
- Opplandsarkivet avdeling Marihaugen. (2020). *Kort skolehistorie i Norge fram til ca 1900*. Tilgjengelig fra: <https://www.opam.no/nettutstillinger/skolehistorie/no/kort-skolehistorie/> (lest 20.03.2020).
- Oslo kommune. (2015). *Standard kravspesifikasjon 2015*. Tilgjengelig fra: <https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/1366537-1457946728/Tjenester%20og%20tilbud/Politikk%20og%20administrasjon/Anskaffelser/Standard%20kravspesifikasjoner/Standard%20kravspesifikasjon%20for%20skoleanlegg.pdf> (lest 04.02.2020).
- Planforum arkitekter. (2017). *Møbleringsplan 1. etasje del A*. Plantegning.
- Rødahl, P. A. (2015, 15.07.2015). *Risil rives for nybygg*. *Vestbyavis*. Tilgjengelig fra: <https://www.vestbyavis.no/risil-rives-for-nybygg/s/5-53-23672> (lest 04.05.2020).
- SINTEF Byggforsk. (1999). *220.010 Programering av byggeprosjekter*. Tilgjengelig fra: https://www.byggforsk.no/dokument/2766/programering_av_byggeprosjekter (lest 09.04.2020).
- SINTEF Byggforsk. (2009). *342.205 Grunnskolebygg. Funksjoner og arealer*. Tilgjengelig fra: https://www.byggforsk.no/dokument/131/grunnskolebygg_funksjoner_og_arealer (lest 20.01.2020).
- Skog, O. J. (1998). *Å forklare sosiale fenomener, en regresjonsbasert tilnærming*. Oslo: Ad Notam Gyldendal Tilgjengelig fra: <https://www.nb.no/items/b004bfdcbe73c2871b2437e65866dd77?page=3&searchText=%C3%A5%20forklare%20sosiale%20fenomener>.

- Slåtten, H. & Østvang, R. (2009). *Nøkkeltall, kompetanse og verktøy for planlegging og programmering av skoler*. Master. NTNU Open: NTNU.
- Svendby Bygg Consult. (u.å.). *Langset skole*. Tilgjengelig fra: <https://www.svendby.no/prosjekt/langset-skole/> (lest 21.04.2020).
- Teigen, I. B. & Rust, A. M. (2013). *Romprogram for ny skole 1.-10.trinn*. Gol kommune.
- Tunmo, T. (2018). Bjørlien skole. *Byggeindustrien, bygg.no*. Tilgjengelig fra: <http://www.bygg.no/article/1375747> (lest 14.02.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2012a). *Brukermedvirkning i planleggingsprosessen* Tilgjengelig fra: <http://www.skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/brukermedvirkning-i-planleggingsprosesser> (lest 13.04.20).
- Utdanningsdirektoratet. (2012b). *Fleksible hjemmeområder*. Fysisk læringsmiljø. Tilgjengelig fra: <http://www.skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/artikkel/49/fleksible-hjemmeomrader> (lest 28.02.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2015). *Tilpassa opplæring og likeverdige føresetnader*. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/prinsipper-for-opplaringen2/tilpassa-opplaring-og-likeverdige-foresetnader/> (lest 31.03.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2016). *Lærerplanverket for Kunnskapsløftet*. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/hvordan-er-lareplanene-bygd-opp/> (lest 31.03.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2018a). *Hva er tilpasset opplæring*. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/tilpasset-opplaring/hva-er-tilpasset-opplaring/> (lest 31.03.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2018b). *Utforming og innredning*. Tilgjengelig fra: <http://www.skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/artikkel/275/Utforming-og-innredning> (lest 18.04.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2019a). *Nasjonale prøver 5.trinn - resultater*. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/nasjonale-prover-5.-trinn/> (lest 13.01.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2019b). *Nasjonale prøver 8. og 9. trinn - resultater*. Tilgjengelig fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/statistikk/statistikk-grunnskole/nasjonale-prover-8.-og-9.-trinn/> (lest 13.01.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2019-2020a). *Oversikt - Bjørkelangen skole*. Tilgjengelig fra: <https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/bjoerkelangen-skole> (lest 14.02.2020).

- Utdanningsdirektoratet. (2019-2020b). *Oversikt - Bjørlien skole*. Tilgjengelig fra:
<https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/bjoerlien-skole> (lest 14.02.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2019-2020c). *Oversikt - Brevik skole*. Tilgjengelig fra:
<https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/brevik-skole> (lest 21.04.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2019-2020d). *Oversikt - Bønsmoen skole*. Tilgjengelig fra:
<https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/boensmoen-skole> (lest 21.04.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2019-2020e). *Oversikt - Gol skule*. Tilgjengelig fra:
<https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/gol-skule> (lest 26.02.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2019-2020f). *Oversikt - Hebekk skole*. Tilgjengelig fra:
<https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/hebekk-skole> (lest 21.04.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2019-2020g). *Oversikt - Hegg skole*. Tilgjengelig fra:
<https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/hegg-skole> (lest 26.02.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2019-2020h). *Oversikt - Høvik skole*. Tilgjengelig fra:
<https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/hoevik-skole-974546035> (lest 26.02.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2019-2020i). *Oversikt - Langset skole*. Tilgjengelig fra:
<https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/langset-skole> (lest 21.04.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (2019-2020j). *Oversikt - Nesøya skole*. Tilgjengelig fra:
<https://skoleporten.udir.no/oversikt/oversikt/grunnskole/nesoeya-skole> (lest 14.02.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (u.å.-a). *Nasjonalt skoleregister*. Tilgjengelig fra:
<https://nsr.udir.no/sok/sokresultat?FritekstSok=&Skoler=true&Skoler=false&Eiere=false&AktiveEnheter=true&AktiveEnheter=false&NedlagteEnheter=false&Fylke.Id=03&Kommune.Id=0301&Sidenummer=1> (lest 14.01.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (u.å.-b). *Programering*. Tilgjengelig fra:
<http://www.skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/programmering> (lest 13.04.2020).
- Utdanningsdirektoratet. (u.å.-c). *Skisseprosjekt*. Tilgjengelig fra:
<http://www.skoleanlegg.utdanningsdirektoratet.no/skisseprosjekt> (lest 14.04.2020).

Veidekke. (u.å.). *Gol skole*. Tilgjengelig fra: <http://veidekke.no/prosjekter/article16555.ece>
(lest 21.04.2020).

Vinje, E. (2013). *Tilpasset opplæring i ulik skolearkitektur*. Formakademisk - forskrift for design og designdidaktikk: HiOA.

VIS-À-VIS. (2014). *Plan 2. Etasje*. Plantegning. Tilgjengelig fra:
<https://kgv.doffin.no/ctm/Supplier/Documents/Folder/115741>.

Wikipedia. (2020a). *Kategori: Barne- og ungdomsskoler i Viken*. Tilgjengelig fra:
https://no.wikipedia.org/wiki/Kategori:Barne-_og_ungdomsskoler_i_Viken (lest 13.01.2020).

Wikipedia. (2020b). *Kategori: Barneskoler i Viken*. Tilgjengelig fra:
https://no.wikipedia.org/wiki/Kategori:Barneskoler_i_Viken (lest 13.01.2020).

Wikipedia. (2020c). *Kategori: Ungdomsskoler i Viken*. Tilgjengelig fra:
https://no.wikipedia.org/wiki/Kategori:Ungdomsskoler_i_Viken (lest 13.01.2020).

9.0 Vedlegg

Vedlegg 1: Oversikt over potensielle skoler

Skolene merket med grønt ble besøkt. Skolene merket med gult er skoler som jeg vet har felles trinnareal.

Fylke	Skole	Trinn	Byggeår	Nummer
Oslo	Veitvet	1-10	2015	23469500
Akershus	Bjørkelangen	1-10	2018	67205400
Østfold	Rygge ungdomsskole	8-10	2016	69264390
Akershus	Grevlingen ungdomsskole	8-10	2009 og 2015	64985555
Buskerud	Vestsiden skole	8-10	2020	32866640
Buskerud	Høvik	1-10	2010	32859700
Buskerud	Bønsmoen	1-7	2012	66107900
Akershus	Nesøya	1-7	2015	66712000
Østfold	Skjønhaug	1-7	2017	69681680
Akershus	Bjørlien	1-7	2019	64980020
Akershus	Langset	1-7	2015	66107360
Buskerud	Hegg	1-7	2015	32225600
Akershus	Brevik	1-7	2017	64980230
Akershus	Hebekk	1-7	2018	64853000
Akershus	Riddersand	1-7	2010	63887400
Østfold	Cicignon	1-7	2009	69307660
Buskerud	Gol	1-10	2016	32029240
Buskerud	Midtbygda	1-10	2011	31293500
Akershus	Ytre Enebakk	1-7	2018	64992040
Akershus	Sørli skole	1-7	2014	67062280
Akershus	Gjerdrum ungdomsskole	8-10	2009	66106181
Oslo	Tokerud	8-10	2016	22790320
Oslo	Teglverket	1-7	2015	22643000
Oslo	Rommen	1-10	2010	23465300
Oslo	Bjørnsletta	1-10	2014	23465300
Oslo	Brynseng	1-10	2017	22794000
Oslo	Lindeberg	1-10	2012	23180020
Oslo	Engebråten	8-10	2010	23059300
Oslo	Frydenberg	8-10	2012	23468500
Oslo	Fyrstikkalleen	8-13	2010	23463700
Oslo	Granstangen	8-10	2015	23388000
Oslo	Morellbakken	8-10	2013	95495949
Oslo	Vollebakk	1-10	2017	22791000
Oslo	Øraker	1-10	2017	22510260
Akershus	Asak	1-10	2017	22510260
Akershus	Kjenn	8-10	2010	67201670
Akershus	Hurdal	1-10	2010	66106750
Akershus	Hammer	8-10	2010	67934740
Akershus	Follo	1-10	2018	64913950
Buskerud	Frydenhaug	1-10	2014	32049480

Buskerud	Sokna	1-10	2016	32109610
Buskerud	Marienlyst (Drammen)	8-10	2010	32049696
Buskerud	Sigdal	8-10	2011	32711456
Østfold	Borge	8-10	2016	69959100
Østfold	Hoppertun	8-10	2019	69248150
Østfold	Askim	8-10	2013	69681100
Akershus	Vestby	8-10	2015	64980140
Akershus	Rykkinn	1-7	2016	67154500
Østfold	Sandsundveien	1-7	2015	69116030
Akershus	Rustad	1-7	2019	64962900
Akershus	Bondi	1-7	2011	66761920
Østfold	Sagabakken	1-7	2012	69306610
Østfold	Sandbakken	1-10	2013	69108653
Oslo	Fernanda Nissen	1-7	2016	22226000
Oslo	Munkerud	1-7	2016	23468600
Oslo	Haugenstua	1-10	2016	23344450
Oslo	Løren	1-7	2014	23372110
Oslo	Holmen	1-7	2018	22147000
Akershus	Bakke	1-7	2012	66108950
Akershus	Blystadlia	1-7	2014	64804120
Akershus	Dalen	1-7	2012	63888200
Akershus	Evje	1-7	2010	97572000
Akershus	Hølen	1-7	2016	64980390
Akershus	Skjetten	1-7	2009	66932270
Akershus	Solberg (Ås)	1-7	2018	64962820
Østfold	Karlshus	1-7	2018	69295250
Østfold	Spetalen	1-7	2017	69282100
Østfold	Spydeberg	8-10	2013	69982200
Østfold	Vestbygda	1-7	2012	69306720
Buskerud	Benterud	1-7	2019	32122500
Akershus	Luhr	1-10	2017	67934375
Akershus	Smestad	1-7	2019	64804140
Buskerud	Flesberg	1-10	2019	97551543
Buskerud	Kongsgårdsmoen	1-7	2013	32866780
Buskerud	Raumyr	1-7	2015	32866080
Buskerud	Sydskogen	1-7	2019	31293355
Buskerud	Hokksund	1-7	2012	32252450
Østfold	Kongeveien	1-7	2018	69174950
Østfold	Nøkkeland	1-7	2011	69248003
Oslo	Nordseter	1-10	2014	22782980

Vedlegg 2: Skolebesøk

Uke	Dato	Dag	Skole
4	21.01	Tirsdag	Rygge
4	24.01	Fredag	Veitvet
5	27.01	Mandag	Vestsiden
5	30.01	Torsdag	Nesøya
5	31.01	Fredag	Grevlingen
6	03.02	Mandag	Bjørkelangen
6	05.02	Onsdag	Hebekk
6	06.02	Torsdag	Skjønhaug
7	10.02	Mandag	Bjørlien
7	12.02	Onsdag	Bønsmoen
7	13.02	Torsdag	Riddersand
8	17.02	Mandag	Hegg
8	18.02	Tirsdag	Høvik
8	19.02	Onsdag	Gol
8	20.02	Torsdag	Midtbygda
9	25.02	Tirsdag	Langset
10	02.03	Mandag	Cicignon
10	05.03	Torsdag	Brevik
~~12~~	~~17.03~~	~~Tirsdag~~	~~Ytre Enebakk~~

Vedlegg 3: E-post til skoler

Hei!

Jeg er en student som går byggeteknikk og arkitektur på Norges miljø og biovitenskaplige universitet (NMBU). Jeg skriver en byggingsplanleggingsmaster om felles trinnarealer og lurer på om jeg kan komme og observere bruken av felles trinnarealer hos dere på *skolenavn* i løpet av en hel skoledag?

Med felles trinnarealer mener jeg et hjemmeområde som kan deles mellom ett eller flere trinn som kan brukes i undervisningen til gruppearbeid, stasjoner osv.

Under observasjonen ser jeg på kvalitetene til rommet (dagslys, størrelse, form) og bruken i undervisningen (gruppearbeid, undervisning og individuelt arbeid).

Jeg ønsker også gjerne et kort intervju (10-15 min) med noen som jobber på skolen som har vært involvert i byggeprosessen om byggeprosessen og bruken av felles trinnareal.

Dette er de to hovedspørsmålene jeg prøver å finne svar på i masteren min:

Hvordan samsvarer planlagt bruk og faktisk bruk av felles trinnarealer?

Er det en sammenheng mellom romkvaliteter og bruken av felles trinnarealer?

Si ifra hvis du lurer på noe.

Med vennlig hilsen

Iselin Knutzen

iskn@nmbu.no

Vedlegg 4: Kontaktliste arkitektkontor og kommuner

Skole	Kommune	Mail kommune	Arkitekt	Mail arkitekt
1. Nesøya	Asker	post@asker.kommune.no	Link arkitektur	Oslo@linkarkitektur.no
2. Bjørkelangen	Aurskog-Høland	postmottak@ahk.no	HRTB	firmapost@hrtb.no
3. Bjørlien	Vestby	post@vestby.kommune.no	Link arkitektur	Oslo@linkarkitektur.no
4. Bønsmoen	Eidsvold	postmottak@eidsvoll.kommune.no	Fortunen arkitektur	arkitekter@fortunen.no
5. Hegg	Lier	postmottak@lier.kommune.no	L2 arkitekter	post@L2.no
6. Høvik	Lier	postmottak@lier.kommune.no	Ottar arkitekter	Eksiterer ikke lenger
7. Gol	Gol	postmottak@gol.kommune.no	Vis a vis	epostkasse@vav.no
8. Langset	Eidsvold	postmottak@eidsvoll.kommune.no	Årstiderne arkitekter	post@aarstiderne.no
9. Brevik	Vestby	post@vestby.kommune.no	Link arkitektur	Oslo@linkarkitektur.no
10. Hebekk	Ski	postmottak@nordrefollo.kommune.no	Planforum arkitekter	firmapost@planforum.no

Vedlegg 5: E-post til arkitektkontor og kommuner

Hei!

Jeg er masterstudent på NMBU og studerer byggeteknikk og arkitektur. Jeg skriver master om felles trinnarealer og har i den sammenhengen dratt til skoler på Østlandet og observerer utformingen og bruken av disse. Jeg har blant annet vært på *skolenavn*.

Jeg lurder derfor på om jeg kan få plantegningene og romprogrammet til *skolenavn* hvis dere har det?

Med vennlig hilsen

Iselin Knutzen

iselin.knutzen@nmbu.no

Vedlegg 6: Skjema A: Observasjon utforming

Skole og rom	
Trinn	
Arkitektur og planløsning	
Areal	
Takhøyde	
Tilhørende rom	
Åpenhet	
Dagslys og belysning	
Dagslys	Ja/nei
Kunstiglys	Bra/dårlig
Innredning og utstyr	
Fast	
Flyttbart	
Materialer og farger	
Materialer	
Farger	
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja/nei
Annen Kunst	Ja/nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Ja/nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra/dårlig
Renhold	Bra/dårlig
Vedlikehold	Bra/dårlig
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	
Støy	
Temperatur	
Annet	
Kommentarer	

Vedlegg 7: Skjema B: Observasjon bruk

Skole og rom									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individueltarbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									
2									
3									
4									
Kommentar:									

Vedlegg 8: Intervjugal

Del 1: Anskaffelsesprosess:

Var skolen involvert i anskaffelsesprosessen/bestillingsprosessen?

Har noen fra skolen hatt innflytelse på romprogrammet?

Var felles trinnareal en prioritet ved utarbeidelse av romprogrammet?

Del 2: Byggeprosess:

Har skolen vært involvert i prosjekteringen?

Har skolen vært med under byggeprosessen?

Samsvarte de felles trinnarealene med bestillingen?

Del 3: Bruken av felles trinnareal:

Hvor mye brukes felles trinnarealer i undervisningen?

Brukes felles trinnarealene slik det var planlagt at de skulle brukes?

Fordeler/ulemper ved felles trinnareal?

Er det gjort noen endringer i det fellestrinnarealet etter at bygget sto ferdig?

Del 4: Annet

Hva synes du om tekniske forhold som temperatur/luft/dagslys?

Er det noe annet du har lyst til å kommentere?

Hvor mange elever går på skolen?

Vedlegg 9: Samtykke erklæring

Samtykkeerklæring for intervju

Beskrivelse av oppgaven:

Intervjuet er en del av informasjonen som brukes i min avsluttende masteroppgave innenfor studiet Byggeteknikk og arkitektur ved Norges miljø- og biovitenskaplige universitet (NMBU). Formålet med masteroppgaven er å kartlegge bruken av felles trinnarealer på grunnskoler i Oslo og Viken.

Lydopptak:

Intervjuet vil bli tatt opp, med mindre du ønsker å reservere deg mot dette.

- Opptaket fra intervjuet vil bli oppbevart på egen diktafon og smarttelefon. Opptaket vil bli slettet etter at opptaket er transkribert og masteroppgaven avsluttet. Transkriberingen vil skje så raskt som mulig etter intervjuet.

Intervjuer:

Jeg, Iselin Knutzen, gir med dette en formell erklæring om at innholdet i dette intervjuet ikke under noen omstendigheter skal misbrukes.

- Intervjuobjektet vil få en kopi av intervjuet hvis ønskelig, og vil kunne trekke sine bidrag dersom hun/han ønsker det.
- Informanten vil også kunne endre innholdet i ettertid dersom hun/han ønsker det. (for eksempel feilsiteringer eller formuleringer)

Intervjuobjekt:

Jeg er kjent med hva dette intervjuet skal brukes til, og har forstått mine rettigheter rundt intervjuet.

Studenten kan kontaktes ved:

Mail: iselin.knutzen@nmbu.no

Signatur og dato

Intervjuobjekt

Iselin Knutzen
Masterstudent, NMBU

Vedlegg 10: Romprogram hjemmeområdet

1: Nesøya

Nesøya					
Areal skjema skole (alle arealer er netto funksjonsarealer)					
	Antall elever/ enheter	Kvm	Sum	Delsum	Total
Sum hjemmeområder					2810
Hjemmeområde 1 - 2				651	
Generelle læringssaler (klasse-/grupperom)	168	2,5	420		
Elevgarderober 1 – 2 trinn	168	0,5	84		
Toaletter 1 – 2 trinn	6	2	12		
RWC	1	5	5		
Grovgarderober	1	30	30		
Sentralrom 84 personer	1	100	100		
Hjemmeområde 3 – 4				604	
Generelle læringssaler (klasse-/grupperom)	168	2,4	403,2		
Elevgarderober 3 – 4 trinn	168	0,5	84		
Toaletter 3 – 4 trinn	6	2	12		
RWC	1	5	5		
Sentralrom 84 personer	1	100	100		
Hjemmeområde 5 – 6				582	
Generelle læringssaler (klasse-/grupperom)	168	2,4	403,2		
Elevgarderober 5 – 6 trinn	168	0,37	62,16		
Toaletter 5 – 6 trinn	6	2	12		
RWC	1	5	5		
Sentralrom 84 personer	1	100	100		
Hjemmeområde 7				342	
Generelle læringssaler (klasse-/grupperom)	84	2,5	210		
Elevgarderober 7. trinn	84	0,37	31,8		
Toaletter 7. trinn	3	2	6		
RWC	1	5	5		
Sentralrom 84 personer	1	90	90		

(Norconsult, 2011).

3: Bjørlien

Bjørlien							
Arealprogram							
Rom	Antall pers.	Nettoareal pr. pers.	Nettoareal pr. rom	Antall rom	Sum	Kommentar	Forslag til reduksjon
Småskole 1.-4.						12 klasser 336 elever	

Klasserom	28	2	60	12	720	Foldevegger mellom to og to klasserom	
Grupperom / møterom	8	2	15	2	30		
Grupperom	5	2	10	8	80		
Fellesareal			250		250	Øvrig areal tas fra brutto/netto faktor. Del av B/N: 80 m ²	
Lesekurs / mattekurs	5	4	20	2		Tilbud alle trinn. Areal inngår i M&H.	
Tillegg 1. årstrinn					20		
Vindfang / Grovgard.	336				120	Deles i flere rom. Inkl. tørkeskap. 10 m ² per klasse	
Fingarderobe	336	0,5			168	Deles i flere rom	
HCWC			6	1	6		
HCWC med stellefunksjon			8	1	8	Hev-/senk stellebenk. Hånddusj	
WC	336		2	16	32	1 wc i hver grovgard.	
Lager			7	2	14	Kan evt. Inngå i BN areal	+4
Sum 1. – 4.					1448		
Mellomtrinn 5. -7.						9 klasser 252 elever.	
Klasserom			60	9	540	Foldevegger mellom to og to klasserom	
Grupperom / møterom	8	2	15	1	15		
Grupperom	5	2	10	7	70		-10
Fellesareal	252	0,8			202	Øvrig areal tas fra brutto/netto faktor. Del av B/N: 80 m ²	
Vindfang / grovgard.	252				90	Deles i flere rom. 10m ² pr klasse	
Fingarderobe	252	0,5			126	Deles i flere rom	
HCWC			6	1	6		
WC	252		2	12	24	1 wc i hver grovgard.	
Lager			7	2	14		+4
Sum 5. – 7.							-6

Romprogram fått av prosjektleder RO eiendom i Vestby kommune.

4: Bønsmoen

Bønsmoen barneskole					
Romprogram					
	romareal	enh. areal	A-areal	B-areal	SUM
Undervisningsarealer			1 265	320	1 584
SFO		65		20	84
- baseareal	50				
- kontor	15				
1kl.		210		52	262
- base 2x70m ²	140				
- gruppe 10+15	25				
- 2wc+hc					
- garderobe	45				
2kl.		165		41	206
- base 2-3stk	110				
- gruppe 10+15	25				
- 2wc+hc					
- garderobe	30				
3kl.		165		41	206

- base 2-3stk	110			
- gruppe 10+15	25			
- 2wc+hc				
- garderobe	30			
4kl.		165	41	206
- base 2-3stk	110			
- gruppe 10+15	25			
- 2wc+hc				
- garderobe	30			
5kl.		165	41	206
- base 2-3stk	110			
- gruppe 10+15	25			
- 2wc+hc				
- garderobe	30			
6kl.		165	41	206
- base 2-3stk	110			
- gruppe 10+15	25			
- 2wc+hc				
- garderobe	30			
7kl.		165	41	206
- base 2-3stk	110			
- gruppe 10+15	25			
- 2wc+hc				
- garderobe	30			

Romprogram fått av Fortunen arkitekter.

7: Gol

Romprogram ny skole i Gol 1.-10.trinn				
Heimeområdet				
Samla	Rom	Merknader	Tall rom	Areal m ²
3368	Klasserom	62 m ² per klasserom	30	1860
	Grupperom	3 grupperom per trinn; (f.eks. 8+8+12 m ²)x10 trinn	30	280
	Fellesrom med kjøkkenbenk og datautstyr	Fellesareal per trinn gj.snitt 50 m ² . Fellesarealet for 1. trinn ligger inntil fellesarealet til SFO og kan benyttes av begge parter.	10	500
	Lager	Ett lager per trinn; 1.-4.trinn 10m ² , 5.-10. trinn 8m ²	10	88
	Garderobe med toalett	0,6m ² per elev + oppstilling rullestoler+3 toalett (totalt ca 60m ²)	10	600
	Garderobetillegg 1.-4. trinn	Tillegg for de minste trinna – mye klær/utstyr 10m ²	4	40

Romprogram fått av Gol kommune

9: Brevik

Hjemmeområde 1-3 trinn		
Rom	Funksjonskrav	Forslag areal m ²
Klasserom	To rom a` 75 m ²	150
Grupperom	Bør kunne slås sammen til ett	30

Sum base		180
Garderober toaletter		60
Nærlager	Lagt under personalarealer	0
Ekstra klasserom		60
Sum		300

(Opak, 2015)

Hjemmeområde 4-7 trinn		
Rom	Funksjonskrav	Forslag areal m ²
Klasserom	To rom a` 60 m ²	120
Grupperom	Bør kunne slås sammen til ett	30
Sum base	Arealnorm Vestby 2,85 m ² pr. elev, Oslo benytter 2,5 m ² på alle trinn, men BN 1,51	150
Garderober toaletter		40
Nærlager	Lagt under personalarealer	0
Sum		190

(Opak, 2015)

Brevik skole	
Arealprogram	
Rombenevnelse	Areal
Sum generelt læringsareal	1570
Baseareal / kl.-/ grupperom 1. trinn 3,5 m ² per elev	180
Baseareal / kl.-/ grupperom 2. trinn 3,0 m ² per elev	180
Baseareal / kl.-/ grupperom 3-7 trinn 2,85 m ² per elev	750
Garderober toaletter elever (samlet) 1. og 2. trinn	120
Garderober toaletter elever (samlet) 3-7trinn	200
Ekstra klasserom 2 stk.	120
Nærlager	0
Ekstra garderobe areal 3. trinn	20

(Opak, 2015)

10: Hebekk

Hebekk skole							
Areal skjema							
	Areal pr rom	Antall rom	Sum progr. areal	Nybygg	Ombygging	Oppussing	Kommentar
Funksjon 01 - Hjemmeområde			2418	1325	301	643	
Klasserom, ink grupperom 1.-4. tr.	82	12	984	242	25	603	
Klasserom, ink grupperom 5.-7. tr.	82	9	738	721	0	0	
Tilleggsareal	0	4	0	0	0	0	Overført til klasserom og grupperom
SFO-rom	40	2	80	0	64	0	
SFO-kontor	15	1	15	0	0	0	SFOleder er tatt med i administrasjonen
Garderober 1-2 kl, grov + fin, ink wc	108	2	216	0	149	27	Areal skjema a for skolebygg Ski kommune (FKOK 0,625 m ² per elev)
Garderober 3-4 kl, ink wc	108	2	216	86	63	13	Areal skjema a for skolebygg Ski kommune, må 3-4 ha grovgarderobe? (FKOK 0,525 m ² per elev)

Garderobe 5-7 kl, ink wc	56	3	169	276	0	0	Arealskjema a for skolebygg Ski kommune (FKOK 0,525 m ² per elev)
Garderobes for voksne/SFO				0	0	0	Skap i elevgarderobe

Revidert romprogram fått av Planforum arkitekter.

Vedlegg 11: Utfylte skjemaer A: Observasjon utforming

Skole 1: Nesøya

Nesøya 1A	
Trinn	1. og 2. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	72,6 m ²
Takhøyde	3 m
Tilhørende rom	7 klasserom 2 Grupperom Toalett
Åpenhet	1
Dagslys og belysning	
Dagslys	Nei
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Amfi Smart Board
Flyttbart	1 stol 1 bord
Materialer og farger	
Materialer	Malte overflater Linoleumgulv
Farger	Hvit Gult
Utsmykning	
Elevarbeider	Nei
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Dårlig ved lengre opphold med mange mennesker
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Skolen har puter de kan legge ut i amfiet. To grupperom er gjort om til et ekstra klasserom, grunnet plassmangel.	

Nesøya 1B	
Trinn	3. og 4. trinn
Arkitektur og planløsning	

Areal	71,2 m ²
Takhøyde	3 m
Tilhørende rom	6 klasserom 3 Grupperom Toalett
Åpenhet	1
Dagslys og belysning	
Dagslys	Nei
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Amfi Smart Board
Flyttbart	3 stoler 1 bord
Materialer og farger	
Materialer	Malte overflater Linoleumgulv
Farger	Hvit Grønt
Utsmykning	
Elevarbeider	Nei
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Dårlig ved lengre opphold med mange mennesker
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Skolen har puter de kan legge ut i amfiet.	

Nesøya 1C	
Trinn	5. og 6. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	71,2 m ²
Takhøyde	3 m
Tilhørende rom	6 klasserom 3 Grupperom Toalett
Åpenhet	1
Dagslys og belysning	
Dagslys	Nei

Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Amfi Smart Board
Flyttbart	3 stoler 1 bord
Materialer og farger	
Materialer	Malte overflater Linoleumgulv
Farger	Hvit Orange
Utsmykning	
Elevarbeider	Nei
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Dårlig ved lengre opphold med mange mennesker
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Skolen har puter de kan legge ut i amfi.	

Skole 2: Bjørkelangen

Bjørkelangen 2A	
Trinn	8. trinn (to klasser) 9. trinn (tre klasser)
Arkitektur og planløsning	
Areal	120 m ²
Takhøyde	3m
Tilhørende rom	5 klasserom 2 grupperom Garderobe Toaletter
Åpenhet	3
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte og indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Kjøkken langs en vegg
Flyttbart	2 sjeselonger 4 bord m/krakker

Materialer og farger	
Materialer	Tre Malte flater Linoleumgulv
Farger	Blått Hvit Lyst tre
Utsmykning	
Elevarbeider	Nei
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Kjøkkenskapene brukes til oppbevaring av bøker.	

Bjørkelangen 2B	
Trinn	8. trinn (en klasse) 10. trinn (tre klasser)
Arkitektur og planløsning	
Areal	122 m ²
Takhøyde	3m
Tilhørende rom	4 klasserom 2 grupperom Garderobe Toaletter
Åpenhet	3
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte og indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Skap/Kjøkken langs en vegg
Flyttbart	2 sjeselonger 4 bord m/krakker
Materialer og farger	
Materialer	Tre Malte flater Linoleumgulv
Farger	Blått Hvit

	Lyst tre
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Mye trinnlyd ovenfra
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Kjøkkenskapene brukes til oppbevaring av bøker.	

Skole 3: Bjørlien

Bjørlien 3A	
Trinn	3. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	58,9 m ²
Takhøyde	3m
Tilhørende rom	3 klasserom 3 grupperom Lager Toaletter
Åpenhet	2
Dagslys og belysning	
Dagslys	Indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	3 bord festet til vegg
Flyttbart	5 puffer 2 myke benker PC-skap
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Linoleumgulv
Farger	Orange Hvit
Utsmykning	
Elevarbeider	Nei
Annen Kunst	Bilde av natur
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei

Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Støy fra PC-skap
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Mye gjennomgang i rommet.	

Bjørlien 3B	
Trinn	6. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	54,8 m ²
Takhøyde	3m
Tilhørende rom	3 klasserom 3 grupperom Lager Toaletter
Åpenhet	2
Dagslys og belysning	
Dagslys	Indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	1 bord festet til vegg
Flyttbart	2 puffer 2 myke benker Lydanlegg
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Linoleumgulv
Farger	Blå Hvit
Utsmykning	
Elevarbeider	Nei
Annen Kunst	Bilde av natur
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra

Annet	
Kommentarer	
Mye gjennomgang i rommet.	

Skole 4: Bønsmoen

Bønsmoen 4A	
Trinn	1. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	161m ²
Takhøyde	3 m
Tilhørende rom	3 klasserom 1 grupperom Garderobe Toaletter
Åpenhet	1
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Amfi Kjøkken (SFO) Oppbevaringsskap (SFO)
Flyttbart	10 Bord m/stoler
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Linoleumgulv Amfi i tre
Farger	Grønt Grått Hvit
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Støy fra melkeskap
Temperatur	Bra
Annet	Lukt fra skolekjøkken spres til hjemmeområdet til 1. klasse
Kommentarer	
Dette trinnarealet er også hjemmeområdet til SFO.	

Trinnet hadde et annet felles trinnareal men dette er gjort om til klasserom grunnet plassmangel.
Klasserommene har fått dører i senere tid.

Bønsmoen 4B	
Trinn	4. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	114 m ²
Takhøyde	3 m
Tilhørende rom	2 klasserom 1 grupperom Garderobe Toaletter Kontor til lærerne på trinnet
Åpenhet	4
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Kjøkkenkrok Bord langs vindu
Flyttbart	3 bord m/stoler
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Linoleumgulv Tre Glass
Farger	Lyserødt Tre Hvit
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Klasserommene har ikke dør, men en åpning i veggen.	

Bønsmoen 4C

Trinn	6. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	112 m ²
Takhøyde	3 m
Tilhørende rom	2 klasserom 1 grupperom Garderobe Toaletter Kontor til lærerne på trinnet
Åpenhet	4
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Kjøkkenkrok Bord langs vindu
Flyttbart	3 bord m/stoler
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Linoleumgulv Tre Glass
Farger	Mørkerødt Tre Hvit
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Klasserommene har ikke dør, men en åpning i veggen.	

Skole 5: Hegg

Hegg 5A	
Trinn	1. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	107,5 m ²
Takhøyde	3 m

Tilhørende rom	3 klasserom 2 grupperom Garderobe Toaletter
Åpenhet	3
Dagslys og belysning	
Dagslys	Indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Flere små amfi
Flyttbart	Hyller PC-skap 2 store bord m/stoler 6 puffer Sofa 2 små bord
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Tre Linoleumgulv
Farger	Orange Lyst tre Hvitt
Utsmykning	
Elevarbeider	Nei
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Får ikke lov til å henge opp elevarbeider siden bygget er nytt. Rommet var kaldt før det ble satt opp varmepumpe over ytterdøra i garderoben.	

Hegg 5B	
Trinn	2. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	113,5 m ²
Takhøyde	3 m
Tilhørende rom	3 klasserom 2 grupperom

	Garderobe Toaletter
Åpenhet	3
Dagslys og belysning	
Dagslys	Indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Flere små amfi
Flyttbart	Hyller PC-skap 2 store bord m/stoler 3 puffer Sofa 2 små bord
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Tre Linoleumgulv
Farger	Rosa Lyst tre Hvitt
Utsmykning	
Elevarbeider	Nei
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Får ikke lov til å henge opp elevarbeider siden bygget er nytt. Rommet var kaldt før det ble satt opp varmepumpe over ytterdøra i garderoben.	

Skole 6: Høvik

Høvik 6A	
Trinn	3. Trinn (2 klasser)
Arkitektur og planløsning	
Areal	93,4 m ²
Takhøyde	3 m
Tilhørende rom	2 klasserom 2 grupperom
Åpenhet	5

Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte og indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	
Flyttbart	Amfi 2 bord m/stoler Sofa
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Linoleumgulv Tre amfi
Farger	Rosa Lilla Hvitt
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	«Whose game» av Liv S. Grønnlund 2008/2010
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Hadde fast amfi før, men dette ble fjernet.	

Høvik 6B	
Trinn	3. Trinn (2 klasser) Velkomstkklasse
Arkitektur og planløsning	
Areal	92,3 m ²
Takhøyde	3 m
Tilhørende rom	3 klasserom 2 grupperom
Åpenhet	5
Dagslys og belysning	
Dagslys	Indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	
Flyttbart	Amfi

	2 bord m/stoler
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Linoleumgulv Treamfi
Farger	Orange Lilla Hvitt
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	«Free world» av Liv S. Grønnlund 2001/2010
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Hadde fast amfi før, men dette ble fjernet. Ett av klasserommene tilhører en velkomstklasse	

Høvik 6C	
Trinn	4. Trinn (2 klasser)
Arkitektur og planløsning	
Areal	84,3 m ²
Takhøyde	3 m
Tilhørende rom	2 klasserom 2 grupperom
Åpenhet	5
Dagslys og belysning	
Dagslys	Indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	
Flyttbart	Amfi Sofa Puff Bord
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Linoleumgulv

	Tre amfi
Farger	Orange Hvitt
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	«La røttene feste seg til glansbildeboken» av Anna Gudmundsdottir 2010
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Automatisk dør som brukes mye
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Hadde fast amfi før, men dette ble fjernet.	

Høvik 6D	
Trinn	4. trinn B (2 klasser)
Arkitektur og planløsning	
Areal	84,8 m ²
Takhøyde	3 m
Tilhørende rom	2 klasserom 2 grupperom
Åpenhet	5
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte og indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	
Flyttbart	Benk 4 bord m/stoler Sofa
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Linoleumgulv Benk
Farger	Orange Lilla Hvitt
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	«Revirskifte» av Anna Gudmundsdottir 2010

Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Hadde fast amfi før, men dette ble fjernet.	

Skole 7: Gol

Gol 7A	
Trinn	3. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	52,5 m ²
Takhøyde	4-5 m
Tilhørende rom	3 klasserom 3 grupperom
Åpenhet	2
Dagslys og belysning	
Dagslys	Indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Kjøkken Amfi
Flyttbart	5 puffer 3 små bord 2 høye bord 8 krakker Bokhyller
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Glass Tre Linoleumgulv
Farger	Gult Hvitt Tre
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	

Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Rommet har et lite minibibliotek i det ene hjørnet.	

Gol 7B	
Trinn	4. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	66,7 m ²
Takhøyde	3-4 m
Tilhørende rom	3 klasserom 3 grupperom
Åpenhet	2
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Kjøkken Amfi Benk
Flyttbart	3 puffer 2 små bord 3 høye bord 7 krakker Bokhyller PC-skap
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Tre Linoleumgulv
Farger	Rødt Orange Hvitt Tre
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra

Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Støy fra PC-skap Printer
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
Rommet har et lite minibibliotek i det ene hjørnet.	

Gol 7C	
Trinn	10. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	70,0 m ²
Takhøyde	3-4 m
Tilhørende rom	3 klasserom 3 grupperom
Åpenhet	2
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Kjøkken Amfi Benk
Flyttbart	6 modul sofadeler
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Glass Tre Linoleumgulv
Farger	Turkist Hvitt Tre
Utsmykning	
Elevarbeider	Nei
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	

Kommentarer	

Skole 8: Langset

Langset 8A	
Trinn	1. trinn 2. trinn 3. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	119,4 m ²
Takhøyde	3 og 6 m
Tilhørende rom	6 klasserom 3 grupperom Garderobe Toaletter
Åpenhet	3
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte og indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Amfi Skap langs vegger
Flyttbart	Sofa 2 høye bord m/krakker 3 lave bord m/krakker
Materialer og farger	
Materialer	Malte overflater Glass Linoleumgulv
Farger	Gult Grått Hvitt
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Melkeskap
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	
SFO holder til i en forlengelse av det felles trinnarealet.	

Langset 8B	
Trinn	4. trinn 5. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	149 m ²
Takhøyde	3 og 6 m
Tilhørende rom	4 klasserom 2 grupperom Garderobe Toaletter
Åpenhet	4
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte og indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Amfi Skap langs vegger
Flyttbart	2 Sofaer 4 høye bord m/krakker 1 lavt bord PC-skap
Materialer og farger	
Materialer	Malte overflater Glass Linoleumgulv
Farger	Rødt Grått Hvitt
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Melkeskap
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	

Langset 8C	
Trinn	6. trinn

	7. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	m ²
Takhøyde	3 og 6 m
Tilhørende rom	4 klasserom 2 grupperom Garderobe Toaletter
Åpenhet	3
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte og indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	Amfi Skap langs vegger
Flyttbart	2 sofaer 3 høye bord m/krakker 1 lavt bord
Materialer og farger	
Materialer	Malte overflater Glass Linoleumgulv
Farger	Grønt Grått Hvitt
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Nei
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	

Skole 9: Brevik

Brevik 9A	
Trinn	6. trinn
Arkitektur og planløsning	
Areal	75,4 m ²
Takhøyde	3 m

Tilhørende rom	3 klasserom 3 grupperom
Åpenhet	2
Dagslys og belysning	
Dagslys	Direkte og indirekte
Kunstig lys	Bra
Innredning og utstyr	
Fast	
Flyttbart	Hyller 3 bord m/benker PC-skap 3 skap 2 stoler
Materialer og farger	
Materialer	Malte flater Tre Linoleumgulv
Farger	Blått/turkist Hvitt Tre
Utsmykning	
Elevarbeider	Ja
Annen Kunst	Nei
Naturelementer	
Innendørs planter	Nei
Orden, renhold og vedlikehold	
Orden	Bra
Renhold	Bra
Vedlikehold	Bra
Annet (tekniske forhold)	
Luftkvalitet	Bra
Støy	Støy fra PC-skap
Temperatur	Bra
Annet	
Kommentarer	

Vedlegg 12: Utfylte skjema B: Observasjon bruk

1: Nesøya

Nesøya 1A									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									X
2									X
3									X
4									X
Kommentar: Rommet ble brukt til å spise i under matpausen. Elevene velger å sette seg utenfor trinnarealet, i møblert fellesareal ved aulaen.									

Nesøya 1B									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									X
2									X
3									X
4									X
Kommentar: Rommet ble brukt til å spise i under matpausen. Elevene velger å sette seg utenfor trinnarealet, i møblert fellesareal ved aulaen.									

Nesøya 1C									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1	X	X							
2									X
3									X
4							X		
Kommentar: Amfiet brukes i første økt. Rommet brukes til morgensamling									

2: Bjørkelangen

Bjørkelangen 2A									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1		X				X			
2		X							
3				X					
4		X							
Kommentar: Rommet er i konstant bruk.									

Bjørkelangen 2B									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1		X			X				
2		X							
3		X							
4		X							
Kommentar: Rommet er i konstant bruk.									

3: Bjørlien

Bjørlien 3A									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									X
2									X
3			X						
4						X			

Kommentar: Rommet har stor gjennomgang av elever og er et trafikkareal mellom klasserom, toaletter og grupperom.

Bjørlien 3B									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									X
2									X
3									X
4									X

Kommentar: Rommet har stor gjennomgang av elever og er et trafikkareal mellom klasserom, toaletter og grupperom.
Urolige elever tilbringer noe tid i rommet mellom toalettbesøk før lærerne henter de inn i klasserommet.

4: Bønsmoen

Bønsmoen 4A									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									X
2				X					
3				X					
4									X

Kommentar:

Bønsmoen 4B									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									X
2				X					
3				X					
4				X					

Kommentar: Rommet brukes til spising i matpausen.

Bønsmoen 4C									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									X
2		X							
3									X
4									X

Kommentar: Rommet brukes til spising i matpausen.

5: Hegg

Hegg 5A									
---------	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1					X				
2				X		X			
3				X	X				

Kommentar: Syk elev ligger i rommet store deler av skoledagen.

Hegg 5B									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									X
2				X					
3									X
4									X

Kommentar: Andreklasse har én time lengre skoledag enn første klasse.

6: Høvik

Høvik 6A									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1		X							
2									X
3			X						
4									X

Kommentar: Tredje trinn er på forestilling i andre periode.

Høvik 6B									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1		X			X				
2									X
3				X					
4				X					

Kommentar: Tredje trinn er på forestilling i andre periode.

Høvik 6C									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1	X		X						
2			X						
3			X						
4						X			

Kommentar

Høvik 6D									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1			X		X				
2		X							
3									X
4			X		X				

Kommentar

7: Gol

Gol 7A									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1					X				
2									X
3									X

Kommentar: Lærer påpeker at amfiet brukes til sang.

Gol 7B									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									X
2			X			X			
3		X							

Kommentar:

Gol 7C									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									X
2						X			
3		X							
4									X

Kommentar:

8: Langset

Langset 8A									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1		X			X				
2		X							
3					X				
4						X			

Kommentar: SFOområdet er knyttet sammen med det felles trinnarealet og brukes som en forlengelse av trinnarealet.

Langset 8B									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1					X				
2					X				
3		X							
4									X

Kommentar: Amfiet blir brukt under spising.

Under musikktimen benytter en klasse seg av hovedamfiet til skolen, ikke amfiet i trinnarealet.

Langset 8C									
Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1									X
2									X
3									X

4		X							
Kommentar: Syvende klasse er med fadderbarn i 1-3 basen de to første øktene.									

9: Brevik

Time /økt	Frontal undervisning	Gruppearbeid	Individuelt arbeid	Stasjonsarbeid	Oppfølging enkelt elev	Lek/rekreasjon	Urolig elev	Annet	Ikke i bruk
1		X			X				
2					X				
3									X
4									X
Kommentar: Tredje økt øver begge klassene på skuespill i aulaen og fjerde økt har de gym.									

Vedlegg 13: Transkriberingsnøkkel

X	Uhørbar stavelse/ord
@	Latter
<@ord@>	Leende eller lattermild tale
-	Avbrutt ord eller intonasjonsenhet
'ord	Trykksterkt ord
[Ord]	Samtidig tale
..	Kort pause (over 2 sekunder)
...	Lengre pause
?	Spørreintonasjon
<SIT ord SIT>	Sitatstemme (tilgjort stemme)
(HOST)	Kremling eller hosting

Vedlegg 14: Intervjuer

1: Nesøya

I1=intervjuer 1

I2= intervjuer 2

N1= informant 1

N2= informant 2

I1: ehh var det noen fra skolen som var involvert i byggeprosessen?

N1: ja vi fikk lov å være med på ehh ganske tidlig på ehh tidlig stadium, fortelle hva vi ønsket

-

I2: mhm

N1: - også fikk vi lov å bestemme om vi skulle ha fleksible løsninger, for eksempel sånne skyvedører husker jeg vi satt og så på. Emm husker ikke det?

N2: nei @ jeg husker det ikke, ehh det er fem år -

N1: - Ja men jeg husker at jeg var med på det. Og at vi fikk lov å bestemme en del om det skulle være faste vegger eller ikke for eksempel, og om grupperom var lurt og. Vi var med på sånn pedagogisk tanke liksom-

I2: - ja -

N1: - inn i skolebygget

I2: - mhm

I1: ehh ... var de arealene, atriumarealene, prioritert der eller var det noen andre som bestemte?

N1: Det tror jeg egentlig kom, at det var en del som var bestemt, at det skulle være et felles atrie før vi kom inn-

I1: [mhm]

I2: [mhm]

N1: - På en måte. At det var en tanke som de allerede hadde.

I1 og I2: mhm

N2: Det var jo en ide om at det skulle være en skole hvor man kunne ha skjevdeling og ha forskjellige gruppestørrelser så så mye av tankegangen er jo ut i fra det da.

I1: [mhm]

I2: [mhm]

...

I1: Samsvarer det dere har fått hvis vi da bare ser på trinnarealene da med disse grupperommene og klasserom og sånn, samsvarer det med det dere på en måte fikk beskrevet i starten?

...

N1: Ja, til dels. Man skal alltid/ man ønsker seg alltid flere rom. -

I1: -Ja-

I2: -ja-

N1: - og jeg ser at. noe av arealene - assa nå - det blir jo kanskje inni vår sone så er det jo veldig god bruk av areal egentlig. Det er jo det i alle sonene? –

N2: - ja jeg synes det, [men så selvfølgelig] –

N1: - [men jeg ser at] du kunne hentet areal andre steder, sånn, ikke sant i ledelsen. Det er mye store åpne plasser som kanskje kunne brukt til andre ting, men det ligger utenom sonen.-

I2: - ja -

N1: - så jeg vet ikke om det blir feil side av –
I1: - ja det er mye gangareal eller [store gangarealer] –
N1: - [mye gangareal] og du ser foran for sekretæren, det er på den siden der.
I2: mhm
N1: så er det et kjempeareal. [som ikke brukes til noen ting] –
N2: - [ja ikke sant] kunne vært to grupperom nesten.
N1: ja
I2: mhm
N1: så jeg ser grupperom, det er kjempelurt.
N2: [mhm]
I1: [mhm]
N1: [enda flere] nesten.. men ja og nei.
Alle: @
I2: ja.. føler dere de arealene i trinnarealene blir brukt sånn som det er ment eller planlagt?
N1: [ja]
N2: [ja] ja stort sett, men ehhh i helt i starten så var det jo meningen at vi skulle ha disse skyvedørene elektriske.
I1: [mhm]
I2: [mhm]
N2: men så har det blitt sånne foldedører som vi må ta manuelt av og på og det gjør at det brukes såpass lang tid og det er såpass kronglete og og tungvint at det må planlegges litt.
N1: mhm
I2: mhm
N2: så da må man liksom være to lærere og ordne på det, så det blir ikke den fleksibiliteten som var ment i utgangspunktet for klasserommene da.
I2: mhm
N1: så er det noen steder hvor det er sånne smale klasserom
N2: ja [enig]-
N1: -[noen] steder og der er det et grupperom bak men det går nesten ikke an å ha, som grupperom for da blir klasserommet for smalt så ideen akkurat der går ikke opp. Med hvert fall 23 i klassen så blir det for trangt.
I1: [mhm]
I2: [mhm]
N2: [mhm] jeg har sett på femte og sjette trinn at det er noen som bare så ut som de sto fast åpne.
N1: ja det er nok de som ligger på siden ut mot kunnskapstrappen, de er for smale.
I2: mhm
N1: til å fungere som ett grupperom i hvert fall. Vi er flinke til å bruke, vi er ofte to trinn per sone
I2: mhm
N1: så vi må avtale hele tiden hvordan vi kan bruke det mest nyttig da.
I2: ja
N1: så vi ja vi er ganske fleksible
N2: Jeg synes det egentlig fungerer veldig greit sånn i hverdagen
I1: [mhm]
I2: [mhm]

N2: Og hvis det er grupperom opptatt og det er opptatt på det bordet i gangen, ja da går man inn i det lille atriet som er inne i sonen så bruker man det også.

I2: [mhm]

I1: [mhm]

N2: så jeg.. det flyter jo veldig bra.

I1: Hva mer er det dere bruker det til?

N2: grupperom?

I1: nei [atriumet]

I2: [Atrium]

N1: atriet bruker vi til masse, vi bruker det.. gjerne å samles hvis vi skal for eksempel gi en felles beskjed. Så vi har tre klasser, så får de akkurat samme beskjeden inne atriet, så vi har faste tider vi møtes eller hvis det har skjedd ett eller annet samler alle sammen -

N2: - [mhm]

N1: - [så brukes] som et sånn samlingspunkt.

N2: ja

I2: mhm

N1: Vi spiser der noen ganger

I2: mhm

N1: hvert fall hvis hvis det er sykdom på trinnet eller ett eller annet.. presentasjoner.

N2: Ja

N1: det kommer folk til oss ehh.. ja

N2: mhm

N1: og noen ganger så har vi, og musikk har vi alltid der.

I1: mhm

N2: jeg skulle akkurat [til å si det for] -

N1 - [smala hele trinnet] -

N2: - jeg har også brukt det rommet til ehh til musikk.

N1: Eller underholdning og jobbe med det

N2: ja

N1: eller assa vi bruker det veldig ofte.

I2: mm

N1: så det er et godt rom å bruke selv om det ikke er så godt å sitte der over lenger tid.

N2: @

N1: ja men barna synes det er vondt å sitte der over lengre tid.

I2: ja

I1: ja men dere hadde noe puter sånn jeg skjønte det?

N1: ja du kan bruke -

Alle: @

N1: - ehh men da må du hente de og det er bare til ett.. ett trin, men det går an. Mhm

I1: men kunne det stått ute, ligget ute der fast?

N1: eh men det er ikke nokk til -

I1: - okay-

N1: - nei

N2: Det er ikke nok til et helt trinn

N1: nei, -

I1: -okay-

N1: jo det er trinn bare men -

N2: -å det er til et trinn ja ja
N1: ja jeg tror det
N2: på på første og andre trinn [så har vi ikke nok]-
N1: -[men da har ikke de andre ariet liksom]-
N2: -sånn at alle på et trinn kan få en pute.
I1: okay
N2: og da blir det jo ofte en skjeinplate (05:15) eller noe sånt no, sååå
N1: ja mhm
N2: så vi prøvde en stund men så tok vi bort de sitteputene.
...
N1: så se på film eller et eller annet, og særlig hvis det er noe som har skjedd eller noe som er annerledes så er det veldig godt å samle alle sammen-
N2: -mhm-
N1: -et sted
I2: mhm
N2: spesielt viktig med det å få den like beskjeden, alle sammen samtidig
I2: mhm
I1: mhm
I2: Hvor ofte ville dere sagt at det er da assa?
N1: at de bruker ariet?
I2: mhm
N1: Vi har fastsatt på timeplanen to timer fast i uken på vårt trinn, også tror jeg de andre har det samme to til tre timer.
N2: ja vi bruker det ikke fast, sånn på andre trinn.
I2: nei
N1: i tillegg er våre også, de sitter der og gjør lekser etter skolen.
I2: okay
N1: så de bruker det som en sånn lekse, det er ikke noe leksehjelp, men de får lov å sitte der. Da har de et sted å være
N2: ja
N1: mhm, de som ikke er på SFO
I: får de lov til å sitte der sånn.. hvis det er gruppearbeid og du kan på en måte [gå hvor du vil]-
N1: -[ja, bruker det] masse
N2: mhm mhm
N1: eller de viser presentasjoner for hverandre, øver på ting. Vi bruker det egentlig som et grupperom.
I1: [ja]
I2: [mhm]
N2: ja
N1: et stort et
I2: mhm ja
I1: har dere noen gang putta inn sånn ... møbler, andre møbler der ... sånn putta inn bord og stoler eller.
N2: på andre trinn så er det det, der er det to pulter og to stoler, for hvis man bruker det som grupperom så er de litt sånn små til å sitte på de trappene bare. For plutselig så åler de seg rundt og

N1: ja vi har noen pulter og stoler som vi har brukt. Men ja jeg har brukt det mye til sånn før syvende som jeg hadde i fjor som jeg hadde avslutning. Så brukte vi mye å øve til avslutning og da brukte vi jo masse pulter og ting inn der

N2: mhm

N1: men det er mer rekvisitter egentlig.

N2: det er litt forskjell på om ehh hvilket trinn det er på.

I1: mhm hvordan man bruker det?

N2: ja fordi at sånn som når man kommer opp i femte sjetten syvende så kan jo de være der alene, men på andre trinn så klarer jo ikke de å drive ehh noe jobb alene. Så da må man være der-

N1: -[mhm]-

I2: -[mhm]-

N2: - sammen med dem.

N1: og SFO bruker det mye

N2: ja SFO bruker det jo-

N1: - men de har jo mer sånn leker

I2: mm

N2: de har jo sånn byggeklosser hvert fall [i vår sone]-

N1: -[ja. Jeg har] fjernet de hos oss da for de lagde mye styr, uro.

I2: ja

Alle: @

I1: Er det noen ulemper med rommet sånn dere ser det?

N1: ja nå sa jeg det med å sitte, at det er liksom -

I2: -ja-

N1: -det er jo, det er ikke noe god-

N2: -det er hardt-

N1: -det er hardt, det burde kanskje, det kunne vært et annet ehh -

N2: - Det burde vært et [annet belegg, som var litt mer polstret] -

N1: -[underlag, for det er vel sånn] vinylaktig, er det ikke det?

N2: ja, det er det er betong også er det et sånn tynt, ja om det er vinyl eller hva det er det vet. Det er noe sånn, men du får jo litt tjukkere så man kunne ha polstra litt mer.

N1: mm

N2: så man orket å sitte der.

N1: for det er jo ment å sitte på.

I2: ja

I1: mhm... sånn i forhold til luft og dagslys og

N1: i starten så var det dårlig luft der.

N2: mhm

N1: vi slet masse med det, også gjorde vi noe med hele, assa det var noe med bygget skulle sette seg og det er mange ting som ikke fungerte i starten

I2: mhm

N1: og det eh det blir tett rom

I2: [mhm]

I1: [ja]

N1: det gjør det, akkurat med lys har ikke så mye. Det går egentlig ganske greit. At vi ikke skal ha lys eller hvis vi skal ha, så det-

I1: -ja

I2: mhm
N2: for du får dagslys helt i enden så er det jo noen sånne smale vinduer, da får man dagslys fra det store..-
I1: -okay [ja]-
N2: -[kunnskapstrappen] så da kommer det inn
I2: mhm
N1: ja det spørs jo hvor det er da.
N2: ja eh eller hos oss da
Alle: @
I2: @ så er det litt indirekte dagslys
Alle: @
N2: ja ... Ja
I2: mhm
N1: men det blir et tett rom når det er 70 elever
N2: ja
I2: ja
N1: 70 til 90 elever, ja så det kommer helt an på .. hvilket trinn det er på. Assa syvende er jo å 90 omtrent..
I2: mhm er –
N1: - vi blir mer mennesker
I2: ja, så egner seg mest til sånn bare en samling også –
N1: - en time liksom
I2: ja
N1: er egentlig en bra, da må de, da må vi en luftetur-
N2: -ja
I2: ja
N1: det gjelder vel uansett
Alle: @
I2: @ ja
Alle: @
N2: det det tror jeg @
Alle: @
N2: 60 minutter er lenge.
I1: Er det gjort noen endringer, jeg tror, ser jo ikke sånn ut, men er det gjort noen endringer med ehh rommene etter at det ble bygget?
N1: Ja på den ene sonen, det som kalles blå sone. Så er det syvende trinn går, og de var nesten hundre da de startet. Så det var for lite. Sonen var for liten til ett trinn. Så det de gjorde da var at de flyttet noen vegger og sånn.
N2: vi flyttet noen vegger-
N1: -ja
N2: og og gjorde det sånn tilpasset til det trinnet sånn at de er fast på den sonen
N1: ja
I2: mm
N1: De har aldri byttet sone
N2: nei
N1: ellers så bytter vi jo sone alle sammen
I2: mm

N1: men, de er jo i samme
N2: mm
I1: fordi de er mange
N1: de er mange
N2: ja
N1: de er fortsatt rundt 90.
I2: mm
N2: også var det vel en kort periode at naturfag ehh rommet -
N1: - ja -
N2: - Selv om kanskje ikke det, kanskje med dette, sånn ble brukt som klasserom fast da.
I2: mhm
N1: Ja for vi hadde ett for lite klasserom.
N2: ja
I1: mhm
N1: i fjerde, det som var fjerde trinn da, ja
N2: ja det var vel det.
N1: mhm
I1: mhm
N1: så det, det er, ikke sant det er så sårbart fordi trinnene er så ulike i i størrelse.
N2: mhm
N1: Vi har jo alt fra sånn med 50, det er noen, to, to-
N2: -eh fire-
N1: - førsteklasse er to grupper er de ikke det?
N2: ja de er to klasser
N1: mhm, mens –
N2: -ja-
N1: syvende er fire
N2: ja, mhm
N1: med 22/23 ... så det er veldig, det blir jo sånn stor variasjon.
I2: mhm
N1: men det skal være bygget til at, ha det da, egentlig.
N2 ja det er vel meningen at-
N1: -Det er tenkt det skal være treparallellell.
N1: ja
N1: egentlig mhm
I1: [ja]
I2: [ja] mhm. Ja jeg tror det –
I1: er det noe annet dere vil kommentere? dere snakket jo om kunnskaps ehh-
N1: ja, eh, hvorfor jeg sier det er at det er et utrolig fint rom, men det fungerer ikke som eh
atrie, fordi det er så mye lyd rundt-
I2: -ja-
N1: - akustikken er jo ove alt
I2: mhm
N1: så det burde vært stengt av ... også burde det også vært stengt av i forhold til alle
klasserom ser ned dit så hvis noen øver så.
I2: [ja]
I1: [mhm]

N2: [mhm]

N1: veldig vanskelig å.. å konsentrere seg.

I2: mhm

N1: men det er spesielt lyd.

I2: ja

N1: for lyden blir dårlig og det er vanskelig da å, for man hører med en gang noen går. Assa er det friminutt så hører du alle elevene.

N2: ja

N1: bare de snakker. Er en person som snakker i gangene her så hører du det i kunnskapstrappen.

N2: mhm [Det er mye] –

N1: - [så der burde] det vært stengt av, burde vært, den egner seg ikke som så åpen ... eller så er det det, eller så er det det at noen steder er litt store areal og at det kunne gjerne. Jo en ting til garderobene, elevene klager mye over at det er lite plass, de har så mye plass.

I2: ja

N2: ja hva er det for noe 40 cm?

N1: så mye plass, ja 40 cm.

N2: som de skal.. henge av -

N1: - også har de en liten hylle-

N2: -ja-

N1: - så det kunne vært kanskje tenkt mer kroker og litt, litt annen plassering fordi de små har jo med skift og det er en sånn bitte liten hyl@, hylle til å ha skift

I2: mhm

N2: Ja det er alt [alt for lite]

N1: [ehh og det gjelder] egentlig alle, hvis du har gymtøy så er det for lite.

I2: ja

I1: okay ja

N2: bare for å si en annen ting

Alle: @

N2: Det å komme fra den gamle skolen som var, var det femti år?

N1: ja

I2: mhm

N2: til å komme hit

N1: ja

N2: det er -

N1: - det er himmelen

N2: assa det er himmelriket

I2: @

N1: mhm vi hadde ingen grupperom, vi hadde ingen steder, så de var i trapper og ganger og

N2: ja @

N1: og det gjør vi jo enda, men da har vi jo, kan vi jo sende ut. noen ganger så sender vi ut grupper hele.

N2: Ja

N1: Du så sikkert det når du satt der –

I2: -mhm –

N1: -at vi sitter i disse rød –

N2: - ja de sofagruppene ute på gangen og det er jo lettere når man er på høyere trinn

N1: mhm

N2: så-

N1: - men det at de får litt frihet, og det.. ja de som skal jobbe med vanskelige ting kan sitte der eller de som skal jobbe med lette kan sitte der

I1: mhm

N2: så det er bra fleksibilitet selv om vi @ sier at det er for lite grupperom

Alle: @

I2: ja men det er jo fornøyd med romløsningene sånn

N2: ja innad, sånn som det er nede der

I2: ja

N1: ja

I2: ja takk @

2: Bjørkelangen

I1=intervjuer 1

I2= intervjuer 2

B= informant

I1: ehh Var noen fra skolen involvert i bestillingsprosessen?

B: Ja.. eh vi var det, men vi var eh ... vi var, vi ble spurt eh kom med innspill, men det var et, det var et prosjekt som ble drevet av kommunen da, sentralt. Så ikke vi, vi på skolen som bestemte, men vi kunne komme med innspill og var med på møter i hele prosessen.

I1: Ja så dere hadde innflytelse på romprogram-

B: - mhm

I1: - og hva slags rom dere skulle ha?

B: Ja.. vi hadde møte med arkitekt og mange møter

I2: mhm

I1: Var det torget en prioritet for dere?

B: Ja det vi, det vi ønsket oss, vi hadde prosess i lærerkollegiet og.. jobba grundig med det i forkant. Ehh Og vi ønsket oss tradisjonelle klasserom, men med fellesarealet.

I1: Ja

B: Sånn, sånn som det er blitt da, at man kunne se ut torget det vinduet ved døra synes vi er fint og at det skal være lett å sende elever et annet sted da enn klasserommet.

I2: mhm

I1: Ja eh det er jo litt samme, men dere var da også involvert i prosjekteringen, når det ble bygget eller?

B: Ja, som innspills @ partnere @

I2: mhm

I1: eh samsvarer det dere ønsket dere med det dere har fått?

B: Ja, i stor grad. Det, det var jo økonomi knyttet til dette her så, så det skulle hele tiden være innenfor en ramme... em.. det vi ikke fikk med som vi ønsket oss det var, det var en mer sånn planløsning for tilpasset opplæring og kanskje spesialundervisning, den fikk vi ikke med.

I1: ja litt [flere grupperom] –

B: - [litt sånn avd] Ja, avdeling for, for kanskje tyngre spesial undervisningsvedtak da, som krever en annen type undervisning.

I2: mhm

B: Og flere grupperom og sånn ønsket vi oss og.

I1: Hvordan bruker dere, vi har jo sett litt, men hvordan bruker dere de fellesarealene?

B: Nei, det vi ønsker er jo at, at de skal brukes i, som en del, naturlig som en del av planlegging og organisering for læring. At, at man bruker alle arealene og sender ut elever og de som klarer det da, og jobbe selvstendig. Også kan man heller holde de som må ha litt mere ..@ tilsyn @ da får dem heller bli igjen i klass-. Jeg prøver, det jobber vi mye med.

I1: Ja eh

B: men vi ønsker ikke oss kaos heller da, Det er ikke sånn gå hvor du vil... det skal være, læreren skal være den som [Har oversikt]-

I1: - [du skal kunne] se, ja hvor eleven er... Brukes det mye?

B: ja

I1: sånn

B: ja, jeg som, som ikke har undervisning, men som ofte går rundt og..og enten når jeg skal ha tak i noen eller, så ser jeg jo at det er elever mange steder annet enn i klasserom.

I1: Er det noen fordeler/ulemper med [de trinn]-

B: [Fordelen er] jo å utnytte eh plassen, og det at det er fint å jobbe litt, ja grupper jobbe sammen.. at man kan være litt for seg selv, eller finne en krik, krok. @

I1: Ja

B: Ja.. vi bruker jo flere steder, vi bruker kunnskapstrappa. De... galleriene som er oppe i andre etasje, vi ønsker jo at, at man skal bruke større deler av skolen da, enn klasserom. Ulempen er jo at det er aldersgruppa og man kan bli fristet til å ikke gjøre det man skal da.

I1: [mhm]

I2: [ja]

B: Sånn frihet under ansvar@ kan være vanskelig. Så, det er det jo selv for voksne folk, så vi forstår jo det.

I1: ehh Er det gjort noen endringer etter at det var ferdig.. har dere gjort noe?

B: Ikke på u-trinnet, men på barnetrinnet så har vi måtte slå sammen grupperom til klasserom fordi det er allerede litt for mange elever her.

I2: mhm

I1: er det noe annet du har lyst til å kommentere enten med byggeprosessen eller?

B: Nei, vi jeg har vært fornøyd med den byggeprosessen, og forstår at det er et skolebygg bygges ikke for akkurat de menneskene som er der i, da det ble bygget, for da, det er, skolebygg skal vare i er det 60 år?

I2: mhm

B: Så.. det er lurt at, at det er noen som holder taket i det som.. som er eksterne da.

I1: Ja

B: Men det hadde vært veldig rart hvis en ikke hadde fått lov til å komme med innspill.

I2: har dere vært fornøyd med ventilasjon og solavskjerming og ja?

B: Vi er veldig fornøyd med den skolen her

I1: ja

I2: mhm ja

B: Og valget av materialer er vi-

I2: -@ veldig fornøyd @

Alle: @

B: Massivt tre er fint, ja

I2: Ja

I1: Ja, takk

B: Nei det var det?

I1: Ja

B: Det er mye. Det er veldig mange ulike behov som skal dekkes i skole.

I1: ja

B: Som man ikke, som folk flest kanskje ikke tenker på.

I2: [mhm]

I1: [mhm]

B: så det er det ene, også kanskje plassering, og ja, kanskje vi skulle gjort noe med det administrasjonen, men det er småting.

3: Bjørlien

I1=intervjuer 1

I2= intervjuer 2

Bj= informant

I1: Var skolen involvert i bestillingsprosessen eller forprosjektet?

Bj: Ja

I1: Ja

Bj: Det var vi. Vi har hatt stor brukermedvirkning. Em alle, vi hadde sånn, holdt på å si bruker grupper da. Så assistenter, de som jobber på SFO em også har det vært elevene, lærerne også undergrupper i forhold til kunst og håndverk og naturfag og slike ting. Så det, så det har vi hatt, god prosess.

I1: Ja, eh, var dere, hadde dere noe innflytelse på romprogrammet, hvilke rom som skulle være med?

Bj: Ja, det hadde vi. Fordi det var no- ganske lang prosess før det på en måte ble konkludert med det selve, holdt på å si sånn som det er i dag da, så var det flere runder, jeg tror det var tre, fire runder jeg, før jeg kom inn også. Jeg, det var, jeg var ganske ny rektor i det, det var egentlig sluttfasen da. Ehh og da har de hatt em ja mange forslag oppe i forhold til hvordan de ville ha det, så.. Også ble det jo endringer underveis også, så...

I1: ja

Bj: Også under, når på en måte, de, også når skissene eller tegningene fra arkitekt var klar så ble det endring da underveis også. Og det var også brukerønsker da.

I1: Sånn i forhold til det felles trinnarealet, var det noe dere ønska dere?

Bj: mhm

I1: Ja

Bj: Det var det @

Alle: @

I1: Skulle det bruke- Hva tenkte dere dere skulle bruke det til

Bj: Nei vi så det at når det er, det er en fin måte å samle elevene på. Gi korte beskjeder til hele gruppa. Ehh også har vi jo sett når vi har begynt å bruke det, hvilken gevinst det har da. Fordi det er som lærerne sier eh. Det er også fordi det er mye eh vinduer eller glass som gjør at det er bra innsyn. Eh så lærerne ser når de har elever på grupper, så kan de stå i døra og samtidig, eller si en klassesør da, samtidig se at elevene, ja der er det god stemning, de jobber, det er ikke krangling eller slåssing. Og hvis det er det så kan man jo slå ned på det fordi, de, de trenger ikke å fysisk flytte seg da. Det gir en veldig god oversikt.

I2: Ja

Bj: Over hva elevene driver med.

I2: mhm

I1: Så da var skolen også involvert i prosjekteringen sånn gjennom hele [fasen?]

Bj: [mhm] Hele fasen har vi vært med på. Mhm

I1: Samsvarte de felles trinnarealene dere har fått med det dere ønsket dere fra starten?

Bj: Mhm vi, vi er veldig fornøyde med, med måten at vi kan dele klasserommene med denne døra, så vi kan åpne og få enda større areal. Em det at det er bra innsyn og at det er glass og at vi ser, det er lyst og høyt under taket liksom sånn. Så jeg er veldig fornøyd med de løsningene. Emm ja. Garderobesituasjonen oppe det er, det er jo liksom på en måte et rom som gjør at man ser med en gang. Det er ikke noen steder hvor elevene kan skjule seg i forhold til skjult mobbing. Det er liksom, du har blick, overblikk med en gang.

I1: Ja

Bj: Så det, og samtidig så får de på en måte, de har sin lille plass og det. I perioder så kan de oppleves som trangt da, når det er mye klær og slike ting. Men nå snakker jeg om garderober, grovgarderoben, men, men det gir et fint overblikk.

I1: Synes du de arealene brukes sånn som de var planlagt, sånn som det var planlagt at det skulle brukes?

Bj: Ja, em men det vi ser er at det er jo noen dager så er de mye mer i bruk enn andre, så det varierer holdt jeg på å si etter temaer og årstid og på en måte hva som er på, på planen. Så..

I2: Ja

Bj: Så, for i starten så synes kanskje noen foreldre at det var veldig mye innsyn og at de mente at de elevene som satt på de rommene om de ble litt sånn stigmatisert fordi, am ja man så kanskje at det satt en elev der med en voksen, eller de trodde det var sånn det var, men så sier jeg at med dagens skole så er det ikke sånn at man sitter en til en eller en voksen og ett barn. Fordi nå er det mye mer fleksibel bruk, man får kanskje en intro og så går en gruppe elever og jobber på gruppe en liten stund og så tilbake og så er det en ny gruppe. Så og barna er så eller elevene er så vant med å jobbe på den måten at de tenker ikke over at <SIT og her sitter jeg, eller der sitter hun SIT> ikke sant? De, de tenker ikke på den stigmatiseringen som kanskje voksne som sammenlikner sin egen skolegang da

I1: Ja

Bj: Så, og det er jo den opplæringen vi prøver å si til foreldre at det er helt annerledes å drive skole i dag enn på 70- 80- tallet da. Så ja

I1: Ja

Bj: Også er det så klart de. Så har vi jo elever som har trengt mye mer skjerming, men da har man jo mulighet til å sette opp en, en skille vegg eller gjøre ett eller annet. Men, men jeg mener at, det er en, det blir, vi ønsker å ha en inkluderende kultur på skolen. Og det å se at barn sitter og jobber med en voksen, det skal ikke være noe rart over det. Jeg tror det er mye verre hvis det skal skjermes og lukkes og, da blir det mye mer sånn nysgjerrighet da, og da tror jeg vi får den der ekskluderinga da.

I2: mhm

I1: Er det noen ulemper med de felles trinnarealene sånn du ser det?

Bj: Ja vi kunne hatt mye større plass

I1: [@]

I2: [@]

Bj: Men det er jo tildelt etter elevantallet. Eh em så det kunne vært fint og ha eh kanskje ja litt flere mu- eller skal ikke være for stor heller, men det var jo blant annet snakk om å ha, noe

sånn tidsskrifter sånn rulle tidsskrifter sånn at vi kunne ha bøker, sitte der å lese. Ehh men da ble jo på en måte da blir jo plassen veldig begrensa også i forhold til brannforskriftene da.

I1: Ja

Bj: Så, så møbleringen er veldig tenkt i forhold til hva er sikkerhet i forhold til brann og slike ting.

I2: mhm

Bj: Og ja at det skal være rask rømming da. Hvis det skjer noe. Em, ja

I1: Har dere gjort noen endringer på noe etter at skolen var ferdig bygget?

Bj: Nei, eller det eneste vi gjorde er at, dere så jo at det er sånne små, små møbler der? Em og det er en. På sjette trinn så har vi jo valgt å fjerne det fordi den gruppa akkurat nå herjer og leker veldig med de møblene. Ehh også tenker vi at da har vi tatt det bort, men det er jo ikke sånn vi ønsker det. Vi ønsker jo å ha elever som kan la disse møblene være plassert sånn som det er tenkt, for det er jo ment for å kunne sitte og lese og prate og ta sånne små ja uformelle samtaler da. Så, det er vel en endring vi har måtte gjøre akkurat nå i den perioden her.

I2: Ja

Bj: Ja

I1: Sånn i forhold til ventilasjonsanlegg og støy hva tenker du om det? [er det X]

Bj: [Nei det vi] opplever er at de rommene, selv om det er mye glass så er de veldig støydempende, det er, vi hører ikke hva som de- liksom. Det er isolert godt da, så vi hører ikke hva man snakker om eller. Så det er vi veldig fornøyd med. Og luftkvalitet og, og det er vi fornøyd med. Så..

I1: Så bra

Bj: ser ikke noe. Det er liksom ikke vært klager eller noen noe sånn, ja som ikke, ja. Nei vi er `fornøyd

Alle: @

I1: Dagslys og skjerming og?

Bj: Ja, fordi vi har jo ikke gardiner, vi har sånn rulle, eller hva hater det for noe? Ehh rullgardiner og vi ser jo at i perioder så må de rullgardinene være nede hele tiden, på grunn av så mye, den store infoskjermen, eller tavlene våre de.

I2: mhm

Bj: Så... ja, men det er godt nok med lys. Det er jo heller. Også blir man litt sånn. Jeg synes kanskje at læreren har de rullgardinene litt mye nede, fordi du s- i dag hvor det er tå- eller litt sånn overskya det er jo ikke noe sånn. Det er jo ikke noe sollys som kommer inn, men det blir, det med liksom da er nede og jeg synes det er litt trist da. Synes at de kunne ha vært litt flinkere til å eh dratt de opp når det er overskyet og ikke det er liksom. I dag er det jo ikke til hinder for, for å kunne se tavlene bra.

I1: Det er kanskje ikke det man tenker først på.

Bj: Nei det er liksom ja

I1: Ja

Bj: Men, mm

I1: Ehh hvor mange elever er dere på skolen?

Bj: Det er 420 eh og det skolen er bygget for 565, så den er jo ikke, den er jo ikke helt full enda med elever, men det blir den om et par år.

I1: Ja og tre paralleller?

Bj: mhm ja

I1: Ja, er det noe annet du har lyst til å kommentere ved skolebygningen?

Bj: ehh ja, nei, vi er, vi synes det har vært veldig fin med den fargeløsningen som har vært brukt her. Fordi elevene forsto veldig fort hvor de skulle. Hvor de hadde baser, hvor de tilhørte. Det er lett med de fargekodene da. Vi synes også eh på småskole så har de løst med toaletter ute i grovgarderoben. Det er fint i forhold til ute og inne. Det der med ehh eh skitten sone og ren sone. Emm eh så, ja og at det er, ja møbleringen vi er fornøyde med møblene våre. Det er gode møbler. Som ikke lager så mye lyd. Så det er noe av det vi har også sett at vi har fått ned arbeidsroen ganske bra, em fordi det er ikke så mye sånn slåing med, med pultlokk og slike ting da, så og at stolene er på hjul. Mhm

I2: [Ja]

I1: [Ja]

Bj: mhm

I1: Hadde du noe mer?

I2: Nei

I1: Nei

I2: Det var vel det

I1: Takk

I2: Takk

Bj: Bare hyggelig

4: Bønsmoen

I=intervjuer

Bø= informant

I: Vet du om noen fra skolen var involvert i bestillingsprosessen?

Bø: Nei, det vet jeg ikke.

I: Nei

Bø: @

I: Ehh under prosjekteringen vet du noe om noen fra skolen var med da?

Bø: Jeg tror bare det var dem som var i.. jeg vet ikke om noen i ledelsen kanskje var med, men

I: Ja

Bø: Jeg vet ikke så mye om det

I: Vet du noe om det dere fikk med disse da baseområdene om det var noe dere hadde ønsket dere selv?

Bø: Nei for ingen som, ingen.. lærere som var med på en måte å bestemt hvordan skolen skulle bli.

I: Nei

Bø: Nei

I: eh.. brukes.. Har dere på en måte fått en innvielse på hvordan disse områdene skal brukes?

Bø: Nei, egentlig ikke

I: Nei

Bø: Egentlig ikke, bare at vi prata om at vi er en baseskole og at vi, at vi selvfølgelig skal bruke det som er rundt oss. Men ikke noe sånn mere utover det. Vi bruker det litt sånn som vi føler for selv.

I: Ja, brukes det mye i undervisningen?

Bø: Ja mange trinn er flinke til å bruke forskjellige rom.

I: mhm

Bø: Ja

I: Det er litt forskjellig fra [trinn]

Bø: [Litt forskjellig] fra lærer til lærer og trinn til trinn, mhm

I: Er det noen fordeler/ulempes?

Bø: Med baseskole?

I: Ja

Bø: <@ eh ja @> ehh ulempene er jo at det er utrolig mye støy mange ganger. At det er mye folk som går forbi. Eh og at det blir sånn at ungene blir distraheret av det.

I: Ja

Bø: Fordelene synes jeg er at du har.. bedre plass, kan liksom bruke arealene mer til stasjonsarbeid og sånn... At kanskje ungene lærer at det blir litt sånn... at dem blir distraheret. At de klarer å jobbe litt under litt.. litt støy på en måte da.

I: Ja

Bø: Litt som kontorlandskap, men... kanskje i den, de yngste elevene må, det må jo øves opp.

I: Ja

Bø: mhm, Så vi har jo faktisk fått dører i første trinn.

I: Ja

Bø: Og det er det en grunn til.

I: Ja, er f-. Det er grunnet støy?

Bø: Grunnen er støy, at hvis en synger og den andre driver med noe annet, så kan du tenke deg at det er ganske forstyrrende.

I: Vet du om det er noen grunn til at det er i første klasse og ikke på de [andre trinnene?]

Bø: [Ja for at det] er der, der det på en måte kanskje synges

Alle: @

Bø: <@synges mest@> og det på en måte, undervisningen er veldig sånn delt opp.

I: Okay

Bø: Så plutselig så tar vi en sang eller dans ikke sant, og da høres det veldig godt. Eh så det er mest støy og de elevene som begynner på skolen de trenger jo mest ro for å bli vant til begynne på skolen.

I: Ja

Bø: mhm

I: Vet du om noen andre endringer som er gjort på trinnområdene?

Bø: Du det er gjort opp. Er det også lukket igjen på den ene basen fordi at det er så mange elever. Eh så den helt øverst der den er blitt tre klasserom så der har dem på en måte skal vi si mindre plass for dem har jo ikke baseområdet sitt mer.

I: Nei

Bø: For atte der har det blitt ett klasserom til.

I: mhm

Bø: Så dem får ikke brukt basen på samme måten.

I: Ja

Bø: mhm

I: Sånn i forhold til støy fra ventilasjonsanlegget, jeg hører jo den

Bø: mhm

I: melkemasinen?

Bø: mhm

I: Er det noe støy?

Bø: Jeg merker det ikke sånn der til vanlig, men liksom sånn når du sitter inni noe klasserom eller noe sånn. Jeg husker jeg var inne der så, så plutselig så blir det stille, så bare sånn oi, det var deilig.

I: mhm, Ja det er mer når det går av så

Bø: se her `nå så kjenner du at å det var godt.

I: Men det er bare her det er eller er det andre?

Bø: Det er nok noen andre steder kanskje, for jeg, jeg kjenner at jeg hører den lyden innimellom at det er noe ventilasjon eller ett eller annet sånn

I: Ja

Bø: Jeg vet ikke, er ikke helt sikker på hva det er [men]

I: [Okay] Så det er ventilasjonsanlegget

Bø: Det der er jo melkeskapet da

I: Ja

Bø: Men, mhm

I: Ventilasjonsanlegget har litt samme tendens?

Bø: Ja det er et eller annen lyd her innimellom, for det hender jeg opplever at det blir stille, mhm.

I: Og luften er den god eller åpner dere mye vinduer?

Bø: ehh.. den er, nei jeg vet ikke jeg. Den er, er ikke noe sånn kjempegod kanskje, sånn helt grei. Det er jo ikke alle klasserom vi får åpna vinduene på. For du ser første klasse der så er det egentlig de to romma som var utgangspunktet.

I: Ja

Bø: Det tredje rommet bygde vi på nå. Det var egentlig rom til lærerne. Så der er det ikke, går det ikke an å åpne vinduer. Og det er ikke så god ventilasjon der på en måte.

I: Nei

Bø: Nei

I: Så det var lærerrommet det klasserommet?

Bø: Ja, det er bygget litt av basen.

I: Okay

Bø: Så vi har på en måte fått mindre base, men vi har jo hele SFObasen i tillegg der.

I: Ja

Bø: Pluss at vi bruker her.

I: Bruker dere den SFObasen?

Bø: Ja den bruker vi mye

I: Ja

Bø: mhm

I: em.. sånn i forhold til dagslys og sånn, føler du at det er bra, eller er det noe problemer med persienner som går ned?

Bø: Nei, det kan være litt mye lys noen steder på tavlene og sånn så du ikke ser tavla.

I: Ja, kan dere styre de selv, de solskjermene?

Bø: Nei, ikke alle steder

I: Nei

Bø: Nei

I: Så de går automatisk

Bø: ehh, ja, nei, noen har ikke

I: Okay, ja

Bø: @ Her styrer vi det selv, på dem som har dem kan vi styre selv.

I: Okay

Bø: Men så er det dem som er på andre siden. Når sola liksom kommer litt på slutten av dagen der

I: Oja

Bø: Så har vi ikke markiser.

I: Okay

Bø: nei

I: Da er det jo et lite problem.

Bø: mhm

I: Er det noe annet ved skolebygningen du vil kommentere sånn?

Bø: Nei det er jo.. sånn det er holdt jeg på å si. @

I: Men du er fornøyd?

Bø: Vet du hva jeg jobber jo her

I: Ja

Bø: Så jeg, man har liksom et valg på om man vil jobbe på en sånn type skole

I: Ja

Bø: eller ikke eh. Og jeg tenker at det er aller viktigst det miljøet på skolen og sånne ting også må man på en måte bare undervise etter det området man har. Og hvis man er flink til å bruke basen og flink til å bruke de voksne som er inne så er det en veldig stor fordel å ha en baseskole.

I: Ja

Bø: Men det hender jo at jeg tenker at jeg gjerne skulle lukket igjen døra

I: Ja

Bø: mhm

I: Det skjønner jeg

Bø: Gjør det

I: Ja, okay

Bø: Det spørres hvilken base man er på for når jeg er, ikke sant der også her jeg vært der du har sikkert godt igjennom den

I: Ja

Bø: Den er jo den mest folksomme, der folk går forbi.

I: Ja gang

Bø: mhm

I: området

Bø: I gangen

I: Og det kan være litt forstyrrende?

Bø: Ja, veldig forstyrrende

I: Ja

Bø: mhm

I: Ja... Takk

Bø: Jo, det var det?

I: Ja

5: Hegg

I=intervjuer

H= informant

I: Var dere involvert i bestillingsprosessen?

H: `Ja ehh rektor var jo det. Ehh så hun, i 2008 faktisk @ litt sånn romprogram

I: Ja

H: Også hadde hun med personalet på litt sånn hva man ønsket, og hva man skulle på en måte.

I: Workshoper?

H: Ja, ehh litt sånn hva er det vi trenger. ehh... Så hun hadde prosess både med bergfolka eller med ehh.. kommunen på hva det var og samtidig tok de med inn til skolen.

I: Ja

H: Eh til personalet, litt hele personalet, men mest på en måte en gruppe.

I: Ja

H: Med, med lærere som var med, mhm.

I: Var det ehh ... før anbudsperioden også, dere fikk

H: [Ja]

I: [Jobbet] med romprogrammet?

H: ehh før ehh, ja for det var jo en, på en måte en eh.. dette var før arkitektkonkurransen.

I: okay [ja]

H: [mhm]

I: Men dere var også med etter arkitektkonkurransen og jobbet med arkitektene?

H: Ja

I: Ja

H: Det, der var eh rektor var byggleder

I: Okay Ja

H: I prosessen så hun ble på en måte tatt ut av skolen, Var byggleder også var da and- de andre, eller trinna fordelt på tre ulike steder.

I: Okay

H: Og hadde en annen rektor

I: Okay

H: I den perioden mhm, som byggingen foregikk da

I: Ja, ehh Var fell- eller disse trinnarealene noe dere ville ha med fra starten?

H: Ehhh rekt- eller <@ jeg svarer for hun @>

Alle: @

H: Hun var litt usikker eh på om det egentlig var em arkitekten eller personalet som.. hun så liksom ikke, kunne ikke helt være bevisst på det.. ehhh så hun tror mer at det er arkitektene som kom med den rom, eller trinnarealløsninga enn, enn eh personalet.

I: Ja

H: Personalet var nok mer opptatt av liksom garderoben og muligheten til å selvfølgelig bruke noe, av noe areal. Men ikke, ikke det arealet som vi har i dag

I: Ja

H: Som det ble

I: Men dere var positive til det når arkitektene [foreslo] det

H: [Ja] det var vi, mhm

I: Samsvarte det dere så for dere, dere skulle få i starten med det dere har fått?

H: ehh jeg tror ikke vi hadde noen sånn store forventninger om altså ehh...

I: de trinnarealene?

H: <@nei@> @ hvordan det, det ser ut i dag.

I: Ja

H: men, ehh ehh em det eh det er nok kanskje, jeg tror nok det har samstemt sånn som, men at bruken kanskje har vært litt annerledes enn det man har tenkt

I: ja, hva var det man tenkte opprinnelig?

H: ehhh

I: Vet du det?

H: ehh eh Unn har jo på en måte, eller vi tenkte for eksempel at SFO kom ik- altså at de ikke kom til å bruke det. Ehh at de kom til å være i klasserommene, men så ser vi at de bruker det jo nesten..

I: mer?

H: mer, på første, andre og tredje trinn ehh de bruker ikke klasserommene annet enn til å spise.

I: Ja

H: ehh også har man jo kanskje tenkt at ehh fordi det på en måte er bygget noen scener eh at det kom til bli, bli brukt mere felles på trinnet, men det er blitt brukt ikke så mye. Ehh sånn vi tenker da i alle fall. Eh hh også har jo ikke da de store trinna ønsket sånn type bord og stoler der. Ehh og det har på en måte vi i ledelsen tenkt at det kunne ha vært lurt.

I: Ja

H: Men det har ikke vært noe ønske om det

I: Nei

H: Nei

I: em Er det noen fordeler/ulemper @

H: @

I: <@Litt begge deler?@>

H: eh ja fordelene er jo at sånn som på de større trinna og ehh og ikke, assa det er jo fordeler og ulemper med det, men de ikke, eller at de har muligheten til å sitte litt forskjellige steder der ute. De kan eh finne seg en krok og sitte hvis de skal gjøre noen oppgaver eller sitte på IPaden eller se på noe. Eh hh eller jobbe på forskjellige steder i små grupper.

I: Ja

H: ehh ulempen er jo at det er så, det er så fint der @

Alle: @

H: eh Det er stor plass sånn at man, det, vi har hatt utfordring med at elevene går ut og så er det hyggelig å være der og da har de ikke lyst til å komme inn igjen.

I: Nei

H: Det er liksom vinduer å sitte i og det er kriker og kroker å sitte i og gjemme seg litt bort. Eh i stedet for å være inne i klasserommet. Så det har faktisk, vi har diskutert om de trinnarealene er for fine eller for innbydende

I: <@Skjønner@>

H: til at.. de rett å slett går ut ditt fordi det er hyggelig, hyggelig der. Mhm

I: Ja, Brukes det mye i undervisningen sånn du ser det.

H: ehh jeg tror det, det blir brukt mest i småskolen. Emm i undervisningssammenheng ehh også har det jo litt med å tilrettelegge for det og da. Det at vi fikk ut bord.

I: Ja

H: der på første til tredje trinn som SFO på en måte har ført inn. Så har også ehh.. lærerne brukt det mer i undervisningssammenheng. Ehh eh på de større trinna så er det mere em sånn fri aktiviteter enn eh og eget arbeid på, som elevene gjør enn selve undervisningen.

I: Okay

H: Eh kanskje noe felles ehh.. hvis det er noe øvinger, sånn for eksempel til «bli-med-dansen» og sånne type

I: Ja

H: ting. Hvor alle trenger å være der så blir det nok brukt noe til det. Men på de store trinna eh planlagt undervisning i liten grad. De bruker heller grupperomma.

I: Ja

H: Fordi det ene grupperommet er såpass stort at de kan ha en halv klasse i et klasserom og en halv klasse på grupperom ehh fordi. Og det har jo med.. hva er det det heter for noe? De..

I: Gjennom..?

H: Ja

I: Ja

H: At det ehh, man kan både se inn og ut ehh eh sånn at, em ja det blir litt forstyrrende da hvis er. Og det ser vi jo også på enkeltelever som går ut.

I: Ja

H: Når de har vært ute ehh også ser de andre at noen er ute så, de er ikke vant til det rett og slett.

I: Nei

H: Nei

I: Så de velger kanskje, du fyller opp grupperommene først og så begynner du å bruke av felles

H: ja

I: arealet

H: Ja, men det er li- litt sånn individuelt også på lærerne.. og assistentene for eksempel

I: [Ja]

H: [Fordi] vi har mange, vi har jo mange elever som har behov for å ha noen pauser. Ehh og så kommer det an på elevene. Om de takler å sitte der ute.

I: Ja

H: <@rett og slett@> fordi da... ja, det skjer mye mer der enn inne på et grupperom da.

I: Skjønner

H: Ja

I: Har dere gjort noen endringer etter at skolen var ferdig?

H: Ikke noe, assa det er på da disse møblene som er der.

I: Ja

H: som på en måte har blitt mer eller mindre fjerna. Det var ikke de riktige møblene til eh det formålet rett og slett. Eh lave runde bord med puffer eh ble jo gjenstand for litt egentlig kasting og sparking og mere uro enn at man brukte det til noe fornuftig.

I: Så bord og stoler er bedre?

H: Ja

I: Sånn du ser det.

H: mm vanlige bord og stoler. Og disse store samtale... ehh sofaene ehh eh den intensjonen med de, var heller ikke

Alle: @

H: brukt, brukt som dem var tenkt. Og flere av de har jo også blitt fjerna. Som følge av, av at det ikke funka som vi hadde tenkt. Mhm

I: Hvis vi bare skal se på liksom kvaliteten på rommet da.

H: mhm

I: sånn i forhold til størrelse hva slags terningkast fra 1 til 6 ville du gitt det?

Alle: @

H: Ja jeg synes jo størrelsen er fantastisk god

I: Ja

H: Så ville jeg nesten ha gitt en sekser.

I: Ja, også ja. Hvis du tenker på sånn i forhold til lyd, er det bra sånn du ser det?

H: Ja det... eh... ja det, så lenge man klarer å holde det sånn [i undervisningssammenheng. Ja]

I: [Ja, det er elevene, Ja]

H: I SFO når det er 40 barn der så er det jo, men det, da er det jo lyd overalt. Eh, men det er ingen som har klaga på lyden [i forhold til XX, nei]

I: [Ja det er ikke noe lytt]

H: Ikke noe lytt inn eller ut i stor grad.

I: Og luften er også god sånn du ser det?

H: Ja, vi.. det er jo noe de fortsatt jobber med

I: @

Alle: @

H: Luft og varme, kulde

I: Ja

H: På denne skolen. Det.. det er det jo på en måte eiendom som sitter på. De som har gjort det. Ehh men eh så det var en periode det var for kaldt.

I: Ja

H: Men så har de satt inn noe, sånn varme over, over utgangsdørene.

I: okay

H: som gjør at arealet blir mye mere eh varmt.

I: Okay

H: Så det har hjulpet. Det gjorde vi i, i høst.

I: Ja, og du merker betydelig

H: Merker

I: Forskjell

H: betydelig forskjell, før måtte man gå med ullgenser, nå trenger man ikke det lenger.

I: Mhm, Hvor mange elever er dere på skolen?

H: 450 cirka

I: tre?

H: Treparallelle skole mhm

I: Ja, er det noe annet du har lyst til å kommentere om rommet?

H: ehh nei, det er jo assa trinnareal er jo, hvis man tenker det i forhold til, det er jo ganske stort da

I: mhm

H: sammenliknet med ehh eh for eksempel garderoben

I: Ja

H: Så har jo lærerne, ville jo helst hatt en større garderobe enn så mye..

I: Ja

H: trinnareal, mens em mens det er jo et, det er jo <@ økonomisk holdt jeg på å si @> det er jo et sted barna er veldig li-

I: Ja

H: bruker veldig lite tid. Så det er jo ikke blitt prioritert. Og det er noe som har vært tatt opp som lærerne på en måte har sett at de har ønska det, men det har [ikke kommet med da, nei]

I: [dere prioritert, nei] skjøn-..

H: og det har jeg forståelse for det og, sånn i, fordi læreren sier det da. For det er et sted hvor det blir mye knuffing og puffing og er en overgangssituasjon.

I: Ja

H: Sånn pedagogisk `sett. @ Det er det, mhm

I: Ja, ehh ja, ikke noe mer?

H: Nei

I: Nei

H: Veldig greit bare å bli bevisst på hva vi egentlig eh hvordan det blir brukt og hva vi bruker det til og, og kunne sammenlikne med de små og de store, eh og det synes jeg har vært veldig greit.

I: Takk!

H: Jo bare hyggelig.

6: Høvik

I=intervjuer

Hø= informant

I: Var skolen involvert i bestillingsprosessen eller forprosjektet?

Hø: Det var vi. Veldig, lærerne og rektor og mhm

I: Før anbudsrunderen?

Hø: Ja

I: Og også etterpå?

Hø: Etterpå var vi veldig involvert i utformingen av hele, hele bygget, ja.

I: Var trinnarealer en prioritet?

Hø: eh ja vi ønska, vi ønska ett areal utenfor klasserommene, eh så, så vi hadde en idè om hvordan det skulle brukes.

I: mhm

Hø: Det er vel ikke helt sånn det brukes nå, men..

I: Ja hvordan

Hø: Nei

I: så dere for dere?

Hø: Vi hadde, når vi bygde skolen her så var det to trinn, nei to klasser per trinn.

I: Okay

Hø: Og nå er vi fire

I: Ja

Hø: Ehh så vi hadde et mål om at vi skulle ha et sted hvor vi kunne samle alle. Eh og med gruppebord og sånn, sånn at det var liksom fleksibelt for å jobbe med gruppearbeid da. Både på grupperommene og ute i fellesarealet.

I: Ja

Hø: Men opprinnelig så var det amfier utenfor to klasserom hadde ett amfi

I: Okay

Hø: Hvor vi kunne samle hele trinnet da.

I: mhm, større amfier enn det som er der nå?

Hø: Ja, ja ehh.. så det har blitt tatt bort, eh det er kanskje et amfi der borte. Var det det? [nei]

I: [nei]

Hø: det var ikke det?

I: Det var små amfi

Hø: Ja

I: Men ja

Hø: Så det har blitt tatt.. tatt bort, fordi det også nå er sambruk med SFO.

I: Okay

Hø: Og det var det ikke når skolen var ny.

I: Hadde de et eget?

Hø: Helt eget arealet nede, helt innerst nede liksom var SFOområdet.

I: Vet du hva det er blitt nå?

Hø: Det har blitt bygd inn til rom

I: Okay

Hø: Klasserom

I: Ja

Hø: Så vi hadde mere åpne sånne arealer utenfor klasserommene før, men alt er nå blitt. Det kaltes jo bufferarealet da.

I: Okay

Hø: Så det har blitt bygget inn til rom

I: Okay, eh det er tre, nei fire trinn, men er tredje klasse fem trinn?

Hø: Nei, det er velkomstklasse

I: Okay,

Hø: mhm

I: ja

Hø: Velkomstklasse en, første, andre, tredje, fjerde ja

I: okay

Hø: Ja

I: Så forandret de rommene seg noe fra dere liksom ønsket det i planleggingsfasen til det dere fikk?

Hø: Ja, det har. eh i starten så hadde vi jo det vi ønska.

I: Ja

Hø: For da hadde vi amfiene og vi hadde bord, gruppe bord ute, så vi kunne også bru- gå ut av klasserommene da hvis det skulle være en aktivitet for eksempel. Det var litt mere gulvplass.

I: Okay

Hø: Sånn at vi hadde kunne gjøre en eller annen type lek eller noe sånn, em men vi s-, det var liksom ikke. Vi brukte, vi brukte fell- Vi brukte amfiene når vi skulle gi litt beskjeder eller bare snakke. Sånn i forhold til det vi tenkte. Ha en felles samling og kanskje felles gjennomgang av fagstoff og sånn.

I: mhm

Hø: Det datt litt bort for vi hadde jo ikke noe, vi hadde ikke noen tavle.

I: Skjønner

Hø: Ja

I: Ja

Hø: Så vi, vi drev også og ønska oss bare en enkel flippover, for vi skjønnte jo at vi kunne jo ikke få en data tavle der ute, men

I: Ja

Hø: Ja

I: Men sånn ble det ikke

Hø: Sånn ble det ikke [ja]

I: [Men] sånn i byggeprosessen da det du så for deg helt i starten?

Hø: mhm

I: Føler du det er det du har fått her?

Hø: Ja, sånn selve utformingen

I: mhm

Hø: så fikk vi egentlig det vi så for oss. Også er det bruken som har blitt annerledes da.

I: Så hva er egentlig det du ser på som fordelene med det rommet nå?

Hø: Det er at vi kan spre oss litt. Ehh også er det. Noen liker å jobbe her inne, noen liker veldig godt å jobbe ute på, på gangen og de hyllene og sånn her som egentlig sikkert skulle brukes til å putte ting inni.

I: mhm

Hø: De har jo blitt nå til at ungene ligger oppå, ikke sant. Ehh så jeg tenker det er, det er en varierende måte å jobbe på da.

I: Ja

Hø: Ja, og det åpner opp for at man kan eh. Fordi at vi samarbeider jo veldig mye. Og spre elevene litt da sånn at ikke al- alle sitter å snakker inni ett og samme rom. Så man sprer også elevene, men man sprer også lyden litt. Mhm

I: Skjønner, Ulempene da?

Hø: Ulempene er jo at det er, det er veldig åpent

I: Ja

Hø: Hele veien, blir mye lyd. Kanskje en klasse er ute og jobber med noe. En annen klasse gjør noe annet som krever at det skal være stille. Så, så det er lite skjerma da.

I: Ja

Hø: Det er ulempen. Og at det er, blir kanskje litt sånn noen elever oppfatter det som kanskje litt sånn frihet da, og komme ut, mhm

I: Brukes det mye? Jeg har jo sett litt, men

Hø: Ja, ja, vi bruker det egentlig ganske mye hvert fall på fjerde trinn. Jeg er ikke helt sikker på hvordan det brukes nedover på trinnene, men fjerde trinn bruker det, bruker det en del, ja.

I: Er det noen andre endringer som er gjort på det annet enn å fjerne de amfiene. Er det bygget på noen ekstra grupperom eller noe?

Hø: Nei, ikke her nå, nei

I: Så det er

Hø: Det er sånn det var opprinnelig, opprinnelig var

I: Ja

Hø: mhm

I: Sånn i forhold til temperatur,

Hø: mhm

I: Synes du den er grei der inne?

Hø: Det er kaldere

I: Ja

Hø: der ute

I: Ja

Hø: Ja

I: Det er [det jeg og]

Hø: [Så vi] opplever ofte at det er kaldt der ute

I: Ja

Hø: Og grupperommene spesielt, det er noen lærere som jobber veldig mye med å, med enkelt elever da. De fryser mye [ja]

I: [Ja] og sånn i forhold til dagslys er det noe dere tenker på?

Hø: Ja

I: i forhold til..

Hø: Det er tungt å være mye der ute.

I: Ja

Hø: Og det, spesielt på grupperommene. Klart elevene får jo litt dagslys når de er i, i endene her, men de som er midt på de mister jo, mister jo dagslyset.

I: Ja

Hø: Men elevene klager ikke så mye over det. Men vi voks- vi voksne vi tenker over det, mhm

I: I forhold til støy, du snakket jo litt om at, men det føler du at man kan høre hvis det skjer noe i klasserommet der ute?

Hø: ja, jeg...

I: Går det gjennom veggene?

Hø: nei

I: Nei [okay]

Hø: [det gjør] det ikke. Det er hvis det blir unormalt mye støy.

I: Ja

Hø: Da kan man høre det, men ikke, ikke sånn... vanlig liksom.

I: Nei det er ikke noe du har [tenkt over]

Hø: [Nei, det er] ikke noe jeg har tenkt over, det er ikke sånn at du går rundt og hysjer på de, men jeg kunne godt tenkte meg å ha liksom døra mere åpen. Men alle sanne dørstoppere blir borte

Alle: @

I: Ehh vet du antallet elever som går på skolen her?

Hø: - ja det er over 900, akkurat eksakt er jeg ikke sikker på, 920, kanskje rundt der.

I: Er det lenge siden dere måtte utvide fra to til fire paralleller?

Hø: Det har skjedd litt gradvis. Em for cirka ti år siden så var vi da, når skolen var ny så var det toparallell. Ehh også hadde jeg de i tre år, og når jeg da starta på nytt så var det `tre

I: Okay

Hø: Parallell. Og når jeg da etter seks år igjen starta i første klasse igjen så var det fire parallell [ja]

I: [Skjønner]

Hø: Så hvert fall de siste fire... disse, dette er det de som går nå i fjerde klasse er det første kullet jeg følger som er fireparallell, men det er fireparallell på femte trinn og sjette trinn også.

I: Okay

Hø: Ja

I: Ja

Hø: Så det er jo vært i seks år egentlig, ja

I: Er det noe annet du har lyst til å kommentere om det felles området?

Hø: Ehh egentlig, ikke sånn, ikke sånn arealmessig sett

I: Nei, [men Bruk]

Hø: [Men bare] bruken av det kunne jeg tenke meg at vi em kunne kanskje ha litt klarere tydeligere regler på hvordan det skal brukes. Hvordan det skal se ut ikke minst

I: Ja blir det rotete?

Hø: Ja det blir fort rotete, eh stoler forsvinner. Hender ungdomsskolen bare kommer inn og tar noen stoler ikke sant. Fordi de har et mer friarealet ut- utenfor her igjen.

I: Skjønner

Hø: Ja, så litt sånn på hvordan vi organiserer det eh, ja, se litt hyggeligere ut grupperommene og sånn. Det er liksom ingen som tar noe ansvar for, for det arealet da

I: Skjønner

Hø: mm

I: Men dere, det er hengt opp litt elevarbeider og sånn, er det bare...

Hø: Ja

I: de som føler for det

Hø: Ja det er litt sånn de som føler for det egentlig

I: Ja

Hø: Ja, så selve utformingen er, er for så vidt grei, selv om vi kunne ønske oss runde bord da.

I: Ja

Hø: Fordi det er litt hyggeligere ikke sant? Men ja

I: Ja er det endra på noen andre møbler og? For du sa at man satt i sånne grupper

Hø: Ja,

I: før, var det runde bord eller?

Hø: Ja vi har att runde bord utenfor. Nå er det mere praktisk i forhold til at mange skal sitte på ikke sant?

I: Okay

Hø: SFO har sånn område der ute hvor de driver med prelling og ja

I: Skjønner, så det er fordi SFO har flyttet inn egentlig?

Hø: mhm

I: Okay, greit, nei takk det var det

Hø: Bare hyggelig

7: Gol

I=intervjuer

G= informant

I: Vet du om skolen var involvert i bestillingsprosessen eller da i forprosjektet

G: Ja

I: Før dere valgte arkitekt

G: Ja, altså det var utarbeida en, en ønskeliste holdt jeg på å si, i forhold til rom og, og ja

I: Ja

G: Sånt noe, så skolen var ganske sterkt involvert både fra ansatte, men og fra foreldresiden, eller FAU da.

I: Ønsket dere da de, jeg kaller det fellesarealer jeg, felles til hvert [trinn]

G: [Jeg tror] jeg tror det var en prosess som på an måte, altså sånn underveis da.

I: Okay

G: Assa at det var, jeg tr- jeg tror ikke det var, jeg kjenner ikke til om det var der i den første bestillinga, men at når romma på en måte var laga slik som de var

I: Ja

G: At det var en naturlig del av det, for å få grupperomma og klasseromma så tett på hverandre.

I: Skjønner

G: Så var det et naturlig areal der i tillegg.

I: Så det var på de første tegningene?

G: Ja, det var det

I: Ja, Vet du om det utviklet seg noe under prosjekteringsprosessen eller var

G: Det kjenner ikke jeg til

I: [Nei]

G: [Nei]

I: Samsvarer det dere har fått med litt det dere så for der i starten?

G: Ja det gjør det. Eh så er det klart at det er alltid litt slik at noen av de grupperomma

I: mhm

G: Som er der oppe var kanskje litt for små.

I: Okay

G: Slik at bruken har blitt litt mer begrensa, men det har ikke noe med fellesarealet sånn sett å gjøre, men det er jo

I: Ja

G: Kanskje en, en vekting der da i forhold til hvor stort areal har du til disposisjon.

I: Så dere kunne heller ønsket dere litt større grupperom og [litt mindre]

G: [kunne på] på noen baser

I: Ja

G: Så har grupperomma blitt litt for små til at det er, sånn som de driver gruppeundervisning i dag da så ønsker du kanskje en tre fire fem seks elever til å være på det rommet. Men noen av de grupperommene så, så

I: Ja

G: har du kanskje bare plass til to elever

I: Ja, skjønner

G: Så det, men det kunne ha vært løst ved at du hadde laga færre grupperom og. For det er jo tre grupperom

I: Ja

G: I alle baseareal. Hadde vi laga `to så hadde du fått to som var litt større.

I: Ja

G: ja

I: slått sammen

G: Så det er jo ulike... [varianter]

I: [Ja]

G: her, ja

I: Sånn dere så for dere, hvordan så dere for dere at dere kom til å bruke de arealene i...

G: Altså

I: Byggingperioden?

G: Det har jo og vært, ikke sant det at du har det fra første til tiende klasse

I: Ja

G: Det er nok mer i bruk jo mindre elevene er.

I: Okay

G: Ja

I: Ja

G: Fordi at da er det både litt sånn sangsamlinga med alle klassene, samlinger om morgenen altså det er ikke så naturlig å ha det oppover når elevene går på ungdomsskolen

I: Ja

G: Ja, så, så det er nok mest i bruk og de synes det fungerer best blant de minste.

I: Ja

G: Hvert fall sånn som jeg har opplevd

I: Var det sånn dere så for dere at det kom til å bli brukt og eller?

G: jeg vet ikke hva ungdomsskole..

I: Nei, [men på]

G: [delen tenkte]

I: ja

G: Man altså for de minste så synes jeg at det har vært ålreit.

I: Ja

G: Ja

I: Er det noen ulemper med rommet sånn du ser det?

G: Altså den kjøkkenfunksjonen

I: Ja

G: Jeg vet ikke om den egentlig har så stor hensikt

I: Nei

G: Nei

I: Den ser jeg

G: Ja

I: og

G: Det, det er jo altså søp- søppeldunkene og alt sånn er jo greit, men akkurat den der med komfyr og, det blir he- det blir ikke brukt.

I: Nei

G: Nei

I: Fordeler?

G: Altså jeg tenker at det vesle amfiet

I: Ja

G: Hvis du først skal samles, så er det veldig fint at det er der, for da har du på en måte en, ja...

I: Ja

G: Naturlig plassering

I: og du synes det brukes, eller du sa jo litt det at det brukes mye i, jo yngre de er.

G: Ja

I: Men du synes det brukes mye når du ser, går rundt og ser.

G: Altså de kunne helt sikkert vært brukt enda mer, men det er jo, ja, det er i bruk blant de, spesielt i blant de minste.

I: Ja

G: Ja

I: Også lurer jeg på de puffene er det noe dere har noe problem med? Jeg har bare hørt fra andre skoler at de har problemer med at puffer blir kastet rundt.

G: De, det er nok enkelte baser de ikke står framme ja.

I: Ja, okay, det er det

G: Ja

I: og også, jeg hørte noen kommentarer på at de savner prosjektor fra noen lærere, prosjektor

G: Ute i basen?

I: Ja

G: Ja

I: Sånn at de på en måte kunne ha

G: ja

I: Er det noe du har tenkt over?

G: Nei egentlig ikke

I: Nei

G: Jeg ser absolutt behovet altså sånn hvis du først skal gjøre noe ute der så hadde det kanskje vært litt kjekt med ja en skjerm eller ett eller annet, for eksempel. Det må ikke være prosjektor.

I: ehh sånn til slutt, bare sånn romkvalitet, da tenker jeg på eh, dagslys, lys

G: Ja

I: lyd, støy er det noe du har tenkt over der at, her er det mye støy eller noe, eller er det noe du har lagt merke til i forhold til sånne ting?

G: Nei, egentlig ikke, men altså sånn bot-, altså sånn at du ser bort, litt bort i fra baseareal da

I: mhm

G: så opplever vi jo egentlig at til å være såpass mange elever, som vi er på skolen, så synes vi det er forholdsvis rolig. Og det har litt, altså jeg har tenkt at det har litt med at alle har sin egen inngang. Vi er liksom ikke, at noen blir pressa inn mot en hovedinngang eller to hovedinnganger.

I: mhm

G: Sånn som vi på en måte var litt vant til, at det, det var veldig masse støy i inngangsfasen. Nå er det litt mer begrensa. Selv om noen klassetrinn har altså de deler jo mer eller mindre garderobe.

I: Ja

G: Men de går til hver sin side, etter at de er ferdige i garderoben. Em...

I: Ja

G: Hva er for masse støy

I: Ja

G: og lite støy

I: Men det er ikke noe du har lagt merke til?

G: Nei, nei ikke som jeg ser på som et problem, nei.

I: Ja, Er det noe annet du har lyst til å kommentere om de arealene sånn

G: Nei, men altså, em.. er det liksom det er basearealet dere har som deres fokus, som dere ser på?

I: mhm

G: Ja

I: Nei

G: Nei egentlig ikke. Det går jo mer på klasserom

I: Ja

G: Altså sånn em... Hva er en grei størrelse på et klasserom?

I: Ja

G: Hvordan skal veggene og vinklene være for å, og plassering av tavle og vask og alt sånn for å få utnytta plassen.

I: Ja

G: Det er mer sånne ting, jeg er

I: Du har lagt merke til
G: Jeg har lagt merke til, at alt ikke er like bra
I: Ja
G: Ja
I: Okay, takk
G: jo

8: Langset

I=intervjuer
L= informant

I: Var skolen involvert i forprosjektet?
L: Ja
I: Ja
L: Det var vi, så det var rektor og meg, em forhenværende rektor
I: Okay
L: Vi var med hele veien, fra helt oppstart og definerte at den gamle skolen var for gammeldags, at den kunne vi ikke bruke så. Da var vi i møte med arkitektfirma allerede fra første stund ja
I: Ja
L: hele, hele veien
I: Var det dere som satte opp et romprogram? Eller var det [kommunen?]
L: [Ja] Vi føler at vi gjorde det i stor grad selv, ja
I: Ja
L: Da var og alle an- lærere involvert i en slags tanke om hva vi kunne tenke oss for slags bygg.
I: Var de basene noe der ville ha? Den strukturen?
L: Ja, det var det ehh@ så er det litt vanskelig å prate for alle kanskje. Så det var nok noe forskjellige meninger. Sånn eksempelvis så var nok jeg for å ha heller større klasserom og mindre basearealer
I: Ja
L: enn det rektor var. Så jeg mener det fortsatt at det ble litt for små klasserom og litt for store baser.
I: Ja, sånn som det er
L: I forhold til bruken. For det er klasserommene som blir brukt mest.
I: Ja, ut ifra det du så for deg i starten er det det dere har fått? Og endt opp med?
L: Ja veldig langt på vei
I: Ja
L: mhm, og det tror jeg har sammenheng med at vi fikk være med under hele prosessen, så ble det veldig nært det vi ønska oss.
I: Ja, var det noen store endringer som ble gjort i prosessen?
L: Ja det ble tegna. Altså det som var greia i første omgang var at det skulle tegnes en 1-10 skole
I: Okay
L: em for det var et litt sånn vanskelig politisk vedtak som det het det at det skulle bygges en 1-7 skole med henblikk på utvidelse til 1-10.

I: Okay

L: Og hva gjør vi med et sånt vedtak? Da ble det jo tegna en slags 1-10 skole.

I: Ja

L: og dem tre, ja 8-10 trinn da det var på en måte bare ett skal da, som var i andre etasjen i området. Utover sånn

I: Okay

L: Så holdt vi på med det og så skulle det til politisk behandling, og da sier politikerne <SIT nei, dette er jo for dyrt SIT>

I: Ja

L: Så da gikk dem på en måte tilbake på eget vedtak at her må det bli 1-7, men bare sette av tomtearealer til 1-10 og da brukte vi mye av prinsippene i de første tegningene, men alt måtte nedskaleres. Blant annet størrelse på klasserom.

I: Ja

L: Og.. ja, men vi fikk beholdt en god del. Vi har jo spesialrom for eksempel for naturfag, det er det jo veldig få 1-7 skoler som har og så

I: Ja det er [jo stort]

L: [men et] amfi som vi hadde ønska oss det ble jo fjerna for eksempel.

I: oja, eget rom med amfi?

L: eget rom, mhm

I: Skjønner

L: For eksempel, ja

I: Hvordan så dere for dere at disse basene skulle brukes?

L: Nei det skal jo brukes til å ta elever på en måte ut, kunne for å høre med lesing, for å kunne drive med gruppearbeid, for du ser det er gruppearbeidsrom der. Det kan brukes når kontaktlærer skal ha elevsamtaler.

I: Ja

L: Em, du ser det er sånne små trappeamfier der, dem hadde vi kanskje sett for oss at skulle bli mer brukt enn dem blir, med samling der og kunne

I: Ja

L: Vise ting på prosjektor, synge, se på film i områdene der.

I: ja

L: Men vi har mye av samme fasilitetene inne i klasseromma så derfor så blir det kanskje noe mindre brukt enn det jeg så for meg i alle fall.

I: Ja

L: Ja

I: Ja fordi du synes det stor sett brukes men du hadde sett for deg mer bruk.

L: Ja

I: Ja

L: Det er riktig forstått egentlig sånn som jeg, ja føler det.

I: Synes du det blir brukt mye?

L: Det blir brukt absolutt. Ehh men de der trappeamfia som jeg prata om

I: mhm

L: dem, ja det er enkelte lærere som har brukt dem veldig mye, og som liksom nesten alltid at elevene møtes der. Andre bruker det nesten ingenting.

I: Nei

L: Så det er veldig opp og ned fra lærer til lærer. Og det er jo på en måte blitt, det er på en måte greit.

I: Ja
L: Rektor sier ikke noe på det, at vi bru-
I: Man velger selv
L: velger sjøl
I: Ja
L: ut i fra det man føler, ønsker å gjøre.
I: Vet du om det er gjort noen endringer i rommene etter at det var ferdig?
L: Nei det er ingen endringer
I: Nei, ehh er det noen ulemper med det rom- eller noe du gjerne ville endret på hvis du kunne gjort det? Enten møblering eller
L: Nei vanskelig å si egentlig
I: Ja
L: at jeg ville ha noen forandringer der, men
I: større klasserom
L: Kanskje ville heller hatt større klasserom og litt mindre baseareal ja
I: Ja
L: men det blir min personlige mening, jeg tror nok det er ganske mange som er enige med meg her. For i klasseromma så er det trangt hvis det er plass til 20 elever
I: Ja
L: og..
I: Hvor mange kvadratmeter sånn cirka?
L: jeg husker ikke
I: nei, 50?
L: men, men det er jo A og B klassetrinn, men skulle vi i framtiden få en klasse med over 40 elever så har vi et problem egentlig assa. For alle klasseromma er jo nøyaktig like store da
I: ja
L: (HOST) så ja, kunne kanskje tenkt meg at det var brukt mer penger på klasserom og mindre på baser.
I: Hva synes du om sånn støy, jeg la veldig merke
L: Nei det er veldig bra, det er lite støy og det er veldig godt lydisolert mellom basearealet og klasserommet. Jeg har jo vært i noen baseskoler der det ikke går an å lukke igjen døra.
I: Ja
L: Det er ikke gunstig. Så under byggeprosessen så var vi jo på besøk på andre skoler og så den uheldige konsekvensen av det å ikke ha mulighet for å lukke en dør da var det mye støy rundt i hele skolebygget synes jeg.
I: Ja, så det var et krav fra dere at
L: ja
I: det skulle kunne lukkes
L: og vi ble hørt på det
I: Ja
L: andre ting som kan ha vært litt problematisk her er at det er mye det en kan kalle sånn visuelt støy, for det er mye vinduer
I: ja
L: Så.. det blir fort forstyrrende når elever går forbi da. Enten det er utendørs eller innendørs i basene så, det tiltrekker seg oppmerksomhet når noen beveger seg på andre siden av et glass.
I: Ja, så du, her er det litt mer et problem kanskje, enn det at du kan se hva elevene driver med på andre siden eller er det

L: Ja her vil jeg si at den visuelle støyen er mer problematisk enn den hørbare støyen da
I: Skjønner
L: Ja
I: Sånn i forhold til sol og dagslys og sånn er det noe du har tenkt over i det hele tatt?
L: mhm, veldig problematisk
I: Ja
L: Det blir vanskelig å se smarttavlene. Kommer alt for mye sollys inn. Nå er vi heldige som ikke har snø ute. Når vårsola begynner å skinne i snøen
I: Ja
L: Det reflekteres inn gjennom vinduene
I: Har dere solskjerming dere kan kjøre ned selv eller?
L: Nei, og det var og en ting som vi ikke ble hørt på, rektor og meg når vi var i møter og det var han med ansvar for bygninger i kommunen, han sa at <SIT nei her skal det være automatikk SIT> det funker dårlig vi ville ha mulighet for å ta ned dette fysisk på egen, ja en engen knapp.
I: Ja
L: Det fikk vi ikke
I: Nei
L: Det fungerer dårlig, og det her og er det alt for mye gjennomskinn i
I: Ja
L: Til at det blir mørkt nok i klasserommet, så det er rett og slett ett problem altså. Vi har for mye lys inn.
I: Ja... Vet du hvor mange antall elever dere er på skolen her?
L: 184 eller noe sånt noe
I: okay, ja,
L: Ja det svinger litt nesten fra <@ uke til uke@> nei vi ligger på overkant av 180 nå
I: Er det noe annet du har lyst til å kommentere?
L: em nei, egentlig ikke
I: Nei.. det var egentlig det jeg lurte på, Tusen takk
L: Den er grei

9: Brevik

I=intervjuer

Br= informant

I: Vet du noe om skolen var involvert i bestillingsprosessen, sånn i forhold til romprogram?
Før arkitekten var involvert?
Br: Emm eh, hvis du med skolen mener du noen fra skolen? [Ja]
I: [Ja] ja
Br: Ja
I: Men ikke.. du?
Br: Ehh ikke jeg
I: Var det rektor?
Br: Nei, altså vi lærerne fikk jo forelagt at vi skulle ha en treparallel, altså dem skulle bygge en treparallel skole
I: Mhm

Br: Emm og vi fikk jo komme med noen ønsker og sånn, men det er ikke alt det vi har sett så veldig mye til da etter hvert.

I: Nei hva var det dere ønska dere?

Br: Nei altså vi, vi ønska oss plass nok.

I: Ja

Br: Og vi ønska oss i forhold til garderober og sånne ting nok eh nå ser ikke du det her ute, men vi kan gå over til småskolen etterpå også skal du få se garderobene der.

I: Okay

Br: Det er knøtt.

I: Okay, skjønner, hadde dere noen innflytelse på romprogrammet? Hva slags rom dere ville ha?

Br: Lite

I: [Lite]

Br: [Veldig] lite

I: Men fikk dere bestemme om det skulle være klasserom, at det skulle være klasseromskole? Var det et ønske fra dere?

Br: Det, det lå vel i hele greia tror jeg, at vi skulle ha det.

I: Ja, det var,

Br: Ja

I: Fordi dere hadde det på den gamle skolen?

Br: Ja, ja jeg tror nok vi ønska det. Også synes vi at vi var heldige. Altså vi var skeptisk til løsninga med sånn skillevegg.

I: Mhm

Br: Fordi vi på den gamle skolen, som sto ved siden av her hadde noe sånn gamle råtne greier som ehh.. det..

I: Ja

Br: Du både så igjennom og hørte igjennom så, men det her funker åpenbart.

I: Ja det er ikke noe lyd gjennom?

Br: Litt, men det er lite

I: Ja, var, vet du om det var noe dere ønska dere? Det fellesarealet utenfor klasserommet?

Br: Om det sto på ønskelista det vet jeg ikke. Men vi, vi ønska oss nok grupperom.

I: Okay

Br: Altså nok plass til å kunne ta ut grupper. Og det er klart når vi så også muligheten for å bruke det, så var jo det greit.

I: Ja så du føler ikke det dere ønska dere er egentlig helt det dere har fått?

Br: Nei det sier jeg ikke

I: Nei

Br: Ehh hvis du tenker på i forhold til det arealet ute?

I: Ja

Br: Vi vi, med en gang når vi kom dit så så, så vi noe som var stort. Vi tenkte at det kanskje kunne vært en del av klasseromma isteden. Det er mye gangareal synes vi, til sammen på hele skolen her.

I: [Ja]

Br: [Som] kunne vært brukt til andre ting, som jeg sier, klasserommet her er ganske lite, selv til oss som er bare 21. Så vi kunne kanskje ha tenkt oss litt større klasserom isteden.

I: Ja

Br: Men når vi har muligheten til å bruke det sånn som vi gjør, så fungerer det.

I: Ja, Bruk- Da du viste hvordan det skulle se ut, så du for deg at du ville bruke?
Br: Nei, tenkte ikke på det
I: Nei, men sånn som du har det nå synes du, du bruker det mye?
Br: ... Nei ikke mye, men altså når jeg har behov for å bruke det så vet jeg at det er der. Og da bruker jeg det ja.
I: Ja
Br: Ehhh
I: Andre lærere synes du de bruker det?
Br: Det er veldig varierende rundt omkring.
I: Okay, så det er mer på læreren?
Br: Det går mere på læreren eller på, på, på hva skal vi kalle det? kulturen på trinnet.
I: Okay
Br: Ehh oppe i syvende klasse så bruker dem det mye. Der ser jeg dem ofte sitter ute der også.
I: Mhm
Br: Og sender ut enkeltelever som trenger litt ro, og sånne ting. Så det er veldig greit å ha det. Det er det.
I: Har du tenkt over at det har noe med trinnene at jo eldre de blir så er det lettere å bruke eller er det?
Br: Det har jeg ikke tenkt over, men det kan selvfølgelig. Det er jo enklere det.
I: Synes du det har noen ulemper, det arealet utenfor der?
Br: Ehh ja altså sånn som det er i dag da, hvor vi har for eksempel hyllene våre der ute med bøker og sånn. Hvis vi skal ut der og hente noe, så blir jo det sånn forstyrrende element for de som eventuelt sitter der ute.
I: Ja
Br: Em PC skapa som står der ute som vi må ut og hente PC-ne der. Det, det er klart det er litt sånn minus det og, men det går seg til.
I: Ja
Br: Dem lærer seg det etter hvert. Sitter vi og skriver så har vi jo en printer på trinnet her som vi kan, elevene kan printe ut på det også.
I: Okay
Br: Den står inne på et grupperom. Så det blir litt sånn trafikk på det og, men det er småting i forhold til de godene som er.
I: Ja, så det er flere fordeler enn ulemper?
Br: Ja jeg synes det, jeg synes det.
I: Hva er fordelene?
Br: Nei, det ene er jo at elever i dag skal jo ha stor grad av tilpasning til seg. Og det er ikke alle det passer for å sitte i klasserommet. Eh her sitter vi to og to for å få plass nok rundt oss så vi kan skille noen som ikke klarer å sitte ved siden av hverandre, og vi får spredd noe. For når vi sitter to og to så blir det jo naturlig litte granne prat mellom de to og da kan vi ta to/tre par og sette ut på gangen i stedet å bruke borda der.
I: Ja
Br: Eller rene gruppearbeid. Vi slipper å bruke masse tid på å flytte sammen pulter her sånn for der foregår jo ved å dra sånn «Drar pult».
I: Ja
Br: Altså sånn. Når vi har de bordene stående ferdig der ute, med benker ved siden av så, bare å gå dit.

I: Ja, Vet du om det er gjort noen endringer på det fellesarealet etter at skolen var bygget? Det var jo ikke så lenge siden den var bygget?

Br: Nei, det er ikke overhode.

I: Ikke noe møblering eller?

Br: Jo, det har kommet noen skap.

I: Ja

Br: For, for det var minimalt med oppbevaringsplass til eh la oss si kladdebøker og sånne ting. Det hadde vi bitte lite skap til, ikke noe ekstra bøker, lærebøker eller sånne ting. Så eh alle de hvite skapa som står ute på gangen her er kommet i tillegg.

I: Ja

Br: Etter ett år.

I: Sånn du snakket kort om det i sta, men lyd.

Br: mhm

I: Det er et problem at det kommer lyd fra PC-skapene

Br: Ja

I: Ja

Br: Det er ikke optimalt at dem står...

I: Et sted der [elevene]

Br: [Nei] nå er det jo. Det er ikke noe sånn voldsom lyd, men skal det være stille så, så får du det ikke stille når de står der. Men tross alt da så er det bedre at dem står ute i gangen enn at dem står inne i klasserommet.

I: Ja, er det noe annet i forhold til støy du har tenkt over her?

Br: Ehh, nei det er den, det er den trafikken som eventuelt blir da.

I: Ja

Br: Fra både egen klasse og andre klasser som, som skal til et annet sted, til ett annet rom.

I: I forhold til luft, synes du det er bra.. inneklima?

Br: Vi er ikke i mål der enda.

I: Nei

Br: Også <@stabilisere det@>

I: <@ventilasjonsanlegget? Ja @>

Br: @

I: <@Det tar gjerne litt tid@>

Br: Nei det er merkelig at de ikke. Det er godt nok gjort på forhånd. Det virker som at alle som bygger ett nytt lokale skal finne opp kruttet, og lage et nytt ventilasjonsanlegg og det blir aldri bra.

I: Jeg har vært på flere skoler, det går igjen.

Br: Altså når vi må begynne å åpne vinduer for å få oksygen nok til 20 elever.

I: Ja

Br: Så er det noe gærent

I: Ja

Br: Men jeg kan vise deg et grupperom borte på her som har `fantastisk ventilasjon.

I: Okay

Br: Det er et sånt bøttekott

I: Oja [så det]

Br: <@[Der] for det står så nærme vifta@>

I: <@Okay, skjønner @>

Br: @

I: I forhold til dagslys, er det noe du har tenkt over?

Br: Nei det er jo ganske, ganske bra.

I: Mhm

Br: Det er jo klart nå er jo vi ehh.. nå kommer sola opp her sånn så vi får jo sola her for eksempel ganske tidlig.

I: Mhm

Br: Vi bruker jo gardiner for den derre solskjerminga som er her den, den slutter jo to meter oppe på veggen. Sånn at veldig lite av den sola vi får inn her.

I: Ja

Br: Med den lave sola på vinteren for eksempel, den kommer jo rett inn. Så det er ikke godt nok skjerma sånn sett.

I: Sliter dere med gjenskinns på tavle?

Br: Nei tavla er greit for den er på riktig side.

I: Okey

Br: Ehh vi har gardiner og sånn. Det er klart elevene liker jo når vi skal se Supernytt og sånn når vi spiser så liker dem å dra for gardina, skru av litt lys og sånn for å se det godt nok.

I: Ja

Br: Men det er et lite problem med skinn fra vinduene på skjermen. Det har jeg ikke hørt noe særlig om.

I: Da, er det noe annet du har lyst til å kommentere om det..

Br: Det fellesarealet?

I: Ja

Br: Nei... nei altså vi har jo til og med tatt, tatt ut dit innimellom fler pulter, for vi har jo tre klasserom her. Emm og noen ekstra pulter. Så vi har jo til og med laga flere bord ute enn det som er satt opp som gruppebord med de grønne benkene og sånn.

I: Okay

Br: Sånn at vi har muligheten til å ha både tre og fire grupper sittende der i tillegg til grupperomma.

I: Ja

Br: Sånn vi er, når vi har det der så er det gull og kunne ha det.

I: Ja

Br: Synes vi

I: Skjønner, nei, takk

10: Hebekk

I1=intervjuer 1

I2= intervjuer 2

H1= informant 1

H2= informant 2

I1: Var noen fra skolen involvert i bestillingsprosessen?

H1: Ja, absolutt

Alle: @

H1: Absolutt, vi har hatt en, assa bestillingsprosessen jeg har ikke vært borte i det ordet før, men i forhold til forprosjekt og –

I1: - [ja] -

I2: - [mhm] –

H1: - og sånn, som dere tenker på så, så har vi hatt en brukergruppe

H2: mhm

H1: bestående av ledelsen og verneombud tillitsvalgt

H2: mhm

H1: og også hele personalet, når vi har gått igjennom eh.. for eksempel klasserom og prioritering av enkelte arealer da.

I2: mhm

H1: For det er ikke noen hemmelighet at det er prioriteringer -

I1: - Ja -

H2: - Ja -

H1: - det er jo det mye går på

I2: mhm

H1: Vi skulle jo ønske oss mye, men det er jo prioriteringer i forhold til økonomi.

H2: mhm

H1: og prioriteringer i forhold til de arealene man har eh.. eh... hva skal jeg si? De arealene man på en måte kan bruke da, for det er jo en vei og det er et vann og det er en parkering og det er et uteområde og, og man kan ikke bare bygge på. Så vi har absolutt fått lov til å være med å i, i prosessen og kanskje mer enn. Dette her har jo vært en sånn samspillsentreprise eh. Og, og..

H2: Vi har kanskje vært med og påvirka mere og vært med i prosessen mer enn det som er vanlig.

H1: ja [absolutt]

H2: [Det gav] de vel uttrykk for både entreprenør og arkitekt.

H1: Ja

H2: og fargekonsulent

H1: Ja

I2: mhm

H1: Og det gjelder jo da hele brukergruppa. ehh.. Jeg vet jo skoler som har ledelsen veldig tungt inni prosjektet også blir de ansatte glemt, men her har jo vi ansatte med verneombud og tillitsvalgt fått lov til å være med mye, og vi har fått mye tid nedsatt og tid tilgjengelig til og jobbe med det, og det har vært ekstremt viktig i den prosessen her.

I1: Så dere, ja dere har vært med å forme romprogrammet da?

H1: Absolutt

I1: Hva som skal inn

H1: Absolutt. Vi har forma, sånn når det gjelder arealer, ønsker på de og.. noen ting gjør seg selv, men stort sett alt har vi hatt en finger med i spillet på.

I2: mhm

H1: Så vi er veldig stolt av det

H2: mhm

I2: Hva var liksom de største ønskene dere hadde da?

H1: Det største ønsket var klasserom

H2: [ja]

I2: [mhm]

H2: Gode klasserom [det var første pri] –

H1: [Så vi har] brukt, så det er jo en av grunnene til at arealene utenfor. For vi ønska på en måte et slags fjerde klasserom ut på fellesarealet, utafør de tre klasserommene. Men vi gikk

fra da en standard på rundt 60 kvadrat per klasserom til 86 per klasserom så vi har store gode klasserom.

H2: mhm

H1: Og vi har klasserom som har på en måte en form som vi også var med å bestemme. De er ikke lange smale, korte og breie. De har på en måte en eh..

H2: - god form. Det er lett for elevene å se. Det er ja -

H1: - mhm, Uansett hvor du sitter i klasserommet så sitter du sentralt. Mhm

I2: mhm

H2: Og vi har klart å unngå sånne søyler og.. -

I1: - Ja

H2: - litt rare ting som ofte arkitektene vil liksom ha inn for at det er litt kult.

I2: mhm

H2: Det klarte vi jo å unngå

H1: Absolutt

H2: Ja

H1: Og vi har en aula som ehh... Den er vel kanskje den vi er mest stolt av.

H2: Ja

H1: Den er fantastisk fin og den rommer hele.. hele elevmassen.

H2: Pluss lærerne

H1: Og pluss lærerne så den kan vi kjøre felles arrangementer i. -

H2: - mhm -

H1: - og det ser man også på skoler rundt omkring at det har de ikke, de har aulaer, men må dele opp ikke sant? Assa første til fjerde har julegrantenning –

H2: - mhm -

H1: - også må femte til syvende ha etterpå. Vi kan kjøre alle sammen sammen.

I2: mhm

H1: Ja

H2: Og det gjør vi ganske ofte.

H1: Ja, også var det jo gode, gode klasserom. Vi har gode spesialrom, tre –

H2: - god størrelse på dem og egentlig -

H1: - Tre kunst -og håndverksrom, leire. Vi en.. nå har vi fått et, vi har forskerrom et stort rom til naturfag. Og vi har nå fått –

H2: - Jeg har så vidt gått igjennom det

I1: Ja vi har @

H1: Et rom dere ikke har vært ned på er vel det em. IKT

H2: det h- var vi ikke gjennom. [nei]

H1: [Nei] Vi har jo også laga nå et medierom

H2: mhm

H1: til greenscrean og forskjellige programmerbare greier.

I2: @ mhm

I1: ehh ja var.. det der. Du snakket jo litt om det at dere skulle ha et fjerde klasserom, sånn stort.

H2: mhm

I1: Det var, var det en prioritet? Hvordan utviklet det seg [på en måte]?

H1: [Det] ble spist opp av arealene ellers.

I1: Ja

H2: [mhm]

I2: [mhm]

H1: Det var absolutt noe vi ønska oss, og noe vi så på som også viktig. Ehh.

H2: Og vi hadde jo, vi var jo før selve bygginga starta så var vi jo på flere skolebesøk og så.

H1: mhm

H2: ehh og det var jo også en av grunnene til at, ja jeg tro-, fjerde-rom stort arealet på utsiden det ser fint ut.

I2: mhm

H1: mhm

H2: Det virker lurt.

H1: men så har ting også forandra seg bare på de få årene og.

H2: ja

H1: For vi så for oss tenker på utsiden med datastasjoner-

H2: Ja, stemmer det

H1: Hvor de kan sitte og jobbe litt og, og.. ikke sant. Men det har jo også forandra seg mye nå er vi en Ipad skole

I2: mhm

H1: Rein Ipad det krever litt mindre plass. Det vi kan sitte litt -

H2: Det er fem og et halvt år siden da.

I2: @

H2: vi startet første møte

H1: ja

H2: mhm

H1: Men absolutt vi hadde ønske om det, og det har man jo.. alltid det. Men de bruker jo de arealene som er. Og så har vi godt med grupperom da. Vi har jo et grupperom til hvert klasserom.

H2: Ja

H1: Der også måtte vi jo korte ned. Vi hadde de første tegningene, et stort areal utenfor.

H2: Ja [og to grupperom]

H1: [Vi hadde to grupperom] per klasse.

H2: Ja det var jo en drøm

H1: Så vi bygde drømmeskolen @

Alle: @

H1: Vi føler at vi har fått veldig mye da.

H2: Ja

H1: Men..

H2: det gjør vi, eller det har vi

H1: Ja

H2: Vi har fått mye.

H1: ja

H2: mhm

I2: mhm

I1: Brukes arealene som planlagt, sånn dere tenkte fra starten av?

H1: Ja det, det sy-, Det synes jeg

H2: Ja

H1: Fordi at vi har ikke så mange andre arealer enn de arealene som, assa vi har spesialrom, noe klasserom

H2: mhm

H1: og aula. Og alle de rommene blir brukt
H2: hele tiden
H1: ja
H2: Det gjør det
H1: Vi har en jobb å gjøre med forskerrommet. Det kan jo dere...
Alle: @
H1: <@ Der skulle vi hatt litt hjelp fra Ås sikkert@>
Alle: [@] @
H1: Men, men det er jo
H2: det handler ikke om romma at ikke det er brukt
H1: [X X] nei
H2: Det handler helt om andre ting
H1: ja
H2: at det er litt bekvemt å bli i klasserommet.
H1: mhm
H2: og ikke gå ned der da mhm
H1: mhm, men ellers så har vi jo.. også, vi har jo, må ikke glemme de, det fjerde klasserommet som vi bruker også ute da.
I1: Ja
H2: mhm
H1: Det er jo også et ekstra klasserom for oss. Vi har satt opp stoler og benker og sånn ute. Vi har..eh
H2: mhm
H1: Vi har ett.. eh våtmarksområde her nede som også, eller sånn rense dam system
I2:mhm
H2: [Fantastisk fint område]
H1: [Også har vi pulter] og.. ehh eller
H2: Bord og
H1: Pulter og krakker da
H2: mhm. Mhm
H1: Så vi har mye areal ute vi kan bruke til undervisning også.
H2: Ja... Læringsarealet er jo ikke bare klasserommet.
I1: [Nei]
I2: [Nei]
H2: De er jo mye.
I2: mhm
H2: Både ute og inne.
I1: Er det noen ulemper med, hvis du bare ser på trinnarealet da, eller der det er klasserom og grupperom og garderobe og sånn. Er det noen ulemper med det.
H1: ja je-
I1: Sånn det er nå.
H1: jeg, vi har jo litt [forskjellige]
H2: [Garderobene] er virkelig trange
H1: Hva da?
H2: Garderobene virker litt trange
H1: Ja garderobene er litt trange
H2: Ja, dem er det

H1: Så det er ikke plass til å liksom kjøre noe undervisning på det arealet.
I2: [Nei]
H2: [Nei]
H1: Nå.. er det jo sånn at vi har mhm fem- fjerde til syvende i det nye bygget vårt.
H2: mhm
H1: Der har vi også alle spesialrom og bibliotek.
H2: mhm
H1: Så det er kla- og et stort areal utenfor biblioteket. Det bruker vi mye.
H2: mhm
H1: Det er der
H2: [Det gikk vi gjennom]
H1: [jeg vet ikke om dere] var å så de dere rød benkene.
I2: mhm
H2: mhm
H1: så det er jo et sånt
H2: mhm
H1: Og, så sjuende klasse, også går jo ned dit og holder på.
H2: mhm
H1: Så for fjerde til sjuende så er det en del tilgjengelige arealer i form av disse spesialrommene-
H2: mhm
H1: - som de kan benytte litt, hvis de skal ta opp en film eller litt sanne ting.
H2: Ja
H1: Det er nok litt mindre for første til tredje.
I1: Ja
H1: mhm
H2: det er ett ledig klasserom da [som de kan gå og bruke]
H1: [Ja, der er det et ledig klasserom] ja ja
H2: mhm
H1: Ja stemmer
H2: mhm
H1: så de også har jo...
H2: mhm
H1: Så vi føl-, jeg har egentlig aldri fått tilbakemeldinger på at det er for lite læringsarealer.
H2: Nei aldri
H1: Nei
H2: Aldri mhm
H1: absolutt ikke
I1: Er det gjort noen endringer på noen som helst ting her etter at det sto ferdig? Da tenker jeg på det nye bygget først og fremst
H2: [Nei]
H1: [Nei] det er det ikke gjort
H2: nei tror jeg ikke
H1: det er Det ikke gjort. Vi har gjort om ett personalrom. Som vi ikke brukte. Det var til, vi har en sånn avdeling for autisme her.
H2: mhm
H1: Og de jobber stort sett der og har kontorene sine der.

H2: mhm
H1: Men det er satt av et areal.. eh..til de
H2: mhm
H1: og det er det som nå har brukt, blitt til [multimedierommet]
H2: [Data] ja
I1: Okay ja
I2: mhm
H1: Det er vel den eneste..
H2: Ja det tror jeg, jeg tror.. nei, jeg tror det er brukt som det var tenkt
I1: [Ja]
H1: [mhm] Vi gjør- vi fikk jo muligheten til å gå inn i tegningene tidlig og
H2: mhm
H1: gjøre om. Det rommet vi sitter i nå. Det er personalrom med en vegg tvers over her
H2: Ja
H1: og et møterom på andre siden.
H2: mhm
H1: Og det var jo det [Dem bygger jo]
H2: [som arkitekten] ville ha ja
H1: Ja, det bygges jo da etter FKOK eller
I2: mhm
H1: Oslostandard, så var det sånn. Da trengte vi ikke noe mere personalrom for her skulle vi jo bare inn og ta kaffen vår og ut igjen.
H2: mhm
H1: Men det fikk vi jo lov til å mene at vet du hva det rommet, det bruker vi mye.
H2: mhm
H1: Vi bruker det til møter osv. ehh så da fikk vi vekk den veggen og lagde det rommet her som vi bruker hver eneste meter av.
I2: <@mhm@>
H1: og er veldig [fornøyde med]
H2: [ja ja ja] ja
H1: Og er et veldig viktig rom
H2: Ja
H1: så...
H2: Det er et samlingssted
I1: ja
H1: Det er jo en, absolutt i forhold til det første du spurte om da. Noe av det viktigste med å kom-, få med personalet inn i prosessen.
H2: mhm
H1: At vi ser ting som ikke arkitekter
H2: Ja
H1: eller en standard ser.
H2: mhm ja
H1: så..
H2: og på tegnestadiet så.. når vi holdt på med forskjellige ting, så.. var jo personalet med og kom med ønsker hele veien. Hva som var viktig. Og så måtte vi jo fremlegge det også noe fikk vi jo og noe fikk vi ikke.
H1: mhm

H2: Ikke sant, sånn er det jo.
H1: mhm
H2: Men det var stor påvirkning fra alle egentlig
H1: ja
H2: Så ja
H1: Nei, jeg får nesten ikke fullrost den prosessen nok. Hvert fall ikke tiden verneombud og tillitsvalgt fikk av ledelsen til å jobbe med det her. Vi fikk jo ganske `godt med tid
H2: Ja, dere gjorde det
H1: Ja, og det [men det]
H2: [Men det] det var kjempeviktig for hele prosessen.
H1: Ja
H2: Ja
H1: Vi er kjempefornøyd altså
H2: mhm
H1: Også har vi jo et eierforhold til det
H2: Ja
H1: Jeg tror alle er ehh.
H2: `veldig
H1: stolt av skolen sin
H2: nesten litt i overkant <@innimellom@>
Alle: @
H2: Ja men det mener jeg
H1: @
H2: <SIT åh hva har skjedd her nå eh ja SIT>
H1: Ja
H2: <SIT dette er jo mitt SIT>
H1: Ja nei det [er fantastisk]
H2: [Det blir] litt sånn
H1: Også får du, du kan jo toppe det da med... Jeg synes det har vært en fornuftig, det har vært en fornuftig pengebruk hele veien.
H2: mhm
H1: Det er gode møbler. Det er eh.. det er liksom holdt seg på et sånt nivå som, som. Det, det er godt, men det er ikke for eksempel det her med utsmykking da
H2: Ja, mhm
H1: Så ser vi skoler som har en eller annen statue og ett eller annet kunstverk til... kjempe dyrt.
H2: mhm
H1: Mens her er det brukt penger på farger.
H2: mhm
H1: Noe som går igjen i hele skolen, og kommer alle til nytte.
H2: Ja
H1: Ikke en statue som står midt-
H2: Det legger jo alle merke til når de kommer på besøk her. Det er jo fargene.
H2: mhm
H2: Så hun Dagni Tuman Moe, fargekonsulenten, hun.. det er jo hun som på en måte har.. fargelagt dette her her da.
H1: mhm

H2: Ja
I1: Ja vi har vært i kontakt med arkitekten og hu-
H2: Ja
I1: De sa at de var veldig fornøyde med fargebruken @
H2: Ja
I1: <@ her@>
H2: Ja, men [det er vi jo og]
H1: [Også er det] ja, vi er fornøyde med fargene
H2: ja
H1: samtidig som vi også.. skulle ønske vi. Det er noen ganger det kommer i veien for funksjonalitet da.
H2: mhm
H1: Og det ser vi blant annet på benke 'flater
H2: ja, mhm
H1: Altså veldig ugunstig med malte flater som det der.
I1: Ja
H1: Både her og på heimkunnskapen
H2:mhm
H1: Eller mat og helse da.
H2: mhm
I2: mhm
H1: Så noen ganger så...
H2: ikk- Det er ikke lett å holde liksom..
I2: [Nei du]
I1: [vaske helt rent]
H2: nei
I2: det blir lett synlig når <@ det @>
H2: Ja, det gjør det
H1: Det er ikke alltid det pene står i stil til [med det praktiske]
H2: [Er så praktisk]
I2: mhm
I1:mhm, Sånn ventilasjon og sånn fornøyd med det?
H1: eh.. Det er jo, det er jo en ny type ventilasjon altså det her går jo på CO2 måling.
I1: Ja
H1: Så.. når det kommer mye mennesker inn så måler den jo CO2 og kjører på med luft.
H2: mhm
I2: mhm
H1: Og det tar jo litt tid før de sensorene våkner helt.
H2: ja
I2: mhm
H1: Så hvis vi kjører plutselig 600 eller 500 personer inn i aulaen.
H2: mhm
H1: Så merker vi at det blir dårlig luft, men det tar jo litt tid da. Og det er jo...
H2: Den dagen det var Lego league her, eller den lørdagen.
H1: ja
H2: Da var det jo styggmye folk her. Da var det tett her.
H1: Ja

H2: Men så mye folk er vi jo egentlig aldri.
H1: <@ nei @>
H2: <@ Som akkurat da @>
H1: Men ventilasjon kan alltid bli bedre altså
I2: [Ja]
I1: [Ja] og sånt dagslys og..
H1: Lys er det jo bra med. Vi har jo jobba litt ehh... arkitekter er veldig glad i dagslys
I1: Ja
H2: mhm
H1: ehh... jeg er ikke så glad i dagslys sånn sett i form av at vi skal bruke store veggarealer på vinduer. For eksempel gymsal hadde vi en stor sak.
H2: Ja det diskuterte vi mye, ja
H1: Hvor arkitekt ønsket vinduer rundt i gymsalen.
H2: mhm
H1: Ehh og det blender jo og er jo ikke godt i det hele tatt, med dagens
H2: ja
H1: led-lys så får du jo bedre belysning for den type aktivitet når lyset kommer rett ovenfra enn fra sia.
H2: mhm
H1: Og vi har jo solskjerminger em.. der det trengs.
H2: Ja og senest for tre uker siden så hang vi opp dem siste rullgardinene.
I1: [Ja]
H1: [mhm]
H2: Det en syvende klasse rommet de så jo ikke smart boarden rett og slett, eller skjermen fordi.. det var [store gjenskinn når det skinte inn]
H1: [nei det, det var] satt opp solskjerming
H2: Ja
H1: Der hvor det var direkte sollys, men mot nord er det jo ikke direkte sollys.
H2: Nei
H1: men det skinner jo veldig for det.
H2: mhm
I2: Ja
H1: Det er veldig lyst.
I2: mhm
H1: Så vi fikk jo opp noe solskjerming for det.
H2: Ja
H1: Ellers så er det jo en utfordring som man vet på forkant at veldig mye, mange arkitekter er glad i overlys.
H2: mhm
H1: I form av glass
H2: mhm
H1: Og det ser man jo at er en utfordring i forhold til å få det tett igjen.
H2: mhm
I2: Ja
H1: Så veldig ofte lekkasjer rundt overlys. Her har vi ett overlysvindu.
H2: mhm
H1: Nei to har vi.

H2: [Aulaen]
H1: [Vi har vel] over trappa og? Men i aulaen
H2: Ja, mhm
H1: Det er vel der det har vært litt lekkasje?
H2: Der var det [Lekkasje]
H1: [@]
H2: ganske med en gang
H1: Men det hadde vel kanskje ikke direkte...
H2: Nei jeg vet ikke jeg.
H1: Med det overlyset å gjøre. Men det er, det er en sånn.
H2: Ja
H1: Ja
H2: Men det ble bra etter hver da.
H1: Jada
I2: mhm
H1: Vi har fått det som vi vil
I2: Ja
I1: Men dette er bygget etter den Oslostandarden?
H2: mhm
I1: Liksom som utgangspunkt?
H2: mhm
H1: Ja
H2: mhm
H1: Utgangspunkt i FKOK.
I1: Også har dere [Jobba]
H1: [vi har] @ <@Vi har jobba oss gjennom den@>
Alle: @
H1: Ja, vi har bladd mye i den
I2: Ja
H1: mhm
I1: Jeg tror egentlig
I2: Ja
I1: det er det
H1: Ja
I1: Ja, takk
I2: Ja takk

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
Noregs miljø- og biovitenskapelige universitet
Norwegian University of Life Sciences

Postboks 5003
NO-1432 Ås
Norway